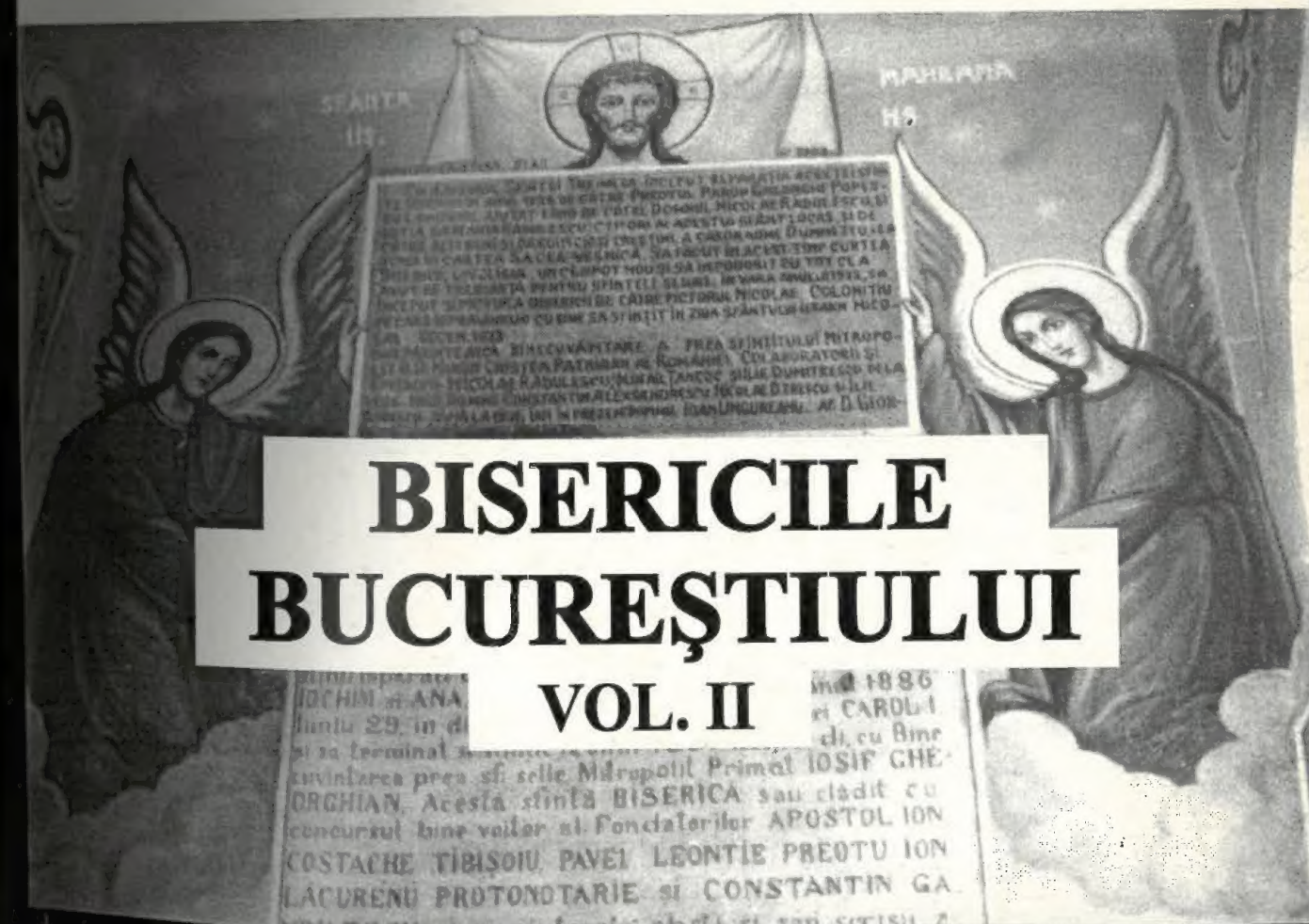

COSTIN DACUS FLORESCU

BISERICILE BUCUREȘTIULUI VOL. II

- Copertile autorul -

Serincu Ștefan

Foto : Paul Filip

Costin Dacus Florescu

Tehnoredactor: Ana Claudia Munteanu

COSTIN DACUS FLORESCU

BISERICILE BUCUREȘTIULUI

VOL. II

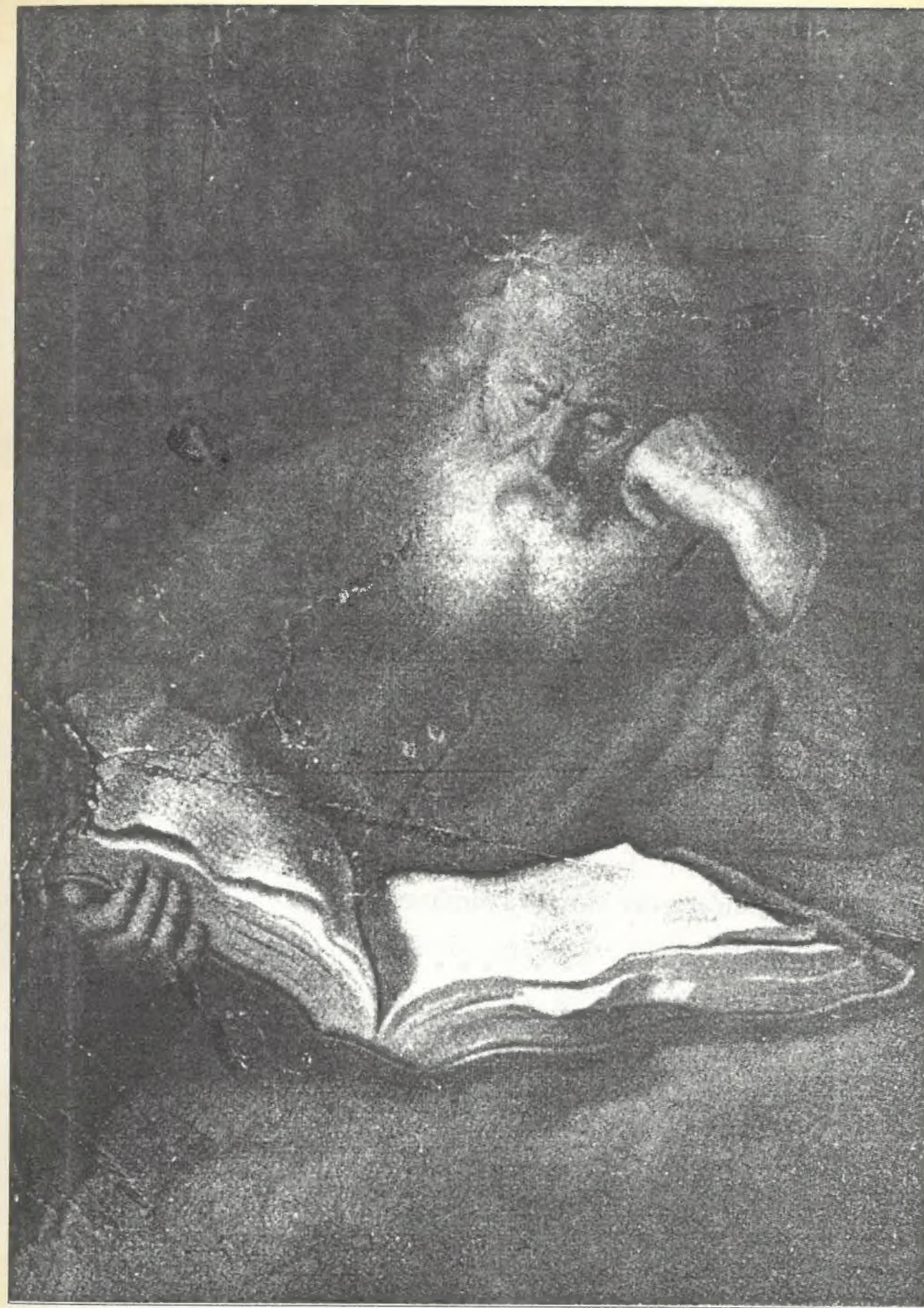
*Pentru Ionel Douăta
această carte i-o dăruiesc
cu toată simpatia.
Costin Dacus Florescu
Aug. 1999.*

**EDIȚIE DE CASĂ
REGIE PROPRIE**

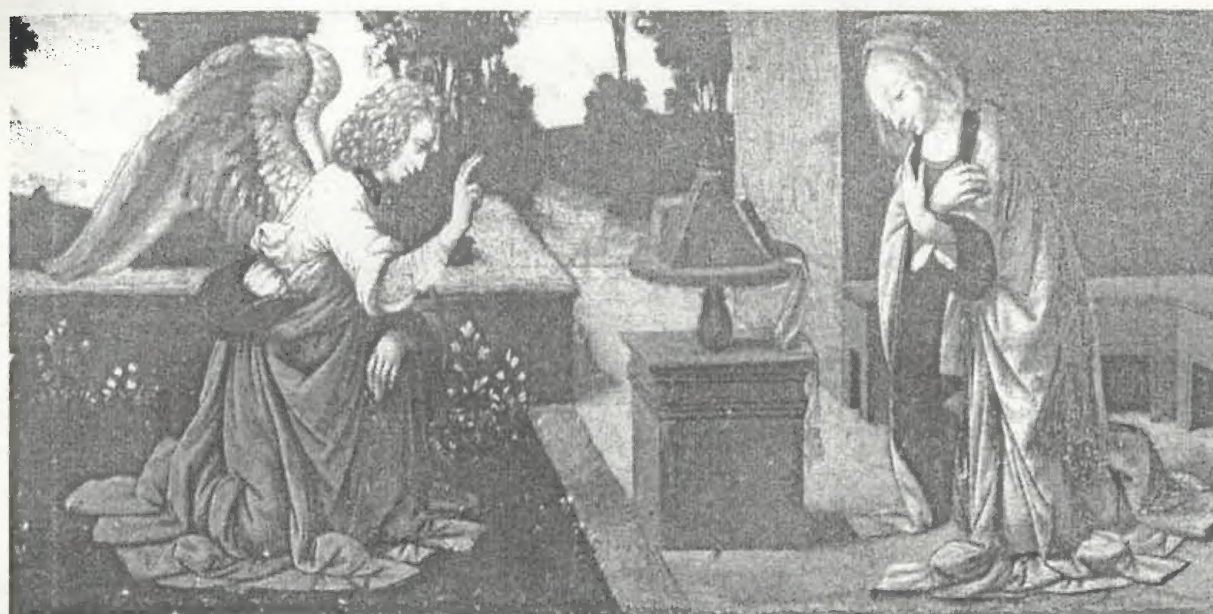

COSTIN DACUS FLORESCU

“ FERICE DE CINE CITEȘTE ... ” (Apocalipsa 1,3)

Respectuos amintesc cuvintele scrise de mult pe scoarța unui Penticostar găsit la Aninoasa:

“Cu multă osârdie rog iubite cetitor, găsind vreo greșală, să îndrepti cu duhul blândetelor și să nu osândești, căci n-au scris mână de înger, ci de om pământean.”

Și mai zic precum cuviosul Andrei din Buzău, pe la 1800:”Am scris cu mână de țărână. Mâna va putrezi, dar slova va rămâne.”

* * * * *

În loc de “CUVÂNT ÎNAINTE” la acest volum II cu “Bisericele Bucureș-tiului” am ținut să așez în fața dumneavoastră un “IMN RELIGIOS” de o rară frumusețe compus și tipărit (când credeți?!), de mult, între anii 1577-1578 în limba italiană de PETRU CERCEL în exilul și colindările lui prin Europa. PETRU CERCEL un “Prinț al Renașterii”, bărbat rafinat, poet și poliglot (cunoștea 12 limbi) era fiul mai mare al lui Pătrașcu Vodă cel Bun, deci frate cu Mihai Viteazul.

A domnit un timp scurt în Țara Românească (iulie 1583-6 aprilie 1585) deoarece a fost mazilit de sultanul Murat III (1574-1595). A pibegit prin Apus până în 1590 când este prins, chinuit și ucis de turci și aruncat în mare din ordinul sultanului. Voevodul în scurta lui domnie a înălțat și câteva sfinte lăcașuri: Biserica domnească “Adormirea Maicii Domnului” din Târgoviște, Biserica Bătușani aflată acum (fiind mutată) la Curtea de Argeș și a refăcut Mănăstirea Mislea

Redau “Înălțătorul Imn” în traducerea lui Alexandru Ciorănescu din 1935,

devenit un mare savant.

Să îl citim cu smerenie, atenție și dragoste, gândind când a fost compus și scris și de cine.

Au trecut de atunci 400 de ani și ceva!

C.D.F.

Stăpâne, Domn pe-adânc și pe văzduhuri,
 Tu, ce-ai făcut pământ și cer și mare,
 Pe om din lut și nevăzute duhuri;
 Tu, care din fecioară întrupare
 Ai vrut să iei, Părinte preaputernic,
 Ca să-nviezi și să ne dai iertare;
 Tu, ce vărsându-ți sângele cucernic
 Ai sfărâmat a iadului tărie
 Și l-ai legat pe diavolul nemernic;
 Tu, ce-ai deschis a ta împărăție
 Și blând te-arăți și milostiv cu mine,
 Spre-a-mi face raiul veșnică moșie;
 Ascultă, Tată, ruga mea ce vine
 La tine arzătoare și plecată,
 Tu, ce-ai fost om ca să mă-nalți la tine.
 Cum voi plăti, Stăpâne-al meu, vreodată
 Atâtea bunuri mie hărăzite
 Și ce-aș putea să-ți juruesc răsplată ?
 Mă-mbelșugași cu daruri nesfârșite,
 Fiind nevrednic eu, și cu-ndurare
 M-ajuți mereu, mă-ndrepti din căi greșite.
 Tu nu pui preț pe-averi sau pe odoare,
 Pe perle, nici pe pietre nestemate,
 Căci tot ce e, e-al tău, Stăpâne mare.

De tine-au fost făcute-n lume toate,
 Și omul mârșav nici cu un pai subțire
 Să se fălească-a fi al său nu poate.
 Cu o bătaie de aripi, cu-o privire
 Chivernisești și-ndrepti orice făptură,
 Și cerul, și tărâmul de sub fire.

Plăcute-altfel de jertfe nu-ți mai fură,
 Alt dar decât o inimă curată
 Și-nchinată ție cu căldură,
 Și toți să te mărturisească, Tată,
 Drept Domn al Ierusalimului, cel care
 L-a înecat pe Faraon odată.
 Tu vrei doar faptă bună și-nchinare,
 Și toți să te slujim, căci știi în minte
 Și-n inimă ce-ascunde fiecare.
 E mică plata ce ne-o ceri, Părinte,
 Și n-o-mplinem pe toată cu dreptate,
 Dar tot ne vrei, moșteni al slavei sfinte.
 Prea multă dragoste și bunătate
 Arăți spre noi, căci cu nesocotire
 O prețuim și numai cu păcate
 Răspundem la a ta milostivire
 Și-al tău județ, cu care plin de fală

Călăuzești spre bine-ntreaga fire.
 Cu multă neștiință și greșală
 Noi ne trudim să-ți dăm în închinare
 O inimă plecată cu sfială,
 Dar, bieți de noi, greșim fără-ncetare
 În fața ta, puternice-mpărate,
 Și-ți risipim averea-n desfătare.
 Pân'ce Ursitele ne-nduplecate
 Vor rupe-al anilor mei fir subțire,
 Îmi iartă, Doamne, grelele păcate
 Și-atât de mare ai milostivire
 Spre mine, sluga ta cea vinovată,
 Ca să trăiesc cu tine-n nemurire.
 Și fă-mă, Doamne, vrednic de răsplată,

Nu-mi da pedeapsă după-a mele vine,
 Ce-ntrec măsura ce-ar fi fost iertată.
 Greșit-am ,Tată, milă ai de mine,
 Aprinde-mi sufletul și mă învață,
 Și fă să vin alături de tine.
 Tu, ce ești calea, adevărul și viață,
 Știu că tot binele ce va să-mi vie
 Mi-l va trimite sfânta ta povață.
 Ferice de voi fi și-n bogăție

De stare și avere, dă-mi putere
 Cu spaimă mare să ți-o-nchin tot ție.
 Iar caznă când avea-voi și durere,
 Să fiu ca Iov, cu strașnică răbdare,
 Și să-ți slujesc statornic îți voi cere.
 Orice ți-e voia, Împărate mare,
 Nespus de mult mă bucură și-mi place,
 De-ar fi spre bine sau spre grea-ncercare.
 Mi-e gândul doar la slujba ce voi face
 Măririi tale tot mereu, căci ție
 Cel ce-ți slujește, va trăi în pace
 Și va zbura la cer cu bucurie.

*

*

*

*Autorul ținând în mâini un "Chivot" realizat de el
din foaie de alamă în anul 1944.
Fotografia din 21 Mai 1994 în
locuința sa.*

SPRE ATENȚIA CITITORILOR

Bisericele în imagini foto și descrise în VOLUMUL I sunt: unele din vechime, menționate în documente și planuri (17), altele cunoscute dar dispărute de mult (19), altele dărmate de regimul comunist (28), și altele deplasate de pe străvechiul lor loc, de același regim ateu (8). Tot în VOLUMUL I sunt reproduse foto, cu explicații, CRUCILE și TROIȚELE din București, care au fost și care mai sunt. Tabelul complet al bisericilor din București:

DIN DOCUMENTE SAU PLANURI

Schitul Ananii
Biserica Apostolachi
Biserica Beldeanu
Biserica lui Dionisie
Biserica Donii
Biserica Golescu
Biserica Manul
Biserica Popa Dârvaru
Biserica Popa Drăghici

Biserica Popii Matei
Biserica lui Popa Plăcintă
Biserica de lemn a lui Popa Radu
Biserica Sf. Damian
Biserica Sfânta Ecaterina
Biserica de lemn a lui Stoica
Biserica de lemn a lui Popa Marin
Schitul Vistierul

DISPĂRUTE

Biserica Doamnei Maria și
a Doamnei Stanca
Biserica Sfântu Anton-Pușcărie
Mănăstirea Stelea Spătaru
Mănăstirea Sărindar
Mănăstirea Sf. Sava
Biserica Sf. Nicolae Prund
Biserica Sf. Ioan cel Mare
Biserica lui Ghiorma Banul
Biserica Sf. Ioan Botezătorul

Biserica Sf. Ioan din Țigănie
Biserica Giulești - Țigănie
Biserica Botezul Domnului
Bisericuța Caimata
Biserica Hanul lui Șerban Vodă
Biserica Măgureanului
Biserica Sfânta Ecaterina
Mănăstirea lui Pană Vistierul
Metohul sau Biserica Grădina
Episcopiei

Biserica Săpunari

BISERICI CUPRINSE ÎN ACEST VOLUM II

1. Bis. Patriarhiei	36. Bis. Sf. Vineri Colentina
2. Schitul Maicilor (Hagi Dina)	37. Bis. Sf. Spiridon Nou (De bis. Sf. Spiridon Vechi s-a scris în vol. I)
3. Bis. Domnița Bălașa	38. Bis. Spirea Nouă
4. Bis. Doamnei	39. Bis. Cărmidarii de Sus
5. Bis. Foișorului	40. Bis. Cărmidarii de Jos
6. Bis. Sf. Visarion Nou	41. Bis. Scaune Vechi și Noi
7. Bis. Sf. Visarion Vechi	42. Bis. Scaune Vechi (Refăcută)
8. Bis. Dintr-o zi (Albaneză)	43. Bis. Delea Veche
9. Bis. Mihai Vodă	44. Bis. Delea Nouă
10. Mrea. Antim	45. Bis. Oborul Vechi
11. Mrea. Plumbuita	46. Bis. Oborul Nou
12. Mrea. Mărcuța	47. Bis. Sf. Elefterie Vechi
13. Mrea. Radu Vodă	48. Bis. Sf. Elefterie Nou
14. Bis. Bucur	49. Bis. Precupeții Vechi
15. Bis. Crețulescu	50. Bis. Precupeții Noi
16. Bis. Colțea	51. Bis. Bărbătescu Vechi
17. Bis. Amzei	52. Bis. Bărbătescu Nou (Cuțitul de Argint)
18. Bis. Batiște	53. Bis. Iancu Vechi (Mătăsari)
19. Bis. Sf. Silvestru	54. Bis. Iancu Nou (Bălăneanu)
20. Bis. Stavropoleos	55. Bis. Gheorghe Vechi
21. Bis. Zlătari	56. Bis. Gheorghe Nou
22. Bis. Sf. Mina – Vergu	57. Bis. Răzvan
23. Bis. Icoanei	58. Bis. Boteanu (Bradu)
24. Bis. Dichiu	59. Bis. Udricani
25. Bis. Schitu Darvari	60. Bis. Farmazonă
26. Bis. Măgureanu	61. Bis. Sf. Gheorghe Plevna
27. Bis. Hagi	62. Bis. Sf. Gheorghe Grivița
28. Bis. Mavrogheni	63. Bis. Manu Cavafu
29. Bis. Ghica Tei	64. Bis. Manea Brutaru
30. Bis. Lucaci	65. Bis. Flămânda
31. Bis. Pantelimon	66. Bis. Cu Sfinți (Sibile)
32. Bis. Dobroteasa	67. Bis. Mărțișor
33. Bis. Sf. Ilie Tesviteanul	68. Bis. Podeanu
34. Bis. Sf. Vineri Nouă	69. Bis. Belvedere
35. Bis. Sf. Vineri Gară Nord	70. Bis. Sf. Ilie Gorgani

71. Bis. Sf. Ilie Calenderu	77. Bis. Sfinții Voievozi
72. Bis. Sf. Ilie Grant	78. Bis. Sfinții Constantin și Elena
73. Bis. Albă a lui Sf. Ilie (Victoriei)	79. Bis. Maica Domnului
74. Bis. Sf. Ilie Pipera	80. Bis. Sf. Alexandru
75. Bis. Sf. Anton Colentina	81. Bis. Sf. Ilie – Tudor Vladimirescu II
76. Bis. Sf. Anton Curtea Veche	

Plus 11 foto cu biserici mici de cartier făcute în case particulare sau în foste cârciumi: Rodica Moșoiu, Vovidenia, Măicăneasa (2), Brâncoveanu Constantin, Malaxa (fostă 23 August), Belu Pieptănari, Parcul Rahova I, Parcul Rahova II, Costeasca, Dudești Cioplea II.

*

*

*

BISERICA

Biserică sfântă,
Casa lui Dumnezeu,
Biserică iubită
A sufletului meu,

Când la tine eu vin
Fața-mi se luminează
Și-al inimii suspin
Simt cum se ușurează.

Când sunt la sânul tău
Și-n pace mă închin,
Îl simt pe Dumnezeu
Și harul lui divin.

Tu liniștea mi-o dai
Și totul altfel este,
De parcă-aș fi în Rai,
Ca-ntr-o sfântă poveste,

Unde îngerii cântă
Și sfinții mă privesc,
Unde toate mă-ncântă,
"Lăcaș Dumnezeesc"!

Biserică sfântă lumină,
Mare, mică, orișicum ai fi,
Și-oriunde te-ai găsi,
Tu ești "Creația Divină"
Pentru iertarea
Și salvarea
Acelor ce s-ar rătăci.

Costin Florescu
Realizat 18 iulie 1998

*Icoană sculptată în lemn de
Costin Dacus Floresc*

36/36 cm

ICOANE VECHI

Icoane vechi, crăpate și cojite,
De bunul Dumnezeu sfințite,
Cu îngeri, flori și sfinți pictate,
De-atâția creștini sărutate
Din timpurile-ndepărtate.

Voi sunteți și în veci veți fi
Sprijinul nostru-al celor vii,
Întărindu-ne credința,
Sufletele și ființa,
Când ne cuprinde suferința.

Icoane vechi, icoane noi,
Voi aduceți liniștea în noi,
Și-n viața noastră trecătoare
Sunteți stelele ocrotitoare.

Voi, făcătoare de minuni,
O dată cu sfintele rugăciuni
Vindecați boli, patimi, dureri,
De la Cer având puteri.

Icoane vechi, cojite și crăpate,
De Domnul binecuvântate,
Acolo unde vă găsiți
Oamenii-i faceți fericiți
Și de necazuri îi feriți.

De avem icoane-n casă
Grijile toate ne lasă
Și de ne-nchinăm la ele
Se spulberă cele rele.

Costin Florescu
Realizat 1 iunie 1998

BISERICILE BUCUREȘTIULUI

Nr.	NUMELE BISERICII	ADRESA	ANUL ZIDIRII
1.	Acvila	Str. Sirenelor nr.37, sect.1, Pr.1 Hram Adormirea Maicii Domnului	1937
2.	Adormirea Maicii Domnului	Calea Giulești, nr.236, sect 6, Pr. 1 Hram Adormirea Maicii Domnului	1900
3.	Albă	Calea Victoriei, nr 110, sect.1, Pr.1 Hram Sf. Ilie, Sf. Nicolae, Sf. Haralambie	1715
4.	Amzei	Str. Biserica Amzei, sect.1, Pr.2 Hram Buna Vestire, Sf. Nicolae	1810
5.	Andronache	Str. Periș, nr.10, sect 2, Pr.2 Hram Sf. Gheorghe	1899
6.	Antim (Toți Sfinții)	Str. Mitr. Antim Ivireanu, sect.5 Hram Toți sfinții	1713 - 1715
7.	Apărătorii Patriei I	Str. Panselelor, nr.7, sect.1, Pr.3 Hram Sf. Nicolae	1934 – 1959
8.	Apărătorii patriei II	Șos. Olteniței, nr.113, sect,4, Pr.3 Hram Adormirea Maicii Domnului	1948
9.	Apostol	Calea Văcărești, nr. 143, sect. 3, Pr.3 Hram Sfinții Împărați	1743
10.	Malaxa (fostă 23 August)	Str. Tufănică, nr.5, sect.3, Pr. 2 Hram Sf. Nicolae	1946
11.	Balta Albă	(B-dul Muncii),sect.3, Pr.2, Str. Periș, nr.10, sect 3, Pr.2 Hram Adormirea Maicii Domnului și Sf. Corneliu Sutașul	1939

12.	Bariera Rahova	Șos. București – Măgurele, nr.3, sect.5, Pr.1, Hram Cuvioasa Paraschiva	1967
13.	Batiște	Str. Batiște, nr.21, sect.2, Pr.2 Hram Sfânta Ana, Cuvioasa Paraschiva <i>S-a construit în timpul lui Matei Basarab Voievod 1632 –1654</i>	1632 – 1654
14.	Bazilescu	B-dul Bucureștii Noi, nr.1, sect.1, Pr.1 Hram Sf. Ecaterina și Sf. Nicolae	1898
15.	Băneasa	Șos. București – Ploieștinr. 1, sect.1, Pr.2 Hram Sfântul Nicolae	1792
16.	Bărbătescu Nou	Str. Cușitul de Argint nr.1, sect.4, Pr. 3 Hram Schimbarea la față și Adormirea Maicii Domnului	1906
17.	Bărbătescu Vechi	Str. Bărbătescu, nr.1, sect.4, Pr.3 Hram Sfântul Nicolae	1818
18.	Bellu – Pieptănari	Str. Ostrv, nr.11, sect.5, Pr. 3 Hram Sfânta Ecaterina	1943
19.	Belvedere	Str. Cărbunarilor, nr.1, sect.5, Pr. 3 Hram Sfinții Apostoli Petru și Pavel și Sfânta Ecaterina	1934 – 1940
20.	Boteanu (Bradul Boteanu)	Str. Bis Boteanu, nr.8, sect.1, Pr.1 Hram Sfinții Voievozi, Sfântul Gheorghe, Sfântul Ioan Botezătorul și Sfânta Varvara	1780 1908 – 1911
21.	Brâncoveanu Constantin	Str. Râul Mare, sect.4, Pr. 3 Hram Sfinții Împărați Constantin și Elena	1948
22.	Bucur	Str. Radu Vodă, nr.33, sect.4, Pr.3 Hram Sfinții Atanasie și Chiril	1747

23.	Bumbăcari	Str. Toporași, nr.70, sect.5, Pr.1 Hram Nașterea Maicii Domnului	1942 – 1950
24.	Buna Vestire Giulești	Calea Giulești, nr.111 A, sect.6, Pr.1 Hram Buna Vestire	1930
25.	Buna Vestire Giurgiului	Șos. Giurgiului, nr.29 A, sect.4, Pr.1, stația Flămânda. Hram Buna Vestire și Sfinții Petru și Pavel	1925 - 1931
26.	Cărămidarii de Jos	Str. Piscului, nr.3, sect.4, Pr.2 Hramuri Sf. Gheorghe, Sf. Dimitrie, Sf.Trifon, și Sf. Vasile	1711
27.	Cărămidarii de Sus	Str. Grozăvești, nr.7, sect.6, Pr.3 Hram Buna Vestire	1805
28.	Ceauș Radu	Str. Vulturilor, nr.5, sect. 6, Pr. 3 Hram Sf. Nicolae și Adormirea Maicii Domnului	1750 – 1755
29.	Colțea	B-dul 1848, nr.1, sect.3, Pr.3 Hram Sfinții Trei Ierarhi Vasile, Grigore și Ioan	1642
30.	Costeasca	Str. Navigației, nr. 54, sect.1, Pr.1 Hram Învierea Domnului și Acoperământul Maicii Domnului	1946
31.	Crețulescu	Calea Victoriei, sect 1, Pr.1 Hram Sfinții Arhangheli și Adormirea Maicii Domnului	1722
32.	Culte – Finanțe	Str. Vasile R., nr.14, sect.1, Pr. 1 Hram Toți Sfinții	1942
33.	Cuvioasa Parascheva	Str. Soldat Lică Gh, nr.28, sect.1, Pr.3 Hram Cuvioasa Parascheva	1957 - 1961
34.	Dămăroaia	Str. Georgescu Justin, nr.1, sect.1, Pr.1 Hram Sf. Nicolae și Sf. Miron	1946

35.	Delea Nouă Calist	Str. Delea Nouă, nr.1, sect.3, Pr.3 Hram Buna Vestire și Sfinții Arhangheli	1871
36.	Delea Veche	Str. Delea Veche, nr.29, sect.3, Pr.2 Hram Sfânta Treime	1790 – 1798
37.	Dintr-o Zi (Albaneză)	Str. Academiei, nr.22, sect.1, Pr.1 Hram Sfântul Nicolae	1665
38.	Dichiu	Str. Icoanei, nr.72, sect.2, Pr.2 Hram Adormirea Maicii Domnului și Sfântul Nicolae	1773
39.	Dobroteasa	Calea Văcărești, nr.104, sect.3, Pr.3 Hram Buna Vestire, Cuvioasa Parascheva și Sfânta Filoftea	1730
40.	Doamnei (Doamna)	Calea Victoriei, nr.28, sect.1, Pr.3 Hram Intrarea în biserică a Maicii Domnului	1770
41.	Dudești Cioplea I	Str. Ticuș, nr.3, colț cu Illoara, sect.3, Pr.3 Hram Sfântul Nicolae	Prima 1820 A doua 1927
42.	Dudești Cioplea II	B-dul Ion Șulea, nr.38, sect.3, Pr.3 Hram Adormirea Maicii Domnului	1956 – 1957
43.	Domnița Bălașa	Calea Rahovei, nr.1, sect.4, Pr.3 Hram Înălțarea Domnului	1750- 1751(II)
44.	Ferentari	Calea Ferentari, nr.121, sect.5, Pr.1 Hram Sf. Ioan Botezătorul	1933
45.	Flămânda	Str. Olimpului nr.17, sect.4, Pr.3 Hram Adormirea Maicii Domnului și Sf. Haralambie	1766
46.	Floreasca	Calea Dorobanților nr 164, sect 1, Pr.2 Hram Adormirea Maicii Domnului	1912 – 1915

47.	Foișorului	Str. Foișorului nr 113, sect.3, Pr.3 Hram Nașterea Maicii Domnului și Sf. Trifon	1745
48.	Galilea	Str. Nazarcea nr.3, sect. 1, Pr.1 (Străulești) Hram Cuvioasa Parascheva	1940
49.	Giulești Sărindar	Calea Giulești nr.437, sect 6, Pr.1 Hram Adormirea Maicii Domnului	1940
50.	Giulești Țigănie (Ruinată)	Bis. Cunoscută sub denumirea de Giulești Chiajna.	Sec.XVIII
51.	Giulești Sârbi	Calea Giulești nr.506 Hram Sf. Nicolae, Sf. Ghe. și Sf. Dumitru	1866
52.	Hagiu	Str. Traian nr.148, sect.2, Pr.2 Hram Adormirea Maicii Domnului, Cuvioasa Parascheva și Sf. Nicolae	1768
53.	Herăstrău	Str. Școala Herăstrău nr.26, sect.1, Pr.2 Hram Sfinții Apostoli Petru și Pavel	1887
54.	Iancu Nou (Bălăneanu)	Șos. Mihai Bravu nr.119, sect. 2, Pr.2 hram Sf. Nicolae și Sf. Haralambie	1873
55.	Iancu Vechi (Mătășari)	Str. Mătășari (colț cu Bulevardu) sect.2, Pr.2	1773
56.	Icoanei (Icoana)	Str. Icoanei nr.12, sect.2, Pr. 2 Hram Adormirea Maicii Domnului	1743 – 1756
57.	Înălțarea Domnului	Șos. Olteniței nr.188, sect.4, Pr.3 Hram Înălțarea Domnului	1940
58.	Înălțarea Sfintei Cruci	Str. Balotului nr.2, sect.2, Pr.2 Hram Înălțarea Sfintei Cruci	1957
59.	Ion Creangă	Str. Nic. Cănea nr.10, sect.2, Pr.2 Hram Sfântul Nicolae	1975

60.	Izvorul Nou (Dintre vii)	Șos. Mihai Bravu nr.3, sect.3, Pr.3 Hram Izvorul Tămăduirii	1823
61.	Lucaci	Str. Logofătul Udriște nr.6, sect.1, Pr.3 Hramuri Sf.Nicolae, Sfinții Arhanghelu și Sfinții Împărați	1736
62.	Manea Brutaru	Str. G-ral Budișteanu nr.6, sect.1, Pr.3 Hramuri Sf.Nicolae, Sf. Gheorghe și Sfinții Arhangheli	1777
63.	Manu Cavafu	Str. Manu Cavafu nr.1, sect.4, Pr. 3 Hram Sfânta Treime	1763 – 1802
64.	Mavrogheni	Str. Monetăriei nr.4, sect.1, Pr.2 Hram Izvorul Tămăduirii	1789
65.	Măicăneasa	B-dul Agriculturii nr.2, sect.2, Pr2 Hram Pogorarea Duhului Sfânt	1951
66.	Mărcuța	Str. Bis. Mărcuța nr.8, sect.2, Pr.5 Hram Sfinții Îngeri, adică Sfinții Arhangheli	1587
67.	Mărgeanului	Str. Mărgeanului nr.107, sect.5, Pr.2 Hram Nașterea Maicii Domnului	Sec.XX
68.	Mărțișor	Str. Mărțișor nr.63, sect.4, Pr.3 Hramuri Sf.Gheorghe și Sfinții Arhangheli	1943 – 1948
69.	Mihai Bravu	Str. Cerceluș nr.29, sect.3, Pr.3 Hramuri:Cuvioasa Parascheva, Sfânta Treime și Sfântul Panurie	1948
70.	Mihai Vodă	A fost pe str. Arhivelor nr.2, sect.2, Pr.1 (A fost deplasată în 1985) Hram Sfântul Nicolae	1589 – 1591
71.	Militari I	Str. Bisericii nr.2, sect.6, Pr.1 (Virtuții) Hram Adormirea Maicii Domnului	1896

**Autorul cu preotul Ion Popescu
în Biserica Sfânta Vineri Nouă 1993**

**Cu preotul Paul Popescu la
biserica Sfântul Calinic 1995**

**Cu preotul Sandi Mehedințiu
la biserica Colțea 1996**

72.	Militari II	Str. Dreptății nr.24, sect.6, Pr.1 Hram Cuvioasa Parascheva	1953
73.	Militari III	Str. Valea Lungă nr.1, sect.6, Pr.1 Hram Ioan Botezătorul	1943
74.	Mântuleasa	Str. Mântuleasa nr.20, sect.2, Pr.3 Sfinții Arhangheli	1734
75.	Mărgeanului (Tudor Vladimirescu I)	Str. Mărgeanului nr.2, sect.5, Pr.2 Hram Sfinții Împărați	înainte de 1820
76.	Negustori	Str. Negustori nr.5, sect.2, Pr.3 Hram Sfântul Nicolae	1665
77.	Oborul Nou	Str. Avrig nr.21, sect.2, Pr.2 Hram Sfinții Împărați și Adormirea Maicii Domnului	1853 – 1854
78.	Oborul Vechi (Popa Lazăr)	Str. Traian nr. 204, sect.2, Pr.2 Hram Sfinții Părinți Ioachim și Ana	1768
79.	Olari	A fost pe str. Olari, sect. 2, Pr.2 (Moșilor) Bis. deplasată	1758
80.	Oțetari	Str. Oțetari nr.4, sect.2, Pr.2 Hram Sfinții Voievozi și Sfântul Nicolae	1680 – 1692
81.	Parcul Călărași	B-dul Muncii nr.2, sect.2, Pr.2 Hram Sfinții Împărați Constantin și Elena	1942 – 1949
82.	Parcul Domeniilor (Mănăstirea Cașin)	Str. Mănăstirea Cașin nr.1, sect.1, Pr.2 Hram Sfinții Voievozi	1938 – 1944
83.	Parcul Ghencea	B-dul Ghencea nr.41, sect.6, Pr.1 Hram Sfinții Arhangheli și Sfântul Spiridon	1943
84.	Parcul Rahova I	Str. Caporal Preda nr.29, sect.5, Pr.1 Hram Sfântul Dumitru	1937

85.	Parcul Rahova II	Str. Iacobenii nr.39, sect.5, Pr.1 Hram Sf. Parascheva și Sf. Nicolae	1944
86.	Biserica Patriarhiei (Mitropolia)	Str. Intrarea Patriarhiei nr.21, sect.5 Hram Sfinții Împărați Constantin și Elena Hram la Paraclis: Sf. Gheorghe și Daniil	1656 – 1658
87.	Pitar Moș	Str. Pitar Moș nr.16, sect.1, Pr.2 Hram Adormirea Maicii Domnului	1795
88.	Plumbuita (Mănăstire)	Str. Plumbuita, sect.2 Hram Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul	1559
89.	Podeanu	Str. Dornei nr.70, sect.1, Pr.1 Hram Sfinții Împărați	1926 – 1928
90.	Popa Chițu	Str. Bis.Popa Chițu nr.2, sect.2, Pr.2 Hram Sf. Gheorghe, Sf. Nicolae, Nașterea și Adormirea Maicii Domnului	1831
91.	Popa Nan	Str. Popa Nan nr.47, sect.2, Pr.2 Hram Sfinții Împărați	1719
92.	Popa Rusu	Str. Popa Rusu, sect.2, Pr.2 Hram Sfânta Treime	începutul sec. XVIII
93.	Popa Soare	Str. Popa Soare, sect.2, Pr.2 Hram Adormirea și Sf. Nicolae	1745
94.	Popa Tatu (Ochiul boului)	Str. Nuferilor nr.51, sect.1, Pr.1 (acum Str.G-ral Berthelot nr.5) Hram Adormirea, Sf.Nicolae și Sf. Ioan Botezătorul	1761 – 1764
95.	Precupeții Noi	Str. G-ral Broșteanu nr.12, sect.1, Pr.2 Hram Adormire, Sf. Nicolae	1715
96.	Precupeții Vechi	Str. Mihai Eminescu nr.2, sect.2, Pr.2 Hram Toți Sfinții	1773

97.	Progresul	Șos.Giurgiului nr.253, sect.4, Pr.3 Hram Sfântul Gheorghe	1888 – 1890
98.	Radu Vodă (Mănăstire)	Str. Radu Vodă nr.29, sect.4, Pr.- Hram Sfânta Treime	1568 – 1585
99.	Răzvan	Calea Moșilor (Str. Bis.Răzvan nr.5, sect.3, Pr.3) Hram Adormirea Maicii Domnului	1635 – 1647
100.	Rodica Moșoiu	Str. Baicului nr.53, sect.2, Pr.2 Hram Adormirea Maicii Domnului	1948
101.	Răzoare (Sf. Vasile Cotroceni)	Str. Răzoare nr.119, sect.5, Pr.1 Hram Sf. Vasile cel Mare și Cuvioasa Parascheva	1930
102.	Sapientiei	Str. Sapientiei nr.5, sect.6, Pr.1 Hram Adormirea Maicii Domnului	1710
103.	Scaune	Str.Scaune nr.2sect.4, Pr.3 Hram Adormirea și Nașterea Maicii Domnului	1611
104.	Schitu Măgureanu	Str. Schitu Măgureanu nr.14, sect.1, Pr.1 Hram Sf.Pantelimon și Sf.Visarion	1776
105.	Schitul Darvari	Str. Schitul Darvari nr.3, sect.2, Pr.2 Hram Sfinții Arhangheli, Sfinții Împărați și Învierea Sf. Lazăr	1834
106.	Schitul Maicilor (Hagi Dina)	A fost pe str. Mitropolit Antim Ivireanul, acum este pe str. Bis.Antim (A fost deplasat)	1727
107.	Cu Sfinți (Sibile)	Calea Moșilor nr.78, sect.2, Pr.3 Hram Intrarea Maicii Domnului în biserica	1670 – 1680
108.	Sf. Alexandru – Colentina	Șos. Gherase nr.127, sect.2, Pr.2 Hram Sfântul Alexandru	1935 – 1945

109.	Sf. Alexe	Calea Șerban Vodă nr.123, sect.4, Pr.3 Hram Sf. Cuvios Alexe	1812
110.	Sf. Andrei (Bucureștii Noi)	Șos. Chitilei nr.138, sect.1, Pr.1 Hram Sfântul Andrei	1935 – 1937
111.	Sf. Anton – Colentina	Str. Trei Scaune nr.20, sect.2, Pr.2 Hram Sf. Anton, Cuvioasa Parascheva și Sfântul Nicolae	Sec. XX
112.	Sf. Anton – Curtea Veche	Str. 30 Decembrie, sect.3, Pr.3 Hram Buna Vestire și Sfântul Antonie	1545 – 1559
113.	Sfinții Apostoli	Str. Sfinții Apostoli nr.33, sect.5, Pr.1 Hram Sfinții Apostoli Petru și Pavel	1636
114.	Sfinții Arhangheli	B-dul Ghencea nr.41, sect. 6, Pr.1 Hram Sfinții Arhangheli și Sfântul Spiridon	1943
115.	Sfântul Calinic	Șos. Cățelu nr.53, sect.3, Pr.3 Hram Sfântul Calinic și Sfânta Parascheva	1951 – 1955
116.	Sfinții Constantin și Elena	Str. Sfinții Constantin și Elena, sect.1, Pr.1 Hram Sfinții Împărați	1785
117.	Sf. Dumitru - Colentina	Șos. Colentina nr.12, sect.2, Pr.2 Hram Sfântul Dumitru Izvorătorul de Mir	Sec.XX
118.	Sf. Dumitru Poștă. (Bis. de jurământ)	Str. Iuliu Maniu nr.3, sect.3, Pr.3 (fostă 30 Decembrie)	1529
119.	Sfânta Ecaterina	Str. Sfânta Ecaterina, sect.4, Pr.3 Hram Sfânta Ecaterina	1596
120.	Sf. Elefterie Nou	Str. Sf. Elefterie nr.6, sect.5, Pr.1 Hram Sf. Elefterie și Sf. Gheorghe	1935 – 1971
121.	Sf. Elefterie Vechi	Str. Sf. Elefterie nr.20, sect.5, Pr.1 Hramul Sfântul Elefterie	1747

122.	Sf. Gheorghe Capra (cu cimitir)	Str. Fântânica, fostă pe Șos. Pantelimon nr.131, sect.2, Pr.2 (a fost deplasată)	1877
123.	Sf. Gheorghe - Grivița	Calea Griviței nr.218, sect.1, Pr.1 Hram Sf. Gheorghe și Sf. Nicolae	1926 – 1931
124.	Sf. Gheorghe Nou	B-dul 1848 nr.1, sect.3, Pr.3 Hram Sfântul Gheorghe	1670
125.	Sf. Gheorghe Vechi	Calea Moșilor nr.38, sect.2, Pr.2 Hram Sfântul Gheorghe	1592
126.	Sf. Gheorghe Plevna	Calea Plevnei 122, sect.6, Pr.1 Hram Sf. Mare Mucenic Gheorghe	1906 – 1909
127.	Sf. Haralambie – Bellu	Str. Împăratul Traian nr.39, sect.4, Pr.3 Hram Sfântul Haralambie	1948 – 1957
128.	Sf. Ilie Gorgani	Str. Silfidelor nr.5, sect.5, Pr.1 Hram Sfântul Prooroc Ilie	1639
129.	Sf. Ilie Grant	Str. Fălciu nr.55, sect.6, Pr.1 Hram Sfântul Ilie	1907 - 1918
130.	Sf. Ilie Rahova	Fostă pe Calea Rahovei. Mutată în 1984 pe str. Sfinții Apostoli nr.67, sect.4, Pr.3 Hram Sf. Ilie, Înălțarea Domnului și Sf. Treime	1838
131.	Sf. Ilie Galenderu (Bulgară)	Str. Doamnei nr.18, sect.3, Pr.3 Hram Sfântul Ilie	1725
132.	Sf. Ilie Pipera (Bis.cu cimitir)	Pipera – pe vremuri a fost schit	1793
133.	Sf. Ilie Tesviteanul	Str. Soldat Stelian Mihale nr.40, sect.3, Pr.2 Hram Sfântul Ilie	Din lemn în aprilie 1995
134.	Sf. Ilie Tudor Vladimirescu II (Canal)	Str. Floarea de Ghiață nr.1, sect.5, Pr.5 Hram Sf. Ilie și Sf. Nicolae	1946 – 1950

135.	Sf. Ioan Botezătorul	Șos. Pantelimon nr.257, sect.2.Pr.2 Hram Sf. Ioan Botezătorul	1933
136.	Sf. Ioan Moși	Calea Moșilor nr.305, sect.2, Pr.2 Hram Sf. Ioan Botezătorul	1807
137.	Sf. Ioan Piață	B-dul 1848, sect.3, Pr.3 Hram Sf. Ioan Botezătorul	1774
138.	Sfânta Maria – i s-a spus și Miron Patriarhul	Str. Iani Buzoianu nr.2, sect.5, Pr.1 Hram Nașterea Maicii Domnului	1928 – 1934
139.	Sfânta Maria – Herăstrău	Str. Trifești nr.2, sect.1, Pr.2 Hram Nașterea Sfintei Maria	1936
140.	Sf. Mina – Vergu	Str. C.F.Robescu nr.18, sect.3 Pr.3 Hramuri Sf. Mina, Sf. Dumitru și Sfinții Arhangheli	1725
141.	Sf. Nicolae Broșteni (a Tabacilor)	Str. Cuza Vodă nr.77, sect.4, Pr.3 Hram Sfinții Apostoli și Sf. Prooroc Daniil	1731
142.	Sf. Nicolae Buzești	B-dul Al.Ioan Cuza nr.4, sect.4, Pr.1 Hram Sf. Nicolae	1847 – 1854
143.	Sf. Nicolae Centru (fostă biserica rusească)	Str. Ion Ghica nr.9, sect.3, Pr.3 Hram Sf. Nicolae	1905 – 1909
144.	Sf. Nicolae Șelari	Str. Blănari nr.1, sect.3, Pr.3 Hram Sf. Nicolae	1696
145.	Sf. Nicolae Tabacu	Calea Victoriei nr.180, sect.1, Pr.2 Hram Sf. Nicolae	1719
146.	Sf. Nicolae Vlădica	B-dul George Coșbuc nr.13, sect.4, Pr.3 Hram Sf. Nicolae	1904
147.	Sf. Pantelimon	Str. Iancu Căpitanul nr.22, sect.2, Pr.2 Hram Sf. Pantelimon	Din lemn înainte de 1752 Din zid 1790

148.	Sf. Silvestru	Str. Silvestru nr.36, sect.2, Pr.2 Hram Adormirea Maicii Domnului	1743
149.	Sfânta Sofia	Calea Floreasca nr.276, sect.1, Pr.1 Hram Sfânta Sofia	Sec.XX
150.	Sf. Spiridon Nou	Calea Șerban Vodă nr.2, sect.4, Pr.3 Hram Sf. Spiridon și Sf. Visarion	1756 – 1768
151.	Sf. Spiridon Vechi	Splaiul Independenței, sect.5, Pr.3 Hram Sf. Spiridon Demolată în 1987, reclădită în 1992 – 1996	Exista în 1680 (1747-1748)
152.	Sf. Ștefan (Cuibul cu barză)	Str. Știrbei Vodă nr.79, sect.1, Pr.1 Hram-Sf. Ștefan	1760
153.	Sf. Ștefan Călărași	Calea Călărași nr.83, sect.3, Pr.3 Hram Sf. Ștefan și Înălțarea Domnului	1764 – 1768
154.	Sfânta Treime Ghencea	Calea 13 Septembrie nr.211, sect.5, Pr.1, Hram Sfânta Treime	Din zid 1927 – 1934
155.	Sfânta Treime Tei	Str. Grigore Moisil nr.2, sect.2, Pr.1, în prezent B-dul Lacul Tei nr.15 Hram Sfânta Treime	1897 – 1899
156.	Sf. Vasile Polonă	Str. Polonă nr.50, sect.1, Pr.2 Hram Sfântul Vasile	1909
157.	Sf. Vasile – Victoriei (Dușumea)	Calea Victoriei nr.158, sect.1, Pr.1 Hram Sfântul Vasile	1847
158.	Sfânta Vineri - Colentina	Str. Gheorghiei nr.2, sect.2 Pr. 2, Hram Cuvioasa Paraschiva	1947 – 1948
159.	Sfânta Vineri Nouă	B-dul Titulescu nr.159, sect.1, Pr.1 Hram Cuvioasa Parascheva și Sfântul Nicolae	1940 – 1949
160.	Sfinții Voievozi		1813 – 1817

161.	Sf. Visarion Nou și Sf. Visarion Vechi (ruinat)	Str. Visarion nr.14, sect.1, Pr.2 Hram Sf. Visarion și Sfinții Împărați	1913
162.	Slobozia	Calea Șerban Vodă nr.3, sect.4, Pr.3 Hram Sf. Mare Mucenic Dimitrie	1664 – 1665
163.	Spinarea Nouă	Str. Puișor nr.59, sect.5, Pr.1 Hram Adormirea Maicii Domnului	1794
164.	Stavropoleos	Str. Poștei, sect.3.Pr.3 Hram Sfinții Arhangheli	1724
165.	Șerban Vodă	Str. Lăcustei nr. 4, sect.4, Pr.3 Hram Adormirea Maicii Domnului	1940
166.	Teiul Doamnei	B-dul Ghica Tei nr.2, sect.2, Pr.2 Hramuri: Înălțarea Domnului, Grigore Teologul și Nașterea Maicii Domnului	1833
167.	Târcă	Calea Vitan nr.142, sect.3, Pr.3 Hram Șnălțarea Domnului	înainte de 1820
168.	Tudor Vladimirescu I	Str. Mărgeanului nr.2, sect.5, Pr.1 Hram Sfinții Împărați	1931 – 1932
169.	Udricani	Str. Iuliu Basarab nr.11, sect.3, Pr.3 Hram Sfântul Nicolae și Adormirea Maicii Domnului	1734
170.	Vovidenia	Str. Garoafei nr.56, sect.5, Pr.1 Hram Intrarea Maicii Domnului în biserica	1953
171.	Zlătari	Calea Victoriei nr.12, sect.3, Pr.3 Hram Nașterea Maicii Domnului	1667 – 1669
172.	Bis. – Capela Sfânta Elisabeta	În ruinare Șos. Viilor (Cotroceni în curtea fostului azil Elena Doamna)	1870

*

*

*

TABELE**BISERICI CTITORITE (ZIDITE) DE FEMEI ÎN BUCUREȘTI**

1. Biserica Doamnei, de Doamna Maria soția lui Șerban Vodă Cantacuzino
2. Biserica Domnița Bălașa, de a doua fată a lui Constantin Vodă Brâncoveanu
3. Biserica Foișorului (Foișor) a Domnei Smaranda, a treia soție a lui Nicolae Vodă Mavrocordat
4. Biserica Dintr-o Zi. A rezidit biserica Doamna Maria, soția lui Vodă Brâncoveanu, fiind "pe loc părintesc al ei."
5. Biserica Sf. Visarion Nou ridicată de Doamna Elena Eraclide, născută Stârcea.
6. Schitul Maicilor numit și Hagi Dina ridicat de monahia Tatiana numită și Hagi Dina.
7. Biserica Domnița Bălașa. A doua când s-a ruinat, a fost rezidită de marea băneasă Safta Brâncoveanu, născută Balș, soția marelui ban Brâncoveanu, după marele cutremur din 1838.
8. Capela Sfânta Elisabeta din curtea fostului Azil "Elena Doamna" a fost opera Reginei Elisabeta.

**BISERICI ÎNCONJURATE DE BLOCURI SAU CASE
OBISNUITE**

1. Biserica Domnița Bălașa (parțial)
2. Biserica Sfântul Ioan Moși
3. Biserica Sfântul Ioan Piață
4. Biserica Olari
5. Biserica Doamnei
6. Biserica Sf. Ilie Calenderu
7. Biserica Sf. Anton – Colentina

BISERICI CU TROIȚE

1. Biserica Mărcuța
2. Biserica Sfinții Apostoli

3. Biserica Sfântul Alexandru – Gherase
4. Biserica Ion Creangă

BISERICI CARE AU CRUCI DE PIATRĂ ÎN APROPIERE

1. Biserica Domnița Bălașa
2. Biserica Fundenii Doamnei
3. Biserica Floreasca – Dorobanți
4. Biserica Patriarhiei (Mitropolia)
5. Biserica Oborul Vechi – Crucea serdarului Mogoș, în Altar.
6. Biserica Bărbătescu Nou (Cuțitul de Argint) – Crucea lui Antonie Vodă
7. Biserica Slobozia – Crucea lui Leon Vodă
8. Biserica Sfântul Gheorghe-Capra
9. Biserica Colțea
10. Biserica Sfântul Visarion Vechi
11. Biserica Foișorului (două)
12. Biserica Mărțișor
13. Biserica Manea Brutaru
14. Biserica Scaune

BISERICI CU CIȘMELE ÎN CURTE

1. Biserica Domnița Bălașa (monumentală)
2. Biserica Amzei
3. Biserica Icoanei
4. Biserica Mărțișor
5. Biserica Sfânta Vinei-Colentina (Str. Gherghiței)
6. Biserica Sfântul Alexandru - Șos. Gherase
7. Biserica Sfântul Ilie Pipera – Fântână cu găleată în curte

BISERICI CU CIMITIRE

1. Biserica Sfântul Ilie Pipera
2. Biserica Herăstrău (Comună). Cimitir în apropiere
3. Biserica Sfântul Gheorghe – Capra
4. Biserica Iancu Nou – Bălăneanu

5. Biserica Ghica Tei cu cimitirul familiei Ghiculeștilor
6. Biserica Mavrogheni (cimitirul vechi)
7. Biserica Fundenii Doamnei (Monument istoric) are încă vechiul cimitir

BISERICI CU MORMINTE DEOSEBITE ÎN INTERIOR SAU ÎN CURTE

1. Biserica Ghica Tei
2. Biserica Icoanei (Sarcofag în curte – General Odobescu)
3. Biserica Sfinții Apostoli
4. Biserica Domnița Bălașa
5. Biserica Sfântul Ilie Rahova
6. Biserica Sfântul Visarion Nou
7. Biserica Colțea
8. Biserica Sfânta Vineri Nouă
9. Biserica Crețulescu
10. Biserica Sfântul Anton – Curtea Veche
11. Mănăstirea Radu Vodă
12. Biserica Sfântul Spiridon Nou

BISERICI CU SFINTE MOAȘTE (UNELE ÎNTREGI, ALTELE BUCĂȚELE)

Biserica Patriarhiei (Mitropolia)	Moaște Sf. Dumitru Basarabov
Biserica Zlătari	Moaște Sf. Ciprian
Biserica Sf. Gheorghe Nou	Moaște Sf. Nicolae
Biserica Sf. Gheorghe Vechi	Moaște Sf. Grigore al Armeniei
Biserica Lucaci	Moaște Sf. Stelian
Biserica Domnița Bălașa	Moaște Sf. Grigore de Nisa

Biserica Sf. Mina - Vergu

Moaște Sf. Mina

Biserica Sf. Dumitru – Poștă

Moaște Sfinții: Pantelimon,
Nicanor, Haralambie, Antipa
(bucățele)

Biserica Oțetari

Moaște Sf. Haralambie

Mănăstirea Plumbuita

Moaște Sfinții: Ioan cel Nou,
Pantelimon, Gheorghe, Nicolae
(bucățele)

Mănăstirea Antim

Moaște Sfinții: Neofit,
Agachie, 40 de mucenici,
Sfânta Parascheva (bucățele)

Biserica Sf. Spiridon Nou

Moaște Sf. Spiridon al
Trimitundei

Biserica Sf. Vasile - Victoria

Moaște Sfinții: Teodor Tiron,
Trifon, Haralambie, Elefterie,
Gheorghe, Parascheva
(bucățele)

Mănăstirea Cernica

Moaștele Sf. Calinic

BISERICI CU STATUI ÎN APROPIERE

1. Biserica Domnița Bălașa
2. Biserica Colțea
3. Biserica Silvestru
4. Biserica Precupeții Vechi
5. Biserica Sf. Gheorghe Capra
6. Biserica Sf. Gheorghe Nou
7. Biserica Fundenii Doamnei
8. Biserica Sf. Nicolae – Pantelimon (Comună)

VOEVOZI CTITORI DE BISERICI ÎN BUCUREȘTI

1. MIRCEA CIOBANUL (1545 – 1552) (1553 – 1554) (Ianuarie 1558 - Sept. 1558)
A zidit biserica de la Curtea Veche numită și biserica Sfântul Anton
2. PETRU CEL TÂNĂR (1559 – 1568) fiul lui Mircea Ciobanul a fost primul ctitor al Mănăstirii Plumbuita.
3. ALEXANDRU II, fiul lui Mircea (1509 – 1510) și nepotul lui Mihnea, a domnit 1568 – Aprilie 1574 și Mai 1574 – 1577. El este al doilea ctitor al Mănăstirii Plumbuita. (Cum spune Pisania.) Alexandru II a început zidirea Mănăstirii Sfânta Troiță pe care nu a terminat-o.
4. RADU MIHNEA VODĂ 1601-1602, (Ianuarie 1611 – Mai 1611, Sept. 1611 – Aug. 1616, 1620 – 1623, fiul lui Mihnea Turcitul a rezidit pe fostele temelii Mănăstirea Sfânta Troiță, de la care a primit numele de Mănăstirea Radu Vodă, el fiind al doilea ctitor.
5. MIHAI VODĂ VITEAZUL (1593 – Aug. 1601) a zidit Mănăstirea Mihai Vodă, deplasată de pe locul ei în 1985.
6. MATEI BASARAB (1632 – 1654) a zidit Mănăstirea Sărindar, care nu mai este. (Pe locul ei s-a ridicat Cercul Militar). A zidit și biserica Sfinții Apostoli (a doua). Matei Basarab este al treilea ctitor al Mănăstirii Plumbuita, pe care el a rezidit-o.
7. CONSTANTIN ȘERBAN BASARAB (1654 – 1658) a început zidirea bisericii Mitropoliei pe care nu a terminat-o.
8. MIHAIL RADU (MIHNEA III) (1658 – 1659) a terminat zidirea sfintei Mitropolii.
9. RADU LEON (1664 – 1670) a făcut prima biserică din lemn, biserica Slobozia. El a zugrăvit și biserica Mitropoliei.
10. ȘERBAN CANTACUZINO (1678 – 1688) a zidit Mănăstirea Cotroceni între 1679 – 1681 care a fost dărâmată de comuniști în 1984.
11. CONSTANTIN BRÂNCOVEANU (1666 – 1714) a zidit biserica Sfântul Gheorghe Nou între anii 1705 – 1706.
12. NICOLAE MAVROCORDAT a domnit în Țara Românească de două ori (1715 – 1716) – (1917 – Sept. 1930). A domnit și în Moldova de două ori. Este ctitorul Mănăstirii Văcărești dărâmată de comuniști în 1985 – 1986.

13. CONSTANTIN MAVROCORDAT a domnit în Țara Românească de șase ori între anii 1730 – 1763 și în Moldova de patru ori. A zidit biserica Sfântul Spiridon Vechi pe locul alteia de lemn a boierilor Florești. Zidire 1747. Dărâmată de comuniști în 1987 și rezidită de creștini în 1993 – 1995.
14. NICOLAE MAVROGHENI (1786 – Iunie 1790) a zidit biserica Mavrogheni ce se află pe strada Monetăriei. Are și un cimitir vechi.
15. RĂZVAN VODĂ care a domnit în Moldova foarte puțin timp. Ar fi venit în 1601 în Țara Românească spre a da ajutor în luptele lui Mihai Viteazul. În decursul a două - trei luni, cât a stat, ar fi zidit biserica ce îi poartă numele, biserica Răzvan, din spatele bisericii Sfântul Gheorghe-Nou. Această teză nu este acceptată de unii istorici. Un Răzvan Vodă Ștefan (filiație necunoscută) a domnit în Moldova de la 24 Aprilie 1595 până în August 1595.

**BISERICI DIN BUCUREȘTI RIDICATE DE VOEVOZI ȘI
DE UNELE RUDE**

Bis. Sf. Spiridon Vechi	Bis. Sfinții Apostoli
Bis. Sf. Spiridon Nou	Bis. Slobozia
Bis. Radu Vodă	Bis. Plumbuita
Bis. Mihai Vodă	Bis. Curtea Veche (Sfântul Anton)
Bis. Patriarhiei (Mitropolia)	Bis. Pitar Moș
Bis. Mavrogheni	Bis. Ghica Tei
Bis. Dintr-o Zi	Bis. Domnița Bălașa
Bis. Doamnei	Bis. Colțea
Bis. Foișorului	Bis. Fundenii Doamnei
Bis. Răzvan	Bis. Crețulescu

Biserica Crețulescu a fost zidită de vel logofătul Iordache Crețulescu, ginerele lui Constantin Vodă Brâncoveanu, căsătorit cu a patra fată a voevodului, numită Safta. Să nu o confundăm cu marea băneasă Safta Brâncoveanu, născută Balș, cea care a fondat Spitalul Brâncovenesc și care după moartea soțului ei banul Brâncoveanu, s-a călugărit luând numele de Shimonasia Safta. Zidirea bisericii 1720 – 1722.

Biserica Fundenii Doamnei a fost ridicată de Mihai Cantacuzino în 1666, cel care a ridicat și biserica Colțea și care a fost decapitat de turci.

Doamna Maria Ghica a restaurat biserica în 1860, când i-a dat și numele de "Fundenii Doamnei."

*   *

*

***LĂCAȘURI DE CULT ORTODOXE, BISERICUȚE RIDICATE
DE CREDINCIOȘII CARTIERELOR SAU STRĂZILOR, ÎN MICI
CASE PARTICULARE, FOSTE CÂRCIUMI SAU DIFERITE
ÎNCĂPERI, ÎNTRE ANII 1946 – 1984***

LA UNELE BISERICI A ÎNCEPUT ZIDIREA ÎNAINTE DE AL
DOILEA RĂZBOI MONDIAL ȘI AU FOST TERMINATE DIN
DIVERSE MOTIVE FOARTE TÂRZIU, ÎNTRE ANII 1946 – 1971

<i>Denumire</i>	<i>Anul zidirii</i>	<i>Adresa</i>
Bis. Malaxa (Fostă 23 August)	1946	Str. Tufănica nr.5
Bis. Costeasca	1946	Str. Navigației nr.54
Bis. Dămăroaia	1946	Str. Georgescu Justin nr.21
Bis. Sf. Anton - Colentina	1946	Str. Trei Scaune
Bis. Tudor Vladimirescu II (Canal)	1946 - 1950	Str. Floarea de Ghiață nr.1
Bis. Rodica Moșoiu	1948	Str. Baicului nr.53
Bis. Brâncoveanu Constantin	1948	Str. Râul Mare nr.5
Bis. Sfântul Haralambie	1948 – 1957	Str. Împăratul Traian nr.33
Bis. Măicăneasa	1951	B-dul Agricultorilor nr.2
Bis. Sfântul Calinic	1951 - 1955	Șos. Cățelu
Bis. Militari II	1953	Str. Dreptății nr.24
Bis. Vovidenia	1953	Str. Garoafei nr.56

Bis. Sfânta Treime - Gherase	1954	Calea 13 Septembrie nr.211
Bis. Dudești Cioplea II	1957	B-dul Ion Șulea nr.38
Bis. Înălțarea Sfintei Cruci	1957	Str. Balotului nr.2
Bis. Cuvioasa Parascheva	1957 - 1961	Str. Soldat Lică Gh. nr.29
Bis. Apărătorii Patriei I	1959	Str. Panselelor nr.7
Bis. Mihai Bravu	1963	Str. Cerceș nr.29
Bis. Bariera Rahova	1967	Șos. București-Măgurele nr.3
Bis. Ion Creangă	1975	Str. Nicolae Căndea nr.10
Bis. Apărătorii Patriei II	1984	Șos. Olteniței nr.113

**BISERICI LA CARE S-A ÎNCEPUT CONSTRUIREA
ÎNAINTE DE AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL, FIIND
TERMINATE DUPĂ CÂȚIVA ANI**

Bis. Sf. Alexandru	1935 – 1945	Șos. Gherase nr.127
Bis. Sf. Elefterie Nou	1935 – 1971	Str. Sf. Elefterie nr.1
Bis. Parcul Călărași	1942 – 1949	B-dul Muncii nr.2
Bis. Bumbăcari	1942 – 1950	Str. Toporași nr.70
Bis. Mărțișor	1943 – 1948	Str. Mărțișor nr.63

Biserici din București deplasate de pe Sfântul lor loc de comuniști 8 (opt)
Biserici din București dărâmate de comuniști 28 (douăzeci și opt)
S-a scris amănunțit despre ele în volumul I al acestei lucrări

*   *

*

**BISERICI BUCUREȘTENE DEPLASATE ÎN TIMPUL
REGIMULUI COMUNIST**

Schitul Maicilor	(Hagi Dina), hram Buna Vestire și Sfânta Maria, din str. Mitropolit Ivireanu Antim nr.33, sect.1, Prot.1, zidită în 1926, a fost mutată pe o distanță de 245 m în anul 1982
Bis. Sf. Gheorghe Capra	Hram Sf. Gheorghe, a fost pe Șos. Pantelimon nr.131, sect.2, Prot. 2, zidită în 1877. A fost mutată pe o distanță de 89,20 m din două mișcări, una de 65 m și cealaltă de 24,20 m, pe str. Fântânică, în anul 1986
Bis. Sf. Ioan Piață	Hram Sf. Ioan Botezătorul, din B-dul 1848 (Piața Unirii), sect.3, Prot 3, zidită în anul 1774, a fost mutată în anul 1986. Greutatea bisericii 310 tone.
Bis. Sf. Ilie Rahova	Hram Sf. Ilie, Înălțimea Domnului și Sfânta Treime, a fost pe Calea Rahovei nr.21 și mutată pe str. Sfinții Apostoli, în anul 1984 pe o distanță de 49 m. Este înconjurată de blocuri.
Mănăstirea Mihai Vodă și Turnul clopotniță	Hram Sf. Nicolae. A fost pe str. Arhivelor nr.1, sect.5, Prot.1. Zidită 1589 – 1591. A fost mutată 289 m cu o pantă descendentă de 2°, și clopotnița pe o distanță de 255,30m cu aceeași pantă. Biserica a fost coborâtă cu 2,22m, iar clopotnița cu 4,97, în anul 1985.
Bis. Olari	Hram Adormirea Maicii Domnului. Se afla lângă Calea Moșilor sect.2, Prot 2. A fost zidită în 1758. Deplasarea a fost pe o distanță de 58 m paralelă cu axa longitudinală a bisericii și o deplasare de 22,35m perpendiculară pe prima mișcare. Biserica a fost rotită în 1983 când i s-au dărâmat și casele parohiale.

Bis. Sfântul Ștefan (Cuibul cu barză)	Hram Sf. Ștefan, zidită în 1760 și reparată radical în 1898, str. Știrbei Vodă nr.97, sect.1, Prot. 1, deplasată în 1987 cu 13m. Casa parohială și toate casele dinprejum au fost dărâmate.
Bis. Acvila	Hram Adormirea Maicii Domnului de pe str. Sirenelor nr.37, sect.5, Prot.1, zidită în anul 1937, de rit greco-catolic (unit) și devenită în 1948 de rit ortodox. A fost deplasată din locul ei câțiva metrii, în fundul grădinii, din motiv de sistematizare. Biserica se află la o distanță de cca.200m de Biserica Spirea Nouă (Str.Puișor), care are tot hramul Adormirea Maicii Domnului.

În anul 1984 s-a executat și deplasarea Palatului Sinodal, unde se afla biblioteca Sinodului, din ansamblul Mănăstirii Antim, pe o distanță de 20,35 m. Construcția nu mai este la vedere ca înainte de mutare.

BISERICI DĂRÂMATE ÎN TIMPUL REGIMULUI COMUNIST

Nr.	NUMELE BISERICII	ANUL ZIDIRII	DEMOLARE
1.	Bis. Albă Postăvari	1634 - 1638	1984
2.	Bis. Reformată din str. Știrbei Vodă nr.1 din spatele fostului palat regal.	_____	1959 - 1940
3.	Bis. Brezoianu	1701	1960
4.	Bis. Bratu Staicu	1804	1987
5.	Bis. Crângași (Sf. Nicolae) - cu cimitir -	1918	1968
6.	Bis. Cotroceni	1679 - 1682	1984

7.	Capela Buna Vestire Rahova	1946	1981
8.	Capela Sfântu Mina de la Institutul Medico-Legal	Sec.XX	1985
9.	Bis. Calvină demolată în timpul lui Dej	A fost reconstruită	
10.	Bis. Adventistă de Ziua a Șaptea	?	1986
11.	Biserica ortodoxă de stil vechi	?	După 1980
12.	Sinagogă de rit Sefard	?	1986
13.	Bis.Doamna Oltea	Biserica 1948	1986
14.	Bis. Gherghiceanu - Capela 1939	1943	1948
15.	Bis. Izvor (Izvorul Tămăduirii)	1720 - 1724	1948
16.	Bis. Ienii (Enei)	1724	1977
17.	Bis. Ionică Moldoveni (Ioan cel Mic) din curtea fostului palat regal	1744	După 1980
18.	Bis. Nicolae Sârbi	Sec. XVII	1985
19.	Bis. Nicolae Jitniță	1711	1986
20.	Bis. Olteni	Sec XVII	1987
21.	Mănăstirea Pantelimon	1750	1986
22.	Bis. Stejar - ce a servit drept capelă palatului regal	1763	1970

23.	Bis. Spirea Veche – a fost reconstruită în 1994	1764	1987
24.	Bis. Sfântul Spiridon Vechi A fost reconstruită în anul 1994	1747	1987
25.	Bis. Sfânta Treime Dudești (Troița)	1804	1987
26.	Sfânta Vineri Hereasca	1644 – 1645	1987
27.	Mănăstirea Văcărești	1716 – 1728	1986 – 1987
28.	Bis. Sfinții Constantin și Elena (din scândură - cărămizie). S-a aflat în vadul râului Colentin, la podul pe unde trece șoseaua de asfalt.	?	1970

În anul 1988 a fost dărâmat și “Azilul Calis Arhiereul” din curtea bisericii Delea Nouă str. Delea Nouă nr.1, sect.2, Prot.3 Biserica a scăpat ca prin minune de a nu fi dărâmată. În anul 1982, după ce a fost spartă și culcată la pământ, a dispărut și MAREA CRUCE A LUI PAPA BRÂNCOVEANU, tatăl lui Constantin Vodă Brâncoveanu, ce a stat la poalele dealului Patriarhiei apropae 360 de ani. A fost reșezată (nu știu dacă cea originală) la locul unde a fost, în anul 1987

**ȘI PIERIND TIRANII CEI SATANIZAȚI,
AU AJUNS ÎN IAD, DE MULȚI BLESTEMAȚI,
IAR CU VOIA DOMNULUI S-AU OPRIT MUTĂRILE,
ÎNCĂLCAREA CRUCII, SPAIMA, DEMOLĂRILE**

Costin Dacus Florescu

*Despre bisericile deplasate și cele demolate
s-a scris în volumul I al acestei lucrări.*

DESPRE BISERICA PATRIARHIEI

Ionescu – Gion scria în anul 1899, în monumentală sa lucrare “Istoria Bucureștilor” cele ce urmează:

Pe’nalta colină, cuprinsă în secolul XVI între drumul Giurgiului – la stânga, uitându-ne spre Apus, și între – drumul Mehedinților – la dreapta, la miază - zi de Curtea Domnească - și de Târgul dinăuntru, se aflau vii domnesci - și locuri domnesci – până la jumătatea secolului XVII, până după 1650. La poalele colinei, spre răsărit erau la această dată casele, locurile și grădinile Brâncovenilor la stânga, iar la dreapta erau locurile Mănăstirii lui Pană Vistierul.

Spre miază-noapte, la poalele colinei, era mahalaua Calicilor, de la Crucea Doamnei Mircioaiei – înainte spre Apus, locuri întinse, bălți, ogrăzi, bordeie și colibe de “Țigani domnesci”. Spre miază-zi, de la poalele colinei, mai ‘nainte era heleșteul lui Șerban Vodă, spre care de la stâlpul de piatră al Armeanului se’nălța Capul Troianului – străvechiu al Bucureștilor, acel-vallum-roman de care am vorbit ...

Pe această colină înaltă, frumoasă și puternică, se hotărâ, după 1654, Constantin Vodă Șerban (1654-1658), fiul lui Radu Vodă Șerban și al unei preotese, împreună cu Bălașa Doamna, soția sa, să zidească mănăstire mare și ‘mpodobită, bogat – înzestrată și cu multe turnuri.

Ca de obicei, Domnul numi ispravnici ai clădirei pentru toate cele trebuincioase pe Radu Logofătul din vechia familie a Dudeștilor, și pe Gheorghe Șufariul din Târgoviște.

Lucrările începură mergând încet, căci mari erau cheltuielile. La 1657, când veniă pentru prima oară în București Patriarhul Macarius și diaconul său, Paul din Aleppo, marea Mănăstire nu era încă isprăvită. Pe din afară însă și după proporțiunile ce avea în raport cu celelalte biserici bucureștine de la 1654, biserica lui Constantin Vodă Șerban se vedea că are să fie mănăstire măreață și strălucită.

Avea patru turnuri, o tindă largă, ziduri puternice și un acoperământ, o învelitoare de plumb, care escită întreaga admirație a lui Paul din Aleppo. Învelitoarea în greutate trece, ne spune el, peste 40 000 de oca de plumb.

Înăuntru, biserica aducea cu cea de la Curtea de Argeș; avea 12 stâlpi din bucăți rotunde de piatră: erau 12 după numărul celor 12 apostoli. Patriarhul Macarius și clerul bucureștean, în corpore, o vizitară și după

rugăciunea Domnului, Patriarhul o stropi cu apă sfântă - dar nu numai atât - căci nu era târnosită. (Sfințită)

(Și când se făcu târnosirea în anul 1658, sub domnia lui Mihnea III, înăuntru), pe colină era mare veselie și mare petrecere. Ostașii Domniei se veseleau împreună cu poporul bucureștilor, căci un nou locaș se ridica Domnului în orașul ..... lui Bucur .....

“... îndată după târnosirea ei, Mănăstirea lui Constantin -Vodă Șerban, cu hramul sfinților Împărați Constantin și Elena, printr-un fel de consimțământ tacit dar unanim, fu hotărâtă să fie MITROPOLIA ȚĂREI...”

Ion Ghica (1817 - 1897) scriitor și om politic a scris în anul 1879 rândurile ce urmează:

Când, după dealul Mitropoliei, într-o seară de deniă, în liniștea melancolică a apusului, începea toaca la o sută de biserici, cu milioane de sunete pe toate tonurile, cari se vărsau în aer din miile de clopote mari și mici ale orașului, note care alergau din toate turele ca să se confunde într-un huet general și se suiau împreună la cer lățindu-și neîncetat vibrațiile, aruncându-se în cadență ca niște talazuri împinse unele peste altele către malul nevăzut, atmosfera întreagă părea transformată într-un vârtej, de armoniă, și sufletul, cuprins de o senzațiune plină de pietate, se simția atras către rugă. În mijlocul acelei vijelii de sunete, precum ochiul distinge, într-o mare înfuriată, pânzele corăbiilor printre spumegatul alb al jocului valurilor, asemenea urechea deosebia, în mijlocul huetului, glasul plângător al clopotului de la Sfântul Gheorghe, repetând în cadență numele nenorocitului Brâncoveanu, sunetul jalnic și mândru al Antimului, bătaia rară și falnică a sfântului Spiridon, îngânându-se cu Sărindarul și cu Curtea Veche, clopotul de serbare al Colței, glasuri grave, străbătute în toate părțile de timbrele ascuțite și argintii a o sută de clopote mai mici ale bisericilor din mahalale...

De era seară, toaca, grăbită și cicălitoare, amesteca tocănitul său sec dar măsurat, cu sunetele prelungi ale clopotelor.

De era de dimineață, călătorul auzia, ridicându-se în aerul curat sunetele clopotelor de la biserici, unele grave și triste, altele sbenguitoare și vesele, toate îndelung răsunătoare.

Un concert care învăluia orașul în undele-i sonore.”

BISERICA PATRIARHIEI

Aleea Patriarhiei nr. 21, sector 4.

Zidire neterminată 1656 - 1558 și
sfințită 6 Mai 1658. Continuare zidire 1659.

Zugrăveală, case, paraclis, 1664-1668.

Zidirea terminată 1665.

Afectată cutremur 1727 și de foc 1790.

Reparații 1792 - 1793.

Învelită, tencuită, înfrumusețată 1799.

Reînoire, zugrăveală, 1834 - 1839.

Îmbunătățiri 1850, 1858, 1866, 1875, 1886, 1904.

Restaurare 1932.

Noi lucrări 1934 - 1938.

Restaurare 1960 - 1962.

Devenită Mitropolie în 6 iunie 1658 până
în 1925 când a devenit Catedrală Patriarhală.

Prima Pisanie dispărută.

A doua Pisanie 1839.

PARACLISUL PALATULUI PATRIARHAL

CLOPOTELE*(Acrostih)*

Cad picături de-aramă,
 Liniștea se destramă,
 Oamenii pioși se-adună,
 Păduri, câmpii, răsună.
 O sfințită chemare
 Trezește-n fiecare
 Emoția divină,
 Licărul de lumină,
 Evlavia creștină.

Costin Dacus Florescu

*

*

*

BISERICA PATRIARHIEI

Este așezată pe un deal ce s-a format în trecutul îndepărtat din cauza apelor Dâmboviței. Această ridicătură de pământ era acoperită cu vii. Urcând aleea făcută în 1931, de pe "Dealul Mitropoliei", numit astfel din anul 1688, ajungi la biserica ce a devenit Patriarhie după primul război mondial.

Dealului Mitropoliei i se spunea pe vremuri "Dealul viilor" sau "Dealul Podgoriilor".

Mai înainte fusese Mitropolie biserica Sfântul Gheorghe Vechi, timp de 30 de ani, căreia nu i se cunoaște data exactă a zidirii. Ar fi fost clădită de Mircea vornicul pe la anul 1575. Mergând spre biserica Patriarhiei treci pe sub deschiderea unei mari clopotnițe ce a fost ridicată de Constantin Vodă Brâncoveanu în anul 1698.

Zidirea bisericii a început-o Constantin Vodă Șerban (1654 – 1658) împreună cu Doamna sa, Bălașa, pe locul unui schit vechi de lemn numit al lui Oprea Iuzbașa. Voevodul a fost îndemnat în gândul său de zidire de Mitropolitul Ștefan ce-i era prieten.

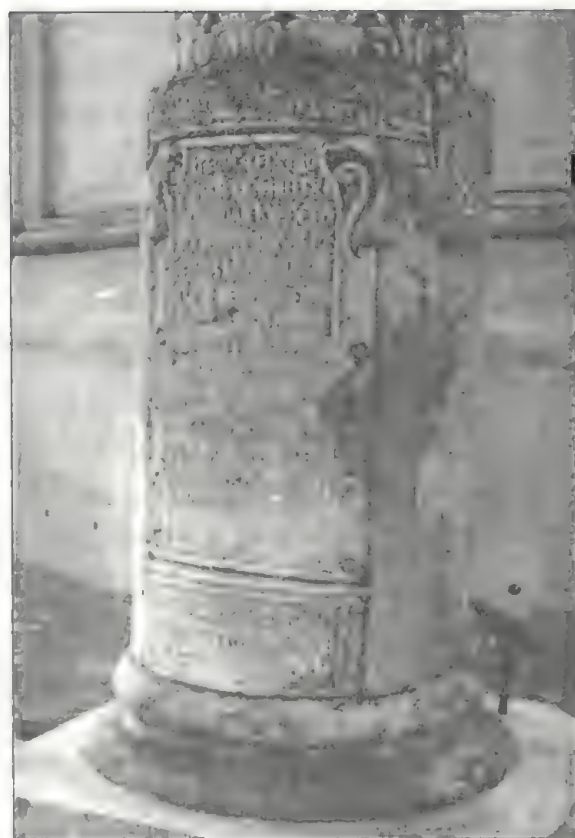
Ispravnicii lucrării au fost: Radu Dudescu logofăt și Gheorghe Șufariul din Târgoviște. Cum s-a început zidirea, ctitorul Constantin Șerban a numit ca Egumen pe Nichifor ieromonahul, om devotat voievodului. Constantin Șerban a dăruit mănăstirii lui, chiar înainte de a fi sfințită și terminată, moșii, sate și bogății. Dar voievodul este mazilit de turci, acuzat că este "hain" și unelțește împreună cu Gheorghe Rakoczy II principele Ardealului și Gheorghe Ștefan al Moldovei, fiind astfel nevoit să treacă în Ardeal, la Sătmar (Satu Mare) și apoi în Polonia, la Wanievice unde moare în Aprilie 1685, unde și este îngropat.

Fiind mazilit nu a putut să termine lucrarea bisericii, care lucrare a fost continuată și terminată de urmașul său Mihnea al III lea (Mihnea Radu 1658 – 1659), fără să o poată vedea și zugrăvită la interior, deoarece fiind un antiotoman și învins de tătari la Giurgiu și la Călugăreni, este nevoit să se retragă și el în Ardeal, tot la Sătmar, fiind găzduit de Constantin Vodă Șerban. În urma unei mese îndestulate a murit deodată de apoplexie în 5 Aprilie 1660. Așa s-a spus atunci, dar el a fost otrăvit de dușmanii săi.

Autorul în fața ușii bisericii Patriarhale 1993.

O parte din stâlpul funerar al Mitropolitului Teodosie

Când era în scaunul domniei, Mihnea a hotărât ca biserica să fie sfințită chiar așa nezugrăvită, în Dumineca tuturor Sfinților. (6 mai 1658)

De față au fost: Mitropolitul Ștefan, Episcopii Râmnicului și Buzăului, toți egumenii mănăstirilor bucureștene și din țară, tot clerul Bucureștiului și Patriarhul Macarie al Antiohiei împreună cu diaconul Paul de Alep care a lăsat prețioase însemnări asupra sfântului lăcaș. A fost mare sărbătoare și s-au adus și “moaștele sfinte” de la Mănăstirea Sfânta Ecaterina, ridicată de Pană Vistierul. S-a sfințit altarul, s-a spălat sfântul prestol, s-au făcut multe. Bisericii i s-a dat hramul Sfinților Împărați Constantin și Elena (21 Mai) și a fost recunoscută Mitropolie de Radu Vodă Leon (1664 – 1669), strămutându-se cea de la Târgoviște la București. Cel dintâiu Mitropolit în noua Mitropolie a fost Teodosie (1668 – 1672) (1679 – 1708) la 8 iunie 1668 când Radu Leon Vodă a dat un hrisov în care se arăta: “ ... după aceasta văzând Domnia mea această sfântă Mitropolie, socotitam Domnia mea, împreună cu cinstitul și iubitorul de Dumnezeu părintele nostru Chir Teodosie mitropolitul și cu cinstiții prea cuvioșii episcopi Serafim de la Râmnic și Grigorie de la Buzău și cu egumenii du pre la sfintele lavre și cu toți cinstiții diregătorii Domniei mele, de o am tocmnit Domnia mea și o am așezat ca să fie cinstea și rugăciunea cinstitului și iubitorului de Dumnezeu părinte, pe carele ar rândui Dumnezeu cu darul arhieresc a fi arhieru și vlădică țarei.”

Radu Leon, urmașul lui Mihnea III, a zugrăvit interiorul bisericii cu zugrăvi pricepuți.

Din anul 1668, 8 iunie, biserica a devenit Catedrală Mitropolitană “maica tuturor bisericilor Valahiei”, și a fost așa până în anul 1925, când Biserica Ortodoxă Română a fost ridicată la rangul de Patriarhie.

Biserica a fost concepută după planul Mănăstirii de la Curtea de Argeș a lui Neagoe Basarab și a Doamnei Milița, dar ceva mai mare, cu patru turle, pridvor larg, deschis, susținut de 12 stâlpi. De PISANIA veche nu se mai știe.

În cea din 1 aprilie 1839, când era Domn Alexandru Ghica (1834 – 1842) se amintește de primul ctitor din 1654.

Construcțiile vechi din jurul bisericii au fost dărâmate de timp și de oameni. Timpul cu calamitățile lui, oamenii cu jafurile, răzcoalele, invaziile și câte altele.

Gabriel Bathory (1608 – 1613) “ Principe al Transilvaniei, din mila lui Dumnezeu!” cum spunea, “a făcut mari jafuri, profanând bisericile, schingiuind populația și necinstind femeile.”

Mitropolitul Matei scria:” Câte ticăloșii și vărsări de sânge și profanări de biserici și jafuri de mănăstiri nu se poate spune cu deamănuntul ... și năvălind ca hoții în monastirea noastră, furând toate giuvaierurile câte le căpătase și sfărâmând mormintele domnilor și stricând lespezile bisericii, crezând să afle bogăție de aur, punându-și numele de furi de lucruri sfinte și scormonitori de morminte. Au sfărâmat și Mitropolia de la Argeș, cea foarte scumpă, și toate sfintele monastiri și monastirele de călugărițe și bisericile le-au distrus.”

Alții au luat și învelișurile bisericilor (acoperișurile), care erau de plumb, spre a face gloanțe. În anul 1737, turcii au prădat sfânta Mitropolie din București și pe cea de la Târgoviște. Cronicarul Neculce scria că a fost făcută “Mecet” (geamie) de închinare a pașalelor. I. Gion arată că pașalele locuiau în casa Mitropoliei . Și fu jale mare când auziră și văzură oamenii, că turcii vând în piață candelă, potire, vase sfinte, odăjdii și încă alte multe. Cele de mai sus sunt unele din multele exemple ce am putea da.

Din ce a fost în trecut pe dealul Mitropoliei, au mai rămas BISERICA și CLOPOTNIȚA, ca mărturie a trecutului, clopotniță făcută de Constantin Vodă Brâncoveanu în anul 1698, după cum am mai arătat.

Prima dată Biserica și Clopotnița au fost învelite cu plumb, material ce a cântărit 40000 de ocale. În 1821 furtuna a smuls acoperișurile. Biserica a suferit reparații în 1793 și în 1799 când a fost înfrumusețată în interior cu sfinte icoane, de Mitropolitul Dositei, tencuită pe dinafară și învelită din nou. În 1834 Mitropolitul Grigorie o repară, o zugrăvește și o învelește din nou, deoarece furtuna din 1821 o desvelise. O învelește cu plumb.

“Cu ocazia acestor reparații s-au adăugat trei pridvoare mici pe stâlpi în dreptul intrărilor în biserică, s-au lărgit și înălțat ferestrele, s-a refăcut cornișa și s-a înălțat pridvorul principal, care a fost închis cu geamuri.”

Tâmpla a fost realizată de frații Preda, Radu și Anton Crețulescu. Biserica a mai suferit reparații între anii 1850 – 1858, când s-au întrebuințat 4 000 de căruci cu nisip și un milion de cărămizi. “Atunci s-a bătut și o medalie comemorativă.”

A mai avut reparații în anul 1896 când biserica a fost repictată de Gh. Tattarescu, iar în 1904, stâlpii de piatră din pronaos au fost îmbrăcați cu decorațiuni. Biserica a fost restaurată între anii 1932 – 1935 de Comisia

TROIȚA aflată în partea de Nord a curții Catedralei Patriarhale. Crucea din mijloc datează din anul 1584, cea din dreapta din 1617, iar cea din stânga din anul 1664.

Crucea ridicată de generalul rus Milaradovici, ce se afla pe dealul Mitropoliei. A fost dusă la muzeul româno-rus.

Monumentelor Istorice, când i s-a redat înfățișarea ei dintâi. I s-au mai făcut diverse reparații și în anii 1959 – 1962.

Arhitectul Gr. Ionescu scria:” Biserica Mitropoliei este un monument de arhitectură inspirat ca plan după Episcopia de la Curtea de Argeș, dar o întrece prin înfățișare și calități arhitectonice.” Arhitectul N. Stoicescu scria:”Biserica are în plus un amplu și frumos pridvor deschis, cu arcade largi ce reazemă pe coloane de cărămidă foarte groase. Pronaosul are turla principală rezemată tot pe 12 coloane ca la Curtea de Argeș. Către latura vestică pronaosul mai are două turla mai mici, tot ca la Curtea de Argeș, dar netorsionate “.....

Ionescu Gion a scris:” S-ar crede că lumea de atunci, din 1658, prevedea cu ochii inimii că destinele acestei noi biserici avea să fie, în istoria Bucureștilor și-n istoria tuturor Românilor, mai frumoase și mai glorioase decât ale tuturor bisericilor și mănăstirilor române, și chiar decât ale falnicei Mitropolii a bătrânei Târgoviște ...De la Dumineca Tuturor Sfinților, anul mântuirii 1658, de când băuseră și se veseliseră pe colină pentru târnosirea bisericii lui Constantin – Vodă Șerban, și până în vremurile noastre (1899), Bucureștii și-au iubit Mitropolia mai mult decât orice biserică a orașului ... iar Clopotnița este istorică și fără seamăn în toate țările Românilor ...”

Revenind la biserică, i-au fost lărgite și înălțate ferestrele către sfârșitul sec.XIX, iar turelele cele frumoase au și ele ferestre lungi și ornamentate.

În fridele de deasupra pridvorului, în cele de sus, sunt pictate grupuri de îngeri, iar în cele de jos, profeții, iar pe laturile dinspre Miazănoapte și Miazăzi, cei 12 Apostoli.

Sfinții Împărați Constantin și Elena sunt pictați pe o latură a fațadei principale. Atât pridvorul cât și biserica sunt încărcate cu picturi. În firida de deasupra ușii de intrare în biserică se văd pictați Sfinții Împărați Constantin și Elena cu o inscripție slavonă” Țar Constantin, Țarina Ilena.

În curtea bisericii, în partea de Est, în spatele altarului, se află un stâlp funerar de piatră, ornamentat, cu scriere în relief în zona centrală. Scrierea: “Răposat-au în Domnul preasfințitul mitropolit chir Teodosie, la anul 1708, ghenarie 27 de zile, la al 87 pol de ani a vieții sale, în zilele prealuminatului domn Io Constantin Basarab voevod, păstorind turma lui Hristos ani 39 și 9 luni, și s-au îngropat aici 1708.”

În partea de sus a stâlpului funerar se mai află o scriere scurtă în grecește, în relief, cu majuscule: “...al lui Neofit ...ierarhul Ungrovlahiei ... iarăși în ziua învierii.” (Scriere după Septembrie 1738)

Printre altele în curtea Patriarhiei se mai aflau o serie de cruci de piatră, de exemplu cele trei cruci de piatră cu scriere în relief datate: 1.7092 (1584), 2.7125 (1617), 3. 7152 (1644). Referitor la Stâlpul funerar, el a fost ridicat în anul 1875. Stâlpul este o frântură de coloană în care au fost prinse pietrele de mormânt ale mitropoliților Teodosie + 1708 și Ștefan +1742 (?). Mai recent i s-a așezat o cruce de marmură albă în vârf.

La poalele dealului Patriarhiei s-a aflat marea cruce de piatră așezată în Iulie 20, leat 7221, adică 1713. A fost un timp când crucea se afla sus pe deal, lângă biserică. În anul 1982 crucea a dispărut din ordinul comunistului ateu, șeful statului. Crucea a fost repusă în anul 1998.

* * *

În secolul XVIII Mitropolia a avut o tipografie la care s-au adăugat și cea de la Sfântu Sava și cea de la Mănăstirea Colțe. Pe lângă bogățiile ei, Mitropolia mai avea evanghelii îmbrăcate în argint, Mitre, Cârje, Sacosuri, Stihariile, Omofoare, Epitrahile, Rukavițe, Bodernițe, Perizoane, Sfitele, Mantiele, Orarile, Poalele, Dverele, Covoare, Basmalele de cârjă, Crucii de piept, Trichele, așa după cum arăta Ionescu – Gion în anul 1898.

Se mai află o cruce de argint, o candelă pusă la sfânta masă din altar, una Mitră de la Constantin Brâncoveanu, făcută în sârmă de aur și cusută cu 170 de smaragde, 81 de rubine, cu Domnul Hristos și patru evangheliști cusuți împreună, cu două rânduri de mărgăritare mari și mici, în total 1522 de bucăți. Erau nouă Mitre din care unele aveau “o oca de aur” și rubine și smaragde și diamante. Una avea 310 mărgăritare de mare preț.

O Mitră de catifea roșie cu pietre de topaz, de la răposatul Mitropolit Nifon. Erau 38 de cruci de piept cu diamante. O cruce mică de gât, din aur, lucrată răstignirea Domnului în smalț cu 11 diamante, 3 smaragde mai mici, deasupra cu lemn sfânt, împrejur 4 rubine, dedesubt atârnat un smaragd mare cu lanț de argint. Scia pe cruce numele Iosif Ieromonah 1706.

O cruce mare de argint, cu scaun, cu flori poleite, având inscripția ieromonahului Mitrofan, 1823. Mai erau 14 Cârji, Basmale cu mărgăritare, unele aveau pe ele 43 rubine, altele erau cu topazuri și cu 193 grăunțe de

mărgăritare. Mai erau Aere și Poale, Epitafuri, Engolpioane, capodopere de bogății, de sârmă de aur, de pietre scumpe, de ploaie de mărgăritare, de Cruci, Cărți legate în argint și stofe și bani. Caretele Mitropolii erau adeseori mai frumoase de cât ale Domnilor. Averele Mitropoliei creștea mereu cu zeci de sate și moșii. În 1787 avea 136 de moșii. Avea case, prăvălii și pivnițe în București. Numai într-o mahala avea 149 de proprietăți, iar pe dealul Bucureștiului, în podgoria Piteștilor avea Mitropolia opt vii mari. Și mai avea și patru mori și 20 de Schituri cu moșioarele, casele, grădinile și viile lor și țigani robi și câte și mai câte.

Mai avea Mitropolia trei bucăți de sfinte moaște, probabil cele aduse de la Mănăstirea Sfânta Ecaterina, când s-a făcut sfințirea. Dar ce are mai de preț Biserica Patriarhiei sunt MOAȘTELE PREACUVIOSULUI PĂRINTE DIMITRIE CEL NOU, și i se spune cel nou spre a se deosebi de Sfântul Marele Mucenic Dimitrie, Izvorătorul de Mir (+290 d.H.), hram 26 Octombrie.

Hramul Sfântul Dimitrie cel Nou este la 27 Octombrie.

El este patronul spiritual și ocrotitorul Bucureștiului.

Între anii 1769 și 1774, fiind război între ruși și turci, rușii cuprinzând și țările noastre, generalul Petru Saltikov a trecut Dunărea cu război și a ajuns și la satul Basarabov unde se aflau moaștele Sfântului. Generalul le-a luat voind să le ducă în Rusia. Fiind acolo și un creștin, neguțator Bucureștean, pe nume Hagi Dimitrie, l-a rugat pe general să dăruiască Sfintele Moaște Țării Românești. Generalul s-a înduplecat și le-a dăruit.

Poporul le-a primit cu mare cinste și evlăvie și le-a așezat în Biserica cea mare a Sfintei Mitropolii a Munteniei, în zilele Prea Fericitului Mitropolit Grigorie (1760 – 1787). Și ocrotirea Sfântului s-a simțit. Războiul ruso – turc a încetat și ciurma ce bântuia în București s-a oprit.

“Moaștele Sfântului Cuvios Dimitrie Basarabov, întregi, sunt așezate într-un sicriu de argint, cu patru picioare de argint masiv care cântărește douăzeci și șapte ocale.

Acest sicriu este așezat într-un toc cu geamuri, pus pe un pat de stejar. Sicriul este făcut astfel: pe capac este sfântul cu un grilaj poleit. Pe margine, deoparte și de alta sunt 12 Serafi, câte șase pe fiecare parte, iar între ei câte un mic stâlp. Pe frontispiciul sicriului este icoana Sfintei Treimi și Încununarea Maicii Domnului. În partea de jos Arhanghelul Gavriil ținând semnul Bunei Vestiri. Pe două laturi ale sicriului sunt opt

icoane înfățișând viața sfântului. Sicriul este așezat pe patru picioare de argint, cum am mai arătat. Iconițele și împodobirea sicriului sunt lucrate în relief și poleite pe unele locuri.

Îmbrăcămintea pe dinăuntru a sicriului este toată de catifea roșie, pe margine cu șiret alb, cu două mânuși poleite pentru ridicarea și așezarea sicriului, care are vechimea din 1879, luna Decembrie. La cele arătate se mai adugă o cruce de argint pusă în dosul capacului de la sicriul vechiu.

MORMINTELE DIN INTERIORUL BISERICII

Interiorul devenise un mic cimitir unde fuseseră îngropați peste 100 de morți. Voevozi, nevestele și copiii lor și alte rude, mari ierarhi și boieri... fiecare cu frumoase lespezi de morminte, din piatră sau din marmură, sculptate cu litere în relief sau săpate.

Dar în decursul vremii majoritatea acestor pietre de mormânt au fost folosite ca material la reparația bisericii! (Bună treabă!) Mormintele care se aflau în pronaos s-au acoperit cu noile lespezi ale pardoselii. Nu se mai cunoaște nimic. În biserică se mai văd în prezent doar trei lespezi de morminte (foarte frumoase) ale Mitropoliilor primați ai României: Miron (1919 – 1939), Nicodim (1938 – 1948), Justin (1977- 1986)

În pomelnicul Mitropoliei sunt trecuți îngropați 41 de Mitropoliți, 35 de Domni cu nevestele și copiii lor. Îngropați în biserică nu au fost toți.

După însemnările eclesiastului Samuil din 5 Sept. 1765 reiese că în biserică au fost îngropați 18 – 20. (Voevozi cu nevestele și copiii lor, ierarhi, ș.a.)

Un pomelnic din secolul XVIII ne arată ce morminte se aflau în biserică la timpul acela, orânduite pe Voevozi, Arhierei, Boieri, pe rânduri, în dreapta, în stânga și la mijloc. Ei și mormintele lor au fost și acum nu mai e nimic.

Țin să arăt că în Condica nr.2 a Mitropoliei Bucureștiului se află două hrisoave, unul din 4 iunie 1668, dat din București de Radu Vodă Leon și al doilea din 4 ianuarie 1672 dat tot din București de Antonie Vodă. Prin aceste hrisoave hotărându-se locul în București al noii Mitropolii zidită de Constantin Vodă Șerban. Amândouă hrisoavele hotărând la fel locul sfintei Mitropolii.

În ce privește PARACLISUL palatului mitropolitan, el a fost construit în a doua jumătate a sec. al -XVII – lea, odată cu palatul care după o vreme

a fost rezidit de Nicolae Vodă Mavrocordat (1723), în al șaselea an de domnie. "Paraclisul nu este mare, nu are pronaos și a avut o turlă care după un timp s-a făcut din nou. Hramul Paraclisului este al Sfinților Gheorghe și Daniil.

În Paraclis se mai păstrează chipurile pictate ale familiei ctitorului Nicolae Mavrocordat. PISANIA Paraclisului este pe o piatră fixată pe zidul de deasupra ușii de intrare în interior, cu scriere în relief, litere majuscule, în limba greacă, scriere pictată cu auriu pe fond alb. Traducerea:

"Nicolae, mlădiță a stăpânitorilor din vechime ai vestitelor domnii ale Moldovei și Țării Românești, în câmpiile mănoase ale Țărei Românești, de cai hrănitoare, spre slava lui Dumnezeu celui mare și a sufletului său credincios, cârmuind în cuget drept și în gând dumnezeiesc, a ridicat această biserică spre pomenire.

Fiindcă această sfințită Mitropolie se roagă pentru învierea trupului înghițit de pământ al celor făcuți din lut.

Iar pentru bisericile pe care le-a ridicat din nou între cele cu temelii adânci, întreabă-mă fățiș doar pe mine, preasmeritul. Și lucrările acestea s-au învrednicit de sfințita suraveghere a lui Daniil cel ce deplin păzește, îndatoririle, unui bun arhitect. În anul de la Nașterea Domnului 1723. Dimitrie Gheorghe Notara a proslăvit." (Notara fiind poet a scris în versuri.)

"CLOPOTNIȚA cea veche se găsea la intrarea dinspre Apus, lângă Paraclis. Aceea pe care a zidit-o Constantin Vodă Brâncoveanu în anul 1698 este așezată spre răsărit." A fost restaurată în 1942 și 1958. "Marele clopot cu al său sonor face să hăuie întreaga Capitală." Clopotul mare ce este în prezent a fost turnat la 1904 din două clopote vechi: unul din 1693, al mitropolitului Teodosie Vestemianu al Ungrovlahiei și altul din 1829 al mitropolitului Grigore Dascălul.

PISANIA CLOPOTNIȚEI PATRIARHIEI este pe o piatră fixată pe zidul dinspre Vest, cu scriere în relief, care ne arată:

"Această clopotniță din temelia ei zidită și ridicată iaste de luminatul și înălțatul blagogestiv domnu, Io Constantin Brâncoveanu Băsărabu voevodu, la anul de la nașterea spășitorului Hristos 1698 meseța septemvrie 20 zile, cându și al noaoalea ani al oblăduirii și stăpanii sale era."

CRUCEA RIDICATĂ DE BEIZADEAUA CONSTANTIN, FIUL MAI MARE AL VOIEVODULUI, PE LOCUL ÎN CARE A FOST UCIS PAPA BRÎNCOVEANU (în 1655) DE CĂTRE SEIMENII RĂSCULAȚI. CRUCEA POATE FI VĂZUTĂ ȘI AZI LA POALELE DEALULUI MITROPOLIEI DIN BUCUREȘTI.

MAREA CRUCE A LUI PAPA BRÎNCOVEANU
ucis în 1655, ce s-a aflat până în
anul 1982 (peste 300 de ani), la poalele dealului Mitropoliei
din București când a fost dărâmată de comuniști.
În anul 1998 crucea s-a așezat la locul ei.

MITROPOLIȚII UNGROVLAHIEI

IACHINT	1359 - 1372	GRIGORIE	1629 - 1636
HARITON	1372 - 1381	TEOFIL	1636 - 1648
ANTIM	1381 -	ȘTEFAN	1648 - 1653
TEODOR	- -	ȘTEFAN	1648 - 1668
EFTIMIE	1412	IGNATIE	1653 - 1655
IOSIF	1464	TEODOSIE	1668 - 1672
MACARIE	1482	TEODOSIE	1679 - 1708
ILARION	1493	DIONISIE	1672
MAXIM	1512	VARLAAM	1672 - 1679
MACARIE	1513	ANTIM	1708 - 1716
TEODOR	1525	MITROFAN	1716 - 1719
ILARION	1523	DANIIL	1719 - 1731
MITROFAN	1533	ȘTEFAN	1731 - 1738
VARLAAM	1535 - 1544	NEOFIT	1738 - 1753
ANANIA	1544 - 1558	FILARET	1753 - 1760
EFREM	1558	GRIGORIE	1760 - 1787
DANIIL	1566	COSMA	1787 - 1792
EFTIMIE	1568 - 1576	FILARET	1792 - 1793
SERAFIM	1576 - 1586	DOSITEI	1793 - 1810
MIHAIL	1586	IGNATIE	1810 - 1812
NICHIFOR	1590	NECTARIE	1812 - 1819
MIHAIL	1594	DIONISIE	1819 - 1823
EFTIMIE	1603	GRIGORIE	1823 - 1834
LUCA	1603 - 1629	NEOFIT	1840 - 1849

MITROPOLIȚII AI UNGROVLAHIEI
ȘI PRIMAȚII AI ROMÂNIEI

NIFON	1850 - 1875	GHENADIE	1893 - 1896
CALINIC	1875 - 1886	ATHANASIE	1909 - 1911
IOSIF	1886 - 1893	KONON	1912 - 1919
IOSIF	1896 - 1909		

MITROPOLIȚII AI UNGROVLAHIEI
ȘI PATRIARHI AI ROMÂNIEI

MIRON	1919 - 1939	JUSTIN	1977 - 1980
NICODIM	1938 - 1948	TEOCTIST	1986 -
JUSTINIAN	1948 - 1977		

*

*

*

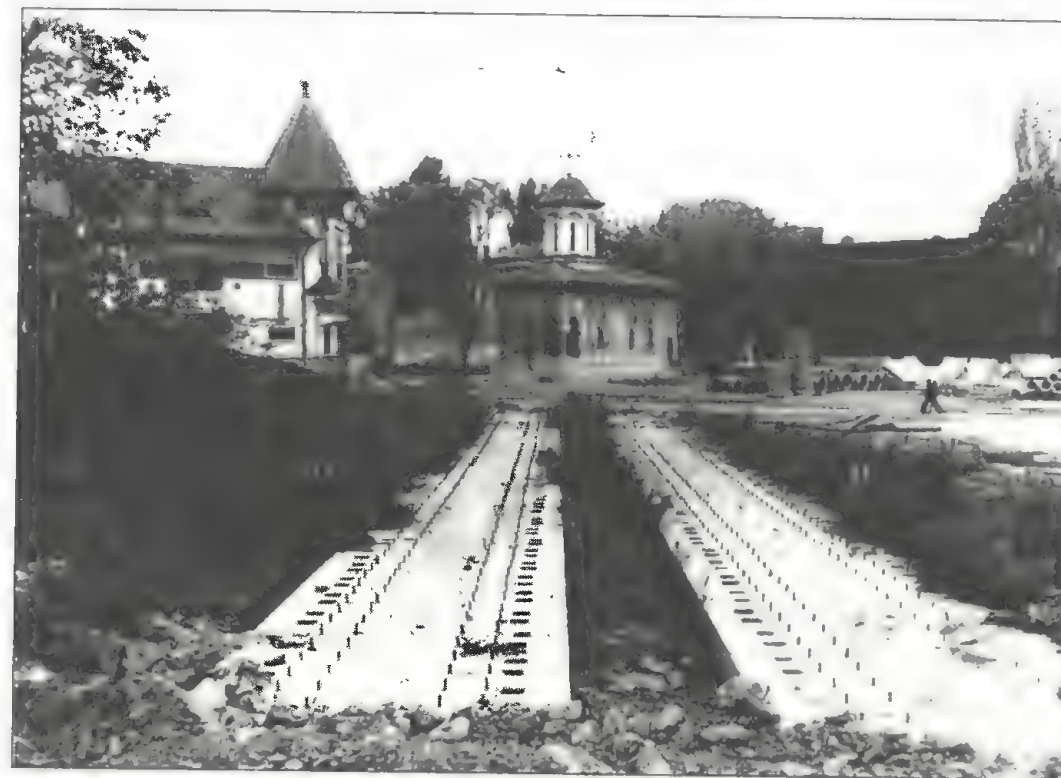
SCHITUL MAICILOR

SCHITUL MAICILOR

S-a aflat pe strada Schitului Maicilor nr. 23, sect. 1, Prot.1.
Hram Buna Vestire. Zidit 1726. Restaurat 1896.
Reparat chiliile (cinci) 1955-1958. Deplasat în anul 1982.

SCHITUL MAICILOR

MUTAREA (TRANSLAREA) din anul 1982

BISERICA SCHITUL MAICILOR
(Hagi Dina)

Despre Schitul Maicilor am scris amănunțit în volumul I al lucrării. Am ținut să mai redau câteva foto și PISANIA, aceasta că lăcașul face parte din cele opt sfinte lăcașuri (biserici) din București având ca ctitoare ziditoare opt femei. Bis. Schitul Maicilor, Bis. Doamnei, Bis. Sf. Visarion-Nou, Bis. Foișorului, Bis. Domnița Bălașa, Bis. Dintr-o zi, Bis. Sf. Gheorghe Plevna, Capela Sfânta Elisabeta.

“PISANIA 7235 – 1726 Octombrie 1”

Este așezată pe o piatră deasupra ușii din pridvor, cu scriere în relief, vopsită cu negru, încadrată de motive vegetale.

“În zilele prealuminatului și preaînălțatului domnu, Io Nicolae Alexandru voevod Mavrocordatu, într-o al optulea anu dentru a doua domnie a mării sale, din dumnezeiască răvnă, roaba lui Dumnezeu, smerita a ci tatieni monahii care au fost din neamu rusescu, după mântuirea ei din robie fiindu pornitu spre multă evlavie, au înălțatu den temelie această sfântă și dumnezeiască biserică într-o cinstea sfintei Bunii Vestiri a prea blagoslovitei stăpânii noastre, Născătorii de Dumnezeu, pururea Fecioarii Marii, înfrumusețând-o pe dinlăuntru și pe dinafară după cum se vede, cu chilii împrejur pentru locuința călugăriților, ajutorându și domneai jupâneasa Zmaranda, ca să-i fie în veci pomenire, fiindu ispravnicu dumnealui Pashali vel căpitan za seimeni, săvârșindu-se la luna lui octomvrie vdni 1, leatu 7235.” (1726)

Ar mai fi și a șasea, biserica Dintr-o Zi, ridicată prin 1665 de postelnicul Neagu cu hramul Sf. Nicolae. Dar biserica fiind veche și din lemn s-a ruinat cu vremea. Atunci Doamna Maria, soția lui Vodă Brâncoveanu, deoarece biserica fusese ridicată “pe loc părintesc al ei”, o face din nou în anul 1702, devenind a doua ctitoră a bisericii și deci a șasea femeie care a ridicat un sfânt lăcaș în București.

*   *

*   *

BISERICA DOMNIȚA BĂLAȘA

BISERICA DOMNIȚA BĂLAȘA

Hram Înălțarea Domnului.

Calea Rahovei nr.1, sector,4, Prot. 3

Prima construcție 1750-1751. Reparații 1831.

Reconstrucție după cutremur 1838 între anii 1838 - 1842.

Ruinată 1880. Reconstructă a treia oară 1881 - 1885 (1888)

Biserica de azi.

Consolidare 1940 - 1941. Restaurare radicală 1959 - 1962.

BISERICA DOMNIȚA BĂLAȘA

BISERICA DOMNIȚA BĂLAȘA

Și după cum a spus un preot cronicar: "Vodă Brâncoveanu a trăit să sărute cununiile la șapte fete ...", dar a fost silit să vadă și decapitarea celor patru feciori și a ginerelui său, din pofta sultanului criminal Achmed al III-lea (1703 – 1730) și a intrigilor pornite din țară. Când a fost mazilit și arestat Brâncoveanu cu familia, Domnița Bălașa se afla la Constantinopol pentru a pregăti nunta lui Radu, al treilea fecior al voievodului, cu fata lui Antioh Cantemir al Moldovei.

Dar până la urmă s-a căsătorit cu moartea, fiind decapitat.

Domnița se afla la Patriarhie să asculte Sfânta slujbă.

Când s-a întors acasă toate erau răscolite de turci care-i jefuiseră averea ce o avea acolo. A fost arestată împreună cu bărbatul ei pe care l-au dus la închisoarea Bașbachi Culi, iar Domnița a fost bătută zile în șir ca să spună ce bogății mai are. La decapitarea tatălui, a celor patru frați și a cumnatului, a fost obligată să asiste împreună cu mama sa Doamna Maria.

Domnița Bălașa, a șasea fiică a lui Constantin Vodă Brâncoveanu, soția marelui ban Manolache Lambrino, au ridicat împreună o primă biserică în 1743 – 1744, cu hramul "BOTEZUL DOMNULUI", înzestrată și utilizată ca Paraclis al caselor ctitorilor.

Avea forma unei biserici de tip roman, fără turlă, cu o navă centrală, naos de la portal la altar și alte două laterale.

Cutremurul din anul 1838 o zdruncină rău. În anul 1842 i se fac unele reparații, iar în anul 1871 este dăruită împreună cu casele de lângă ea. În anul 1883 s-a așezat pe locul Sfântului prestol (Sfânta masă din altar pe care se așează Tetravanghelul și obiectele de cult), un monument care să amintească de fosta biserică BOTEZUL DOMNULUI.

Tetravanghel, carte ce cuprinde cele patru evanghelii (evangheliar)

PISANIA bisericii care a dispărut, 1743 sept.1 1744 aug. 31, ne arată: "Această afântă și dumnezeiască biserică, în care se numește și prăznuiește hramul sfântului botez al Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos, este zidită din temelie și înfrumusețată, precum se vede, de dumnealui Manolache Lambrino vel ban și de soția dumnealui, măriia sa doamna Bălașa Brâncoveanca, pentru a dumnealor veșnică pomenire, leat 7252 (1744)."

BISERICA DOMNIȚA BĂLAȘA **CU HRAMUL "ÎNĂLTAREA DOMNULUI"**

A fost zidită de domnița Bălașa în anii 1750 – 1751, fiind gata în luna Septembrie. Ionescu Gion scria în 1899: "Locul pe care s-a zidit biserica Domnița Bălașa (cu hramul Înălțarea Domnului), era odinioară numit (sec.XVI) "Prundul Dâmboviței", spre Mitropolie și "Ciutăria Domnească", spre gârlă. În sec. XVI și în tot sec.XVII, de la Prund spre gârlă, era "Baia Mitropoliei". Din locurile acestei Băi a cumpărat loc marele paharnic Manolache Lambrino, bărbatul Bălașei, fata lui Constantin Vodă Brâncoveanu, unde și-a făcut case. Neavând copii, după obiceiul timpului, închină toată starea (averea) lor, lui Dumnezeu. La 1751 ridicară pe locul unde erau și casele o biserică, cu hramul "Înălțarea Domnului" (hram 9 Iunie) și zidiră casele și chiliile de prin pregiur pentru săracii cei fără adăpost. Ispravnic (administrator) a fost Sandu Gheorghiu."

În casele ce au fost făcute odată cu prima biserică, cea din 1743 – 1744, a existat o școală în limba românească în 1745 și un azil ce a luat ființă în 1751. În anul 1831 Banul Grigore Brâncoveanu a reparat biserica și casele. Cutremurul din 1838 a zdruncinat rău biserica și a fost reconstruită a doua oară de marea băneasă Safta Brâncoveanu născută Balș, soția răposatului ban Brâncoveanu, în anii 1838 – 1842. Băneasa safta Brâncoveanu, soția marelui ban Brâncoveanu (1832), fiica lui Teodor Balș și a Profirei Rosetti, după moartea soțului s-a călugărit luând numele de Schimonasia Safta. Ea a fost și fondatoarea Spitalului Brâncovenesc. Biserica a doua a fost pictată de Nicolae Polcovnic.

Reconstrucția sfântului lăcaș făcându-se sub nivelul străzii, pe un teren apos, fiind aproape de Dâmbovița, lăcașul a fost supus mereu inundațiilor și nu a rezistat decât 40 de ani.

Din acest motiv în anii 1881 – 1885 sau 1888, a fost construită a treia biserică (Domnița Bălașa), aceea pe care o vedem în prezent și care a scăpat ca prin minune să nu fie dărâmată de nebunia comunistă și atee. Biserica a fostă făcută după planul arhitecților Alexandru Orăscu, Carol Benischi și Hartman, plan revăzut și de arhitectul Lecomte de Nouy.

"Biserica este înaltă, impunătoare, proporționată, în stil neoromânesc, construită din cărămidă aparentă alternată cu fâșii de tencuială." Pictura a fost realizată de pictorul vienez Kott și pictorul Rihotski în stilul

neorenașterii. Întreaga sculptură în lemn, ușile, catapeteasma, mobilierul etc. au fost făcute de Petre și Mihai Babic. "Pridvorul are patru stâlpi de piatră, cilindrici, sculptați și o fațadă frumoasă. Ușa de intrare în biserică este de lemn sculptat cu un chenar de piatră lucrat artistic."

Deasupra ușii este pictată Înălțarea Domnului".

Al doilea rând de uși este capitonat cu catifea maro.

Biserica mai are patru intrări, cu trepte, coloane și picturi. Două în dreapta și două în stânga, pe dinafară, excepțional de frumoase. Are o turlă mare centrală și câte două mai mici. Două în stânga și două în dreapta. În interior, biserica este grandioasă. Ferestre vitralii lungi, cu sfinți, câte două pe fiecare parte și încă trei circulare la altar. Vitraliile au fost executate la Munchen. Pardoseala este cu dale albe de marmură cu încrustații de marmură neagră. De jur împrejur are scaune, fotolii de lemn, iar tâmpla este de o mare frumusețe.

La podul corului se urcă pe o scăriță elegantă, în spirală, aflată în partea stângă a pronaosului (în colț), cum privești spre ieșirea din biserică. Marele policandru al bisericii, lucrare artistică deosebită, a fost realizat la Viena. Pe peretele de la intrare, sunt pictate Maria Brâncoveanu și Domnița Bălașa precum și Constantin Vodă Brâncoveanu, ctitorul primei biserici. În dreapta ușii vedem pictați pe : Zoe Brâncoveanu, Banul Grigore Brâncoveanu, Safta Brâncoveanu și Banul Manolache Brâncoveanu, ctitorii restauratori ai vechii biserici.

În absida din dreapta se văd trei picturi: Învierea, Fecioara în Adorație și Nașterea lui Isus.

În absida din stânga: Coborârea de pe Cruce, Floriile și Cina Cea de Taină (pictate în anul 1884). Portretele ctitorilor, după cutremurul din 1940, au fost restaurate total, cu care prilej, portretul ctitorei înnoitor, adică al Patriarhului Justinian, a fost pictat de Grigore Stoenescu pe peretele de miazăzi al bisericii, alături de acela al Sfântului Calinic de la Cernica.

Pe peretele de miazănoapte sunt pictați: Mitropolitul Calinic Miculescu și Sfântul Dimitrie Basarabov. În nișa din dreapta – în biserică - se află monumentul funerar unde odihnesc oasele Domniței Bălașa, moartă în 1752, monument ce reprezintă "Întristarea" care a fost dăruit de sculptorul I. Georgescu (1884).

BISERICA BĂLAȘA prin anii 1890 - 1895

PIATRA DE MORMÂNT A DOMNIȚEI BĂLAȘA

MONUMENTUL FUNERAR AL DOMNIEI BĂLAȘA

Scrisul de pe
pergamentul
ce îl ține statuia
în mâini:
*"Aici repauzează
osemintele
Domniții Balași,
fondatoarea
acestui sf. Locaș,
decedată la
anul 1781.
Rugați-vă
pentru densa.*
(Monumentul din stânga)

**MONUMENTUL
PRINCIPESII
ZOE BIBESCU
(1805-1892),
cu statuia ei în
mărime naturală,
având la picioare
doi copii.
Se află în absida
(nișa) din
stânga bisericii
(în interior).**

**MONUMENTUL PRINCIPESII ZOE BIBESCU (FUNERAR)
DIN INTERIORUL BISERICII DOMNIȚA BĂLAȘA (în dreapta)
+ 1805 - 1892 +**

Pe piatra de mormânt a Bălașei este scris:

*“Domnița c’a răposat
Supt piatra aceasta s’au îngropat
Bălașa au fost numită
Cu neam mare ’npodobită,
Băsărăbească chemată
Și din început luminată.
Fost’au soție cinstită
Lui Manolache gătită,
Lambrino ce s’au numit
Și’n rang de Ban au murit,
La această mănăstire
O au zidit cu dorire,
În care se prăznuește
Ne încetat se cinstește
A Domnului înălțare
Întru pomenire mare.*

*Dumnezeu s’o odihnească
Cu dreptii să locuiască.*

Leat 7260 (1752) Maiu 2

Piatra de mormânt este din marmură albă cu scriere în relief, având în partea de sus reprezentată stema Țării Românești. Piatra se află la muzeu.

Monumentul de pe partea opusă, care acoperă mormântul principesei Zoe Brâncoveanu (1805 – 1892), căsătorită cu Vodă Gheorghe Bibescu, este opera sculptorului francez Jules Roulleau (1894).

Un mare sarcofag de marmură pe care stă rezemată și susținută de un înger, statuia în mărime naturală a principesei, iar la picioarele ei o reprezentare de orfani. Pe o piatră în curte se vedea următoarea scriere: “Acest sfânt și Dumnezeesc lăcaș, în care să prăznuește cea întru mărire înălțare dela pământ la ceruri a Mîntuitorului nostru, s’au ridicat din temelie la anul 1751, de răposata DOMNIȚĂ BĂLAȘA, fiica lui Constantin voevod Basarab Brâncoveanu, cu toate încăperile dup’împrejur, orînduindu-le spre locuință săracilor celor fără adăpostire, la care au închinat toată starea sa și a soțului său, Banul Manolache

Lambrino, dar vremea ce toate le învechește, aducînd la dărpănare toate încăperile, strănepotu-său, Banul Grigore Basarab Brâncoveanu, odrasla cea din urmă, în care s’au sfîrșit acest slăvit și vechiu neam al Basarabilor și al Brîncovenilor, l-au prenoit, adăugîndu-se, la anul 1831, iar la anul 1832 ghenarie, întîmplîndu-se înfricoșat cutremur, care dărpănînd și sfînta biserică, dumneaei Băneasa Safta Brîncoveanu, născută Balș, soția răposatului Ban, ce au zidit spitalul Brîncovenesc și l’au înzestrat din casa soțului dumisale, ca o stăpînă și eforă, iconomisind din veniturile acestei sfînte biserici și jertfind și din ale dumneaei, au ridicat-o din temelie în locul cel vechi, mărind-o și înfrumusețînd-o spre pomenire vecinică, care s’au săvîrșit prin osîrdneca stăruire a epitropilor numitului spital ce sînt și a sfîntei biserici, căminarul Manuil Serghiadi și stolnicul Ioan Nădăianu, la anul mîntuirii 1842.”

O altă scriere (Pisanie) de la Biserica Domnița Bălașa (sept. 1751 – 7252), dispărută, avea scris pe ea:

“Întru slava unuia în Troiță slăvit Dumnezeu, ridicatu-sau din temelie acest sfînt și dumnezeesc lăcaș, de măriia sa DOMNIȚA BĂLAȘA, fiica răposatului Constantin Basarab voevod, întru pomenirea ei și a tot neamul, nerămîindu-i fii, unde și Xenodochion (azil pentru săraci) au așezat a fi, înfrumusețîndu-se cu toată cheltuiala mării sale precum se vede, orînduindu-i a se prăznui hramul Înălțarea mare a Domnului nostru Isus Hristos, întru a doua domnie a mării sale preainălțatul nostru domn Io Grigore Ghica voevod, cu blagoslovenia preasfințitului mitropolit chir Neofit Criteanu, ispravnic fiind Sandu logofăt, săvîrșindu-se la anii de la zidirea lumii 7260, iar de la naștere 1751, în luna lui septemvrie.”

Pe “POMELNICUL” răposatei Domniței Bălașa este scris:

“Care pomelnic s-a făcut Sf. Biserici prin osîrdia Domnului Sandu, biv vel Căpitan Zalefcer, epitropul bisericii, pentru a fericților ctitori pomenire: care Dumnezeu primind-o la jertfelnicul cel mai presus de ceruri, să-i facă pe toți părtași împărăției sale cei vrednice (sau celei veșnice?). Amin.”

Pomelnicul s-a scris în timpul lui Ștefan Racoviță voevod (1764 – 1765), fiul lui Mihail Racoviță voevod. Urmează numele celor trecuți în pomelnic.

Pe peretele din stînga al fațadei bisericii, jos, este fixată o placă de marmură albă, pe care scrie: “Dintru început zidurile acestei sfînte biserici numită Domnița Bălașa și clădită pentru a treia oară între anii 1881 și

1885. Au fost sprijinite zidurile pe grinzi și stâlpi de stejar, bătuți în locul unde în trecut era prundișul apelor Dâmboviței.

Cu prilejul schimbării și adâncirii albiei acestui râu, temelia ei de lemn a rămas fără umezeală și cu vremea a putrezit. Din această pricină zidurile i s-au lăsat și în multe părți au crăpat pe toată înălțimea lor. Cutremurul cel mare din noiembrie 1940 a mărit și mai mult stricăciunile de până atunci încât sfântul lăcaș amenința cu prăbușirea. Astfel de stare primejduind viața credincioșilor veniți la rugă. El a fost închis în anul 1954.”

Pe placa fixată pe zidul fațadei, dreapta, jos, scrie:

“După trecerea de cinci ani de la închidere, prin osârdia și largul ajutor al prea fericitului Patriarh Justinian, efor al așezământului Domnița Bălașa și în mare parte cu cheltuiala Arhiepiscopiei Bucureștilor, s-a purces la reînnoirea bisericii tencuindu-i-se temelia nouă din beton armat, întărindu-se zidurile, bolțile și turlile, spălându-i-se și pe alocuri completându-i-se zugrăveala și împodobindu-se pe dinăuntru și pe dinafară, așa cum se vede. S-a început lucrul reînnoirii în anul 1959 și s-a sfârșit la 27 octombrie 1962 când s-a și târnosit din nou (sfințit), de Prea Fericirii Patriarhi Justinian al României și Gherman al Serbiei, înconjurați de un mare sobor de ierarhi și clerici, fiind epitropi testamentari Const. Gr. Brâncoveanu și Emanuil Hagi Mosco, iar preot slujitor Alexandru Zaharescul.

Pe placa fixată pe peretele fațadei, stânga, sus, este scris:

“Groaznicul cutremur din 4 Martie 1977 a cauzat grave stricăciuni bisericii care au fost remediate prin înalta îndrumare a Prea Fericitului Patriarh Justin. Eforii epitropiei compunându-se din preotul consilier mitropolitan Mihail Marinescu – Paroh, Constantin Sturza și Dr. Constantin Bălăceanu, slujitori fiind preot Ulic St. Pavel – Zuzu, Arhimandrit Mihail Nuță, jurist D. Grigorescu 1858, 29 sept. 1985.”

Pe fațada bisericii, stânga sus, pe placa în semicerc scrie:

“Prima biserică cu patronul “Înălțarea” s-a fondat la anul 1751 de Domnița Bălașa fiica lui Constantin Vodă Brâncoveanu. S-a reînnoit la 1831 de Banul Gr. Brâncoveanu și Safta Brâncoveanu, fiind epitropi: Nadoianu I. și M. Serghiad.”

Pe fațada bisericii, în dreapta sus, tot în semicerc, scie:

“Actuala biserică s-a construit din temelie la 1881 în zilele majestaților lor Regele Carol I și Regina Elisabeta, efor fiind Mitropolitul primat Calinic Miclescu, prin a căror stăruință s-a terminat la 1885.”

Pe fațada bisericii, în dreapta, în afara pridvorului, pe o placă de marmură fixată în perete stă scris:

“Pentru consolidarea și restaurarea bisericii din anii 1959 – 1962, proiectul de consolidare s-a întocmit de Academicianul Inginer Beleş Aurel, Stănculescu Ion, Beleş Ion. Executarea lucrărilor de consolidare și restaurare s-a făcut de ing. Popescu Gheorghe Dumitru ajutat de Mihail Ignat, șef șantier, Grigore Ion și Stoicovici Ion, meșteri, Movilă Alexandru tehnician, Geiswinkler H. dulgher. Restaurarea picturii s-a făcut de pictorul Stoenescu Grigore ajutat de pictorul Iorgulescu Brâncuș.”

O PARTE DIN ISTORICUL SCRIS LA BISERICĂ

“Această biserică cu hramul “Înălșarea Domnului”, a fost clădită în anul 1885. Ea se numește “Domnița Bălașa”, după numele celei de-a șasea fiică a lui Constantin Brâncoveanu, care în 1744 împreună cu soțul ei, marele ban Manolache Lambrino, a zidit prima biserică pe aceste locuri, un edificiu cu trei nave, fără turlă, vădind influențe catolice, desigur opera unui arhitect apusean. În 1751, Domnița Bălașa, rămasă văduvă încă din 1745, ridică la o mică distanță de această primă ctitorie, păstrată ca Paraclis până în anul 1871, un al doilea lăcaș, mai mare, în stilul tradițional al bisericilor din țara noastră și la îndemâna tuturor credincioșilor, lângă care înființează o școală și un azil. Numeroase moșii, vii și bunuri de tot felul mărește zestrea fundației. Cea de a doua biserică a Domniței Bălașa a fost grav avariata de marele cutremur din 1838 și a fost înlocuită cu o altă clădire, în stil neogotic, ridicată între anii 1838 – 1842 de marea băneasă Safta Brâncoveanu, fondatoarea Spitalului Brâncovenesc ce se află în imediata apropiere a bisericii. Clădită însă pe un teren expus inundațiilor Dâmboviței, această biserică s-a degradat repede, încât numai după 40 de ani a trebuit să fie dărâmată, iar pe temelia ei s-a înălțat între anii 1881 – 1885 cea de a treia biserică Domnița Bălașa, pe care o vedem astăzi, cu hramul “Înălțarea Domnului” .....

Din pricina golurilor provocate de retragerea apelor Dâmboviței și în urma marelui cutremur din Nov. 1940 s-au produs la biserică grave fisuri în zidărie, ceea ce a impus luarea de măsuri urgente și s-a procedat la o radicală și masivă restaurare între anii 1959 – 1962.

În parcul bisericii se află monumentul Domniței Bălașa, realizat de sculptorul Carol Storck-senior. Pe soclul statuei, stânga, sunt scrise numele moșiiilor ce au constituit zestrea bisericii. Scrierea : Dotația așezământului. Proprietăți: Rioși, Craiova, Ganjani, Bădești, Fundeni, Necșești, Sărățeni, Braniștea, Răsturnați, Mătăsarul, Culla – Ciumernicu, Gurbănești-Belciugu, Manolache – Mora – Banului, Viile Șerbeni și Scăeni, o prăvălie și 5 embaticuri.

Scriere pe soclul statuei, în dreapta:

“În zilele regelui României Carol I s-a ridicat acest monument fiind efor Așezămintelor Brâncovenesci Mitropolit Primat Calinic Miclescu, Epitropi N.Bibescu, T.V. Văcărescu.”(MDCCCLXXXI) – (anul în latinește.)

Pe soclu, în față, scrie:

“Domnița Bălașa, fiica lui Constantin Basaraba Brâncoveanu, Domn al Țării Românești, a fondat acest așezământ la anul MDCCLI.

Pe soclu, în spate, scrie:

“Eternă Venerațiune și Recunoștință ilustrei fondatoare.”

În stânga bisericii, spre față, se află un mic monument pe care este scris:

“Ridicat la 1883 pe locul sfântului prestol al paraclisului zidit de Domnița Bălașa la 1730 care s-a dăruit de fosta epitropie la 1871.”

PARCUL BISERICII este destul de mare, frumos, îngrijit, cu alei și bănci, înconjurat de un grilaj de fier.

În dreapta și în stânga bisericii, în față, străjuiesc câte doi copaci falnici. În dreapta pridvorului, în curte (parc) se află o cișmea monumentală, cu țâșnitoare și o cruce mare de piatră.

Cișmeaua are o pictură pe ea ce reprezintă Botezul Domnului.

Vizavi de cișmea se află o alta, mai mică, ce are robinet și o pictură ce reprezintă pe Isus cu Samarineanca.

* * *

BISERICA DOMNIȚA BĂLAȘA – HRAM ÎNĂLTAREA DOMNULUI

Bunul și distinsul meu prieten Prof. Dr. Decent Geoerge Potra, marele istoric al orașului București și al hanurilor lui, mi-a povestit cele ce urmează despre biserica Domnița Bălașa:

Biserica se află pe Calea Rahovei, fostă altădată Podul Calicilor. A fost zidită înainte de 1 Aprilie 1745 și nu în anul 1751, cum se arată în mai toate scrierile, fiindcă în anul 1751 Domnița Bălașa era moartă, după cum arată inscripția funerară.

În partea dreaptă a ușii de intrare se află o inscripție care arată :” Actuala biserică s-a construit din temelii la anul 1881, în zilele majestaților lor Regele Carol I și Regina Elisabeta, Efor fiind Mitropolitul Primat Calinic Miclescu. Epitropi: N. Bibescu și Th. Văcărescu, prin a căror străduință s-a terminat la 1881.”

Cu toate că inscripția arată că biserica s-a construit în anul 1881, ea n-a fost terminată decât în 1885, când s-a făcut sfințirea, în 2 Septembrie.

La înfrumusețarea bisericii au contribuit diferiți meșteri mari din țară și străinătate. Astfel, crucile și bordurile aurite așezate pe marea cupolă și pe cele patru turle au fost executate în renumita fabrică Gauthiere Gage din Paris, iar montarea lor s-a făcut de un specialist anume trimis.

Marmurizarea interioară a stâlpilor și pereților a fost lucrată de frații Axeris, sculptori italieni. Pictura este opera lui Kott renumit artist decorativ din Viena. Tâmpla bisericii, tronurile regale, amvonul și jețurile au fost lucrate de sculptorul român Mihail Babic. Toate poleirile cu aur și argint din interiorul bisericii au fost executate de Franț Ferdinand din București, mare specialist. Icoanele împărătești s-au îmbrăcat cu argint, o parte din candelabre făcute din nou, iar altele reînnoite de argintarul Teodor Filipov din București. Icoanele de mozaic așezate pe frontispiciul bisericii, reprezentând hramurile acestui lăcaș, au fost lucrate la Veneția de artistul Salviatti.

Geamurile, în frumoase vitrouri colorate au fost lucrate la Munchen în fabrica Zettler. Sfeșnicile împărătești și cele de la iconostase, în număr de zece, policandrele și candelabrele așezate pe stâlpii bisericii, lucrate în foaie de argint, după sistemul Cristofle, decorate cu brățări poleite cu aur, purtând însemnele familiei Brâncovenești în smalt și abușoane de pietre, în

**Autorul în fața uneia din cele patru uși laterale
ale Bisericii DOMNIȚA BĂLAȘA**

Autorul lângă monumentul de pe locul fostului altar al Bisericii DOMNIȚA BĂLAȘA, așezat în curte la anul 1883.

diverse culori ce au fost executate după desenhuri anume făcute în atelierele vestitului Pousielque Roussaud din Paris.

Pardoseala bisericii, mozaic, cu pietre de marmură albe și negre în formă de parchet s-a lucrat de C. Stork. Veșmintele preoțești și arhieresti făcute special pentru sfințirea bisericii, au fost lucrate la Paris din stofă de mătase și fir de aur de renumita casă Limal Boutron, iar tapițeria scaunelor regale și a celui mitropolitan, precum și dosul tâmplei din interiorul sfântului altar au fost lucrate de Albrich, tapițer vestit în București.”

Decorația exterioară a bisericii e bogată și simplă în același timp. La intrare biserica are un pridvor deschis susținut de opt stâlpi dintre care cei patru din față circulari, iar ceilalți patru din fund, dreptunghiulari. Pe plafonul pridvorului este pictat Botezul Mântuitorului, iar deasupra ușii, Înălțarea lui Hristos la cer. Scara are trepte late și lungi, iar capetele primelor trepte terminate în socluri pe care se află vase de flori.

În interior sunt pictați ctitorii la locul ctitorilor, picturi cu caracter religios, sfinții Andrei și Pavel, Petru și Toma. Tablourile ctitoriale sunt încadrate în rame poleite cu aur. Biserica este pe plan treflat. În abside (drapta și stânga) sunt așezate patru strane din stejar sculptate și catifelate pe margini. Într-o astfel de boltă se află și mormântul Domniței Bălașa. În stânga amvonului tot sub o boltă se află mormântul principesei Zoe Bibescu. Ambele morminte au deasupra lor statui minunate. Pereții sunt toți pictați.

Candelabrul cel mare, atârnat la baza turlei principale, prin două lanțuri groase are forma unei cruci și o înălțime de peste doi metri. În scobiturile din stânga și din dreapta altarului sunt pictați doi îngeri care țin în mână câte o foaie de hârtie. Pe una scrie "Plin e cerul de mărirea lui", iar pe cealaltă "Sfânt, Sfânt Domnul Savaot".

✱   ✱

✱

Printre odoarele din biserică se mai află o cruce de lemn sculptat, îmbrăcată în argint aurit, cu scriere săpată și pictată cu negru.

Scriere:

“Io Constantin Basarab Voevod cu doamna sa Maria și aceasta la a lor mănăstire au adaos, leat 7200.”

O cutie de argint cu următoarea scriere:”Domnița Bălașa.”

O cutie de mână cu email și rubine și inscripție (1692)

Pe ambele clopote ale bisericii stă scris:

“Acest clopot este făcut cu cheltuiala mării sale Domnița Bălașa Brâncoveanu și l-au așezat la mănăstirea mării sale de aici din Bucuresci, hramul Înălțarea Domnului la anul 1751 și l-au prefăcut epitropia cu Popa Hristea la 1815.”

*

*

*

BISERICI DIN BUCUREȘTI
CARE AU HRAMUL “ÎNĂLȚAREA DOMNULUI”

	BISERICA	ANUL ZIDIRII	ADRESA
1.	Bis. Domnița Bălașa	1751	Calea Rahovei nr.1, sect.4, Prot3
2.	Bis.Ghica Tei	1833	B-dul Ghica Tei nr.2, sect.2, Prot.2Hramuri: Înălțarea Domnului,Sf.GrigoreTeologul, Nașterea Maicii Domnului
3.	Bis.Înălțarea Domnului	1943	Șos. Olteniței nr.188, sect.4, Prot.3
4.	Bis.Sf. Ilie Rahova	1838	Str. Sfinții Apostoli, sect.4, Prot.3 A fost deplasată. Hramuri: Înălțarea Domnului, Sf. Ilie, Sfânta Treime.
5.	Bis.Sf. Ștefan	1768	Calea Călărași nr. 83, sect.3, Prot.3 Hramuri: Înălțarea Domnului, Sf.Ștefan
6.	Bis.Târcă	?	Calea Vitan nr.142, sect.3, Prot 3 Hram Înălțarea Domnului.

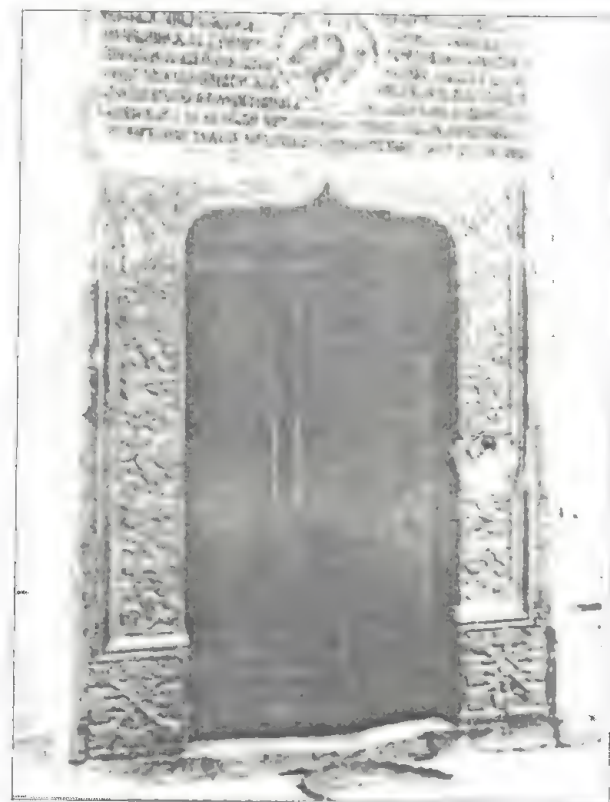
BISERICA DOAMNEI

Hram Intrarea în biserică a MAICII DOMNULUI.
Calea Victoriei nr.28, sector 4, Prot.2

Zidire 1683 pe locul unei de lemn.
În anul 1787, biserica își așează
sobă în interior cu aprobarea
lui Vodă Mavrogheni.
În prezent biserica este
înăbușită de blocuri.

Portalul bisericii
cu Pisania deasupra

BISERICA DOAMNEI

(Doamna)

A fost ridicată din temelie cu ziduri groase, construcție solidă, în anul 1683, de Doamna Maria soția lui Șerban Vodă Cantacuzino, în apropierea caselor copiilor lor, pe locul unei bisericuțe de lemn ce se pare că a avut cimitir. Locul l-a cumpărat Șerban Vodă, pe lângă alte terenuri din "mahalaua Popa Istrate".

I s-a dat hramurile Intrarea în biserică a Maicii Domnului și Sfântul Elefterie. A avut chilii și clopotniță în curte, care au dispărut. Curtea era mare, dar nu a mai rămas nimic din ce a fost, biserica fiind acum înăbușită între blocuri.

De la zidirea ei, mahalaua s-a numit "mahalaua bisericii Doamnei Lui Șerban Vodă." În anul 1689 sfântul lăcaș a fost închinat Mănăstirii Cotroceni, ctitoria lui Șerban Vodă care a fost dărâmată de comuniști în anul 1984, luna iunie.

Biserica are formă dreptunghiulară, fără abside laterale, iar absida altarului este de formă poligonală. Naosul este pătrat peste care se află o turlă pătrată, iar pe pronaos stă un turn – clopotniță la care se ajunge pe o scară săpată în zidul gros al bisericii din partea de apus. Turla este de lemn și acoperită cu tablă. Biserica este boltită cu calote sferice.

Pridvorul deschis are opt coloane de piatră cu nouă arcade.

Ușa de intrare în biserică este din lemn sculptat încadrată de un chenar de piatră tot sculptat, cu motive vegetale. Deasupra ușii se vede **PISANIA** scrisă cu litere chirilice pe o placă de piatră dreptunghiulară, având la mijloc stema țării, un vultur cu crucea în cioc. Pisania arată: "Această sfântă și dumnezească biserică iaste zidită și înălțată denu temelia ei până în săvârșitu de luminata doamna Mariia, a luminatului domn și oblăduitor Io Sârbanu Cantacuzino Băsărabu voevodu, domn și oblăduitor Țării Românești, care au fost și mai denainte de măriia sa doamna făcută de lemn, întru lauda și proslăvirea svântului hram Intrarea în biserică a preasfintei stăpânei noastre de Dumnezeu Născătoare și pururea Fecioarei Maria ca să le fie măriilor sale, fiilor și părinților vecinică pomenire și sufletelor răpaos și fericire, leat 1683".

Zugrăveala originală a fost realizată de zugravii Constantin și Ioan amintiți într-un Pomelnic aflat la Proscomidie, scris cu litere majuscule negre pe fond auriu, datat 1683 – 1684.

Vechea zugrăveală aproape nu se vede, fiind degradată și afumată. Se mai observă câte ceva: Isua înconjurat de îngeri și serafimi, Sfânta Treime, Prodromul înconjurat de îngeri și serafimi, fragmente de scene din Judecata din urmă, Capul lui Isus ș.a.

În prezent se poate spune că biserica nu are o curte, ci doar un drum îngust asfaltat care o înconjoară. Lăcașul este înghesuit, strivit de blocuri și a avut pe vremuri o curte mare-grădină. Interiorul este întunecat și pereții jupuiți.

Pridvorul afumat, exteriorul în degradare. Și aceasta în plin centru al Capitalei. Ar trebui dărâmat tot ceea ce se află împrejurul ei, să fie lăsată să respire, să o lumineze soarele, să o privească oamenii.

Doamna Maria a înzestrat bine biserica. Pe lângă prăvălii, case și terenuri, cu diferite odoare de preț, cărți îmbrăcate în argint și aur, ș.a. Biserica avea printre altele o evanghelie din anul 1683 cu ferecătură în argint ciocănit și cizelat, ferecătură aplicată pe scoarțe îmbrăcate în catifea, tipărită la Veneția, căreia i s-a degradat hârtia din cauza unor paraziți.

O icoană de lemn ferecată în argint aurit reprezentând pe Sfântul Elefterie, datată 1752 – 1753, având scris pe ea, Matei Ghica. (Pictură în ulei pe panou de lemn 68 cm x 55 cm).

O icoană a hramului "Intrarea în biserică a Maicii Domnului" făcută pe la 1600, provenită de la prima biserică de lemn.

Această icoană de lemn are aplicații de argint. Mărimea 1,10 m x 0,79 m. Un epitaf din 12 septembrie 1683 făcut de Doamna Maria și fiicele ei, în fir de aur și argint (broderie).

Sub mormântul Domnului nostru Isus se văd cusute: portretul Doamnei Maria și a unui copil. Epitaful este în mărime de 1,06 m x 1,50 m, de catifea și are pe el cusut următoarele:

"Această sfântă pogrebanie făcutu-au Prea luminata Doamnă Maria a Prea luminatului Domn Io Șerban Cantacuzino V.V. la biserica Măriei Sale din București ce este hram Sf. Vovedenic bogorodițe, meseța Sept 12 leat 1683."

- Vovedenie bogorodițe = intrarea în biserică a Maicii Domnului. (21 Noembrie) -

Pe epitaf se află cusuți cu fir de aur, de jur împrejur, mulți sfinți.

În așa zisa curte a bisericii, în dreapta, se află o piatră de mormânt cu scrierea grecească pe ea, datată 15 ianuarie 1711.

Lângă ea, mai spre dreapta, este încă o lespede funerară, de ciment, ștearsă.

O piatră de mormânt cu scriere, datată 20 februarie 1727

O piatră de mormânt cu scriere grecească având data de 20 martie 1727.

O piatră de mormânt cu scriere, așezată în pronaos (stânga), cu data de 3 ianuarie 1776.

Pe o altă piatră de mormânt ce se află tot în curte, piatră din marmură albă cu înflorituri sculptate și iataganul și topuzul domnesc încrucișate, cu stema țării, vulturul și bourul cu stea, este scris cu litere săpate, scriere care arată că acolo își doarme somnul de veci tânăra și frumoasa Maria Suțu, moartă la vârsta de 18 ani în 1848.

Sub covoarele din interiorul bisericii se găsesc patru morminte acoperite cu lespezi funerare. Scrierea de pe ele fiind ștearsă de vreme, nu s-a putut descifra. În morminte nu s-au găsit decât schelete fără podoabe.

ÎN BUCUREȘTI MAI SUNT TREI BISERICI CU HRAMUL INTRAREA ÎN BISERICĂ A MAICII DOMNULUI

Bis. Vovidenia
Str. Garoafei nr.56,sect.Prot.1

Zidire 1953

Bis. cu Sfinți (Sibile)
Calea Moșilor nr.79, sect2, Prot.3

Zidire 1680

Bis. Bradu – Staicu
A fost pe strada Bradului nr.32, sect.3,
Prot.3

De lemn 1740
Zidire 1809
Dărâmată de comuniști în
1987.

BISERICA FOIȘOR (FOIȘORULUI)

Hram: NAȘTEREA MAICII DOMNULUI și SF. TRIFON
Str. Foișorului nr.5, sector 3, Prot.3

BISERICA FOIȘOR SAU FOIȘORULUI,
zidire 1745.

Ruinare și reparații 1813.
Zdruncinată cutremur 1838.

Reparată 1849.

Restaurare 1888 - 1889.

Diferite reparații 1900.

Reparații acoperiș 1914 - 1915.

Zdruncinată cutremur și întărită 1977.

CLOPOTNIȚA

PISANIA BISERICII FOIȘOR

Autorul între cele două vechi cruci
de piatră din curtea Bisericii FOIȘOR

BISERICA FOIȘOR SAU FOIȘORULUI

A fost zidită în anul 1745 de Doamna Smaranda, a treia nevastă a lui Nicolae Vodă Mavrocordat, domn fanariot, cu care a avut trei băieți și o fată. Doamna Smaranda era fiica unui grec bogat cu mare trecere la Constantinopol, pe nume Panaiotachi Stavropoleos. Doamna Smaranda a fost o femeie deosebită, deșteaptă, cultivată și energică.

Înainte de zidirea bisericii, cu destui ani înainte, nicolae Mavrocordat clădise pe locurile Mănăstirii Radu Vodă un palat, "o casă de priveală" și de "răcoreală", cu "foișor", de la care s-a tras și numele bisericii și al mahalalei.

De la acest foișor al palatului a făcut Vodă un "pălimar", un pod de lemn, ca o galerie, cu învelitoare și ferestre pe amândouă părțile, așezat pe stâlpi de lemn. Pe acest pod suspendat (aerian) mergea Doamna Smaranda din foișorul palatului, peste mlaștinile și luncile râului Dâmbovița și peste râu, tocmai la casele domnești de la Mănăstirea Văcărești, la soțul ei, călătoria durând peste jumătate de oră. Până prin 1987 se mai vedeau în curtea bisericii Foișor zidurile ruinate ale fostului palat, în a cărei curte s-a ridicat biserica, ce a avut și cimitir. Zidul aproape a dispărut deoarece i s-au furat cărămizile. În curtea bisericii, mare, se află, și casele preoțești, la care se intră prin str. Regenerării.

La fosta "casă de priveală", adică la palatul cu foișor, în anul 1737 când s-au bătut turcii cu nemții, în timpul lui Constantin Vodă Mavrocordat, turcii au făcut acolo întărituri cu șanțuri.

Revenind la biserica Foișor, aceasta a fost zidită abia după 15 ani de la moartea soțului ei, care s-a prăpădit în anul 1730, din cauza ciumei, la vârsta de 50 de ani și a fost înmormântat în ctitoria sa, la Mănăstirea Văcărești, care în prezent nu mai există fiind demolată de comuniști în anul 1986/1987.

Doamna Smaranda a închinat biserica, chiar de la zidirea ei, Mănăstirii Radu Vodă, pentru locurile unde ședea.

Biserica a fost deservită de călugări până oamenii au început să se așeze împrejurul ei. Astfel având enoriași, a devenit Parohie, slujbele făcându-se de preoți de mir. PISANIA bisericii este scrisă cu litere în relief pe o piatră așezată deasupra ușii de intrare, care piatră are în partea

de jos reprezentată stema Țării Românești. Pisania a fost pusă chiar în anul zidirii 1745 și ne arată:

"Această Sfântă și Dumnezeiască biserică, cu hramul Nașterea Prea Sfintei Stăpânei noastre Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioarei Mariei, este din temelie zidită, zugrăvită și înfrumusețată pe dinăuntru și pe dinafară, până în sfârșit precum se vede, cu toată cheltuiala Prea Luminatei Măriei Sala Doamnei Smarandei, Doamna fericitului și pururea pomenitorului răposatului Măriei Sale Ion Nicolae Alexandru Voevod, săvârșindu-se în zilele Prea Luminatului și Prea Înălțatului Domn Ion Constantin Nicolae Voevod, întru a patra domnie a Măriei Sale aici în Țara Românească, pentru veșnica pomenire a Măriei Sale și a închinat-o a fi metoh Sfintei Mănăstiri Radu Vodă de aici din București unde există, se cinstește cu hramul Prea Sfintei Troițe, fiind și moșia acestei mănăstiri și a fost ispravnic până la săvârșirea acestui Dumnezeiesc Lăcaș, Pascal Vel Ispravnic.

De la zidirea lumii 7254, Noembrie 20, de la Hristos 1745."

Până în anul 1880 pridvorul bisericii a servit de școală pentru copiii enoriașilor. În anul 1813 a suferit reparații, iar cutremurul din 1838 i-a stricat "tâmpla".

A mai avut reparații în 1849 și 1900. În anii 1885 – 1889 i s-a închis pridvorul cu geamlâc, care avea înălțimea întregului edificiu. Tot atunci s-a procedat și la mărirea ferestrelor.

În anul 1915, în colțul de sud-est al bisericii s-a construit o cameră cu pivniță dedesubt pentru a servi ca veșmăntar și depozit al unor obiecte scoase din uz. Această cameră corespunde cu altarul printr-o ușă.

După cutremurul din 1977, biserica a fost întărită cu brâuri de beton armat în valoare de 300 000 lei, iar în 1985 s-a refăcut instalația electrică veche de 50 de ani, cu deviz de la Patriarhie de cca. 40 000 lei. Lucrarea executându-se cu materiale plastice.

Biserica Foișorului a fost construită în plan treflat.

"Are pronaosul lărgit și boltit cu o boltă sferică, iar cele două turlă au ferestrele mărite". O turlă este pe naos, cealaltă (clopotnița) pe pronaos.

În secolul XIX, către sfârșit, clopotele au fost așezate în incinta bisericii, la intrare. Biserica și-a păstrat vechia ușă făcută din dulapi groși de lemn, înveliți cu tablă. Ușa are o scriere săpată pe partea dinspre interiorul bisericii și arată: "Doamna Smaranda, Sandu Vornicu, 18 dni

ghenarie 1757, Stanciu i rei epitropu ot Foișor. Andrei dulgheru". (Dulgherul care a făcut ușa bisericii)

Ușa are un chenar de piatră sculptată cu motive florale.

Portalul are deasemenea decorații florale sculptate.

"Interiorul bisericii este proporționat păstrându-se cum a fost față de exterior, care a suferit modificări."

"Zugrăveala originală a bisericii în stil brâncovenesc, a fost acoperită cu pictură în ulei în anii 1888 – 1889, de pictorul Gh. Tattărăscu. Curățindu-se câteva porțiuni din pereții absidelor au ieșit la iveală, de sub pictura nouă, fragmente din vechea zugrăveală."

În biserică, printre alte icoane, se află una mare de argint reprezentând Adormirea Maicii Domnului. O alta, din anul 1902, adusă de la Ierusalim, este tot mare, cusută cu fir de aur și argint (cca 1,20 m/0,70 m).

Se mai află un Portir datat 1812 și încă alte sfinte și valoroase odoare. Biserica nu mai este chiar așa cum a fost, străjuind mahalaua Foișorului din curtea ei spațioasă, în care s-au mai văzut un timp câteva cruci de pe fostele morminte.

În curtea unei case particulare din apropierea bisericii s-a aflat o cruce de piatră cu inscripția ștersă de vreme, despre care se spune că lângă ea ar fi fost o cișmea.

În general, biserica, clopotnița, curtea, casele preoțești, sunt bine îngrijite.

*

*

*

BISERICA SFÂNTUL VISARION NOU

PISANIA

BISERICA SFÂNTUL VISARION NOU

Zidită 1910 - 1913.

Str. Sf. Visarion nr.14, sector 2, Prot. 2

BISERICA SFÂNTUL VISARION – NOU

Cu hramul Sfântul Visarion și Sfinții Împărați Constantin și Elena, a fost zidită între anii 1910 – 1913 și sfințită la 14 Octombrie 1913. Ctitorii au fost Elena Eraclide – Stârcea și soțul Constantin. Este o biserică monumentală în cărămidă roșie.

Ca să ajungi în pridvorul oval pardosit și deschis, urci șapte trepte largi. Pridvorul este susținut de patru coloane de zid și este pictat. În stânga ușii de intrare în biserică se văd pictați Sf. Calinic și Sf. Petru, iar în dreapta ușii, Sf. Pavel și Sf. Visarion, în mărime de aproximativ doi metri.

Deasupra ușii de intrare, într-un semicerc, este lucrată în mozaic icoana Maicii Domnului cu Pruncul în brațe. Dedesubt este Pisania cu următorul conținut:

“Această Sfântă și Dumnezeiască biserică întru cinstea și lauda Sf. Ierarh Visarion și a Sf. Împărați cei întocmai ca Apostolii, Constantin și Elena, ridicatu-sa din temelie, împodobitu-sa pe dinăuntru și pe dinafară, de prea creștina Doamnă Eraclide-Stârcea spre pomenirea deapauri a sa și a tot bun și blagoslovit neamului său, sub oblăduirea înțeleptului nostru rege Carol I și arhipăstoria IPSD Dr. Conon, Primat al României, anul 1913”.

În interiorul bisericii, pe peretele de la ușa de intrare, sub balconul corului, sunt pictați ctitorii. La mijloc, deasupra ușii, ctitora ținând în mână biserica împreună cu o fetiță.

În stânga este pictat mitropolitul și în dreapta Regele Carol I, picturi mari. În biserică, în partea dreaptă, într-o nișă monumentală, se vede o placă de marmură pe care scrie: “Erou Capitan Sandu Stârcea + 3 Septembrie 1942.” (A fost aviator).

În fața ușii, jos, este înmormântată ctitora. Pe placa mare de mormânt stă scris:

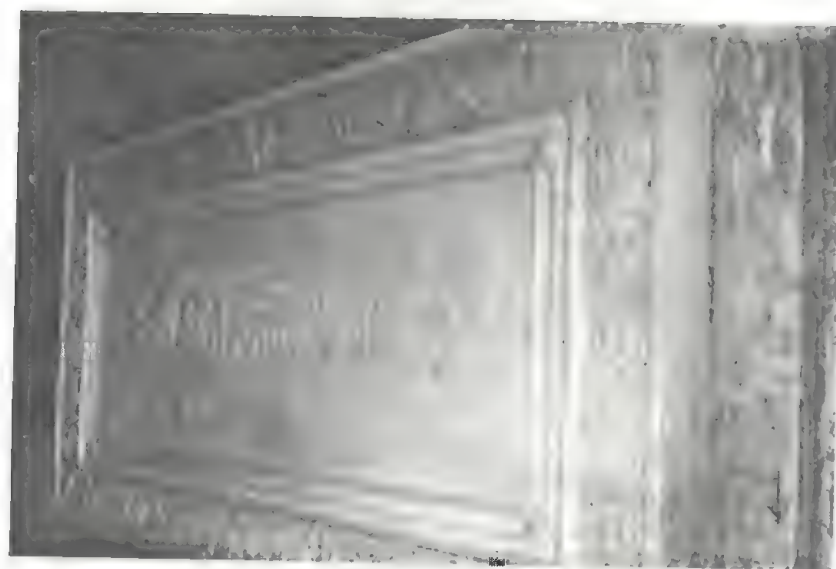
ELENA ERACLIDE 1936 + 1922

În biserică, stânga, se vede o scăriță elegantă de lemn, ce se termină într-un balconăș (amvon). Tâmpla bisericii este din lemn sculptat. Lângă pereți sunt scaune – fotolii din lemn.

Biserica are balcon (pod) pentru cor, lumină electrică, apă curentă, calorifere. Arhitect a fost Ernest Doneanu.

**Placa de marmură din Bis. SF. VISARION NOU
pe care scrie:
“EROU CĂPITAN AVIATOR SANDU
STÂRCEA + 3 SEPTEMBRIE 1942.**

**Placa de mormânt din biserică pe care scrie:
“ELENA ERACLIDE 1836 + 1922.”
(Elena Eraclide - Stârcea este ctitora Bis. Sf. Visarion Nou)**

Biserica are trei turlle și patru clopote. Clopotnița este în dreapta. Curtea este spațioasă, îngrijită, împrejmuită cu gard de fier. La cutremurul din 1940 sfântul lăcaș a avut pereții fisurați, iar la cel din 1977 a suferit mai puține stricăciuni.

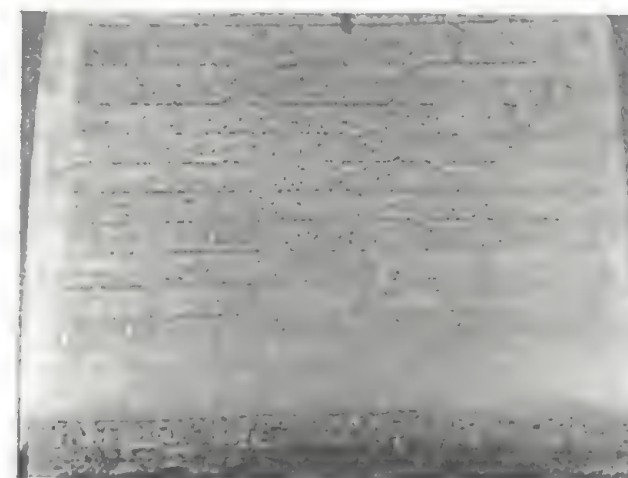
Cupola bisericii este lucrată în fier –beton.

În curte, dreapta, se află un mormânt (1993) cu o cruce de lemn, al preotului econom și stavrofor Dimoftache Mihai n. 1900, decedat 1993. În acest sfânt lăcaș a fost botezat Sfântul Calinic, de la Cernica, făcătorul de minuni. El a primit la botez numele de Constantin.

În prezent (1993) oficiază slujba religioasă preotul Nicolae Buga.

* *
*

BISERICA SFÂNTUL VISARION VECHI

PISANIA BISERICII VISARION VECHI

BISERICA SFÂNTUL VISARION VECHI

Zidită în 1797. ÎN 1960 se afla în ruinare.

Dărâmarea a început în 1964 și s-a oprit la jumătate.

**Biserica veche se află în spatele
bisericii noi, în curte.**

Hram: Sfântul Visarion

Str. Sf. Visarion nr.14, sector 2, Prot.2

BISERICA SFÂNTUL VISARION VECHI

Zidirea bisericii a fost începută înainte de 21 Sept. 1797 după cum stă scris în Pisanie, începută de preotul Referendaru Petre, protopop al Bucureștiului și de logăfătul Anton Berchiceanu. S-a spus că aproape de biserică a existat un spital pentru ciumați, dar biserica aceasta e alta Sfântul Visarion, în apropierea Mănăstirii Pantelimon (pe insulă), zidită prin 1750 de Grigore II Ghica, odată cu Spitalul. Lângă biserică erau numai două chilii. Un hrisov arată că erau patru odăi. Biserica de acolo purta numele Sfântului Visarion pentru că acest sfânt era apărătorul ciumaților.

Când a fost cutremurul din 1838 biserica Sf. Visarion cea veche a fost grav avariata, crăpându-i-se zidurile. Atunci, la dispoziția dată de arhitectul Villacrosse, lăcașul a fost încins cu cercuri de fier, iar clopotnița desființată, dar cu timpul ajungând în stare de ruină s-a construit alături o altă biserică, după 1800, Bis. Sf. Visarion Nou.

Vechia biserică avea pe Pronaos un turn clopotniță la care te urcai pe o scăriță ce se afla într-un turnuleț lipit de Pronaos, pe latura dinspre nord. Portalul care a fost mutat în pridvorul închis de la ușa Pronaosului, era din piatră sculptată.

Planul bisericii era cel treflat.

În anul 1792 apărând ciuma, începând să se îmbolnăvească și să moară oamenii, s-a hotărât ca bolnavii să fie duși la spitalul lui Grigore II Ghica de la Mrea Pantelimon. În timpul cumei a murit și Mitropolitul Cosma.

“Pentru îmblânzirea mâniei lui Dumnezeu s-a adus din Bulgaria, de la Dușco, Capul Sfântului Visarion, ocrotitorul ciumaților și atunci s-a construit biserica (1797) cea veche căreia i s-a spus și i se spune și la cea nouă, tot Sfântul Visarion.

PISANIA BISERICII SFÂNTUL VISARION VECHI

1797 (7306) Sept.21. Pisanie era scrisă pe o piatră fixată deasupra ușii de intrare în biserică. Scrierea era în relief.

“Această afântă biserică și dumnezească biserică ce prăznuiește hramul sfântului Visarlaon (Visarion) arhiepiscop Larisii și sfântu mucenic Haralambie și sfântu mucenic Mina, este zidită den temelie, după cum se vede, până în sfârșit prin osârdia și cheltuiala părintelui chir popa Petre Referendarie za taină, ajutându la cheltuială și alți pravoslavnici creștini spre vecinica lor pomenire, în zilele prea'nălțatului domn Io Alexandru Io Ipsilantu voievod, întru a doua venire, păstrându cărna pravoslavii preasfințitul mitropolit al Ungrovlahii chir Dositheu i lătu de la zidire 7306, iar de la naștere 1797 septemvre 21”.

Deasupra ușii de intrare se mai afla pe cadrul de piatră ornamentat, o scriere în relief, scurtă, datată 1797 iunie 9 (?).

La biserica Sf. Visarion Nou se află printre altele un Potir de argint cu scriere gravată provenit de la Biserica Sf. Visarion vechi, datat 1795.

NOTĂ:

În anul 1964 începuse dărâmarea vechiului și sfântului lăcaș (Sf. Visarion Vechi), dar prin voința lui Dumnezeu s-a oprit nelegiuirea, dărâmându-se doar jumătate din biserică, rămânând Pridvorul și Pronaosul. Portalul de piatră sculptată și Pisania au fost mutate de la ușa Pronaosului la intrarea în Pridvorul închis.

* * *

În Pronaosul vechii biserici a Sfântului Visarion, aflată în ruină, a existat o lespede de mormânt din piatră, cu chenar floral sculptat, pe care scria:

“Supt această piatră odihnesc oasele răposatului rob al lui Dumnezeu Mihăilă ce au răposat în zilele Domnului nostru Io Alexandru Moruz Voevod și era Mitropolit prea sfinția sa părintele Dositheu. (anul șters)

* * *

În anul 1736 exista în București “Spitalul Visarion, cel bun de ciumă,adică apărătorul contra acestei boli, al cărui cap fusese adus în Noiembrie 1738, în timpul lui Constantin Vodă Mavrocordat, tocmai de la

Dussico (Dușco) din Tessalia (Balcani) și așezat la Mănăstirea Cotroceni pentru a îmblânzi mânia lui Dumnezeu. De la Mănăstirea Cotroceni, sfintele moaște au fost mutate la Biserica Sfântul Spiridon Vechi, ctitoria lui Constantin Mavrocordat.

Trei sfinți au fost buni apărători contra ciumii: Sf. Visarion, Sf. Haralambie și Sf. Atanasie. În București a existat și Spitalul Sfântul Haralambie de ciumați.

Fratele lui Constantin Vodă Mavrocordat, Nicolae Vodă a murit de ciumă la București în vârstă de 50 de ani (14 Septembrie 1730).

*

*

*

BISERICA DINTR-O ZI

Hram: SFÂNTUL NICOLAE
Str. Academiei nr.22, sector 1, Prot. 1

Puntea lui Vodă Caragea spre BISERICA DINTR-O ZI (Gravură)

BISERICA DINTR-O ZI (ALBANEZĂ), Zidită 1665. Rezidită 1702.

BISERICA DINTR-O ZI (Albaneză)

Str. Academiei nr.22, sect.1, Prot.1

Zidire 1665

Rezidire 1702

Hram: Sf. Nicolae

Ca aşezare se află în zona centrală a oraşului.

Prima a fost din lemn, cam la începutul sec. al-XVII-lea.

Ctitorul ei a fost un fecior al lui Mihai din Târgşor, postelnicul Neagu şi a ridicat-o se pare prin 1665. (Gr. Ionescu scrie 1702 ?) A ridicat-o în Mahalaua Popii Manea, cum s-a spus, fiind numită şi biserica Sfântului Nicolae, după hramul pe care îl avea.

Biserica fiind veche şi din lemn s-a ruinat cu vremea..

Atunci, Doamna Maria, soţia lui Vodă Brâncoveanu, deoarece fusese ridicată "pe loc părintesc al ei", o face din nou în anul 1702, având ca ispravnic pe Ianache Văcărescu. Biserica nu este înaltă dar este proporţionată, având "înfăţişarea bisericilor munteneşti din sec. XVII, cu clopotniţa în turla de pe pronaos.

Scara clopotniţei se află într-un turnuleţ zidit pe latura dinspre miazănoapte. Planul bisericii este dreptunghiular (mai rar) şi altarul are o boltă cilindrică. În interior sunt zugrăviţi: Constantin Vodă Brâncoveanu, Doamna Maria şi Grigore Ghica Vodă. Pridvorul se sprijină pe zece coloane de cărămidă ce merg până la pardosea şi a fost închis, având ferestre care sunt mărite.

I se spune "Albaneză" deoarece a fost cedată albanezilor.

Biserica a avut patru chilii şi un zid împrejmuitoare, ce au fost dărâmate când era primar Pache Protopopescu.

În chiliile acelea a locuit şi Nicolae Filimon o vreme. Scriitor (1819 – 1865). A scris romanul "Ciocoi vechi" în 1963, primul roman românesc social. El a fost şi epitrop al Bisericii Enei şi dascăl un timp.

Prin 1874 i se spunea "Biserica Domnească", deoarece se afla în spatele reşedinţei domneşti, de pe podul Mogoşoaiei (Calea Victoriei de azi) în care au locuit Ioan Gheorghe Caragea, domn fanariot (8 septembrie 1812 – 11 octombrie 1818) şi Grigore Ghica.

I s-a spus biserica DINTR-O ZI pentru faptul că în ziua când i s-a pus temelia, în aceeaşi zi i s-a făcut şi târnosirea (sfinţirea).

S-a putut aceasta deoarece fiind concepută din lemn, lucrarea s-a terminat iute. La focul din 1825 i-a ars acoperişul şi s-a stricat pictura. În timpul lui Grigore Ghica Vodă, epitrop fiind stolnicul Stanciu, biserica "s-a prenoit". **Pisania** din 1827 este aşezată deasupra uşii de intrare. Chenarul bisericii, care este de piatră, este sculptat cu motive florale. Mahalaua (cartierul) purta numele bisericii, care biserică în secolul XVIII era a "breslei bărbierilor". În anul 1909 se afla iar ruinată, reparaţiile având loc abia în anul 1915 când i s-a spălat şi pictura.

A mai fost spălată în 1958.

Ion Gheorghe Caragea când a venit la domnie, s-a instalat la Curtea Nouă, în apropierea Mănăstirii Mihai Vodă. Arzând casele construite de Alexandru Ipsilanti, Caragea s-a mutat în locuinţa banului Dumitrache Ghica, de pe podul Mogoşoaiei. (Ca orientare, Teatrul Naţional, Pasajul Victoriei, Teatrul Comedia, Cofetăria Capşa). Curtea caselor ajungea până în strada Academiei, care se numea strada Şcoalei. Casele aveau un chioşc, la etaj, spre stradă, de unde privea Vodă mulţimea. Avea de toate, dar voia să aibă şi biserică şi nu-i ardea să zidească una, căci banii trebuiau adunaţi. Dar, dincolo de "fundul curţii", peste uliţă, se afla vechea biserică Dintr-o Zi, şi atunci, ca să nu treacă dumnealui la biserică printre mahalagii, mitocani, iaurgii, bragagii, masalagii (lumânărari) şi alţii, şi să nu-şi poarte nobilele picioare prin praf sau noroi sau bălegar, a poruncit să i se facă "o punte ridicată pe bârne" pe care, ca printr-un coridor, să treacă de acasă la biserică. Zis şi făcut. Intrarea în sfântul lăcaş se făcea prin partea laterală din stânga şi intra drept în balconul de deasupra intrării, care avea o balustradă de zid şi unde de obicei cânta corul. Şi-a pus vodă covoare scumpe şi scaune aurite. Năstruşnica punte a rezistat un timp, dar fiind şubredă s-a prăbuşit. Caragea ca să capete tronul a dat turcilor 8000 de pungi de galbeni, pe care le împrumutase. O sumă fabuloasă ce trebuia scoasă de pe spinarea bieteii ţări. Şi era lacom vodă. A stors ţara cum nu mai fusese stoarsă niciodată, că a rămas şi vorba "Fură ca în vremea lui Caragea". Ca nenorocirea să fie deplină, tot în timpul lui a bântuit ciuma care omora câte 100 de oameni pe zi. Au pierit atunci peste 70 000 de suflete. Ciuma lui Caragea! Când a venit la domnie, atunci a ars şi Curtea Nouă din Dealul Spirei. Până la urmă a fost nevoit să-şi ceară mazilirea şi a hotărât să părăsească ţara în mare secret cu întreaga familie. Şi-a adunat

în taină bogățiile , le-a încărcat în rădăvane și a ajuns în Elveția, de acolo în Italia la Pisa și în cele din urmă la Atena unde moare în anul 1845.

În anul 1900 biserica era "metoh" al bisericii Ienii, în apropierea căreia se afla. **Pisania** din 1827 de deasupra ușii de la intrare arată: "Această Sf. Biserică ce se numește Dintr-o di (zi), hramul Sf. Nicolae, a fost mai înainte făcută din lemn și învechindu-se, luminata Doamnă Maria soția Măriei Sale Constantin Brâncoveanu, la leatul 1702 de la nașterea Domnului nostru Isus Hristos, îndemnându-se au făcut-o de zid și a înfrumusețat-o cu de toate spre pomenirea Măriei Sale, ispravnic fiind dumnealui Enache Văcărescu vel Agă. În urmă la leatul 1825, în zilele Măriei Sale Grigorie Ghica , întâmplându-se de au ars cu totul s-au prenoit și s-a înfrumusețat precum se vede cu ajutorul Măriei Sale și-a altor pravoslavnici, prin silința domnului biv vel stolnic Stanciul epitropul acestei Sf. Biserici, isprăvindu-se de prenoit la leatul 1827 Septembrie."

Pe clopotul mare al bisericii este scris: "Acest clopot este făcut la 1825 pentru biserica Dintr-o Zi din București. Gegossen von Daniil Wolff."

Pe clopotul mic scrie: "Acest clopot iaste făcut de doamna Marica soția luminatului domn Io Constantin Basarab Brâncoveanu Voievod și l-au închinat sfintei biserici unde iaste hramul Sfeti Nicolae den București care iaste făcută den temelie de măria sa pentru vecinica pomenire, leat 7212 (1703 – 1704)

În zidul din pridvor, în stânga ușii de intrare, se află fixată o piatră funerară scrisă cu litere în relief și datată iulie 25 leat 1769.

În pridvorul închis al bisericii, lângă peretele din față, stânga, este o cruce de lemn veche, de cca 2 m cu Isus Christos pictat pe ea.

Biserica avea în interior un sfânt Epitaf de o mare frumusețe.

Pe o icoană a Sfântului Nicolae stă scris: "Această Sf. icoană a marelui Sf. Erarh Nicolae făcătorul de minuni, s-au îmbrăcat de Domnia lui Vel Ban Constantin Ghica la leatul 1810 martie 1, prin ale căruia rugăciuni primesce milostivire Domnul întru împărăția ta sufletul răposatilor robilor lui Dumnezeu Scarlat, Dumitru și Halița."

Biserica mai are un Chivot de argint datat 1816, o Evanghelie ce are scris pe două din plăcile metalice, o scriere săpătă.

Este probabil din a două jumătate a sec. XVII.

Pisania veche din 1702 (7211) septembrie, este pe o piatră spartă în două, cu sriere în relief. Partea din mijloc a pietrei se află în "Lapidarul" bisericii Stavropoleos.

Scrierea este următoarea: "Această sfântă biserică ce se numește Dentre zi, cu hramul de minuni făcătoriu sfântului Nicolae arhierul Mirii Lichii, după curgerea anilor, învechindu-se de vremi, luminata Doamna Maria a luminatului Io Constantin Băsărab Brâncoveanu voievod, măria sa îndemnându-se o au făcut den temelie de zid și isprăvindu-se o au înfrumusețat precum astăzi să vede cu dă toate... leat 7211 meseța septembrie...în cursul anilor ..."

(Unde sunt puncte, piatra pisaniei este deteriorată)

Biserica mai are un potir dăruit în 1703 de Doamna Maria a lui Brâncoveanu.

Iată ce scriu unii istorici de biserica Dintr-o Zi:

Nicolae Iorga la pagina 11 din "Conducător istoric" 1935:

" Pe strada Academiei, biserica Dintr-o zi se datorește Mariei, Doamna lui Brâncoveanu, în 1702. (refăcută în 1827, ea e cedată Albanezilor: porțiunile sunt din cele mai frumoase ...)"

La pag.155 din "Istoria Bucureștilor" 1939 este scris:

"În ce privește legătura cu un trecut care va fi adânc respectat, vedem pe Ispilanti îngrijindu-se de Biserica Dintr-i zi " ce este zidită de Măria Sa răposatul Constantin – Vodă Brâncoveanu(?), fiind foarte lipsită de toate cele trebuincioase, neavând nici o enorie. Se face deci acolo ctitor nou și-i închină ce va fi rămas din vinăriciul județului Ilfov."

I. Gion la pag.205, în marea lucrare "Istoria Bucureștilor" din 1899 scrie: "Biserica Sf. Nicolae dintr'ua di. E numită astfel pentru că într'aceiași di în care i s'a pus temelia, tot într'aceiași di i s-a făcut și târnosirea. E zidită la 1702 de Marica, Doamna lui Constantin Vodă Brâncoveanu, pe loc părintesc al ei, de la tată-său Neagu, sau de la moșu-său, Antonie – Vodă de la Popesci. În locul acesteia, fusese mai'nainte una de lemn, spune pisania."

G.D. Florescu, la pag.54-55 din lucrarea sa "Din vechiul București ..." (1935) scrie: "...Biserica Dintr-o zi ce-și poartă acest nume datorită faptului că în ziua în care i s-a pus temelia de către primul ei ctitor, tot în

aceeași zi i s-a oficiat și târnosirea, ceea ce nu se putea să se facă decât la o biserică de lemn, și într-adevăr primul lăcaș bisericesc ridicat mai spre nord-vest de biserică jupânesii Ianii are ca ctitor fondator pe unul din feciorii lui Mihai din Târgșor, pe Neagul. Pe semne că aflându-se năruită sau simțitor ruinată, fiica primului ctitor, Marica Doamna Brâncoveanului, o clădește de iznoavă în piatră, ea având ca moșteniri din partea părintească întinse terenuri în această margine nordică a orașului București. Încă din anul următor 1703 lăcașul își purta numele de biserică Dintr-o zi sau biserică Doamnei dând chiar numele întregii mahalale ce se întindea peste casele din fața intrării bisericești până la Podul Mogoșoaiei. Primul hram a fost al Sf. Nicolae. În cursul veacului al XVIII-lea biserică a fost cea a breslei bărbierilor. La 1847 o întâlnim cu numele pompos de "Biserica domnească" și avea în față casele tapițerului Bossel.

Biserica a avut până prin ultimile decenii ale veacului scurs, zid împrejmuitoare care a fost dărâmat în timpul primariatului lui Pache Protopopescu. Azi ea aparține comunității albaneze din capitala țării".

Nicolae Stoicescu scrie într-o lucrare a sa:

".... Biserica a avut ziduri înconjurătoare și patru chilii care au dispărut la sfârșitul secolului al XIX-lea. În aceste chilii a locuit pe la jumătatea secolului trecut, scriitorul Nicolae Filimon, care a fost un timp dascălul acestei biserici. Biserica Dintr-o zi este una dintre puținele biserici bucureștene cu plan în formă dreptunghiulară, cu absida altarului poligonală în exterior. Altarul are o boltă cilindrică cu o semicalotă (ca la biserică Ienei), pe console....

Pridvorul, care se reazemă pe zece coloane groase de cărămidă, a fost închis cu geamuri. Se păstrează chenarul lat de piatră cu o bogată sculptură cu motive florale, ce încadrează ușa, deasupra căreia se găsește Pisania din 1827. Exteriorul a fost refăcut în 1959 – 1960, iar ferestrele mărite.

*

*

*

BISERICA MIHAI VODĂ

BISERICA MIHAI VODĂ. Zidită 1591

**A fost pe strada Arhivelor nr.2. Deplasată în 1985.
Deteriorată de foc în 1761. Arsă și sfărâmată prin 1765.**

Zdruncinată cutremur 1802.

Reparații 1827-1837, 1876, 1897, 1900.

Reînnoită după cutremurul din 1838.

Zugrăvită din nou în 1847.

Restaurată în 1928 - 1935.

**Ctitor Mihai Vodă Viteazul.
Hram SFÂNTUL NICOLAE.**

BISERICA MIHAI VODĂ (fostă mănăstire)

Am scris amănunțit în volumul I al acestei lucrări, la capitolul bisericilor translate (deplasate) de pe străvechiul lor loc.

Făcând parte din grupa fostelor mănăstiri am ținut s-o pomenesc din nou redându-i PISANIA și câteva fotografii.

PISANIA de pe zid din interiorul bisericii este scrisă în grecește și arată: "De doi secoli și jumătate acum, ilustrând tronul Daciei, obștescul mântuitor al României (Valahiei) marea fală a principatelor, Mihai Vodă Viteazul, al supușilor săi acest părinte a edificat din temelie templul acesta cu atâtea neobosite osteneți, pătruns singur către acel zel, și ca simbol de biruință provenită de la șef de arme, a adunat spre onoare celebrarea patronului (hramului) Sfântului Nicolae, anul 1591, s-a scris această pisanie la 1830."

Mihai Vodă când și-a terminat mănăstirea a înzestrat-o cu multe moșii, vii, prăvălii, case, pivnițe, podoabe de aur și argint și altele multe.

Mănăstirea Mihai Vodă a avut și un mare han "Hanul Mihai Vodă" prin 1777. Este amintit de Banul Mihai Cantacuzino.

În anul 1804 a ars total.

* * *

BISERICA MIHAI VODĂ

PODUL MIHAI VODĂ 1809.
PE DEAL SE VEDE BISERICA MĂNĂSTIRII

BISERICA ANTIM

ÎN TRECUT

BISERICA ANTIM, Zidită 1713 - 1715.
Modificări turn - clopotniță 1860.
Reparații 1847, 1950, 1951.
Hram Duminica tuturor Sfinților
Str. Antim nr.29, sector 5, Prot. 1

MĂNĂSTIREA ANTIM Hram Duminica tuturor Sfinților

Mănăstirea ANTIM din mahalaua numită pe vremuri, a Popii Ivașcu, a fost întemeiată de mitropolitul Antim Ivireanul în timpul domniei lui Ștefan Cantacuzino. Lucrarea a început se pare în anul 1713, vara, pe locul unde s-a aflat o mică biserică de lemn ce fusese ridicată de paharnicul Staicu Merișanul.

Drăgușin paharnicul îi scria Mitropolitului Antim:

“... scrisoarea sfinției tale cum că iaste să faci o casă dumnezeiască tuturor sfinților unde iaste o biserică de lemn a lui Staico paharnicul, Dumnezeu să ajute Sfinției tale că mie mi-au fost tot gândul și inima ca să fac o temelioară de casă unde și să fac biserică din lemn, ca să fac de piatră nu am putere, iar prea Sfinția ta să te ajute Dumnezeu să o faci ...

Iar acum de vreme ce te-au îndreptat Dumnezeu pe Sfinția ta să faci acolo mănăstire mă rog Sfinției tale să mă ierți căci voi să te supăr să mă primești și pe mine să fiu ctitor măcar că bani nu am să dau, iar pe loc să nu-mi dai un ban, ci să-l dăruiesc sfintei biserici să fie biserică pe el.”

Mănăstirea a fost terminată de Antim în anul 1715, după cum arată PISANIA, fiind “strălucit împodobită și înfrumusețată prin alcătuirea ei tehnică și prin potrivirea pietrelor.”

I s-a spus “Mănăstirea Tuturor Sfinților”, hramul la 26 Iunie, când este lăsatul secului pentru postul Sfinților Apostoli Petru și Pavel. Mănăstirea (întreg ansamblul) se află într-un patruleter de 69 x 45 m care cuprinde biserica (în mijloc), clopotnița pe latura de Vest și chiliile pe latura nordică.

Pe latura sudică se află Paraclisul. În curtea mănăstirii se intră pe sub un impunător turn – clopotniță, care a fost modificat prin 1860. Biserica e pe plan treflat și măsoară 32 m în lungime și 10 m în lățime. Pronaosul, larg și aproape pătrat comunică prin trei arcade cu Naosul. Fațada are un pridvor monumental sprijinit pe zece coloane de piatră, care Pridvor a fost inițial înalt cât și biserica. Ușa de la intrare în biserică, de stejar, a fost sculptată chiar de ctitor și este încadrată de o ramă de piatră sculptată cu motive florale pe care se vede o inscripție scrisă în versuri grcești tot de Antim. Ferestrele dreptunghiulare au și ele chenare de piatră sculptate. Interiorul bisericii este mare, impresionant. Portalul intrării, lat, are

deasemenea sculptur cu motive florale. Chiliile din jurul bisericii formează patru grupuri de încăperi cu mici pridvoare.

În aceste încăperi au stat călugării dar și două tipografii, una grecească și alta românească, în care s-au tipărit multe cărți importante. Biserica este decorată cu sculpturi atât în interior cât și la exterior. Pe o coloană din biserică, mitropolitul Antim a scris câteva versuri. "Zugrăveala în frescă este ornamentată cu flori și ramuri colorate. Vechile fresce nu mai există și nici obiectele din vechime, afară de o tavă datată 1798."

Deasupra ușii de intrare se află următoarea inscripție:

"Antim mitropolitul m-a zidit, fie Domnul preaslăvit."

Sfinții sunt zugrăviți mai mari decât se obișnuiește.

Bolta pridvorului este pictată. În pronaos, pe peretele ușii, în stânga, este zugrăvit mitropolitul Antim, iar în dreapta Ștefan Vodă Cantacuzino. Pereții laterali sunt deasemenea zugrăviți. Naosul, absidele, tot interiorul bisericii, au zugrăveli. Biserica a suferit în timp destule modificări, cele mai multe la restaurarea din 1960. Au fost refăcute turelele. Între anii 1860 – 1863 biserica a fost repictată de pictorul Petre Alexandru. I s-a înlocuit și tâmpla veche de piatră, cu una din lemn, sculptată de frații Babic.

Restaurarea ce s-a făcut după cutremurul din 1838, a fost necorespunzătoare și pentru a se construi localul "Sfântului Sinod" și pentru "alinieri", s-a tăiat din curtea mănăstirii. Toate acestea nu au fost prea bine gândite. Putem totuși spune că biserica Antim reprezintă o lucrare arhitecturală, de mare valoare, cu toate modificările ce a suferit.

Dionisie Fotino o menționa la vremea lui printre mănăstirile domnești. După moartea tragică, mai bine zis asasinarea lui Antim, mănăstirea a fost cuprinsă de greutate, construcțiile dimprejur începând a se ruina. În timpul lui Alexandru Vodă Ipsilanti (1796-1797), în chiliile mănăstirii s-a aflat o "orfanotropie" (azil pentru orfani). Din cauza sărăcirii mănăstirii, a fost închinată ca Metoh episcopiei de Argeș.

În anul 1874, în casele mănăstirii se aflau "Arhivele Statului", iar în anul 1856, la 150 de ani de la moartea lui Antim, în curtea mănăstirii s-a făcut o bisericuță numită Pompilian, care a devenit arhiva bisericii Antim.

Revenind la Paraclis, care se află pe latura sudică a curții, plasat în rând cu chiliile din dreapta bisericii, amintim că el a fost început de Antim în 1715 și terminat de boierul Matei Ruset.

Episcopul Argeșului Iosif I-a reînnoit, iar în 1850 a fost pictat în ulei de Gh. Tattarescu. Paraclisul are o singură încăpere dreptunghiulară și este

încadrat de patru stâlpi, având acoperișul ca o cupolă. Are cinci ferestre cu chenare de piatră sculptate. Portalul este ornamentat cu sculpturi. Masivei clopotnițe, după anul 1862 i s-a adăugat patru turnulețe, câte unul la fiecare colț. Pe clopotul mare stă scris: "Acest clopot iaste la toți sfinții în zilele Sfinției sale părintelui egumen chir Arhimandritu 1756." Casa parohială se află în dreapta, între biserică și clopotniță. Biserica a mai suferit reparații în 1847 și 1950, iar în 1951 a fost reparat Paraclisul și repictat.

Deasupra ușii este scris:

"Acest Paraclis s-a început de răposatul Mitropolit Antim și s-a isprăvit de răposatul boier Matei Ruset însă mai scurt și mai strâmt. Iar răposatul Episcop Iosif al Argeșului l-a mărit și împodobit cu toate trebuincioasele la anul 1812 Mai 23.

Acum iar din nou s-a reparat precum se vede în zilele Prea Sfinției Sale Episcop Clement la anul 1861."

Deasupra ușii Paraclisului sunt zugrăvite trei personaje.

Pisania Mănăstirii Antim este scrisă în grecește și arată:

"Acest templu al Tuturor Sfinților cu voința lui Dumnezeu, să consacră Dumnezeului tuturor, în timpul lui Ștefan Cantacuzino renumitul și strălucitul Domn al pământului Valachilor, fiind păstor Antim al Ungro-Valachiei, din Ivir, s-a ridicat din temelie cum să vede și s-a închinat Sfinților, Dumnezeu în mijloc după cum a cântat David: și în mijlocul templului Dumnezeilor, în anul mântuirii 1715."

În biserică se găsește un pomelnic (diptic) din anul 1747 în care scrie: "Pomelnicul lui Pahomie Bujoreanu și al fiu-său Constantin postelnicul; și s-au dat la monastirea de la toți Sfinții daniel, de s-au zugrăvit și s-au poleit templele bisericeii cu taleri 174, și s-au dat și patru suflete de țigani și patru boi și patru vaci și 40 matce de stupi, ca să se pomenească la Sf. Jertfelnic, și să se caute la trei patru ani după obicei.

Și s-au scris la leatul 1747."

Pe o piatră ce se află la Muzeul de Artă se vede următoarea PISANIE cu scriere în relief și litere majuscule, în grecește:

"S-au ridicat aceste clădiri din temelie cu ajutorul și cheltuiala preasfințitului arhiepiscop al Pogonianeii chir Antim din Albania, satul Eleusa, pentru mântuirea sa sufletească, pe când stăpâna prea evlaviosul domn Alehandru Constantin Moruzi voevod și păstora prea sfințitul

mitropolit al Ungrovlahiei chir Dositei, în anul 1795 mai 10. (Alexandru Moruzi 1793 – 1796) Să nu se confunde acest Antim cu Antim Ivireanul.

Biserica are în altar o evanghelie suflată cu argint cu o scriere pe ea. Mai are trei candelor de argint datate 1797, o icoană cu Isus Cristos (pictură tempera pe lemn). Inscriptia pictată cu alb 1797 :”Pomeneste Doamne pe robul tau Iosif, episcopul Argesului 1797”.inscriptia este în grecește.

O icoană Maica Domnului cu Pruncul (pictură pe lemn 1797).

Inscriptia pictată în partea de jos a icoanei, în alb, în grecește:” Pomeneste Stăpâne pe robul tau Iosif, episcopul Argesului”. În muzeul Mănăstirii Antim se afla o Anaforniță circulară cu toarte, având stema Cantacuzinilor. Anaforniță de argint suflată cu aur. Toartele turnate în sec.XVIII. Pe ea se vedeau opt motive florale în stil Brâncovenesc.

Anafornița de formă circulară cu picior polilobat și toarte, cu 12 Apostoli, figuri întregi. Argint parțial aurit.

Are inscriptia de danie a lui Matei Basarab pentru Mănăstirea Tismana.

În afara bisericii, în curte, în dreapta, se află îngropat Ilarion, fost episcop de Argeș. Pe piatra de marmură albă a mormântului este scris:”Ilarion Episcopul Argesului, răposat la 8 Ianuarie 1845 în vârstă de 67 de ani. Iar ceva mai jos este scris, tot în piatră, o poezie în patru rânduri.

Pe un Diptic din 1747 sunt trecuți Domnii și Mitropoliții de la Antim Ivireanul până mai încoace ... și o serie de binecredincioși.

Aproape de Mănăstirea Antim se afla un lac, numit Lacul Antimului.

În timpul regimului comunist, prin 1985, i s-au dăruit mănăstirii Antim chiliile și Cuhna (bucătăria).

Arhitectul și scriitorul Gh. M. Cantacuzino scria într-o carte, în anul 1932:”... zestrea pe care ne-a lăsat-o trecutul are o mare valoare etică, care este poate cea mai însemnată și care, după toate probabilitățile, are o însușire veșnică.

Ea este legată de cele mai vechi credințe ale omului și de aspirațiile sale cele mai eroice și cele mai tragice; aceea a utilității efortului spre frumos și spre perfecțiune, a credinței în continuitatea acestui efort care este mereu negat de capacitatea de distrugere a oamenilor și, în sfârșit, de moartea care, în fiecare zi, în fiecare ceas, își spune cuvântul.

Pe când gândul meu formula acestea ... mă găsi în fața ușii, adânc și bogat săpată în lemn, a bisericii Antim, pe care două secole de ger, de mucegai și de praf pusese somptuoșități de bronz... De aceea mă duseră

pașii în fața acestei uși de lemn, cioplită cu atâta măiestrie, și pe care legenda o atribuie chiar Mitropolitului Antim, ctitorul acestei Mănăstiri.

Astăzi (1932), în stânga intrării, se găsește o casă de pe la începutul secolului trecut, cu stucaje mari, care este un frumos model de conac. Această casă cu cerdac este prelungită printr-un paraclis unde Antim, bătrânul monah, se ruga sau poate conspira în tăcere”.

”ANTIM IVIREANUL”n-a fost după trup din neamul românesc, dar după suflet a fost mai român decât mulți alții”.

Era Giorgian și iscălea Antim din Iviria. Iviria este numele grecesc al țării Georgia, în apropiere de marea Caspică. S-a născut prin 1650.

Antonio Maria del Chiaro, italian din Florența, secretar al lui Brâncoveanu din 1709, apoi al lui Ștefan Vodă Cantacuzino și mai apoi al lui Nicolae Vodă Mavrocordat spunea despre marile talente artistice ale lui Antim:” Era dotat cu talente așa de rari, că știa să imiteze într-un mod admirabil orice fel de manufactură, mai cu seamă în genul săpăturilor (în lemn), desenurilor și broderiilor.”

El a scris cărți, a creat un curent tipografic, a tipărit multe și importante și rare. Antim nu a putut fi de partea politicii turcești a lui N. Mavrocordat din care cauză i s-a tras moartea prin asasinare. Vinovat principal fiind voevodul Nicolae Mavrocordat, primul Voevod Fanariot instalat la noi în țară.

*

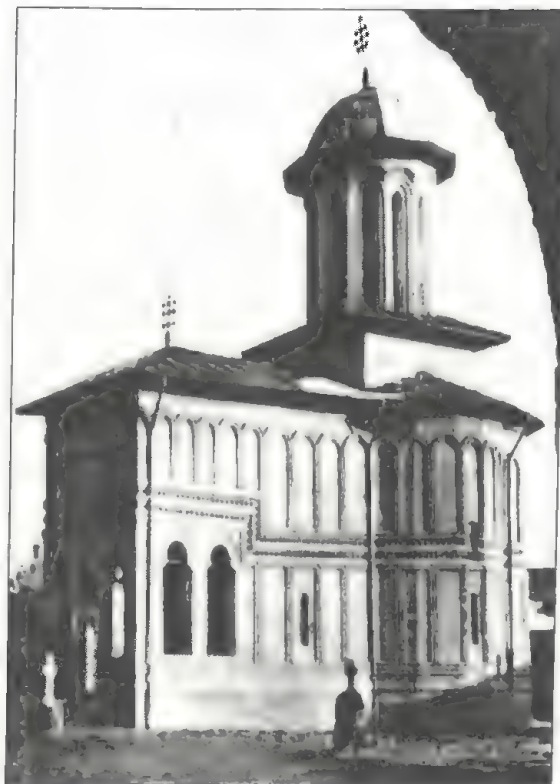
*

*

BISERICA MĂNĂSTIRII PLUMBUITA

(De la Podul Colentinii)

Zidită 1559-1568.

A ars în 1595.

Rezidită în 1647.

Dărâmată de cutremur (parțial) 1802.

Refăcută în 1806. Ruinată iar de cutremur.

În stare rea 1860, 1863.

Dezvelită de furtună în 1867.

Restaurată 1933 - 1940.

Clădirile rezidite.

CLOPOTNIȚA

MĂNĂSTIREA PLUMBUITA

Una dintre cele mai vechi mănăstiri ale Bucureștiului.

Nu este mare, dar are ziduri puternice. Se află în partea de Est a orașului, pe o colină mică, atât cât a mai rămas de la săpăturile celor ce făceau cărămizi. Este aproape de râul Colentina ce se varsă în lacul Cernica și de acolo în râul Dâmbovița. Șoseaua Colentina este în apropierea mănăstirii.

Locul și împrejurările sunt istorice.

Aici a avut loc prima luptă a lui Matei Basarab, la 25 octombrie 1632, în contra lui Radu Iliș, fiul lui Alexandru Iliș al Moldovei, ce venise cu oaste tătarească și moldovenească să-i ia tronul, dar a fost biruit, "lovindu-se străjile din josu de Mănăstirea Plumbuita." Și întrebând Matei Basarab (spune legenda) pe unul din hatmanii săi: "Unde îi bătuși hatmane?", acesta a răspuns: "Colea-n tină Măria Ta". Și așa s-a crezut că a ieșit numele de colentina. (Tină în sârbește înseamnă noroi.)

Dar numele este mult mai vechi. El se trage de la străvechiul râu Colentina, ce ia naștere în județul Dâmbovița.

Într-un hrisov din 1586, al lui Mihnea Vodă, deci înainte de Matei Basarab, se pomenește de Colentina.

Mănăstirii i s-a spus Plumbuita deoarece era învelită cu foi de plumb. Are plan treflat. La Pod la Plumbuita în 1654 a coborât Constantin Vodă, fiul lui Șerban Vodă, cu boierii săi, să primească steagul domniei de la Înalta Poartă. La Plumbuita au fost primiți invitații din Moldova ai lui Constantin Brâncoveanu, pentru nunta uneia din fiicele sale. Tot la Colentina, în apropierea mănăstirii, a așezat Tudot Vladimirescu santinele pentru a nu putea fugi boierimea din oraș.

În anul 1830 pe Câmpul Colentina s-au sfințit steagurile și armele miliției naționale, iar în 1834 a avut loc depunerea jurământului de credință al oștirii.

Pisania bisericii Plumbuita, din anul 1806, așezată deasupra ușii de intrare ce are un chenar de piatră sculptat, ca cele de la ferestre, este așezată pe o placă de piatră scrisă în grecește dar cu litere chirilice, care arată:

"Mai întâi s-a înălțat prea venerată biserică a prea vestitului prooroc Înainte Mergătorul și Botezătorul Ioan de către prea cucernicul Domn

Petru Voevod, iar, din mulțimea anilor, s-a dărâmat cu totul, ci a doua oară a înălțat-o din temelii prea cucernicul Domn Alexandru Voevod, tatăl lui Mihnea Voevod, împreună cu prea cucernica Doamnă Ecaterina, din Galata, Greacă, soția lui, iar a treia oară (a clădit-o) preacucernicul Matei Basarab Voevod în anul de la facerea lumii 7155 (1674), la 10 ale lunii lui April, iar în anul Mântuirii 1802, în luna lui Octombrie 14, a fost dărâmată cu totul, de grozavul cutremur, iar apoi s-a înălțat așa cum se vede, atât biserica însăși, cât și clopotnița, cu cheltuiala și sânguința lui Dionisie...și din Ianina de loc, protopop...în anul 1801 la 20 Mai, și s-a săvârșit la 1806 de la Hristos, precum să văd, fiind arhieru prea sfințitul chir Dosoftei și Domn Ion Constantin Ipsilante Voevod.”

Pisania respectivă nefiind cea veche, a primei zidiri, care s-a pierdut, conține unele neadevăruri, în special legate de data 1806 (Pisania), care lasă să se înțeleagă că biserica a fost ridicată din temelie de Dionisie din Ianina, grec, cu cheltuiala lui, dar biserica nu o stricase “de tot” marele cutremur.

Ea exista. Dionisie i-a făcut doar unele reparații și spre a se lăuda, a trecut în Pisanie cum a vrut spre a fi și el unul din ctitorii principali. Aceasta s-a întâmplat și la alte biserici în decursul vremii.

Biserica din interiorul curții mănăstirii Plumbuita, în timpul arhimandritului Dionisie era înaltă, fără turle, doar cu o calotă pe naos. Tot așa arăta și prin 1930.

Deci, primul ctitor a fost Petru Voevod sau Petru cel Tânăr (1559-1568), fiul lui Mircea Vodă Ciobanul și al vestitei Doamna Chiajna (Despina), care era fata cea mare a Voevodului Petru Rareș. Petru a murit în anul 1569, în exil la Alep, oraș în Turcia, la numai 23 de ani. Murind Petru a luat domnia țării Alexandru Vodă care a domnit de două ori. Nevasta lui se numea Ecaterina.

Ei sunt pictați în biserică, în dreapta, la locul pentru ctitorii primi, deoarece Petru nu fusese pictat și locul era gol.

Lui Alexandru Vodă i-a urmat la domnie fiul său Mihnea numit și Turcitul, care a domnit și el de două ori.

Mihnea a închinat Mănăstirea Plumbuita, cu hrisov domnesc din 21 octombrie 1586, mănăstirii Xiropotam din sfântul Munte Athos, cu toate averile ei: moșii, 15 prăvălii și Baia cea mare din București. Și egumenii și călugării greci de la Athos au început să-i sugă veniturile și să o umple cu călugări greci.

Al treilea rând de ctitori au fost Matei Basarab (1632-1654) și Doamna sa Elina din Fierăști – Ilfov, sora marelui cărturar, boierul Udriște Năsturel. Ei au fost ctitorii cei mai de seamă. Nu au zidit biserica din temelie, dar i-au făcut multe și mari îmbunătățiri, înfrumusețări și danii bogate. Când au terminat restaurarea bisericii și a întregului ansamblu mănăstiresc, la 10 august 1747, s-a făcut sfințirea după vechiul obicei. Matei Basarab un viteaz și un adevărat creștin, în timpul cât a domnit, 22 de ani, a zidit, rezidit și restaurat 40 de biserici în țară. La București : Biserica Sărindar (a patruzecea), Mănăstirea Plumbuita, Biserica Sfinții Apostoli, iar în Ilfov : mănăstirea Căldărușani, Negoești și Plătărești.

“Și în domnia lui arăta multă milostivenie pe la creștini și au făcut multe mănăstiri și biserici.”

“Și alte multe milostenii și bunătăți au făcut aici în țară. Și la Sfântul Ierusalim și la Agora și într-alte părți ...”

Matei Vodă a dat și o serie de dispoziții în favoarea Mănăstirii Plumbuita, a călugărilor ei și a locuitorilor din preajmă, Colibașii, adică oamenii fără stare ce locuiau în colibe.

I-a scutit pe aceștia de “lucru domnesc” și de “cel boieresc.”

În prezent biserica este lipsită de multe.

Sfântul lăcaș este construit în plan treflat, are o turlă pe naos, iar pronaosul este mic. Absidele sunt poligonale.

Biserica era înconjurată de clădiri și de un zid înalt ca de cetate. Turnul – clopotniță de la intrare a fost refăcut în anul 1906. În 1938 avea două clopote. Casa domnească a fostă făcută de Matei Basarab. Mănăstirea a avut prima tiparniță din București (1753). Mănăstirea a suferit multe stricăciuni în 1595 la retragerea vizirului Sinan Pașa și a oștirii sale.

Deasemenea a suferit stricăciuni și în timpul luptei lui Matei Basarab cu Radu Iliaș din 25 octombrie 1632, dar Matei Basarab a reparat-o ridicând și o cruce mare de piatră cu scriere pe ea.

În timpul ciumii din 1793 în chiliile mănăstirii au fost adăpostiți cei bolnavi. Cutremurul din 1838 i-a produs stricăciuni dar nu prea mari.

Unele clădiri ale mănăstirii au devenit închisoare pentru revoluționarii de la 1848, care au fost aduși de la Mărgineni.

Prin 1860 biserica era într-o stare rea și chiliile ruinate.

În anul 1867 acoperișul bisericii și cele ale caselor au fost smulse de o furtună puternică. Abia între anii 1933-1935 s-a reparat biserica în urma

dispoziției dată de Comisia Monumentelor Istorice, și casele domnești în 1938. În anul 1958 s-a refăcut vechiul zid din secolul XVII.

În prezent biserica nu mai are turlă pe naos, rămânând cu o singură turlă. La Plumbuita se află un muzeu și un atelier de sculptură în lemn. Biserica ce o vedem în prezent este rezultatul multor modificări ce a suferit în timp. Pictura originală s-a păstrat în interiorul bisericii și este foarte bogată în simboluri. Matei Basarab și Doamna Elina sunt pictați în stânga ușii de intrare (în interior). Alexandru și Doamna Ecaterina în dreapta ușii, la locul ctitorilor primi după cum am mai arătat.

În muzeu se găsesc: icoane vechi, vechea cruce de la catapeteasma bisericii sub care cruce este scris:

“Această prea venerată cruce s-a înfrumusețat cu cheltuiala prea vestitului boier marele portar dumnealui Grigore Grigo 1724.” Mai sunt în muzeu cărți vechi, rare.

Tâmpla sfântului altar este o lucrare artistică remarcabilă. După restaurarea bisericii și a clopotniței s-a așezat în interior următoarea Pisanie (inscripție):

“Această sfântă și Dumnezeiască Biserică s-au zidit din temelia ei de către prea evlaviosul Domn Petru Voevod în cinstea Nașterii Sfântului Ioan Botezătorul. A fost înfrumusețată și înzestrată cu averi și odoare de către Alexandru Voevod și Ecaterina Doamna, iar fiul lui Mihnea au închinat-o către Sf. Munte Athos în 21 Octombrie 1585. Mai apoi, marele și evlaviosul Domn Matei Basarab și Doamna sa Elena, au reînnoit-o cu totul și au înfrumusețat-o, afărșindu-se aceasta la 10 ale lui Aprilie 1647 întărindu-i și averi. Iar în anul 1802 octombrie 14, din cauza marelui cutremur s-au dărâmat turelele provocându-i-se și alte stricăciuni care s-au reparat în anul 1806; turelele ne mai refăcându-se la starea de mai înainte. În anii de la Hristos 1933-1938, Rege fiind M.S. Carol al II lea, iar Patriarh I.P.S.S. Dr. Miron Cristea, s-au reparat din nou din donațiile bunilor creștini și prin stăruința preotului paroh Ioan Sachelarescu și a comitetului parohial, atât exteriorul cât și interiorul curățându-se și restaurându-se vechile picturi.”

Țin să repet că Mănăstirea Plumbuita, în prezent nu este prea înstărită așa cum ar trebui să fie.

În trecut a fost bogată, având multe odoare de argint, candelă, cădelnițe, potire, toate de argint, odăjdii, cărți rare.

A avut opt moșii, vii, un lac, 11 prăvălii în București, chiriași pe proprietățile ei, acareturi, bani, țigani robi, vite mari și mici ș.a.

Mănăstirea Plumbuita a avut în sec. XVII trei egumeni greci, în sec. XVIII patru egumeni greci, în sec. XIX opt egumeni greci, adică din 1636 până în 1862. Începând cu anul 1863 a avut curatori și parohi. În anul 1857 Divanul ad-hoc a hotărât ca egumenii mănăstirilor să fie numai români, iar în 1863 s-a interzis prin Decret domnesc de a se mai slujii în mănăstiri și biserici în grecește.

Arhitectul și scriitorul G.M. Cantacuzino scria în cartea sa “Arcade, Firide și Lespezi”, din anul 1932:

“PLUMBUITA este una din cele mai vechi mănăstiri ale Bucureștiului. Ea a fost zidită în sec. XVII. Având rolul unei cetăți, mănăstirea Plumbuita e mică, iar zidurile de apărare îi sunt înalte. La dreapta și la stânga se văd ruinele chiliilor.

Cele din dreapta au încă elemente destule, ca să reconstituim silueta unei frumoase case domnești sau egumenești. Cerdacul, ale cărui coloane de cărămidă mai sunt în picioare, este de o proporție și de o dimensiune excepțională ... O boltă, acoperind un larg coridor în rampă, duce spre pivnițele înalte ... aceste pivnițe fiind luminoase, grație diferenței de nivel al terenului ... În fund se vede biserica mănăstirii... Prea multe prefaceri au luat bisericii orice caracter. Numai cadrul ferestrelor pare a fi din epoca originală... O porțiță dă în grădina mănăstirii, grădină care astăzi este cimitirul săracilor din mahalaua dinprejur. Cei înstăriți sunt înmormântați în interiorul mănăstirii, cu fotografii pe porțelan și cripte de beton. Poetica curte transformată în cimitir, își va pierde încetul cu încetul frumusețea, și cavourile de familie își vor întinde pretențiile până în zidurile mândre și coapte de vremuri ale mănăstirii. Aceste morminte neestetice și triviale nu sunt decât un simbol al nerespectării unui trecut modest, dar autentic...”

Preotul paroh Ion Sachelarescu scria și el în cartea sa “Plumbuita” din anul 1940 :

“Un fapt este clar că Mănăstirea Plumbuita în chipul cum se prezintă acum, înconjurată cu ziduri mari de cetate, la intrare cu clopotniță sveltă și înaltă, în dreapta “casa domnească” clădire cu bolți minunate și arcade pe colonade mărețe, în stânga urmele unei alte clădiri, vechea arhondărie a mănăstirii azi complet ruinată, iar în mijloc sfântul locaș, biserica, arată ca

o impozantă așezare bisericească și cetate, clădită după un plan mare arhitectonic”.

Biserica este zidită în plan treflat, stilul bizantin.

PLUMBUITA

O așezare bisericească străbună.

O fostă cetate de apărare a Bucureștilor.

Un tezaur istoric al neamului.

O podoabă artistică și arhitectonică a țării.

PLUMBUITA este una din vechile mănăstiri cetăți, care ne-a păstrat amintirea vremurilor trecute.

PLUMBUITA este o podoabă străbună în partea de miazănoapte – răsărit a Bucureștilor, așezată într-o regiune istorică.

Aceste ultime rânduri au fost scrise de Ion Sachelarescu.

NOTA AUTORULUI:

Mănăstirea Plumbuita nu mai are multe din vechile, sfintele și rarele odoare. Au fost jefuite pe parcursul vremii acele minunate cruci de aur și argint, icoanele cele mari, epitafurile, perdelele grele lucrate cu fir de aur, vechile hrisoave aurite și argintate, cu sigiliile lor de plumb și de ceară.

După cum am arătat, hramul Mănăstirii Plumbuita este Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul (Înainte Mergătorul), data calendarului 23 septembrie: Zămislirea Sf. Prooroc Ioan Botezătorul. La 24 iunie se sărbătorește nașterea Sfântului. (Sânzienele- Drăgaica)

La 29 august este pomenirea tăierii cinstului cap al Sf. Ioan Botezătorul din ordinul lui Irod Antipa la cererea Salomeei, pe care o râvnea, fiica Irodiadei, soția fratelui său. Aceasta a îngropat capul sfântului într-un loc ascuns al palatului Maherus. Sfânta Ioana, soția unui dregător al lui Irod, știind unde este capul sfântului l-a luat de acolo și l-a îngropat la Ierusalim, în muntele Eleonului, într-un vas de lut.

Aceasta fiind cea dintâi aflare a sfântului cap.

Și a stat acolo până în vremea Sfinților împărați Constantin și Elena când doi monahi l-au luat și l-au dus la Emesa, în Siria, la un olar, de unde a trecut din loc în loc. Aceasta fiind a doua aflare a cinstului cap. După mulți ani a fost dus cu slavă la locul numit Evdomon, în Constantinopol, și

apoi dus și ascuns tocmai la Comane, la hotarul împărăției cu Armenia, unde a fost îngropat. Apoi a fost adus din nou la Constantinopol, pe vremea împăratului Mihail de către sfântul Ignatie, patriarhul Constantinopolului (860). Aceasta este cea de a treia aflare a cinstului cap. În timpul cruciadelor, intrând latinii în Constantinopol, la anul 1204, aceștia au luat o parte din capul Sfântului și l-au dus în Franța, așezându-l într-o biserică din Amiens, unde se află și în prezent.

ÎN AFARĂ DE SFÂNTUL IOAN BOTEZĂTORUL MAI SUNT ÎN CALENDAR ÎNCĂ 22 DE SFINȚI IOAN

1.	Ioan Colov	9 noiembrie
2.	Ioan cel sărac	15 ianuarie
3.	Ioan Cuviosul (din Epir)	18 aprilie
4.	Ioan Cuviosul (din Mrea. Sf.Sava.)	20 martie
5.	Ioan Cuviosul (din Palestina)	19 aprilie
6.	Ioan Damaschin	8 septembrie
7.	Ioan, fiul prea cuviosului Xenofon	26 ianuarie
8.	Ioan, fiul fericitei Cleopatra	19 octombrie
9.	Ioan Grădinarul	8 noiembrie
10.	Ioan Gură de Aur	16 septembrie
11.	Ioan Milostivul	12 noiembrie
12.	Ioan Pustnicul	21 iulie (Preacuviosul din Emesa)
13.	Ioan Pustnicul	2 septembrie (Patriarhul Constantinopolului)
14.	Ioan Scărarul	30 martie
15.	Ioan Sfântul din Efes	4 august
16.	Ioan Sfântul din Mesopotamia	31 ianuarie
17.	Ioan Sihastrul	19 iunie
18.	Ioan Tăcutul	3 decembrie
19.	Ioan Teologul	26 septembrie
20.	Ioan Varsanufie	29 februarie
21.	Ioan de la Suceava	2 iunie
22.	Ioan Valahul	12 mai

BISERICA MĂRCUȚA

BISERICA VECHE

BISERICA MĂNĂSTIRII MĂRCUȚA - MONUMENT ISTORIC -

ZIDITĂ 1586-1587

Deteriorată 1632.

Reparată 1678 - 1679.

Deteriorată în parte de cutremur în 1802.

Restaurare 1967.

Construcția vechilor turle (1775)

Alexandru Ipsilanti.

Reparații după cutremurul din 1977.

Hramuri: Sfinții Arhangheli Mihail

și Gavriil (Sfinții Îngeri)

și Adormirea Maicii Domnului.

Str. Mărcuța nr.8, sector 2, Prot.2

- Cartier Pantelimon-

CLOPOTNIȚA MĂNĂSTIRII

Autorul în fața Troiței de la Mănăstirea Mărcuța

BISERICA MĂRCUȚA

“Din tot așezământul religios care a fost a mai rămas doar biserica și ceva din vechiul zid înconjurător, ca de cetate.

Primul ctitor a fost Dan Logofătul, vel logofăt pe vremea lui Mihai Viteazul, boier bogat, care a înzestrat mănăstirea cu sate și moșii, pentru care i s-a mai spus “Mănăstirea lui Dan logofătul de lângă Colentina.” A fost ctitor împreună cu soția sa Vlada, zidind mănăstirea în anul 1686-1687. În timpul lui Constantin Brâncoveanu (1688-1714) mănăstirea a fost reparată de fata armașului Marcu, fratele lui Dan Logofătul, pe nume Vișana, deci nepoata ctitorului, căreia i s-a spus Mărcuța, de unde și-a tras numele și mănăstirea. În timpul lui Grigore II Ghica (1748-1752) și a mitropolitului Ștefan, s-au făcut făcut unele reparații și adăugiri: pridvorul (1733), clopotnița, la ferestre și la ușa de intrare în biserică rame de piatră sculptate. Biserica a fost zugrăvită în interior, iar exteriorul s-a tencuit gros. În timpul lui Alexandru Ipsilani (1774-1782), prima domnie, i se mai fac unele reparații, un han și prăvălii. Dar egumenii greci o jегmăneau aducând mănăstirea “la lipsă și sărăcie”. Din această cauză Vișana (Mărcuța) o închină Mitropoliei la 15 decembrie 1679, ca aceasta să o aibă în grijă și să-i dea călugări pentru slujbe.

Fiind ajutată de Mitropolitul Teodosie, Vișana i-a făcut reparații la acoperiș și a ridicat în curte case cu pivnițe.

La cutremurul din 1802 mănăstirea a fost zdruncinată rău. Restaurarea s-a făcut pe la mijlocul sec. XIX de arhitectul Schlater, când i s-a refăcut și turla ce căzuse la cutremur, din lemn. Biserica Mărcuța s-a construit în plan treflat (cruce) cu o turlă pe naos. Are 22m lungime și 6 m lățime.

Când s-a dat jos tencuiala de pe pereții exteriori a ieșit la iveală vechea decorație. La refacerea interiorului bisericii s-a făcut o altă zugrăveală.

Pe la 1920-1925 la Mănăstirea Mărcuța a luat ființă un atelier (manufactură) de “testemeluri” vestit în toată Europa.

(Testemel, sau Tistimel, basma mare, pătrată, de bumbac, colorată și împodobită cu diferite desene sau flori, cu care își împodobesc capul femeile.)

Prin 1862 casele din curtea bisericii erau ruinate.

O perioadă de timp biserica a fost părăsită. (1864)

În 1909 era ruinată dar mai funcționa cât de cât.

În 1945 este părăsită din nou.

Între anii 1946 și 1957 s-au făcut unele reparații, învelindu-se și acoperișul cu tablă. S-a refăcut pictura și s-a așezat o catapeteasmă nouă.

* * *

La începutul sec.XVIII în mănăstire s-a adăpostit un spital militar austriac și mai apoi unul rusesc împreună cu munițiile armatei. Începând în București și împrejurimi – Ciurma – în chilii, și restul curții și a caselor, au fost instalați bolnavii. În anul 1834 a fost adus la Mărcuța azilul de alienați mintali (de zmintiți cum se spunea), de la Schtul Balamuci, de unde a venit și numele de “Balamuc”, acolo unde sunt izolați și îngrijiți nebunii. Azilul a existat aproape 100 de ani.

Tot la Mărcuța a fost și un azil pentru cerșetori.

În anul 1836 Mănăstirea Mărcuța trece din nou în proprietatea familiei Ipsilanti, prima dată fiind în proprietatea lui Alexandru Ipsilanti (1774-1782), când Mitropolitul Grigorie i-a oferit-o voevodului, rămânând astfel până la “Secularizarea Averilor Mănăstirești”(1863), când a devenit biserică de mir, ca filială a bisericii din comuna Pantelimon. În anul 1932 a devenit biserică parohială, iar între anii 1966-1972 este restaurată radical. Fiul lui Constantin Ipsilati, pe nume Gheorghe, este înmormântat în naosul bisericii, data 1846 când i-au fost aduse osemintele din Rusia. (?)

* * *

Deasupra ușii de intrare în biserică este așezată PISANIA săpată în piatră, cu litere chirilice, din anul 1733, care arată:”Cu vrerea Tatălui, cu ajutorul Fiului și cu al Sfântului Duh, zidindu-sau această sfântă mănăstire la apa Colentinei, unde să cinstește și să prăznuește hramul sfinților îngeri, încă den temelia ei, de Dan vel logofăt, când era cursul anilor 7095 (1587), care după întâmplarea vremilor, rămânând la mare lipsă, și văzând ctitorii că nu vor putea să o chivernisească venit-au jupâneasa Vișna, fata lui Marco vel Almaș, nepoata lui Dan vel logofăt la preasfințitul Mitropolit Chir Teodosie de a închinat-o metoh sfintei Mitropolii și Sfinția sa au învelit-o și au făcut și casele. Iar acum, în zilele prea luminatului domn Io Grigori Ghica Voievod,îndemnatu-sau den râvna dumnezeeească Prea Sfințitul Mitropolit al Ungro-Vlahiei Chir Ștefan de o au înfrumusețat și cu

slom și cu clopotniță și cu zugrăveală și pe den năuntru și pe den afară, cu ferestre și cu ușă de piatră și cu alte multe, precum să vede, făcându-se nou ctitor, ca să fie sfinției sale vecinică pomenire. Sept.20, 7242 (1733)".

Deasupra Pisaniei sunt zugrăviți Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril, hramul bisericii.

(Slom sau Slon= tinda bisericii prevăzută cu bănci = pridvor)

* * *

Se mai găsește o scriere (inscripție) pe o placă de marmură albă fixată pe zidul dinspre Est al clopotniței. Scriere în relief, pe grecește (IAIV Io Alexandru Ion Ipsilanti Voevod, 1779.)

Mănăstirea pe lângă altele a avut și han care a ars în 23 aprilie 1823, de Sfântul Gheorghe, atunci când au ars peste 400 de case. Mănăstirea Mărcuța a avut proprietăți în mahalaua Boteanului, sau cum se mai spunea "mahalaua Brazii". Mai avea case, prăvălii, pivnițe și tot felul de locuri virane pe care oamenii își făceau case plătind "embatic" egumenului mănăstirii.

Embatic, arenda locului pe termen lung.

În prezent biserica Mărcuța este bine îngrijită, de asemeni și cimitirul. Din șoseaua Pantelimon mergând pe strada Mărcuța cca.300 m, o parte asfaltată, o parte pietruită, străjuită pe dreapta de copaci seculari, unul a fost tăiat (?!), intrând în prima curte, pe partea stângă s-a construit o capelă pentru morți și pentru unele slujbe religioase. Deasupra ușii de lemn a capelei este pictat Sfântul Nicolae, iar pe peretele exterior al fațadei spre acoperiș, sunt înșirate medalioane rotunde pictate cu sfinți prooroci: Moise, Ghedeon, David, Solomon, Ilie, Elisei, Isaia, Daniel, Iezechel, Osea, Avacum. Capela este pictată și în interior și este pardosită cu ciment mozaicat.

Pe acoperiș are o cruce. Încălzirea se face cu lemne într-o sobă de teracotă. Înaintând spre biserica Mărcuța întâlnim o troiță mare și înaltă, de lemn, așezată pe un postament într-o mică grădiniță înconjurată de un gard metalic. Această Troiță a fostă făcută din inițiativa fratelui meu și contribuție materială, Maiorul de Cavalerie (r) Romulus Florescu (+). Pe această Troiță sunt fixate patru plăci de marmură albă scrise cu litere

negre. Două pentru eroii căzuți în primul război mondial (1916-1918) unde este trecut și numele tatălui nostru, Căpitanul de rezervă Alexandru Florescu, de profesie avocat, eroul de la Cașin Oituz, "Fata moartă", și alte două pentru eroii căzuți în războiul din 1941-1945. În stânga Troiței se află poarta de intrare în îngrijitul cimitir și după poartă, în stânga străjuiește o clopotniță pe schelă metalică, cu un clopot mare. Intrarea în curtea bisericii se face printr-o poartă impunătoare de lemn, ca de cetate, așezată în vechiul zid înconjurător al mănăstirii.

Poarta are o cupolă joasă cu o cruce deasupra.

Arcada de sus a porții este pictată. În stânga Sf. Petru, în dreapta Sf. Pavel, în mărime naturală. Deasupra marei porți se află pictată "Adormirea Maicii Dom-nului".

Apoi dăm de a doua poartă de lemn, tot impunătoare, prin care intrăm în curtea principală a sfintei biserici. Poarta este așezată tot în vechiul zid și are deasupra o clopotniță pătrată, cu ferestre. În ea se găsește un singur clopot și toaca.

Pe zid, stânga și dreapta, se află pictat câte un sfânt, fiecare ținând în mână câte un pergament scris. Încăperea de trecere, deschisă, are pictat într-un medalion pe Sfântul Prooroc Ilie care ține și el în mână un pergament scris. Toată încăperea de sub clopotniță, pe unde se merge la biserică este pictată cu îngeri și sfinți, Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil.

Pridvorul bisericii este deschis și are patru coloane rotunde de zid în față și câte două pe fiecare latură. Pe fațada pridvorului, deasupra intrării, sunt pictați Sfinții Arhangheli. În interior, biserica este în totalitate pictată. Are calorifer și lumină electrică. Pe șoseaua Pantelimon, la intrarea pe strada Mărcuța, s-a ridicat o cruce mare de piatră, placată cu marmură albă, așezată pe un soclu tot de piatră. Crucea a fost așezată în anul 1994.

De bine ce s-a așezat, țigani au furat plăcile de marmură. (!)

După notația de la Sfânta Biserică Mărcuța redau:

BISERICA MĂRCUTA, cu hramul Sfinților Arhangheli Mihail și Gavriil, fostă mănăstire până în anul 1864, străjuiește de patru veacuri aceste meleaguri în partea de răsărit a orașului București, în imediata apropiere a șoselei Pantelimon, pe strada Biserica Mărcuța nr.8, pe malul drept al râului Colentina, înconjurată cu zid de cetate înalt de 7 metri. Vechi monument istoric din veacul al XVI lea a fost zidit de meșteri mari cu cheltuiala marelui Dan Logofăt în vremea lui Mihnea al II lea Turcitul

(1585-1591) în a doua domnie. Dan Logofătul era o personalitate marcantă și foarte bogată la vremea aceea. A făcut parte din divan sub domnia lui Mihai Viteazul în anul 1594, ca vistiernic și a fost căsătorit cu Vlada. Casele lui Dan Logofătul, construite în București, în perimetrul dintre Biserica Sf. Vineri și strada C.F.Robescu, erau foarte încăpătoare, înconjurate de zid.

Se pare că aici a avut loc măcelărirea creditorilor turci de către Mihai Viteazul, fapt care a generat ura lui Dan Logofătul, care a uneltit împotriva domnitorului și la răsturnarea din domnie și înlocuirea lui cu Simion Movilă, dar nereușind fuge în Moldova și apoi în Polonia unde și moare. Acest așezământ religios, fost în trecut mănăstirea lui Dan de pe apa Colentinei, mai târziu numindu-se mănăstirea Mărcuța, denumirea de la al doilea ctitor Marcu Armașu, se prezintă astăzi restaurată, așa cum a fost construită de către ctitorii ei, dan vel Logofătul și soția sa Vlada. Biserica are formă de cruce, cu pridvor, adăugat în 1733, pronaos, naos și altar, și cu o turlă deasupra pronaosului.

Pridvorul este deschis având stâlpi din cărămidă rotunjită și este tencuit în întregime. Pe perețele de la intrarea în biserică au rămas mici picturi din sec. al-XVI-lea. Ușa de la intrarea în pridvor în pronaos, are ancadrame de piatră sculptată în exterior, iar deasupra se află **Pisania** săpată în piatră.

În pronaos sunt trei ferestre, iar pe pereți sunt zugrăviți ctitorii mănăstirii. La stânga intrării în biserică se află Alexandru Ipsilanti cu doamna Ecaterina, cu coroana pe cap, ținând în brațe biserica cu două turle, pridvor deschis cu doi stâlpi.

Lângă ei un boier și o jupâneasă, apoi pe perețele cu ușa, Constantin Ipsilanti cu doamna Elisabeta, fără coroană pe cap și care ține în brațe biserica cu o turlă. În dreapta, pe perețele ușii, este zugrăvit Grigorie Matei Ghica cu doamna Joița, ce poartă coroană pe cap și multe inele pe degete și care întinde mâna spre biserică, ce are o turlă și un pridvor deschis, zugrăvită deasupra ușii. Lângă ea se află cinci copii, doi băieți, Scarlat și Matei și trei fete, dintre care una Ruxandra. Pe perețele dintre ferestrele din dreapta este zugrăvit Marcu Armașu, al doilea ctitor al bisericii, iar fratele său Dan Logofătul a fost zugrăvit lângă Al. Ipsilanti, în stânga, unde s-a făcut o fereastră. Acești ctitori zugrăviți au rămas ...

Pronaosul este despărțit de naos prin doi stâlpi rotunzi de cărămidă care susțin trei arcade la baza turlei în partea de apus. Naosul este despărțit

de altar printr-o catapeteasmă sculptată în lemn de nuc. Mănăstirea Mărcuța de la zidirea ei și până astăzi a fost renovată și înfrumusețată de mai multe ori și anume: pe timpul domnitorului Matei Basarab (1632-1754) a fost rezidită și înfrumusețată după ce a suferit stricăciuni în urma luptelor între Matei Basarab și Radu Vodă (Leon)

Sub domnia lui Constantin Șerban (1654-1658) mănăstirea Mărcuța a suferit din nou stricăciuni și a fost prădată și jefuită de către seimenii și dorobanții răsculați. Atunci nepoata vistiernicului Dan, Vișana, fata armașului Marcu, pentru care i s-a spus și Mărcuța, a făcut reparații și prin actul său din anul 1679 a închinat-o metoh Mitropoliei din București cu toate moșiile și odoarele ei. Acest act a fost întărit de domnitorul Șerban Cantacuzino (1678-1658) și semnat de jupâneasa Vișana, de Mitropolitul Chir Teodosie, de Episcopul Ștefan, de Episcopul Grigore al Buzăului, de marele ban Neagoe și marele vornic Badea și alții. În actul de danie și de închinare, jupâneasa Vișana a scris: " ... cu mare blestem și afurisenie, ca nimeni să nu aibă treabă a se atinge de această mănăstire, sau de moșiile ei, fără să nu aibă a o cârmui și a o stăpâni mitropolia."

Acest act a fost întărit în februarie 1680 și de Patriarhul Dosithei al Ierusalimului și a toată Palestina, care din întâmplare se afla atunci în Țara Românească. Mitropolitul Chir Teodosie a acoperit clădirea mănăstirii și a zidit în dreapta chilii pentru călugări. Sub domnia lui Grigore al II-lea Ghica 1733-1735, fiind Mitropolit al Ungro-Vlahiei, Ștefan, s-a făcut pridvorul și s-a zugrăvit în interior, s-au împodobit ușa și ferestrele în partea exterioară cu un chenar săpat în piatră și s-a pus deasupra ușii o inscripție cu litere chirilice săpate și ele în piatră (Pisania). Tot acum mănăstirea a fost înconjurată cu un zid cetate cu două porți, una la Răsărit pe unde intra în curtea ei poporul și o altă poartă la Apus, deasupra căreia s-a ridicat o clopotniță și prin care intrau boierii.

La 12 iunie 1745 domnitorul Constantin Mavrocordat (1744-1748), a trimis ispravnicilor o carte ... pentru a lăsa să ia Mănăstirea Mărcuța, claca într-un an 12 zile, de la locuitori."

În anul 1775 Mitropolitul Grigorie care făcuse biserica Oborul Vechi din București, întorcându-se din Rusia unde fusese în misiune, a oferit mănăstirea Mărcuța domnitorului fanariot Alexandru Ipsilanti (1744-1782) ... " cu totu avutul și moșiile ei ca gratificație". Alexandru Ipsilanti a făcut o turlă pe pronaos și alta pe naos. Cam în această vreme a început epidemia de ciumă. Ca urmare, biserica și chiliile au fost separate de restul

curții cu un perete înalt, un zid gros de două cărămizi, restul fiind lăsat pentru ciumați. În curtea bisericii și a chiliilor, Alexandru Ipsilanti a ridicat o clopotniță cu o placă de marmură albă pe care a încrustat stema familiei și anul 1779. Sub ocupația austriacă (1789-1791) s-au înființat spitale la mănăstirile Mărcuța și Pantelimon. Primul medic al orașului București care a organizat serviciul sanitar al țării, anume Dimitrie Caracaș, a stat la mănăstirea Mărcuța și a fost plătit de la Cutia Epitropiei Obștei, cutia milosteniei. Sub greaua epocă a fanarioților (1716-1821) mănăstirea Mărcuța a fost închinată metoh mănăstiri Halchis din Grecia, care a secătuit-o de averi, din care s-ar fi putut ajuta ciumații ce piereau cu sutele. Ciuma a încetat în anul 1800.

Egumenii greci, veniți de la mănăstirea Halchis și cu toți grecii, au organizat "eteria", mișcarea de eliberare a grecilor de sub suzeranitatea turcească. De conducerea mișcării s-a ocupat Alexandru Ipsilanti, fiul lui Constantin Ipsilanti (1802-1806) mazilit de turci, refugiat în Rusia și înmormântat în naos la mănăstirea Mărcuța. În anul 1821, Alexandru Ipsilanti vine din Moldova cu grecii eteriști și se oprește lângă București în casele Ghiculeștilor. Cu câteva zile înainte venise și Tudor Vladimirescu cu cei 10000 de panduri și își așează tabăra la Cotroceni. Căminarul eterist Sava ajutat de egumenii greci de la mănăstirea Halchis s-a întărit cu arnăuții lui în mănăstirea Mărcuța unde, după lupte grele, a fost ucis de turci.

Atunci a fost năruită turla de pe pronaos, tiparnița, precum și fabrica de "testemele înflorate" înființată de Stănuță la 1880.

În anul 1829 s-a terminat Spitalul cel mare de la Mărcuța ce cuprindea 1000-1200 de paturi. Sub domnia lui Caragea Vodă (1812-1816), când molima ciumei a bătut cumplit țara, (ciuma lui Caragea), lazaretul mănăstirii Mărcuța a adăpostit timp de aproape 100 de ani (până în anul 1924), bolnavii alienați mintal.

În anul 1891 mănăstirea a redevenit biserică de mir, administrată fiind de un preot îngrijitor. În anul 1895 biserica Mărcuța este găsită ca filială a bisericii din comuna Pantelimon, până în anul 1932. În ianuarie 1917 și octombrie 1918 biserica a fost prădată sub ocupația germană, între altele de clopotul dăruit de Alexandru Ipsilanti la 1779, în dangătul căruia se distingeau silabele: Ip-si-lan-te.

În anul 1966 a început restaurarea bisericii din fondul propriu prin grija conducătorilor parohiei. În anul 1967 au început lucrările de

restaurare chiar de către Direcția Monumentelor Istorice, din fondul Statului și din fonduri proprii. În prezent este restaurată în exterior (1985-1986) și acoperită cu tablă de aramă, pictată în interior, cu catapeteasmă nouă, strane și mobilier lucrate în stil tradițional bisericesc în atelierele mănăstirii Plumbuita și două porți de stejar.

În fața intrării în curtea bisericii s-a construit Monumentul Eroilor 1916-1918 și 1940-1945, având un gard de zid și grilaj de fier.

Menționăm că zidurile de cetate au fost refăcute cu cărămidă de epocă, după cutremurul din 1977 și că în continuare s-au făcut și alte îmbunătățiri. După restaurarea din anul 1972 Pisania a fost așezată în stânga ușii de intrare în pronaos (la exterior).

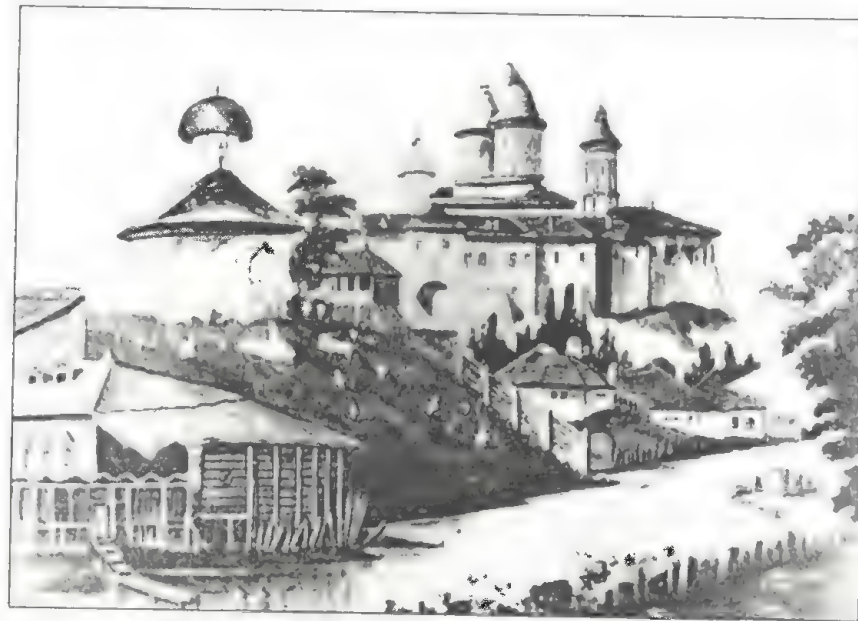
*

*

*

MĂNĂSTIREA RADU VODĂ

MĂNĂSTIREA RADU VODĂ

BISERICA ȘI TURNUL MĂNĂSTIRII RADU VODĂ (SFÎNTA TROIȚĂ)

Zidită 1575 sau între 1568 - 1577. Prima din lemn în secolul XV.

Pomenită 1508 - 1509. Distrusă de turci 1595.

Ruinele părăsite 20 de ani.

Reconstrucția 1615-1624.

Distrusă cutremur 1802-1838.

Refăcută în 1863. Restaurare generală 1969 - 1974.

Hram Sfânta Treime

Str. Radu Vodă nr.4, sector 4, Prot. 3

BISERICA RADU VODĂ (SFÎNTA TROIȚĂ) Fostă mănăstire

Întemeierea mănăstirii după Dionisie Fotino este în anul 1575, după Nicolae Iorga în 1577, după Gh. Șincai în 1568, iar după Constantin Căpitanul a fost zidită de Alexandru Vodă și doamna sa Ecaterina între anii 1568-1577. Preotul Busuiocianu a văzut anul 1568 pe o inscripție.

Biserica în prezent este paraclis al Seminarului Teologic.

Mănăstirea a fost zidită de Alexandru Mircea (1568-1574) (Mai 1574-1577) zis și "Oaie Seacă", deoarece a pus bir și pe oile sterpe. A zidit-o spre a fi mitropolia Capitalei sale, spunând: "Am socotit cu râvnă din tinereția domniei mele și am zidit această sfântă și dumnezească mitropolie cu toată osârdia."

S-a numit Mitropolia din josul Bucureștilor.

El a reparat împreună cu soția sa doamna Ecaterina, mănăstirea Plumbuita. Doamna Ecaterina, deci mama lui Radu Mihnea Vodă, era principesă greco-bizantină. Mihnea înainte de a se turci (Mihnea Turcitul) a fost un bun creștin, ctitor și înzestrător de biserici. Alexandru Mircea neputând duce lucrarea până la capăt, a fost continuată de fiul său Mihnea Turcitul (1577-1583) - (1585-1591) care după cum se arată într-un hrisov (1614) "a săvârșit și a împlinit și a zugrăvit și a înfrumusețat și a isprăvit tot", sfânta monastire la anul 1585.

Mănăstirea s-a ridicat pe locul unei vechi biserici de pe la începutul sec. XVI, cu mare cheltuială și a fost înzestrată cu multe averi: vămi de sare, sate, robi, bălți cu pește, mori, devenind cu timpul de o strașnică bogăție, din care sugeau egumenii și călugării greci. (Sfinții lupi)

În 1595, Sinan Pașa intrând în București, după ce fusese înfrânt de Mihai Viteazul la Călugăreni (13 august 1595), fortifică mănăstirea și dealul și bagă în ea butoaie cu praf de pușcă.

În urma luptei de la Călugăreni, Mihai se retrage în munți, după cum a scris Nicolae Bălcescu: "Bisericele orașului București se prefăcură în geamii, mirabil se pusese pe locul altarului și semiluna în locul crucei de pe turnuri. În urmă, după hotărârea sfatului (turcesc) de război, monastirea

Radu Vodă, ce atunci se chema a lui Alexandru Vodă, se prefăcu într-o cetățuie bine întărită...”

* * *

Venind spre București Mihai, atunci Sinan Pașa hotărăște distrugerea orașului și a mănăstirii, pe care o strică din temelie, dând foc butoaielor cu praf de pușcă, ce prin explozie a aruncat-o în aer. Mihai Viteazul a mutat atunci toți călugării de acolo la mănăstirea sa “Mihai Vodă”. Astfel distrusă a stat până în anul 1615 când voievodul Radu Mihnea o rezidește pe fostele ei temelii între anii 1615 și 1624 toamna, după cum arată scrisul din Pisanie, cu patru turle, două mari și două mai mici, cu chilii și case. A fost sfințită de patriarhul Chiril Lucaris și închinată mănăstirii “sfetei Agora-Ivir” de la Athos, adică mănăstirea Georgienilor.

De la numele lui Radu Mihnea Vodă, cel de al doilea ctitor i s-a zis “Mănăstirea Radu Vodă”, în loc de Mănăstirea Sfânta Troiță. Hrisovul de închinarea mănăstirii către Ivir a fost dat de Radu Vodă Mihnea, din Târgoviște, la data de 10 februarie 1613.

Era condusă și locuită de un egumen grec și de mulți călugări greci, care se schimbau din trei în trei ani, ca să se îngrașe pe rând.

Diaconul Paul de Alep a notat următoarele: “Noi vizitarăm mănăstirea purtând numele Treimei, una din clădirile celui din urmă Radzivil Voevoda (Radu Vodă) care domni în timpul său peste Moldova și Valahia. Această Mănăstire e și dânsa la o latură a orașului, pe un tărâm înalt, înconjurat de râu și de apă stătătoare și în timpul creșterii apelor nu se poate ajunge la dânsa decât pe un pod de lemn. E o frumoasă zidire, de un aspect prea plăcut. Biserica e mare și spațioasă, foarte ușoară, mult ornamentată și acoperită peste tot cu picturi. La partea-i despre miază-zi e locul mormintelor Prinților, și bolțile lor de marmură albă sunt împodobite cu vâluri de stofe țesute cu fir, sunt făcute în forma unei cule (cupolă) care se reazemă pe patru stâlpi de bronz. Portretele răposaților sunt zugrăvite pe pereți.

Această mănăstire e supusă la mănăstirea Iberiake (Ivirului) adică mănăstirea Giorgienilor de la Sfântul munte ...”

Un sol polonez nota în 1636 că nu a mai văzut o altă mănăstire mai frumoasă. Un alt sol polonez, pe la 1700 nota:

“Mănăstire bogată clădită de Radu Voevod. Cu castel de zid în apropiere.

D. Papazoglu scria în 1891 : “Când a reclădit și înfrumusețat biserica moșul său, cu hramul sfintei și nedespărțitei Treimi, de pe deal, lângă Dâmbovița, a înzestrat-o cu moșii, a făcut-o egumenie, cu rugămintea ca patriarhul și lavra să roage pe milostivul Dumnezeu să erte păcatele părintelui său Mihnea Turcitul de la Halep, unde era numit Pașa, și să dea voie să aducă rămășițele tatălui său spre a fi îngropate în mormântul din biserică, în care mormânt a pus și rămășițele moșului său Alexandru, fost domn al Moldovei. (n.a. Radu Vodă a murit în reședința sa de la Harlău – Moldova) și a fost adus de acolo la București în 1636 și îngropat în ctitoria sa sub o lespede de marmură pe care sunt scrise pe scurt, cu litere chirilice înghesuite, faptele voievodului. Mormântul este de o mare frumusețe. Așa a spus și Diaconul Coresi, care însoțea pe patriarhul Macarie în vizita ce o făcea prin București. Mormântul a cam fost lăsat în părăsire.

Pe piatra de mormânt stă scris:

“ O, au făcut și o au înfrumusețat acela ce a binecinstit și de Hristos iubitoriu creștin, Alexandru Voevod, născătorului Domnii lui, celui ce s-a pristăvit într-o fericită credință, celui ce a fost binecinstit și de Hristos iubit Domn creștin Radu Voevod ce au fost Domnu Țării Românești și Moldovei și multe războaie au biruit și iată au venit de la cinstita Poartă s-au fost al doilea rând Domnu Țării Românești și și-au lăsat steagul fiului său ce e mai sus scris și iară s-au dus de au fost Domnul Țării Moldovei și acolo s-au pristăvit într-o cetate în Hârlău în luna lui Ghenarie 13 zile, sâmbătă și cu mare cinste i-au adus trupul dumnealui și l-au îngropat în luna lui februarie în 5 zile, duminică.

Aicea zac oasele dumnealui. Dumnezeu să-l ierte în Împărăția cerului adevărat, ani 7134.”

Pe candela de deasupra mormântului lui Radu Vodă se vede o scriere grecească și anul 1734.

* * *

Constantin Căpitanu (Filipescu), la domnia lui Radu Vodă a scris:

“ Zic că au fost mai înainte în locul acela - unde este în prezent biserica Radu Vodă - o mănăstire mai mică făcută de tată-său Mihnea Vodă, dar după ce s-au fostu turcitu. Iar domnii și boiarii țării, după

vremile acelea au socotit să nu se mai facă slujbă întrânsa (din cauza ctitorului renegat), și ca la 30 de ani au fost pustie, de au fost băgând solii turci cai în biserică.

Iar după ce au venit Domn întâi o au curățat și iar au pus călugări de au făcut slujbă, iar la a doua domnie au spart acea mai mică și au făcut această mare, ce este până acum.”

Deci Radu Vodă a fost noul ctitor și el crescând între călugării de la sfintele locuri, a închinat mănăstirea Ivirului de la Athos. Când Radu Vodă Mihnea ce își spunea și Corvinul a rezidit biserica, a șezat deasupra ușii de intrare o **Pisanie** ce a dispărut mai demult. Avea scrierea în relief, cu litere majuscule pe grecește și arăta:

“Răposatul Alexandru a dat de mult dar Treimii această biserică, pe care Radu Voevod, domnul nostru, cu strălucire a înălțat-o din temelie și a închinat-o mănăstirii Ivirului, la anul 7133.”

Dar n-apucă s-o termine, că trecu să domnească în Moldova (1623-1616) și a isprăvit-o feciorul lui, Alexandru Coconul (1623-1617). El a și zugrăvit biserica între anii 1624-1625.

O altă **Pisanie** care nu mai este, fiind înlăturată de egumenul grec al mănăstirii, atunci când s-a făcut reparația din anul 1862, ne arată, după cum a scris preotul Gr. Musceleanu, următoarele: “Această sfântă și de Dumnezeu biserică, care este hramul Sfintei Troițe, din temelie e zidită de luminatul domnu Io Alexandru Voevod, feciorul Mircii Voevod, nepotul lui Mihnea voevod celu bătrânu, când au fost cursul anilor 7076, s-au fost cu pace până în zilele lui Mihai voievod la cursul anilor 7103, până au venit Sinan Pașa cu oaste asupra lui Mihai voevod. Și după aceea bătând pe Mihai voevod băgat-au iarbă de tunu în sfânta biserică. Iar după aceasta pogorât-au Mihai cu Batăr Jicmon Craiul ungurescu cu oaste asupra lui Sinan Pașa, iar Sinan Pașa a dat dosul a fugi și aprinse iarba de tunu în biserică și s-au sfărâmat din temelie. Și au trecut ani 27. Dacă s-au sfărâmat, stătu-tau pustie până au dăruit Dumnezeu de au venit, prealuminatul Io Radu Voevod, feciorul Mihnii voievod, nepotul lui Alexandru voevod, și statut-au a fi domnu Țării Românești în cursul anilor 7122, deci iar au început de a o zidi din temelie până o au săvârșit ce de când s-au sfărâmat până o au făcut și o au săvârșit a doua oară, au trecut ani 31. Iar după ce au dăruit Dumnezeu domnia Radului voevod în țara Moldovei, s-au statut a fi iubitul fiu-său Alexandru voevod domn al Țării

românești ce, cât a rămas nesăvârșită de zugrăvit de Radu voevod săvârșit-au feciorul său Alexandru voevod la cursul anilor 7133.” (1615)

Această inscripție (**Pisanie**) are împrejur încă patru rânduri scrise. Textul pisaniei după Alexandru Pelimon este puțin schimbat și se termină cu anul 7133, adică 1625, ceea ce este greșit.

În ce privește clopotnița Mănăstirii Radu Vodă, ce a fost pe vremuri considerată cel mai frumos turn din București, care avea și ceasornic, a fost avariata de cutremurul din 1802, deasemenea și biserica. Au fost refăcute. La cutremurul din 1838 au suferit din nou mari stricăciuni biserica, turlele, tinda, clădirile și clopotnița. Pisania clopotniței este scrisă în grecește.

Traducerea este: “Mărețul turn al lui Radu Vodă era într-o stare vrednică de plâns, căzut din cauza zguduirii unui cutremur.

Ignațiu Raduliotu, arhimandrit ivirean din Raedestos l-a ridicat pe acesta din ruină, după cum vezi, până la acoperiș, cu cheltuială și osârdie în zilele lui Constantin Ipsilanti (1802-aug.1806) (oct.1806-1807), domn de sine stătător și ale lui Dositei Mitropolitul Daciei, în anul mântuirii 1804 august 20, după 1802 oct. 14, după întâmplarea groaznicului cutremur.”

În timpul lui Constantin Ipsilanti, în anul 1806, în mănăstirea Radu Vodă se aflau ascunși 300 de arnăuți. Aceștia la un moment dat au ieșit afară și au început să facă jafuri. Generalul rus Miloradovici (care era guvernatorul Bucureștiului) i-a fugărit din oraș.

În anul 1847 egumenul mănăstirii primește un ordin de la “Departamentul Credinței” ca să reînființeze ceasornicul în clopotniță, ce din vechime s-a aflat acolo și dacă este de tot scricat să se aducă de la Viena unul nou...

În 1804 clopotnița a fost rezidită pe vechia temelie.

Înainte de “Secularizarea averilor mănăstirești” s-a făcut o nouă reparație mănăstirii. Este zugrăvită din nou biserica pe dinăuntru de C. Lecca și Mișu Popa. O pictură și mai nouă a fost realizată de Gh. Tattarescu.

În 1892, lângă Mănăstirea Radu Vodă s-a construit “Internatul Teologic”, având pereții exteriori din cărămidă aparentă.

În biserica Radu Vodă se află obiecte sfinte și de mare valoare. Unele din ele cu timpul au dispărut, iar altele le-au furat egumenii greci.

Pe o cădelniță de argint era scris:

“După bătaia ce am făcut cu turcii hoții bostangii (soldați pedestrii) la Giurgiu și i-am biruit cu noroc, între mai multe mili, am făcut și această cădelniță de argint curat cu 16 turnuri pentru 16 morți care căzură în bătaie, și am dat-o bisericii mele Radu Vodă, Io Alexandru VV domn al țării Romanesci, și soția mea Catrina Doamna, leatul 7134 (1626)”.

O pereche de paftale are următoarea scriere:

“ Aceste paftale de argint curat mi le-au dat maica mea când m-am măritat, și eu le-am dat mănăstirii noastre Radu Vodă ca să fie în veci pomană. Io Catrina Doamna, leatul 7134 (1626)”

Șerban Cantacuzino vel vornic și soția sa Andreia au închinat sfintei monastiri un disc de argint de anafură.” Sfintei monastiri Arhimandritu ca să fie vecinică pomenire, decembrie 2, leatul 7218.” (1710)

Mai are biserica Radu Vodă candelă de argint, icoane de lemn îmbrăcate în argint aurit, ripidă de argint (care a dispărut), chivot de argint (care a dispărut), cruce de lemn îmbrăcată în argint aurit filigramat, cu pietre prețioase și scriere gravată pe suport și încă multe altele.

A avut un clopot provenit de la biserica Răzvan pe care era scris: “ Acestu clopotu făcutu iaste de Ianache Văcărescu vel agă și dat la biserica noastră la Răzvan, hram Uspensia Bogorodiță. Leat 7215.” (Uspensia Bogorodiță = Ador-mirea Maicii Domnului, născătoare de Dumnezeu.)

În biserică se află 24 de morminte acoperite cu lespezi de marmură sau de piatră, frumos lucrate. Toate sunt înșirate în pronaos și au inscripții pe ele.

Mormântul cel mai impunător este acela al lui Radu Vodă, al doilea ctitor, și se află în nișa din dreapta dintre Pronaos și Naos, ridicat deasupra pardoselii, ca un sarcofag. Scrierea de pe placa monumentală am redat-o mai înainte.

Pe piatră se vede sculptat în relief vulturul cu crucea în cioc și fulgerele în ghiare, capul de bour cu stema între coarne, cu o coroană și o inscripție...

Scrierea de pe pietre este în relief pomenind despre cei înmormântați, care sunt :

În stânga 17 nume începând cu Chiajna - 1696 și terminând cu Ion Voinescu, căminar și clucer - 1838.

În dreapta 17 nume începând cu Alexandrache Ceaușul sin Balasache Muselimul - 1729 și terminând cu soția lui Ivașcu Colescu, fără dată.

Pe piatra de mormânt cu data de 22 iunie 1590, care este de marmură albă, așezată în pronaos, în dreapta, scrierea este în relief, cu motive decorative, și arată:

“ A răposat binecinstitul Io Vlad voevod, în anul 7098, crugul soarelui 14, crugul lunii 11, temelia 4, luna iunie 22 zile.”

NOTĂ:

După moartea lui Radu Vodă Mihnea a urmat în scaunul țării fiul său Alexandru Coconul (1623-1627), care fiind mic a rămas sub tutela maică-si, dar lăsase Radu Vodă boieri înțelepți de căutau trebile țării și-i mai lăsase și un milion de galbeni, care sfârșește podoabele mănăstirei tatălui său.”

Mănăstirea Radu Vodă a fost bogat înzestrată chiar de primul său ctitor Alexandru Vodă Mircea. Apoi de Mihai Viteazul, de Alexandru Ipsilanti, de Cons-tantin Vodă Mavrocordat.

Mănăstirea a primit moșii, sate, bălți, proprietăți și i s-au închinat o serie de alte mănăstiri cu toate averile. În București avea mahalale întregi, cu pivnițe, prăvălii, case ș.a.

A avut Mănăstirea Radu Vodă averi ca în povești.

Candelă, paftale, sfeșnice, icoane, cărți legate în argint și aur, pergamente aurite și argintate ale Domnilor și ctitorilor, epitafuri în fir de aur și argint, nestemate, cruci rare, pe care egumenii (Sfinții lupi) le-au cărat cu lăzile și coșurile în Grecia sau le-au trimis la Constantinopol.

“Și când egumenii s-au gândit că trebuie să părăsească traiul lor cel mai bun (secularizarea averilor mănăstirești), scria Ionescu-Gion în 1899, traiul mai bun ca al voievozilor, i-a apucat furiile și nebunia. Traiul lor plin de dulceturi, dezmierdări, în care se alintau și se lăfăiau.”

Arhitectul Grigore Ionescu scria în anul 1936:

“Dintre clădirile care încoronau altădată în mod unitar culmea pitorescului deal al fostei mănăstiri Sfânta Troiță, nu se mai păstrează azi întreg decât masivul turn-clopotniță, rămas singuratic și străin alături de biserica atât de transformată și de clădirile noi zidite în 1893 pentru adăpostirea unui internat teologic. Acest turn, de foarte bune proporții, ne înfățișează totuși o frumoasă arhitectură.

Arhitectul G.M.Cantacuzino scria în 1932:

“... ocrotitoarea de altă dată, mănăstirea Radu Vodă, este prefăcută într-un seminar de teologie, care are aspectul unei gări.”

“Biserica așa cum arată acum nu mai are “pitorescul de altădată”, când chiliile mănăstirești o înconjurau, iar prin turlile ei întrecea orice înălțime din împrejurimi.”

Vechile fresce au dispărut sub alte picturi care și ele au început să se deterioreze. Înăuntrul pronaosului, la locul obișnuit sunt pictați ctitorii. În partea dreaptă a ușii este pictat Alexandru Voevod moșul Radului, primul ctitor...

În partea stângă a ușii este pictat Alexandru voevod fiul Radului, Arghira Doamna și încă alții.

“Radu Vodă ctitorul al doilea este picatat în firida naosului, în spatele tronului domnesc. Lângă perete, sub chipul său, i se află mormântul înalt, luminat deasupra de o candelă de argint care luminează Pisania”, pe care am redat-o mai înainte.

Pe lângă multele și sfintele obiecte ale bisericii Radu Vodă mai există o cădelniță de argint de 99 “dramuri”, de o frumusețe rară, de care am pomenit mai înainte și v-am dat și înscripția de pe ea.

În ce privește ctitorii, Pomelnicul de la proscomidie, cel scris în secolul trecut în litere chirilice mai adaugă și alți ctitori în afara celor cunoscuți. Îi redau pe toți: Radu Voevod, Arghira Doamna, Alexandru Voevod, Ecaterina Doamna, Irina Doamna, Ecaterina, Kieazna, Elena, Floarea, Pană, Nicolae, Antonie, Mariea, Constantin, Zoița, Zmaranda, Mariea, Grigorie, Mariea, Grigorie Arhiereu, Stelea, Neaga, Mariea, Bucur, Kiazna”.

*

*

*

BISERICA BUCUR

BISERICA BUCUR

Zidită 1742

Zdruncinată cutremur 1802. Restaurată 1869, 1900 - 1910.

Reparații 1931.

Hram Sfinții Athanasie și Chiril
Str. Radu Vodă nr.36, sector 4, Prot.3

BISERICA BUCUR***DUPĂ LEGENDĂ BISERICA LUI BUCUR
CIOBANUL***

Asupra întemeierii bisericii s-au povestit multe legende.

Cu ciobanul Bucur este una. Alta ne spune cum că Mircea cel Bătrân a făcut bisericuța la cimitirul unde au fost îngropați cei căzuți în luptele cu turcii din anul 1416. Altă legendă ne spune că fiul lui Laiotă Vodă (Basarab cel Bătrân care a domnit între anii 1473 și 1475, în fiecare an câte puțin), deci fiul lui Basarab, a făcut el biserica și chiar cetatea Bucureștiului.

Oricum a fost, biserica există și are hramul Sfinților Atanasie și Chiril, hram ce în general îl au bisericile cimitirelor. Micuțul lăcaș vecin bisericii Radu Vodă, am putea spune peste drum, a fost capela cimitirului bisericii lui Alexandru Vodă Mircea, numită mai târziu biserica Radu Vodă. Zidirea ei se situează prin anul 1742. După însemnările de pe unele cărămizi găsite la Bis. Radu Vodă reiese anul zidirii 1742. Pe un fragment de lespede de mormânt s-a putut citi anul 1747 și trei nume: Toader, Gheorghe și Dragomir. Acest fragment a fost descoperit de savantul Grigore Tocilescu, iar pe o icoană de la tâmpla bisericii s-a citit anul 1705. Legenda spune că biserica a fost făcută mai întâi de lemn și mai apoi, la anul 1416, Mircea Vodă I Basarab (Mircea cel Bătrân 1386 – 1418) a făcut-o din zid. Această legendă îmbătrânește biserica cu vreo 300 de ani.

PISANIA (inscripția) cea veche a dispărut, fiind luată de egumentul grec care administra biserica, atunci când s-au făcut unele reparații în 1862. Acest egumen grec a luat cădelnița de argint dăruită de Alexandru Vodă și soția sa Catrina în 1625, după biruința în contra turcilor la Giurgiu, și paftalele dăruite de Doamna Catrina, ce le avea de la mama ei, date atunci când s-a măritat. Preotul Grigore Musceleanu, îngrijitorul bisericii, crezând în legenda cu Bucur Ciobanul și că biserica este după vremea lui Mircea cel Bătrân, fiind iubitor al trecutului și al tradiției, a publicat în Calendarul anului 1862 că el a văzut vechia Pisanie după care a făcut o copie, care scrisă nu prea corespunde cu adevărul istoric. Iată scrierea Pisaniei așa zis copiată:

GRAVURĂ**BISERICA ÎN TRECUT**

“Io Mircea I-iu Basarab, Domn țarei Românesci, Ducă al Omlașului și Făgărașului, Despot biruitor al ținutului Dobrogei, am zidit această biserică la anul 6924 (1716), de zid în locul celei de lemn a lui Bucur în pădure pe lângă Dâmbovița, cu hramul sfinților Athanasie și Chirilă, unde am pus oasele morților căzuți în bătălia ce am avut cu turcii la Giurgiu la 11 Iunie.”

Pisania bisericii Bucur, precum și cea a Mănăstirii Radu Vodă, au fost ascunse de egumenul grec de la Mănăstirea Radu Vodă, Pisanie care după cum a spus preotul Grigore Musceleanu, a reușit s-o copieze înainte de a fi ascunsă.

Întrădevăr împrejurul bisericii stau în pământ multe oseminte, iar ruinele unor ziduri care se mai vedeau pe vremuri, erau o dovadă că movila pe care se află biserica, a fost în trecutul îndepărtat un loc întărit, de apărare.

Unii cercetători spun că biserica la început a fost din lemn și așezată pe o veche vatră dacică și că ar fi ars pe la sfârșitul sec. XV. Adevărul este că așa zisa biserică a lui Bucur, după legenda ce a început să circule de prin sec. XVIII, este mai nouă, cam de prin anul 1742 și că a fost la început, după cum am mai spus, capela mănăstirii Radu Vodă. Cine a fost ctitorul nu se știe. În 1770, 1808, 1828 și 1863 i s-a spus Biserica Sfântului Athanasie. Numele de Biserica lui Bucur l-a căpătat înainte de 1869. Fiind zidită din “materiale ușoare” acoperită cu șindrilă, având o turlă mică de zid, a putut să scape nezdruncinată din toate cutremurele care au fost, iar focul nu s-a atins de ea.

Totuși, marele cutremur din 14 octombrie 1802, de ziua Sfintei Paraschiva, ce a început la ora 1.30 după amiază și care a ținut 10 minute, i-a dărâmat micuța turlă - clopotniță. Atunci a căzut și clopotnița de la Radu Vodă și cea de la biserica Colței, care avea ceas.

Scriem deci că micuța biserică a fost zidită pe o movilă și a avut cimitir. Turla ei are formă de ciupercă.

Sfântul lăcaș este “subțire și bine proporționat” și are un cerdac (pridvor) așezat pe stâlpi de lemn, ce aduce cu o “prispă” țărănească. Fațadele îi sunt drepte și vopsite în alb.

A fost restaurată în 1869 și atunci a dispărut Pisania cea veche, dar s-a plăsmuit un alt conținut care nu exprimă adevărul.

La reparația făcută în anul 1869 și terminată pe 11 Iunie s-a adăugat la Pisania preotului Gr. Musceleanu și cele ce urmează:

“Și după patru și jumătate secoli, se repară din fondurile Statului Român fără a i se schimba figura primitivă, în al-III-lea an al Domniei în România unită a Altei Sale Carol I, Ministrul Cultelor fiind domnul Alexandru Crețulescu.

Cu toată stăruința preotului Grigore Musceleanu (care în licitație a lăsat una sută napoleoni de aur mai jos din deviz spre a respinge pe necreștinii concurenți), fiind îngrijitor al bisericii Bucur.”

Biserica a mai fost restaurată în 1909 – 1910 de arhitectul Gr. Cerchez, când s-au reparat pridvorul, turla și acoperișul, fiind și tencuită pe dinăuntru și pe dinafară.

În 1890, în cerdacul așezat pe stâlpii de lemn se afla o toacă de fier și un clopot mic pe care era scris “812”.

Reparații a mai suferit și în anul 1931.

Ferestrele bisericii sunt mici cu chenare de piatră.

Arhitectura ei este de tip țărănesc, neprezentând influențe străine. Odată cu dispariția cimitirului au dispărut și crucile de pe morminte, ce s-au îngropat cu timpul și ele în pământ. Se mai văd câteva vârfuri.

Distinsul și regretatul arhitect și scriitor Gh. M. Cantacuzino, scria în 1932, despre Biserica lui Bucur, în cartea sa “Arcade, firide și lespezi” cele ce urmează:

“Crescută ca o ciupercă pe malul unei ape, bisericuța lui Bucur este, cu plăpânda-i înfățișare, de o gingăsie vegetală.

Înghesuită între case...strânsă între două străzi, micul monument este, cu toate acestea, simbolul începuturilor rurale ale capitalei noastre.

Furia distrugerii, lucrând în strânsă tovărășie cu tendințele de înstrăinare și de banalizare, au șters din vederea lumii un oraș întreg care și-a avut rostul și mândria și istoria.

Singură bisericuța lui Bucur, apărută de bucolica-i legendă, păstrează amintirea unui păstor și linia unei tradiții.

Fiind modestă a scăpat de atenția oficialităților, fiind zidită din materiale ușoare, n-a fost zdruncinată de cutremure, fiind izolată pe un dâmb, în mijlocul unui cimitir, n-a fost atinsă de lăcomia flăcărilor ... și fiind iubită de poeți, a fost înzestrată cu o legendă... Căci biserica pe care o zărește trecătorul de pe cheiul Dâmboviței ... este cu siguranță din sec. al XVIII lea, deci mult mai recentă decât orașul București ... Pe gravurile din sec. XIX, biserica avea un fronton la fațada intrării pe care restauratorii l-au suprimat. Legenda a fost una, realitatea este alta, dar legenda, în unele

cazuri are mai multe drepturi decât istoria. Legenda este întotdeauna imaginea pe care un popor și-o face despre sine însuși. De aceea biserica lui Bucur, în liniile sale curate și în proporțiile sale juste, ne apare ca o mărturisire directă a sufletului românesc.

Astăzi biserica lui Bucur, de pe Dâmbul ei, provăduiește în deșert noului oraș principiile de armonie și de măsură care sunt la temelia oricărei înfăptuiri trainice.”

Pomenirea sfinților Athanasie și Chiril se face la 18 ianuarie.

* *
*

BISERICA CREȚULESCU

BISERICA CREȚULESCU

**Hramuri: Sfinții Arhangheli și Adormirea Maicii Domnului
Zidită 1720 - 1722**

**Ctitor Vel Logofătul Iordache Crețulescu
(Ginerele lui Constantin Vodă Brâncoveanu)
Calea Victoriei nr.47, sector 1, Prot. 1**

BISERICA CREȚULESCU

A fost zidită de vel logofătul Iordache Crețulescu (1680-1746), ginerele lui Vodă Brâncoveanu, cu soția sa Safta între anii 1720 și 30 sept. 1722, pe un loc mare dăruit de Nicolae Vodă Mavrocordat lui Iordache, loc aproape de Podul Mogoșoaiei (Calea Victoriei), lângă "Puțul cu Zale". Ispravnic a fost logofătul Pârvan Loloescu. Meșterii sunt necunoscuți.

Biserica este în plan treflat, cu ziduri puternice, sprijinită în interior de patru coloane. Are o turlă mare pe naos și o alta, turla clopotniței, pe pronaos, care este puțin mai largit.

"Prin 1846 biserica nu era încă refăcută după cutremurul din 1838 care i-a stricat o turlă și bolta. Reparația ce a avut loc în 1859-1860, cu renovările respective, au transformat înfățișarea sfântului lăcaș ... I s-a făcut o turlă de lemn acoperită cu tablă, s-au zidit arcurile pridvorului, s-au transformat ferestrele, s-au suprimat coloanele interioare, s-a refăcut catapeteasma și ce a fost mai rău, s-a așezat altă pictură (1859) în ulei, peste vechile și prețioasele fresce originale din 1722."

Pictorul a fost Gh. Tattarescu. Numele zugravilor cei vechi nu se cunosc. Comisia Monumentelor Istorice a dispus peste un timp îndepărtarea picturii în ulei spre a se scoate la lumină vechile fresce, atât cât se mai putea. Cel mai bine s-a reușit în pridvor. Restaurarea bisericii în forma inițială s-a făcut între anii 1935-1936, după planurile Comisiei Monumentelor Istorice, arhitect proiectant fiind Ștefan Balș. Și lucrările efectuate de eforia Bisericii Crețulescu între anii 1933-1939 a reconstituit multe din elementele ce au fost distruse.

Turlele au fost refăcute după modelul din vremea când a fost zidită biserica. Tâmpla a rămas aceea din timpul restaurării din 1815. Pridvorul larg deschis se sprijină pe șase coloane.

În 1938 s-a dărâmat clopotnița de deasupra porții din Calea Victoriei, poarta de intrare.

A avut un clopot mare turnat la 15 august 1866, din altul, fost la biserica din curtea hanului lui Șerban Vodă, care fusese dăruit chiar de voevod.

Clopotul mare are scris: "Acest clopot s-a făcut de prea sfântul Ioanichie, la biserica Crețulescu, spre pomenire 1885 Gegossen von der Wolff".

Alt clopot are scrierea: "1885. De vlădica Ioanichie bisericii Crețulescu spre pomenire."

Altul: "Bălașa Crețulescu 1799."

* * *

După cutremurul din 1940, biserica a fost restaurată între anii 1942 – 1943. Deasupra ușii de intrare se afla o inscripție care arăta: "Această Sfântă biserică s-a fondat în anul 1722 septembrie. S-a restaurat în anii 1815 și 1859 și 1860."

Portalul de la intrare este la fel ca acela al fostei biserici Iene, deasemenea și ferestrele. Biserica Ienei a fost zidită în locul alteia de lemn din sec. XVII, în același timp (1720-1724), de marele logofăt Pană Negoescu și soția sa Safta și dărâmată de diavolii comuniști în 1977.

Cea de lemn, prima, fusese ridicată de jupâneasa IANA între anii 1611-1616 cu hramul Sfântul Nicolae.

Pisania Bisericii Crețulescu era scrisă pe o piatră, cu litere în relief, încadrate de motive vegetale, și era așezată deasupra ușii de intrare (nu mai este) și arăta: "Doamne, cea ce proslăvești pre cei ce iubesc podoaba casii tale și locul locuinței măriei tale, primește sfântul lăcaș acesta care întru slava măriei tale și pururea Fecioarei Mariei și Să ... borului Sfinților Arhangheli, l-au zidit den temelie și înfrumusețat cu toată podoaba bisericească cucernicii și pravoslavnicii robii tăi, dumnealui jupan Iordache Crețulescu vel logofăt și soția dumnealui, doamna Safta, fiica fericitului întru sfârșit și deapururea pomenitului Io Constantin Basarab Voevod (Constantin Brâncoveanu), pentru a lor și a neamului vecinică pomenire; care după răvna lor cia dumnezeiască cu ajutorul tău l-au săvârșit în anul de la zidirea lumii 7231, iar de la nașterea mântuitorului Hristos 1722 luna lui septembrie 30 dni și ispravnicu Pârvanu logofātu Loloescu."

Vel logofătul Iordache Crețulescu a murit în anul 1746 și a fost înmormântat la Mitropolia din București.

MORMINTE

În curtea bisericii, pe vremuri, se afla un mormânt de piatră cu grilaj de fier lipit de zidul din partea dreaptă a sfântului lăcaș și avea următoarea inscripție:

“Constantin Crețulescu încetat din viață la 31 iunie 1865 rugați-vă pentru dânsul.”

Pe un mormânt de marmură din amvon scrie:

“Sultana Crețulescu, născută Bălăceanu, încetată din viață la 20 Maiu 1864.”

În biserică, pe un mormânt cu un grilaj de fier, învelit cu un covor scrie:

“Alexandru Crețulescu, mort la 1 aprilie 1847. Anica Crețulescu moartă la 3 iulie 1863.”

În total au fost zece morminte în biserică, cu pietrele lor.

Morții îngropați în naos, pronaos și pridvor, acei din neamul Crețuleștilor.

Mormintele se aflau pe vremuri în cimitirul din jurul bisericii.

Mai toate bisericile au avut cimitire în jurul lor.

Pe un rest dintr-o cruce de piatră aflată în pridvorul bisericii Crețulescu, ce a fost adusă din satul Crețulești, Mănăstirea, cruce ridicată de Iordache Crețulescu în curtea conacului său din satul mai sus numit, se vede următoarea scriere:

Pe fața crucii:

“Norodul israelitesc, dac-au săvârșit a trece Noianul Iordanului piatri dousprezece, spre pomenirea vecinică au ridicat de-adânsul, căci au trecut nehumezet ca pe uscat printrânsul. Și neprimejduiți, aflând locul făgăduinței neamului său semnu nesmintit le-au pus hotar credinții. Precum acia dar atunci au pus și preacucernicul Iordache Crețulescu, ginerele lui Constantin Vodă Băsrăbescul, au gătit casa lui, aici aflând bună scăpare de moartea cea năpraznică a ciumei cea prea mare.

Cu multă umilință, cu mare mulțumire, o cruce au ridicat în semn ...”.

Pe una din laturi (cea din stânga) scrie:

“... curs de la împărăție și toată casa-i cum s-au zis la liniște curată, din moarte o au povățuit aici nestrămutate, a opta lună douăzeci și cinci, curgând vâleatul spre două sute șapte mii i-au miluit preaînaltul, ca să se pomenească dar în veci această milă ce Dumnezeu au arătat la casa lor cea plină, cruce preasfântă au ridicat la doi și două sute și șapte mii și cu treizeci, dând laude prea multe lui Dumnezeu celui prea luminat și vecinică mărire.”

Fragmentul de cruce se află în pridvor în partea stângă.

Sub lespezile de morminte nu mai sunt oseminte deoarece au fost scoase și duse în cavoul de la cimitirul Belu.

În pridvorul bisericii Crețulescu sunt șase pietre de mormânt din care cinci sunt total șterse (scrierea).

În partea stângă se află însă o lespede de marmură albă sculptată, cu o cruce mare pe ea și are scris: “Emanoil C. Crețulescu 1806 – 1873.”

* * *

Profesorul Victor Brătulescu în articolul publicat în glasul bisericii anul XX, nr.8, iulie – august, pagini 727-739 scria:

“..... Biserica Crețulescu din București, din Calea Victoriei, a fost construită în 1722 în locul alteia de lemn, adusă aici din satul Crețulești, unde în 1669 frații Radu vel logofăt și Pădure postelnicul, fiii lui Stan logofătul, înălțaseră alta de zid. Stan logofătul era fratele Doamnei Stanca, soția lui Mihai Viteazul. Stan a avut ca fiu pe Radu, iar acesta pe Pârvu, care moare tânăr, lăsând pe fiul său Iordachi urmaș.

Iordachi se căsătorește cu Safta, fiica lui Constantin Brâncoveanu și împreună ridică în 1722 biserica de zid, în locul celei de lemn, care probabil a fost mutată în altă parte.”

Ctitorii zugrăviți în biserică, refăcuți de pictorul Tattarescu în 1859-1860 sunt:

Pârvu și Vișa, părinții lui Iordachi, Constantin Brâncoveanu și Maria Doamna, părinții Saftai, Iordachi și Safta, banul Constantin Crețulescu, Ecaterina sora acestuia, Toma vel logofăt și ban, fratele lui Constantin, Alexandru vel logofăt fiul lui Toma, Constantin, Alexandru și Constantin, sunt zugrăviți după cum a spus N.Iorga, de două ori.

Cei doi ctitori, Iordachi și Safta, soția sa, au fost înmormântați în biserica Mitropoliei din București.

Iordachi în ziua de Sfânta Treime 1746, Safta la 1 februarie 1747.

* * *

Naosul este delimitat spre pronaos prin patru coloane legate cu arcuri simple.

Pridvorul deschis se reazimă pe zece coloane de piatră rotunde.

În biserică există un număr de 41 icoane de valoare.

Ca odoare de preț: un aghiazmatar de argint sec.XVIII, un potir de argint cu inscripție în grecește din 1839, un disc de aur, o candelă de argint din 1817, o candelă cu trei medalioane fiecare cu inscripția "Iordachi Crețulescu", un policandru de argint așezat în pronaos cu 12 brațe în formă de șerpi, din 1817, o cristelniță de forma unei cupe ovale.

Icoane mobile atârnate pe pereții bisericii ce provin din colecția ctitorilor.

Sfântul lăcaș a fost bine înzestrat. Moșiile pe care le avea măsurau peste 200 mii pogoane.

A avut și "Han" care a fost construit în jurul bisericii cam prin ultimele decenii ale sec.XVIII. Stricându-se cu timpul a fost refăcut complet după anul 1880.

Clădirea hanului avea la mijloc un turn cu ceas și o poartă de intrare în curte.

Hanul a fost dărâmat în anul 1939 pentru lărgirea curții palatului regal cu care ocazie s-a renovat biserica Crețulescu.

* * *

BISERICA COLȚEA

BISERICA COLȚEA

Hram Sfinții Trei Ierarhi. Ctitor Spătarul Mihai Cantacuzino.

Prima biserică a fost mică și de lemn - 1642.

Ctitorul ei a fost Postelnicul Udrea Doicescu și a avut hramul Sfânta Paraschiva. A doua biserică zidită între 1698 - 1699 sau 1700 - 1901 (?) are drept ctitor pe Spătarul Mihai Cantacuzino. I s-a spus la început

Mănăstirea Trisfetitelor.

B-dul 1848, sector 3, Pro. 3

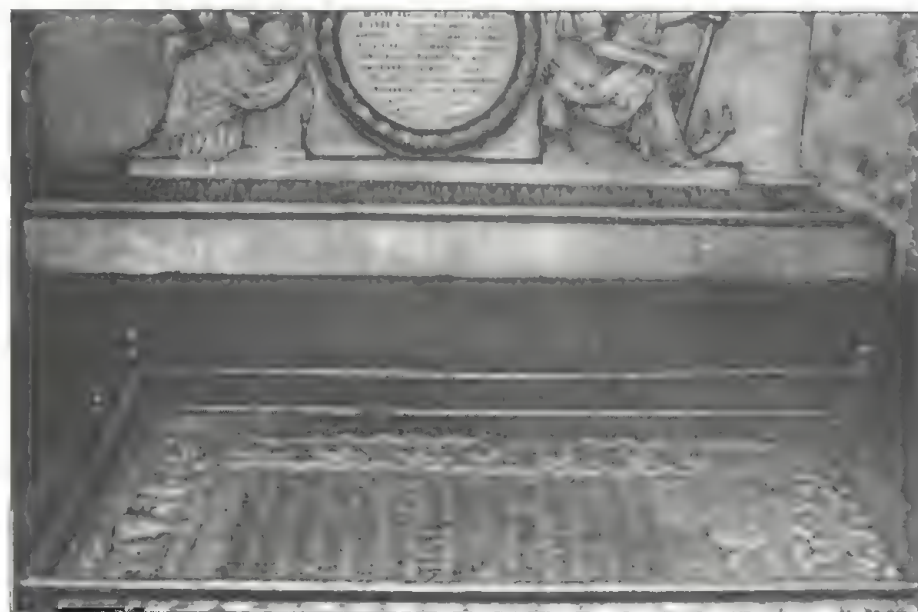
BISERICA COLȚEA

**Placa de marmură albă așezată pe zidul bisericii,
interior, dreapta, cu următoarea scriere:**

**“MORMÂNTUL FAMILIEI PRINCIARE RACOVÎȚILOR,
în care repausă Alexandrina C. Suțu născută Racoviță, închinată,
repausată la 2 (140 Aprilie 1866
în București cu toți frații și surorile ei. Tată-său Dumitrașco Racoviță,
măsa Smaranda Racoviță născută
Ipsilante și Mătușa sa Lucsandra Văcăreasa născută Racoviță.
E rigicat de fiul răposatei Lucsandra
Racoviță, Grigorie C. Suțu.**

**Dedesubt, pe podea, se vede lespedea de mormânt din marmură albă
sculptată, cu scrierea pe ea.**

Mormântul este înconjurat de un gărduleț metalic.

Prima biserică, mică, de lemn, cu hramul Sfânta Paraschiva, a fost făcută de Udrea Doicescul – Postelnicul, cel ucis de seimeni (soldați lefegii – mercenari străini) în răscoala din 1655, făcută biserica pe unul din locurile sale (unde este azi spitalul), în apropierea Bis. Sfântul Gheorghe Nou. După uciderea lui Udrea, s-a ocupat de sfântul lăcaș fratele său Clucerul Colțea Doicescul. Acesta l-a închinat mitropoliei “cu tot locul dimprejur”, care loc a fost stăpânit de mitropolie până prin 1677. De la Clucerul Colțea și-a tras numele și biserica și mahalaua.

Spătarul Mihai Cantacuzino, unchiul lui Constantin Brâncoveanu, după mamă, frate cu Stolicul Cantacuzino cel învățat, dar și unul din ucigașii lui Brâncoveanu prin uneltiri și pungi cu galbeni, era unul din frații lui Șerban Vodă Cantacuzino, cel omorât prin otrăvire. Spătarul Mihai, voind să facă o mănăstire, a cumpărat de la Mitropolie locul pentru zidirea ei și a bisericii, cu 800 taleri de argint, neîntâmpinând greutate de la urmașii fraților Udrea și Colțea. Și Spătarul zidi pe locul celei de lemn a postelnicului Udrea, o alta mare, care cu timpul va fi înconjurată de chilii, spital, spițerie, școală, paraclise și o serie de anexe. Bucătării, magazii, șoproane ș.a.

În timpul lui Constantin Vodă Mavrocordat mănăstirea Colțea a găzduit o vreme tipografia domnească.

Biserica a fost terminată între anii 1698-1699, după alții între 1700-1701, având hramul Sfinții Trei Ierarhi (Vasile, Grigore și Ioan – 30 Ianuarie), căreia i s-a spus la început și “Mănăstirea Trisfetitelor.”

Prima biserică a lui Udrea a fost amintită într-un document din 10 februarie 1658 cu numele de “Biserica lui Udrea sluger”, ce avea hramul Sfânta Parascheva.

Biserica de zid a Spătarului Mihai Cantacuzino a avut trei paraclise. Dionisie Fotino arată că au fost patru. Cred că al patrulea era cel al cimitirului. Unul din paraclise, cel făcut de Brâncoveanu a avut hramul Sfânta Parascheva, altul făcut de Mihai Cantacuzino avea hramul Sfinții Cosma și Damian, iar cel făcut de Ștefan Cantacuzino avea hramul Toți Sfinții și era pentru școală. Al lui Mihai era așezat între spitale ca să audă bolnavii sărmani “cu rane” în toate zilele sfânta liturghie.

Paraclisul cu hramul Toți Sfinții, scrie Nicolae Stoicescu, a fost făcut de Șerban Cantacuzino (alt Șerban), fiul lui Drăghici spătarul. Paraclisul făcut de Brâncoveanu a avut o inscripție pe grecește (dispărută) care arăta: "A zidit această biserică în strălucire cu cheltuiala lui, Constantin Brâncoveanu, cu frica lui Dumnezeu, în cinstea muceniței luptătoare, Sfintei Parascheva."

Și toate acestea (paraclisele) au fost bine împodobite cu toate cele trebuincioase bisericesti podoabe."

În 1813 Mănăstirea Colțea era printre cele mai mari ale țării și a fost înzestrată de ctitor cu moșii.

D. Fotino o trece în rândul celor două mănăstiri domnești din București. La intrarea în curtea mănăstirii a fost ridicat în anul 1715, peste poarta cea mare a zidului împrejmuitor un Turn-Clopotniță, construcția cea mai înaltă la vremea aceea din București, care avea și "orologiu". Legenda zidirii sale spune că a fost făcut de soldații regelui Suediei Carol XII, care după înfrângerea de la Poltava, de Țarul Rusiei, s-a rătăcit și prin Țările Românești și la București. Adevărul este însă că ei au zidit doar partea superioară a turnului, iar toate celelalte meșterii români. Peste învelitoarea turnului erau alte patru turnulețe, iar la intrare se vedeau zugrăviți doi soldați înarmați. Pe locul unde a fost Turnul Colței, pe gardul dinspre stradă se află o placă ce amintește de fostul Turn. La cutremurul din 1802 turnul a fost deteriorat. Etajele superioare i s-au refăcut din lemn. Turnul a servit un timp ca "Foișor de foc". Demolarea lui s-a făcut în anul 1888 spre a se face loc bulevardului, ceea ce consider că a fost o nechibzuință. Ar putea fi reconstruit în curtea spitalului, în dreapta bisericii sau a statuii. Este destul loc.

Deasupra bolții de intrare a turnului era așezată o inscripție (care se află la muzeu) ce arată: "Această înconjurare de zid cu toată cuprinderea, den temelie s-au zidit de dumnealui jupan Mihai Cantacuzino, marele spătar, fiind cuprins den dumnezească râvnă, toate acestea foarte înfrumusețate, precum să văd, pentru mărirea și slava lui Dumnezeu și pentru vecinica pomenire a dumnealui și a tot neamul dumnealui. Și s-a săvârșit în zilele luminatului domn a toată Țara Românească Io Ștefan voevod Cantacuzino, fiind arhieru Mitropolii Preasfințitul părinte Antim, leat 7223." (1715)

Pe clopotul cel mare (dispărut) scria: "Prin foc m-a topit Iohan Baptist Dival din Viena și s-a turnat la anul 1714. Sună-l și răsună-l.

clopotul ne îndeamnă a slăvi sfânta Troiță; care clopot s-a fâgăduit și s-a închinat bisericii marilor arhierei de dumnealui jupan Mihail Cantacuzino marele spătar, întru vecinica pomenire domniei sale și tot neamul. Leatul 7222."

Pe clopotul mic scria: "A Bremaches 1808".

"Clopotul cel mare căzând din înălțimea turnului când a fost cutremurul din 14 octombrie 1802, ora 7 de dimineață, s-a știrbit la o margine și a stat mulți ani în curtea spitalului, fără întrebuințare." În anul 1843, când a fost ales Domn al țării George D. Bibescu, pentru ziua aceea, clopotul s-a urcat iar în turn, dar peste puțină vreme a fost coborât.

Turnul Colței a fost dărâmat, după cum am mai spus, în anul 1888. Tzigara Samurcaș scria în 1908:

"Tragicul lui sfârșit ne va da tot de odată măsura nechibzuinței cu care s-a procedat, în ultimile decenii ale veacului trecut, față de monumentele noastre ..." Și mereu se întâmplă.

Atunci când s-a dărâmat turnul Colței, pe zidul ce împrejmua biserica și spitalul, s-a așezat o piatră cu litere săpate care arăta: Aici a fost Turnul Colței zidit la anul 1712 și care a servit ca Foișor pentru foc de la 1847 la 1888 când a fost dărâmat." Piatra cu inscripție nu mai este. Există însă o placă comemorativă.

În curtea mare a spitalului Colțea, în dreapta bisericii, unde se află și o cruce de piatră mare, s-a ridicat ctitorului Mihai Cantacuzino (ceva mai târziu) o statuie de marmură albă, în mărime naturală, executată de sculptorul Karl Stork, pe al cărei pedestral este scris: "Spătarul Mihai Cantacuzino fondatorele monastirei și școalei 1715. Decapitat la Constantinopole 1716. Acest monument s-a ridicat la anul 1870." Pe spatele pedestalului se află o scriere scurtă referitoare la spitalul Colțea.

Pe vremuri biserica se afla în curte mult retrasă de la stradă. A avut și cimitir. Spătarul a mai avut și alte ctitorii: Schitul Titireciul din Ocnele Mănăstirii - Vâlcea, biserica din Râmnicul Sărat, ridicată "din pajiște" (1691 - 1697), împreună cu Brâncoveanu, biserica Fundenii Doamnei, înainte de 1699, mănăstirea Sinaia (1699).

"O parte importantă a bisericii Colțea este pridvorul, dreptunghiular, ridicat pe 10 stâlpi cilindrici de piatră, cu capiteluri joase și bogat ornamentate și este acoperit. Pridvorul mare a mai avut în față unul mai mic făcut în 1770 de logofătul Necula Mănescu, așa cum ne arată Pisania. "Să se știe că acest pridvor l-a făcut din temelie, cu zugrăveală cu tot,

dumnealui logofătul Necula Mănescu și l-a înfrumusețat precum să vede, de zugrăvit, luna iulie 3 dni, leat 7278.”

Arhitectul N. Stoicescu scria în 1960: “ Prin modul în care este decorat și prin reușitele sale proporții, pridvorul constituie încă o trăsătură caracteristică a bisericii Colțea. Este rezemat pe 10 coloane de piatră, cilindrice și necanelate, de proporții scunde, având capitele turtite și largi, sculptate cu motive zoomorfe. Piedestalele bogate ale coloanelor pridvorului sunt legate cu parapete de piatră care au fost decorate cu câte un fleuron sculptat. Aceste fleuroane sunt adăose târzii.”

Către anii 1900 pridvorul a suferit modificări, iar în 1909 s-au introdus între bazele coloanelor (stâlpilor) rozete sculptate în piatră, care se crede că au fost la biserica ce nu mai este, Caimata, dărâmată pentru aliniere în 1890. Unii spun că rozetele ar fi fost de la turnul Colței. Târziu i s-a adăugat balustrada de piatră ornată cu plăci de piatră sculptate cu motive florale, vulturul bicefal, plăci provenite de la fostul turn.

“Portalul bisericii este frumos, iar golul ușii se termină într-un arc încadrat de două coloane care susțin cornișa pe care se văd sculptați în relief doi grifoni înaripați, care susțin placa pe care a fost scrisă Pisania, dar care scriere a fost ștersă de turci cu ciocanul, considerându-l pe Mihai Cantacuzino dușman, pentru care l-au și sugrumat și apoi decapitat în 1716 la Constantinopole. Deasupra acestei pisanii șterse se vede stema Cantacuzinilor cu vulturul bicefal.”

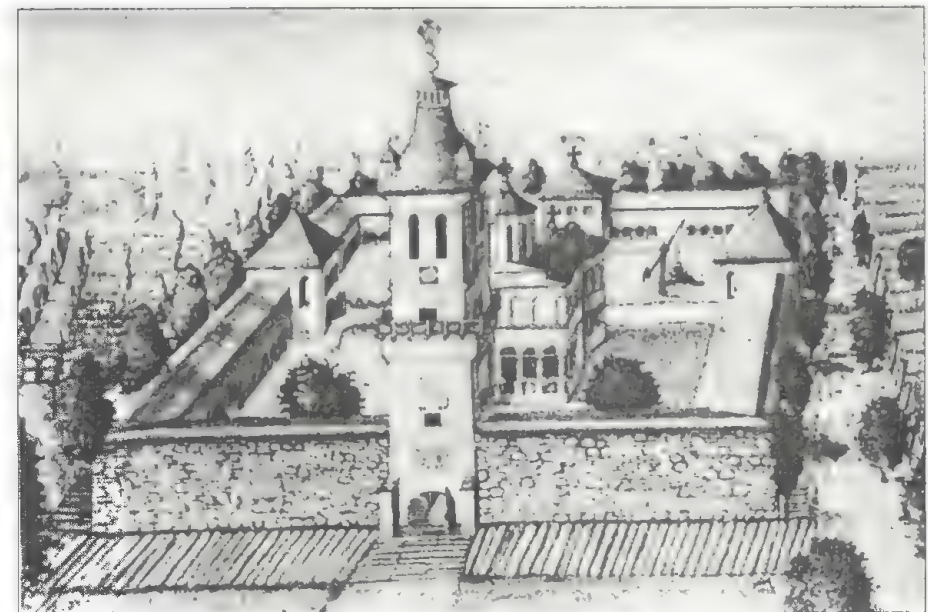
“ Piedestalurile coloanelor au pe ele sculptați în relief pe cei patru evangheliști cu simbolurile lor: vulturul, leul, boul, îngerul. Pridvorul era în întregime zugrăvit, se pare de vestitul zugrav Pârvu Mutu. Din frescele respective s-au mai păstrat doar câteva. Scene din Vechiul Testament și din Noul Testament.”

Repictarea bisericii s-a făcut în anul 1871 de pictorul Gh. Tattarescu, în ulei. Pe vremuri și fațadele bisericii erau zugrăvite în frescă, roșu și negru, dar au fost acoperite cu straturi de tencuială. Ușa bisericii este în totalitate sculptată în stil brâncovenesc. Deasemenea și tâmpla, mobilierul și tot ce este din lemn. Tetrapoadele, jilțurile, stranele ș.a.

“Tâmpla este ca o dantelă aurită, cu împletituri vegetale, vrejuri, frunze, flori, ciorchini de struguri, crizanteme, frunze de stejar. Pe stranele artistic sculptate se vede vulturul bicefal, iar jilțul episcopal are pe el sculptată o coroană.

Așezământul de la COLȚEA (reconstituire)

Încercare de reconstituire a ansamblului architectural de la Colțea
R. PAVA.

Poate a fost chiar jilțul domnesc. Coroana este străjuită de doi grifoni. Tetrapoadele sunt în opt fețe și acoperite cu piele de Cordoba. Fațadele bisericii sunt simple, tencuite...

În biserică, naosul este despărțit de pronaos de coloane de piatră ce susțin arcadele. Încăperea altarului este boltită în semicilindru. Încăperea este lărgită cu două nișe adânci: proscomidia (la nord) și diaconiconul (la sud). Altarul are o singură fereastră având deasupra o deschidere de aerisire."

"În timp i s-au adus bisericii modificări importante. I s-au înălțat fațadele, și-a pierdut turnul original (a avut o clopotniță pe pronaos și o turlă pe naos), și încă alte modificări. A fost reparată și zugrăvită după cutremurul din 1838.

În 1949 s-a consolidat zidul ce fusese zdruncinat de bombardamentul american din 1944. Între anii 1950-1955 s-a reconstruit turla de pe pronaos. Biserica a fost făcută în plan treflat, cu clopotnița pe pronaos și turla pe naos, cu pridvorul deschis."

"În biserică, pe toată întinderea peretelui de vest a pronaosului se află portretele ctitorilor: Mihai Cantacuzino și soția sa Maria așa cum și i-a imaginat pictorul Gh. Tattarescu."

"Biserica are multe odoare de preț, printre care trei icoane: una a hramului Sfinților Trei Ierarhi (Vasile, Grigore, Ioan), cu înfățișarea lor, lucrată în argint poleit cu aur.

Pictura este pe panou de lemn (0,980 x 0,670 m)

Alta ce o reprezintă pe Sfânta Fecioară cu pruncul în brațe, de argint suflat cu aur, care are în partea inferioară Izvorul Tămăduirii, ce a fost dăruită în 1786 de Nicolae Vodă Mavrogheni.

A treia icoană înfățișează doctorii fără arginți Cosma și Damian (0,730 x 0,490). Pictură în ulei pe lemn îmbrăcată în argint."

Și încă alte icoane și candelari mari de argint. Mai are o anaforniță (talger) de formă ovală, din argint ciocănit și cizelat (sec.XIX). Sfeșnice aurite, o evanghelie cu scoarțe de argint.

În biserică Colțea și în pridvorul ei s-au aflat mai multe pietre de mormânt din care unele au dispărut, altele sunt șterse de vreme, altele zac în curtea din dreapta bisericii.

În pridvorul bisericii sunt patru lespezi de mormânt, două în stânga și două în dreapta, cu scrierea ștersă de vreme și nepăsarea oamenilor.

În pronaos, în partea dreaptă sub strănă, este așezată o piatră de mormânt, scrisă cu litere în relief, încadrate de motive vegetale, care arată: "Aici suptu această piatră odihnescu-se robii lui Dumnezeu, jupanu Maxim cupețul și cu soția dumnealui, viețuind în lume anii ... și jupâneasa dumnealui anii la ...și lăsându-și aici vecinică pomenire, având bună nădejde a învierii. Și au răposat în luna lui septemvrie dni 10, 7 200".

În biserică, în dreapta, este așezată în zid o piatră de marmură albă pe care scrie: "Mormântul familiei princiare Racovițesci."

Lespedea de mormânt din marmură albă, cu scriere pe ea, așezată la podea, este foarte frumoasă.

* * *

Biserica Colțea a avut și un han ce s-a aflat într-o curte mare, în care de la început a existat o bisericuță ce avea hramul Sfântului Prooroc Ilie. Biserica a fost făcută de clucerul Radu Colțea în anul 1725. Există și astăzi pe str. Doamnei, cunoscută ca biserica bulgărească Sf. Ilie – Kalenderu. Vechia biserică Sf. Ilie din mijlocul hanului a existat până în 1841, an în care a fost dărâmată, construindu-se alta, cu același hram, de Lazăr Kalenderof (Kalenderu), ceva mai la o parte.

Construcția hanului a început în 1746 și s-a terminat în 1748. Hanul Colțea era pe latura sud-vestică a curții unde se afla biserica Colțea și spitalul. Acest han a funcționat între anii 1748-1848 când a fost dărâmat.

* * *

BISERICA AMZEI

Fântâna din curtea bisericii

**BISERICA AMZEI (AMZA). Zidită 1805 - 1810. Distrusă de foc 1846.
Se restaurează în întregime.
Reparații 1875. Deteriorată în timp. Rezidire 1898 - 1901.
Hramuri: Buna Vestire, Sf. Ierarh Nicolae și Sfinții Împărați
Constantin și Elena.
Str. Bis. Amzei nr.12, Sector 1, Prot. 2**

BISERICA AMZA (AMZEI)

Biserica a fost zidită între anii 1805 – 1810 de Amza Năescu din banii lăsați de prietenul său Nicolae Dărăscu, după dorința acestuia. Nicolae Dărăscu era frate cu Dimitrie Dărăscu ctitorul bisericii Sfântul Ionică Moldoveni (Ioan cel mic), moștenitorul fratelui său, zidită în 1795, demolată în 1965-1970?

Boierul Amza a terminat lucrarea în anul 1810. În urma unui incendiu biserica este distrusă de foc – 1846, dar este restaurată aproape în întregime. Biserica era mică, având doar o singură turlă acoperită cu șită. În 1875 cu ocazia unor reparații mai mari i s-au mai adăugat două turlă și s-a construit și o casă pentru preot. După moartea lui Amza Năescu, cu toate că biserica se numea Sfântul Nicolae, oamenii i-au zis Biserica Amzei, luând și mahalaua același nume. Dar cu timpul sfântul lăcaș s-a deteriorat din nou, astfel încât preotul ei slujitor, economul Ilie Teodorescu și episcopul Grigore Gălățeanu au pornit la rezidirea bisericii, care lucrare a durat trei ani. A început în Iulie 1898 și s-a terminat și sfințit la 21 octombrie 1901, când i s-a așezat și Pisania și i s-a mai adăugat un hram (al treilea), hramul Sfinților Împărați Constantin și Elena. Celelalte două hramuri sunt: Sf. Nicolae și Buna Vestire.

Biserica este monumentală. Arhitect a fost Al. Săvulescu și constructor Umberto Marchetti.

Din anul 1832 în chiliile construite a funcționat o școală cu două clase pentru copiii negustorilor, meșteșugarilor și ai slujbașilor mărunți. În curtea bisericii se află o fântână de piatră, frumoasă, realizată în anul 1875 de Ion C. Petrescu în locul alteia mai veche din 1838.

Biserica are printre alte sfinte odore un Potir pe care scrie:” acest dumnezeesc potir este făcut de robul lui Dumnezeu Nicolae Dărăscu biv polcovnicu, 1805, Ghen.5, și o Sfântă Evanghelie pe a cărei legătură scrie:”1809, Ghen.18.”

*

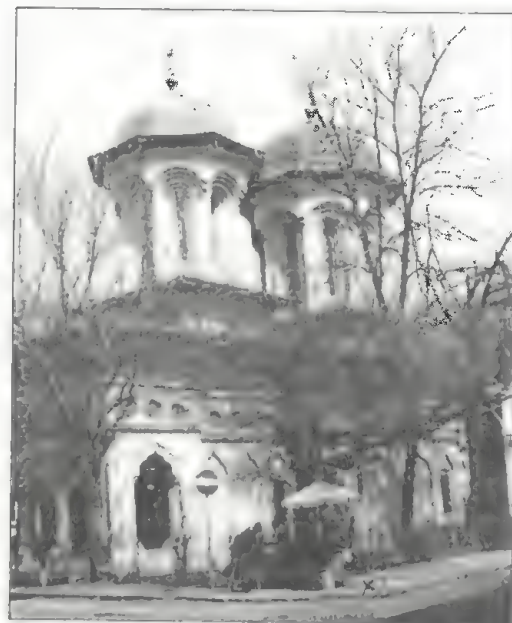
*

*

BISERICA BATIȘTE

Monumentul
din curtea
bisericii - stânga

**Biserica Bătiște. Din lemn în timpul domniei lui
Matei Basarab (1632 - 1654)
A ars în 1658. A fost refăcută. Arde din nou în 1739. Este refăcută.
În 1764 se face de zid
în plan treflat, cu două turle. Reparații 1812 după marele
foc și după focul din 1874,
25 Martie, din ziua de Paști și în 1899, 1906.
Hramuri: Adormirea Sfintei Ana și Sfânta Paraschiva.
Str. Bătiștei nr.19, sector 1, Prot. 2**

BISERICA BATIȘTEI

Vechia biserică din lemn se crede că ar fi fost făcută în timpul lui Matei Basarab (1632-1654). Din zălogul lui Pătrașcu, fiul lui Cazan din Zălogi (5 aprilie 1660) reiese marea vechime a primei biserici. Pisania cunoscută arată ca primii ctitori pe Vătaful Manciu cu soția sa Ilinca și mahalagii (1764).

Biserica lui Manciu a fost ridicată, se pare, pe locul celei vechi. Unii istorici spun că biserica își trage numele de Bătiște de la un prieten și sfetnic Cretan al lui Radu Mihnea Vodă, fiul lui Mihnea Turcitul. Prietenul și sfetnicul se numea Constantin Baptiste (Battista) Veveli, pe care l-a omorât norodul, dar "mai ales iubit Domniei mele", pe care l-a dăruit cu moșii și pe care l-a scutit de toate birurile și dăjdiile.

Dar nu se crede că Battista ar fi luat parte la zidirea sfântului lăcaș. Numele bisericii, se spune, s-a tras de la "mahalaua" numită Bătiște, care mahala și-a tras numele de la vadul unei gărlisoare numită "băteștiștea" sau "bătiștea", a fostei gărlă Bucureștioara, unde se adăpau vitele. Sigur este că în sec. al-XVII-lea și în prima jumătate a sec.al-XVIII-lea, biserica era în ființă. Ea este pomenită în diferite documente și note cum ar fi cele ale lui Blasius Kleiner și Frederic Dame (1906) și alții.

Pisania existentă nu spune nimic despre prima biserică, despre primii ctitori, ci numai de zidirea din 1764 a lui Manciu Vătaful și soția sa Ilinca. În timp biserica a fost de mai multe ori distrusă. În 1658 prima biserică de lemn a luat foc, dar a fost reconstruită în 1739, care a ars și aceasta. Este din nou reconstruită în plan treflat cu două turle. Reparații a avut în 1812 după marele foc din București, în 1847 după focul din 25 Martie, din ziua de Paști și în 1899 și 1906.

În marele foc din 25 martie 1847 în câteva ore au ars nenumărate case și 12 biserici. Anton Pan scria:

"Douăsprezece biserici toate
Acest balaur a înghițit,
Nimic din gura-i nu s-a putut scoate,
Până și clopotul a mistuit."

Bisericile arse atunci au fost: Bărăția, Sfântul Dumitru din metohul Sfintei Episcopii a Buzăului; Biserica Domnească din Curtea Veche;

Biserica Sfântul Anton de la Pușcărie (Piața de Flori-fostă); Biserica Sfântul Gheorghe Vechi; Biserica Sfântul Gheorghe Nou; Biserica Sfântul Mina din Mahalaua Stelea; Vergului; Udricani; Lucaci; Ceauș Radu; Biserica Sfântul Ștefan (Călărași).

Numărul morților a fost de 15, 20 000 locuitori au rămas fără case. 1850 case distruse. Au ars 686 locuințe particulare, 1142 prăvălii, 10 hanuri, 12 biserici.

Cu toate nenorocirile suferite de biserică ea și-a păstrat forma cea veche din 1764. În 1984 picturile care erau cam afumate erau în curs de restaurare. Bolta altarului bisericii este asemănătoare cu aceea a bisericii Dintr-o Zi.

PISANIA BISERICII BATIȘTEI ESTE URMĂTOAREA:

“Cu vrerea Tatălui și a Fiului și cu îndemnarea Duhului Sfânt, ridicatu-sa această sfântă și Dumnezească biserică, ce cinstește cu hramul Adormirea Sfintei Ana (mama Maicii Domnului) și a Cuvioasei Paraschivei; care din temelia ei s-a ridicat și s-a înfrumusețat cu toată cheltuiala Dumnealui Vătaf Manciu și a soției Dumnealui Ilinca Vlada născută Stanca Nicolae Ion, pentru ca să fie Dumnealor pomenire. În zilele prea înaltului domn Io Constantin Mihailu Suțu și Mitropolit Chir Grigorie, la anul de la nașterea lui Isus Christos 1764.” Luna octombrie 14, iar de la zidirea lumii 7274.

Catapeteasma bisericii este din lemn sculptat ca și ușile împărătești. Biserica are două icoane mari de argint ce reprezintă pe Domnul Iisus Christos și pe Maica Domnului, ce au fost aduse de la Paraclisul fostului Mitropolit Dionisie Lupu, care paraclis se află pe strada ce în prezent se numește strada Dionisie. Și încă o icoană a Sfântului Mina pe lângă alte icoane și odore sfinte și valoroase.

Clopotul mare al bisericii are scris pe el: “ S-au turnat din nou în București anul 1850 februarie, în zilele măriei sale domnului Barbu Știrbei pe socoteala de cca 180 din 198 cca și dramuri 200 ce au fost în două clopote de cca 179 și cel de al doilea cca 20.”

Clopotul mic are scris: “S-au făcut de robii lui Hristos-Grigorașco Brătășeanu i vătaf Manciu. Leat 7251 (1472-1475) clopot dispărut.

Un clopot spart pe care scrie: “Pomenește Doamne pe robii tăi Ene, Păuna cu fiii. Leat 1796.”

În biserică a fost o piatră de mormânt ce era așezată în partea dreaptă. Este dispărută.(?!)

Tot în biserică se află mormântul ctitorului Manciu Vătaful și încă un mormânt din 1882 al unui negustor grec.

În curte, în partea stângă a bisericii este așezat un monument fântână excepțional de frumos.

*   *

*

BISERICI DIN BUCUREȘTI CU HRAMUL
SFINTEI CUVIOASE MUCENITE PARASCHEVA

26 iulie ..... 140 p.H.

<i>BISERICA</i>	<i>ADRESA</i>	<i>HRAMUL</i>	<i>ANUL ZIDIRII</i>
Bariera Rahova	Șos. București-Măgurele nr.3, sect.5, Prot.1	Sfânta Parascheva.	1967
Cotroceni (Răzoare)	Str. Răzoare nr.3, sect.6, Prot.1	Sf. Parascheva și Sf. Vasile cel Mare.	1939
Galileia	Str. Nazarcea (Străulești) nr.3, sect.1, Prot.1	Sf. Parascheva.	1940
Militari II	Str. Dreptății nr.24, sect.6, Prot.1	Sf. Parascheva.	1953
Parcul Rahova II	Str. Iacobeni nr.39, sect.5, Prot 1	Sf. Parascheva și Sf. Nicolae.	1944
Sfânta Vineri – Nouă (Titulescu)	B-dul Titulescu nr.159, sect.1, Prot.1	Sf. Parascheva.	1940
Batiște	Str. Batiște, nr.19, sect.1, Prot.2	Adormirea Sf. Ana și Sf. Parascheva.	între 1632-1654
Doamna Oltea	Str. Barbu Văcărescu nr.46, sect. 2, Prot.2.	Sf. Parascheva și Sf. Antonie cel Mare.	1948
Hagiu	Str. Traian nr.142, sect. 2, Prot.2	Adormirea Sf. Parascheva și Sf. Nicolae.	1768
Pitar Moșu	Str. Pitar Moș nr.16, sect.1, Prot.2	Adormirea, Buna Vestire, Sf. Nicolae și Sf. Parascheva.	1795
Sf. Anton Colentina	– Str. Trei Scaune nr.20, sect 2, Prot.2	Sf. Antonie cel Mare, Sf. Parascheva și Sf. Nicolae .	1946-1973
Sf. Vineri Colentina	Str. Gherghiței nr.2, sect.2, prot.2	Sf. Parascheva.	1944-1948

Cuvioasa Parascheva	Str. Soldat Lică Gh, nr.29, sect.4, Prot.3	Buna Vestire, Sf. Parascheva, Sf. Filofteia.	1961
Dobroteasa	Calea Văcărești nr.101, sect.3, Prot.3	Buna Vestire, Sfânta Parascheva, Sfânta Filofteia	1736
Mihai Bravu	Str. Cerceluș nr.29, sect.3, Prot 3	Sf. Parascheva, Sf. Treime, Sf. Fanurie	1963
Sf. Calinic	Șos. Cățelu nr.53, sect.3, Prot3	Sf. Calinic Sf. Parascheva	1955
Sfânta Vineri – Hereasca Demolată	Str. Sfânta Vineri nr.23, sect.3, Prot.3	Sf. Parascheva (Sf. Vineri)	1644-1945

Poporul nostru pomeneste la 14 Octombrie pe Cuvioasa maică Parascheva cea nouă.

* *
*

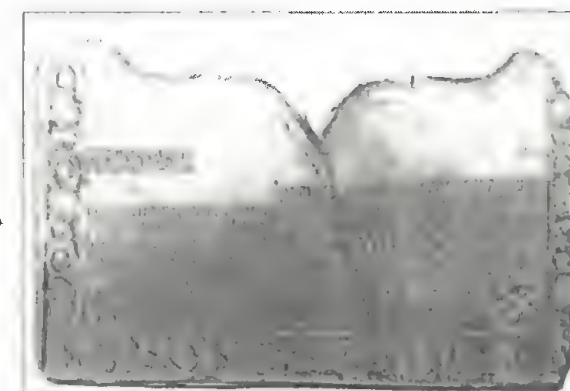
BISERICA SFÂNTUL SILVESTRU

BISERICA SFÂNTUL SILVESTRU
Prima construcție 1743
Hram Adormirea Maicii Domnului
Str. Silvestru nr.36

Autorul lângă
pisania bisericii așezată
în perete, dreapta.

PISANIA

Statuia de lângă biserică

BISERICA SFÂNTUL SILVESTRU

Este o biserică deosebită, așezată destul de central, impunătoare și atrăgătoare. A fost zidită în anul 1743, având hramul "Adormirea Maicii Domnului". Are trei PISANII: din 1743, din 1839 și din 1907.

Prima Pisanie (de la zidire), așezată deasupra altarului arată pe primii fondatori (1743):

"Cu vrerea Tatălui și cu ajutorul Fiului și cu îndemnul Duhului Sfânt, zididu-sa această Sfântă și Dumnezească biserică, și s-au înfrumusețat cu toate după cum să vede, în ziua Prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioară Maria, și s-a zidit în zilele prea luminatului Domnitor Constantin V.V. cu toată cheltuiala robului jupan Pârvan și de jupâneasa dumnealui Stanca. Să fie veșnică pomenire dumnealor și păriților lor în veac, în anul 1743, Iulie 15."

A doua Pisanie din 1839 arată:

"Sfânta și Dumnezească biserică aceasta, care se prăznuește hramul Adormirea Maicii Domnului, fost-au de mai înainte vreme făcută mică și acum în urmă cu ajutorul lui Dumnezeu și cu silința domnilor epitropi și ctitori Ilie, Dimitrie frați și Ioan, Stoian, Gheorghe, Radu, Ioan și mila multor creștini s-au făcut de iznouă după cum se vede, ca să fie acelor care au miluit spre sufletească mântuire și veșnică pomenire, în zilele Mării Sale Domn Alexandru Ghica V.V. și ocârmuitorii Sfintei Mitropolii, episcopii: Neofit, Kesarie și Ilarie, leatul 1839 Martie 15."

În partea dreaptă a ușii de la intrarea în biserică, pe zidul din dreapta coloanei, se află o placă mare scrisă cu litere chirilice în relief, încadrată în zid. Placa, pe care este **Pisania**, este încadrată în trei părți cu un chenar cam de 10 cm cu motive florale. Are opt rânduri scrise. Jos, în dreapta, scrie, 1839 M.15.

Deasupra acestei plăci, cam la 50 cm, se află o placă pătrată, cu laturile cam de 50 cm, având scriere chirilică în relief, nouă rânduri. Locul acestor plăci, în timpul trecut, a fost altul.

A treia Pisanie din 1907 se află deasupra ușii de intrare sub pictura ce reprezintă "Adormirea Maicii Domnului" și este scrisă cu litere latine, săpate ușor și aurite ... și arată:

"Această Sf. Biserică cu hramul Adormirea Maicii Domnului s-a clădit din temelie la anul 1743 Iulie 15 de către Ivan Pârvan Boiangiul și soția sa Stanca, spre veșnica lor pomenire, de la anul 1836-1839 Martie 13, s-a reconstruit, mărimdu-se, prin osârdia epitropilor Stoian, Gheorghe, Radu și Ioan cu ajutorul enoriașilor și a altor binefăcători creștini. De la 1904-1907 s-a reconstruit și mărit din nou prin osârdia epitropilor I. Procopie Dumitrescu, I. Filipescu și părintele Chiriac Bidoianu în zilele primului nostru rege Carol I și al I.P.Sfinției sale Mitropolitul Primat D.D. Iosif Georgian. Arhitect fiind P. Petricu."

Se observă că: "Primul nostru rege Carol I", acest fragment de frază a fost șters cândva (?!). Mă întreb de ce? Cine a fost atât de zelos? Deoarece în timpul comunismului chipul pictat al regelui Carol I de pe frontispiciul Ateneului Român, încadrat de doi voievozi în stânga și de alți doi în dreapta, nu a fost șters, nici acoperit.

Pe o inscripție din Sfântul Altar stă scris următoarele:

"Cele ce las eu Stanca soția lui Pârvan Boiangiul la Sf. Monastire aceasta, patru răzoare de vie în dealul Lupescilor, patru prăvălii cu pământul lor din ulița cea mare, sub o prăvălie o pivniță de piatră, un cazan cca 50 cu țevile lui, trei prăvălii cu pivniță sunt de la părinții mei, pe loc sunt alte trei case, o cruce de argint, o prăvălie din sus, lungul ține până la zidul Domnesc și cu o pivniță și două căscioare în dos, un policandru, două tocure tipsii talere să fie la pomelnicul bisericii, candelile de argint, 1760."

Biserica are plan treflat cu cele trei turle răsucite.

În 1839 i s-a făcut catapeteasma care a suferit reparații între anii 1930-1935 când a fost și poleită. În biblioteca bisericii se află importante cărți din secolele XVIII, XIX, XX.

Biserica, pe lângă alte multe și frumoase obiecte de cult mai are și câteva candelile de argint, foarte mari, la iconostas.

La biserică a existat o piatră de mormânt ce a dispărut (?!), datată 7298 (1789 Sept. – 1 1790 Aug. 31)

Biserica Sfântul Silvestru are în partea dreaptă, înspre spate, o clopotniță măreață cu un turn cu două etaje, ridicată în 1860.

Clopotnița seamănă cu un arc de triumf și pe sub ea se trece în strada Oltarului. Cutremurul din 1977 i-a cauzat stricăciuni care au fost

reparate în 1980. Tot în anul 1860 lângă biserică s-a făcut o școală primară. Sus, pe ambele fațade ale clopotniței este scris anul cu litere romane.

În partea dreaptă a bisericii, în apropiere, este o mică grădină, în care se află un grup statuar impresionant. Pe latura din față, într-un cerc, scrie 1916-1919, iar dedesubt:

“Prin credința în Dumnezeu strămoșii noștri au pus pe fugă taberele dușmane. Pe latura din dreapta a soclului stă prinsă în patru șuruburi o placă de marmură, destul de mare, pe care sunt trecute numele a 20 de eroi căzuți în război. (1916-1919)”

* *

*

BISERICI DIN BUCUREȘTI
CU HRAMUL ADORMIREA MAICII DOMNULUI

<i>BISERICA</i>	<i>STRADA</i>	<i>ANUL ZIDIRII</i>
1. Bis. Acvila	Str. Sirenelor nr.37	1937
2. Bis. Adormirea Maicii Domnului	Calea Giulești nr.236	1900
3. Bis. Giulești-Sărindar	Calea Giulești nr.455	1768
4. Bis. Militari I	Str. Bisericii nr.51	1856
5. Bis. Sapienței	Str. Sapienței nr.5	1710
6. Bis. Spirea Nouă	Str. Puișor nr.59	1794
7. Bis. Hagiu	Str. Traian nr.142	1768
8. Bis. Icoana	Str. Icoanei nr.12	1743-1756
9. Bis. Silvestru	Str. Silvestru nr.36	1743
10. Bis. Șerban Vodă	Str. Lăcustei nr.4	1940
11. Bis. Răzvan	Str. Bis. Răzvan nr.3	1647
12. Bis. Olteni (demolată 1986)	Str. Olteni nr.27	1722
13. Bis. Dudești-Cioplea II	B-dul Ion Șulea nr.38	1957
14. Bis. Apărătorii Patriei II	Șos. Olteniței nr.113	1948

BISERICI DIN BUCUREȘTI
CARE AU HRAMUL ADORMIREA MAICII DOMNULUI ȘI
ÎNCĂ ALT HRAM

<i>BISERICA</i>	<i>STRADA</i>	<i>HRAMURI</i>	<i>ANUL ZIDIRII</i>
1. Bis. Crețulescu	Calea Victoriei nr.47	Adormirea și Sfinții Arhangheli	1722
2. Bis. Popa Tatu	Str. Nuferilor nr.51	Adormirea și Sf. Nicolae și Sf. Ioan Botezătorul.	1764

3. Bis. Balta Albă	Str. Brănești nr.3	Adormirea și Sfinții Arhangheli	1940
4. Bis. Dichiu	Str. Icoanei nr.72	Adormirea și Sf. Nicolae	1753
5. Bis. Iancu Vechi	B-dul Republicii nr.106	Adormirea, Cuvioasa Parascheva, Sf. Nicolae	1773
6. Bis. Mărcuța	Str. Bis. Mărcuța nr.8	Adormirea și Sfinții Arhangheli	1587
7. Bis. Udricani	Str. Iuliu Barasch nr.11	Adormirea și Sf. Nicolae	1734
8. Bis. Scaune	Str. Scaune nr.2	Adormirea și Nașterea Maicii Domnului	1611
9. Bis. Flămânda	Str. Olimpului nr.17	Adormirea și Sf. Haralambie	1766
10. Bis. Ceauș Radu	Str. Vulturilor nr.5	Adormirea și Sf. Nicolae	1755
11. Bis. Bărbătescu Nou	Str. Cuțitul de Argint nr.1	Schimbarea la față și Adormirea	1906

*

*

*

COSTIN FLORESCU

În fața bisericii Sfântul Ion Piață 1979.

În fața Bisericii Parcul Domeniilor - CAȘIN-1981

În fața Bisericii Sfântului Ioan Nou 1993

În fața Bisericii Bucur 1992.

În fața Bisericii
Sfântului Spiridon Nou 1993

În fața Bisericii Răzvan 1993

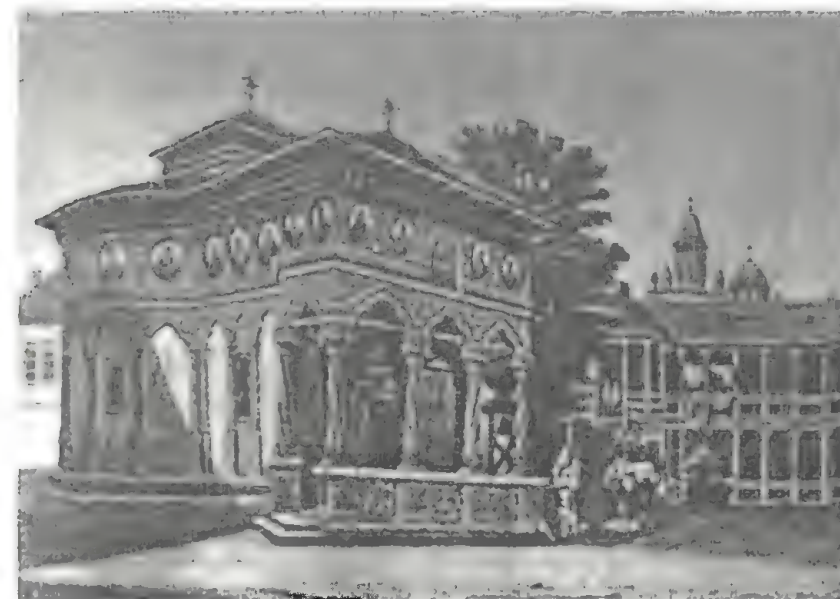

În fața Bisericii Sfânta Maria 1994

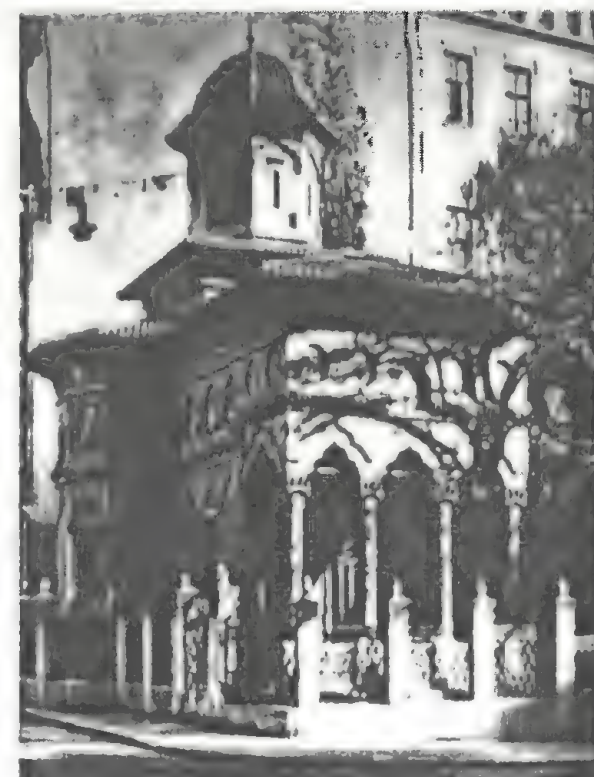

Lângă Troița din spatele
Bisericii Sfântul Nicolae - Creangă 1994

BISERICA STAVROPOLEOS

BISERICA STAVROPOLEOS CU HANUL DIN CURTE - 1800

BISERICA STAVROPOLEOS

Zidită 1722 - 1724, Sfințită 1724, Modificată 1728.
A avut de suferit la cutremurele din 1802, 1832, 1838.
Restaurare 1904, Reparații 1998.
Hram Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil.
Str. Poștei nr.6, sector 3, Prot. 3

BISERICA STAVROPOLEOS

Călugărul Ioanikie a venit în țara Românească pe la 1700, trimis de arhiepiscopul mănăstirii Pogonianis pentru a aduna mile în bani și alte valori de la credincioșii creștini mai avuți, deoarece biserica și hanul de unde sugeau cei de la Pogonianis, adică biserica și hanul lui Ghiorma Banul, care fiind distrus de foc s-a dărâmat după 1700, încetând veniturile lui.

La biserică a ajuns și kir Ioanikie unde a servit un timp scurt ca duhovnic. Pentru misiunea lui de a aduna bani, spre a fi mai important, cei de la Pogonianis l-au investit cu titlul de arhimandrit și preasfințitul a început să lucreze cu râvnă.

Cu o parte din banii adunați din mile a construit mai întâi un han înconjurat cu zid și având chilii din cărămidă, care han a început să aducă venituri. Hanul a fost construit înainte de ridicarea bisericii, ce a fost făcută să fie capelă a hanului, fiind așezată lângă poarta mare de intrare. Testamentul lui Ioanikie din 1733 arată că a zidit "un han den temelie în orașul București, aproape de Sfânta biserică Nașterea Domnului (a lui Ghiorma Banul) și alături de han a zidit o prea frumoasă cârciumă."

Adunându-se deci bani, Ioanikie a putut să construiască hanul și mai apoi biserica, în spatele bisericii lui Ghiorma, care a fost printre cele mai vechi din București (1564-1565).

Hanul și cârciuma au existat până la "Secularizarea averilor mănăstirești" dec. 1862.

Ioanikie a murit în jurul anului 1742. Primul egumen după el a fost Partenie (1742-1749). Toți egumenii care au fost la biserica Stavropoleor s-au străduit să adune cât mai multe bogății. Dau numele câtorva: Kir Matei Ierapoleos, Kiril sau Kirul, Timoteiu Arhierul, Kir Pahomie, Kir Timotei Arhimandritul, Kir Leontie egumen Stavropolean (1837).

Biserica a fost începută în anul 1723, sfințită în 1724 și modificată chiar de ctitor în 1728. Turla s-a așezat în 1731.

În 1823 biserica era acoperită cu olane, iar clopotnița cu șindrilă. Turla era pe Pronaos. Paraclisul a fost construit în interiorul hanului, iar în 1863 se afla în ruină.

**La biserica STAVROPOLEOS "PORTICELE",
galerii deschise cu coloane și arcade sub care sunt
depozitate și adăpostite pietre funerare, coloane,
capiteluri, ornamente, de la biserici ce nu mai există.
(LAPIDARIU)**

Ctitorul Ioanikie a închinat biserica mănăstirii GURA din eparhia Pogonianis din Epir în Noembrie 1735. Actul a fost întărit de Constantin Vodă Mavrocordat (domn fanariot).

Țin să precizez că hanul și biserica Stavropoleos nu s-au ridicat pe locul bisericii lui Ghiorma Banul, ci pe un loc alăturat, al boierului Barbu Bălăceanu, loc confiscat de Nicolae Vodă Mavrocordat, cel din ordinul căruia a fost asasinat Mitropolitul Antim Ivireanu, după ce a tăiat capul boierului Barbu, ce era ostil domnilor fanarioți. Alt boier Grigore Grecianu, cu loc alăturat terenului lui Ioanikie, îi dă de pomană “un codru de loc ca să fie cuprinsul bisericii mai mare”, iar Maria, fata logofătului Radu Grecianu, îi dă și dânsa un loc “ca să facă părintele Ioanikie clopotniță la biserica și hanul sfînției sale”, și “moșia ce se cheamă Greci ot sud Vlașca” prin testament (16 martie 1725), moșia de la Mălăești-Ilfov, 200 de stânjeni, două clopote, doi boi și altele și dorește să fie îngropată în biserica Stavropoleos, care avea atunci un mic cimitir, biserică din Mahalaua Grecilor. Și încetul cu încetul, biserica și egumenul ei se îmbogățeau, precum și Sfînții lupi de la mănăstirea Pogonianis. Biserica avea han, case, prăvălii, pivnițe, locuri, mori, țigani robi, vii, moșii ș.a. Mai avea proprietăți în mahalaua de la Fântâna Boului (unde este astăzi biserica Popa Tatu, din strada Nuferilor, zidită în 1764), și în alte mahalale și pe Podul Mogoșoaiei, în sus, (Calea Victoriei). Era una din cele mai bogate mănăstiri din Țara Românească. Toate cumpărăturile și daniile primite au fost întărite de Nicolae Mavrocordat în a doua domnie a sa (1742-1749). De asemenea, averile ei au fost întărite de Alexandru Moruzi. Acest voevod din urmă scutește biserica de plata pentru 300 de stupi, 300 de râmători (porci), 250 de oi, 30 vite mari, 20 pogoane vie, toate odăile din jurul bisericii, slujitorii hanului (și erau destui), iar de praznicul Sfînților Arhangheli primea 50 de taleri de la cămara domnească. Mihai Racoviță îi dă hrisov pentru milă, de sare ș.a.

Dania domnească fusese întărită din 1734 de Grigore Ghica Vodă astfel: “Deci de vreme ce toate facerile de bine ca aceste se întăresc de pravoslavnici domni cu hrisoavele domniilor lor, pentru adevărta vecuitoare... și domnia mea întărim, adevărim și încredințăm această milă ce s-a zis mai sus.”

Când Ioanikie a cumpărat un loc de casă în aprilie 1722, atunci s-a gândit să zidească un han în apropierea Mănăstirii Grecilor. Se pare că pe locul cumpărat de la Despa ar fi fost un Paraclis al boierilor Popești, pe

care Ioanikie l-a reparat, transformându-l într-o bisericuță. Aceasta însă nu are o dovadă documentară. Imaginea bisericii Stavropoleos din curtea hanului și starea ei la anul 1862 o redă părintele Gr. Musceleanu, care a văzut-o atunci.

“Această mănăstire este între Zlătari și Hanul Grecilor, are o întindere foarte mare, de toate părțile ocolită de case cu două etaje dărăpănate și ruinate încât singure spun că nu li s-a mai făcut nici o reparație de la întâia lor construcție.”

“Cele din față ajunseseră a fi amenințătoare, pentru care Guvernul, ca să evite pericolile la care era expus publicul trecător pe acea stradă, se văzu silit acum doi ani să ordone dărâmarea lor și astfel cele din față nu mai există, dar și restul ar trebui tot asemenea să fie ca să n-ajungă să cază singure.”

Într-un unghi al hanului este bisericuța cu acest nume, care este atât de mică încât nu poate încăpea 30 de oameni, este învelită cu olane de pământ. Nu numai că nu are turlă cât de mică care i-ar da figura de biserică, dar nici cruci nu are pe dânsa, încât la întâia vedere mai lesne se poate lua drept o magazie. Ea, până acum nu a primit nici o reparație.

La 8 Noembrie 1733 Ioanikie, ajuns Vlădică de Pogonianis, își face testamentul.

“Biserica lui Ioanikie la început (1724) a avut plan dreptunghiular, fără pridvor și abside laterale. La refacerea din 1730 i s-au adăugat absidele semicirculare, pridvorul deschis și s-a mărit altarul. Astfel biserica a căpătat plan treflat cu o turlă pe naos (1721).”

În timpul cutremurelor din 1802, 1832 și 1838 a suferit stricăciuni. În timp s-au făcut unele reparații.

În anul 1904 arhitectul Ion Mincu a restaurat biserica.

Tot în 1904 au fost refăcute medalioanele cu sfinți, de preotul pictor Vasile Damian. S-a construit și casa parohială.

În curticica bisericii se află un “portice”, galerii deschise dar acoperite, unde sunt adăpostite și conservate vechi inscripții, pietre funerare, capiteli, fragmente de coloane ș.a., de la biserici care nu mai sunt. În colecția de pietre funerare se află și aceea a ctitorului arhimandrit Ioanikie Stratonicheos.

“Biserica Stavropoleos prezintă un exterior bine realizat artistic, în prezent.” Interiorul este mic și are trei încăperi: pronaosul separat de naos, naosul, cu cele două abside și altarul.

Tâmpla de lemn sculptat (iconostasul) are trei uși și este acoperită cu icoane așezate într-o ordine precisă, cum este obiceiul. În naosul bisericii, în dreapta, se află scaunul original al lui Nicolae Mavrocordat, sculptat, având în partea de sus cele două steme: a Țării Românești și a Moldovei, de asemenea sculptate. În partea dreaptă a scaunului domnesc este așezat scaunul ctitorului Vlădica Ioanikie. Pe peretele dinspre apus, dreapta, din Pronaos, se află portretele ctitorilor în mărime naturală (refăcute). Al lui Ioanikie și al lui Nicolae Mavrocordat cu Doamna Smaranda și cei cinci copii. În partea dreaptă, tot în pronaos, se vede portretul mitropolitului Daniil și în stânga portretele donatorilor. Pe o piatră așezată în peretele de la Proscomidie este scris în relief, în grecește un pomelnic datat 8 noiembrie 1733, pe care se citește: "Numele acestei sfinte mănăstiri, Ioanikie arhiereu, Nicolae Vodă, Eustație, Aspra, Panaiot." Naosul este și el pictat cu scene religioase.

În altar este pictat Dumnezeu Tatăl într-o reprezentare mare. Calota este deasemenea pictată.

Printre sfintele odoare vechi, biserica are: o icoană a Maicii Domnului de argint din 1718.

O cutie de argint din 1720 în care se păstrează câteva sfinte moaște.

Un epitaf din catifea din anul 1766.

Un Tas mare (disc) de argint, cu Botezul Domnului și sfinți, din 1774.

Un Potir de argint lucrat "ajour" din 1785 ș.a.

* * *

Din toată construcția bisericii, Pridvorul deschis este cel mai artistic sculptat. Are șase coloane de piatră din care două sunt așezate în zidul Pronaosului. Sunt trei arcade frontale și două laterale. "Fațada pridvorului are o friză cu 13 medalioane circulare, cu chipul Mântuitorului și al celor 12 Apostoli."

Portalul de piatră ce încadrează ușa și Pisania este sculptat. Pisania de deasupra portalului este scrisă pe o piatră cu litere în relief, în grecește și românește și este încadrată cu motive vegetale. Piatra pisaniei este împărțită în două părți egale. Scrierea cu litere majuscule ne arată, când exista (fiind dispărută):

Pisania "Această sfântă și dumnezească biserică sau zidit din temelie întru slava lui Dumnezeu și întru cinstea și pomenirea marilor celor întru chip de foc și stăpânitori a cetelor Mihail și Gavriil. Întru a doua domnie a prea înălțatului și prea înțeleptului stăpân Domn Domnului Ioan Nicolae Alexandru Voevod a toată Ungrovlahia, vlădicind prea sfințitul mitropolit Kir Daniil, cu toată cheltuiala prea cuviosului întru ieromonahi și arhimandrit Kir Ioanikie den eparhia Pogonianis den satul ot Ostanița. În anul de la spăsenia lumii 1724. Octombrie 30"

CTITORII

Pe zidul de la ușă: Domnița Smaranda

Io Nicolae Mavrocordat

Pe zidul de la miazănoapte:

Arhontisa Elinca și soțu și

Arhon Serdar Grigorașco

Elena Arhontisa lui Vel Căpitan Atanasios

Marele Cămăraș Ioan etc.

Pe zidul de la miazăzi:

Mitropolitul Daniil

Kir Ioanikie și doi frați ai lui, Panaiotis și Nicolae

O altă **PISANIE**, pusă cu ocazia refacerii bisericii, scrisă în grecește, Pisanie dispărută, arăta:

"Pe când domnea cu strălucire preaînțeleptul Nicolae al lui Alexandru Exaporitul, cel înțelept și pe când păstorea Kir Daniil cel vestit, a ridicat den temelie, cu îndemânare acest lăcaș. L-a împodobit în fel și chip, cu de toate, după cum se vede, a clădit și un han, în apropiere, cu grădini, precum și biserica, cu multă râvnă, în care se slăvesc, cu cinste, Sfinții Voievozi și Athanasie cel Mare, păstorul Alexandriei. Biserica a înzestrat-o din belșug, cu toată cheltuiala sa, dintr-o mână preadarnică, vestitul Ioanikie, care e și arhiereu venerabil al vechii Stavropole, fiu al lui Eustație Pogonis, din Pogoniana, din satul Ostanița.

Și toate acestea le-a închinat, cu gând cucernic, smeritei mănăstiri a Voievozilor, numită Gura, care se află în Pogoniana, țara sa de obârșie. 1727 Octombrie 3"

În anul 1838 când a căzut turla din cauza cutremurului, dascălii Mihai și Simion Cristidis au deschis o școală în chiliile mănăstirii, unde se predă grecește.

Pe clopotul mare al bisericii era scris:

“Leontie arhimandritul Stavropoleanu, anna 1853 K.K. Hof. Glockengiesser in Wien 1853 Mich goss. Bartholomeu Kaffel.”

*

*

*

BISERICA ZLĂTARI

BISERICA ZLĂTARI- Prima din lemn este pomenită în 1667, 1669 și 1677. De zid în 1705. Înzestrare 1715.
Dărâmată și reclădită 1850-1852.
Ruinaută cutremur 1802. Reparații 1864, 1875, 1898.
Restaurare 1907 - 1908. Hram Nașterea Maicii Domnului
Calea Victoriei nr. 1, sector 3, Prot. 3

Mormânt al osemintelor ce au fost în cimitirul Bisericii Sf. Ioan Cel Mare, ce se află peste drum, mormânt din curtea Bisericii Zlătari. În fundul curții, dreapta.
Pe locul bisericii Sf. Ioan Cel Mare s-a construit C.E.C.-ul.

BISERICA ZLĂTARI

BISERICA ZLĂTARI, la 1881
(Xilografie de Iuliu Pop - "Boabe de grâu", anul IV - 1933)

Înainte de biserica ce o vedem în prezent au fost alte trei. *Prima* a fost de lemn și avea hramul Adormirea Maicii Domnului, făcută se pare de niște adunători de aur ai domniilor (Zlătari), în mahalaua Zlătarilor numită și a Popii Manta, care prin 1798 avea doar câteva case. Aceasta s-ar fi întâmplat pe la jumătatea secolului XVII.

Pe locul bisericii de lemn sau în apropiere, în anul 1705, Spătarul Mihai Cantacuzino, un frate mai mic al voevodului Șerban Cantacuzino, care Spătar a zidit Mănăstirea Colțea și alte sfinte lăcașuri, a ajutat la zidirea mănăstirii Zlătari.

Spătarul Mihai Cantacuzino a mai dăruit bisericii în 1715 "tot locul dinprejurul ei, cu pivnițe și prăvălii."

Pisania bisericii care este în limba greacă ne arată:

Întru slava și cinstea sfinților și marilor mucenici Dimitrie și Gheorghe, s-a clădit din nou, din temelie această Sf. și Dumnezeiească biserică Zlătari cu numele de mănăstire în anul mântuirii 1705 prin ajutorul Domnului Chir spătarul Mihail Cantacuzino (urmează unele date greșite) care a luat parte la clădirea și întemeierea acestui sfânt și dumnezeesc lăcaș, în zilele Înalt Prea Sfințitului Mitropolit al țării românești chiria Teodosie, care a cărmuit biserica lui Cristos până la anul 1709, și murind, corpul său l-au înmormântat în biserica sfintei Mitropolii din București. Iar *a doua oară*, în anul 1850, fiind în mare ruină și dărăpănare această Sf. și Dumnezeiească biserică, s-a început a se reclădi din nou din temelie, cu binecuvântare Înalt Prea Sf. Mitropolit al Ungro-Valahiei D.D. Nifon, în zilele Prea Înălțatului Domn al țării Barbu Dimitrie Știrbeiu, de Prea Sf. Arhiepiscop D.D. Calistrat Liviu numit și Chiril, egumenul de pe atunci al acestei Sf. Biserici, care a putut de a termina numai zidirea bisericii de roșu, căci după câteva zile a încetat din viață în urma unei boli de care de mult suferea, și al cărui corp i s-a înmormântat aici în partea dreaptă a bisericii, în mormânt de zidărie și piatră peste tot."

Lespedea de pe mormânt este din marmură albă sculptată și scrierea de pe ea este în amintirea celui mort. Textul este în grecește.

Lucrarea bisericii a fost terminată de Prea Sfințitul Arhiepiscop D.D. Athanasie Livis, care a împrejmuit-o cu case.

Hramul fiind Nașterea Maicii Domnului (8 sept), ziua în care s-a sfințit biserica. Clopotnița ei a fost mare și frumoasă dar a dispărut de mult.

Deci, prima biserică de lemn, a Zlătarilor, ar fi fost făcută de zlătarii adunători de aur...ceea ce nu este atestat documentar. A doua biserică a fost făcută de spătarul Mihai Cantacuzino pe locul celei de lemn, sau foarte aproape, la anul 1705, înzestrând-o cu pivnițe, prăvălii, moșii și câteva "metohuri".

Nicolae Vodă Mavrocordat, care a domnit de două ori în Moldova și de două ori în Țara Românească, i-a dăruit moșia boierilor Stănești, ce se trăgeau din vestiții Buzești.

În anul 1802 biserica a fost zdruncinată rău de cutremur, în special clopotnița. I s-au făcut atunci oarecare reparații.

În anul 1852 starea bisericii era jalnică, iar cutremurul din 1838 o degradează și mai rău, având nevoie de reparațiuni serioase.

Vechia biserică fiind dărâmată s-a zidit alta (1850-1852) de egumenul Calistrat Livis, care a reparat atunci și casele ce înconjurau biserica. "Adică face toată împrejmuirea cu camere și apartamente, precum se vede, în jurul acestei sfinte biserici, chiar din temelie." Pictura bisericii a fost realizată de Gh. Tattarescu. Turnul clopotniței ce fusese dărâmat în 1903 s-a rezidit. Picturile de pe turn au fost făcute de grecul Diamandopulos. Biserica a suferit reparații în 1803, 1864, 1876, 1898, iar restaurarea a avut loc între anii 1907-1908.

Vechia biserică, aceea din 1852 era descrisă astfel:

"Avea trei intrări la altar, 23 ferestre cu chenare de piatră sculptate, zugrăveală, clopotniță de lemn ce se afla deasupra porții. Construcția bisericii la 1850-1852 sub egumenul Calistrat Livis a fost realizată de către "dumnealui polcovnic Anastasie Gudin", planurile fiind făcute de Xavier Villacrosse.

După un timp Clopotnița s-a făcut din zid. A fost mare și frumoasă, dar a dispărut. Pe un clopot era următoarea inscripție în limba bulgară (de tranziție), care inscripție a fost tradusă cu destule greșeli. Scrierea arăta: "Acest clopot l-au dăruit dumnealor Ștefan Sancovici (sau Staicovici), Stoica Notoici (sau Iotoici), bisericii moldovene de răsărit pentru veșnica pomenire a parohului Ioano Popovici (care a fost ostenitor),

când a fost în vremuri grele dom Ștefan Herigi în orașul Graci (Graji) 1780 aprilie 10."

În partea de sus a clopotului era scris cu litere în relief: "Martin Felt m-a turnat la Graz, în anul 1780."

* * *

Mănăstirea Zlătari a avut și Paraclis ce se afla lângă odăile egumenești. Avea trei ferestre și la ușă chenar de piatră.

În fața Paraclisului, care a fost dărâmat în 1850, odată cu vechia biserică, se afla un foișor cu trei stâlpi de piatră.

Casele egumenești se aflau în interiorul curții mănăstirei.

Când s-a reconstruit mănăstirea s-au făcut în jurul bisericii alte case cu un etaj. Egumenul avea 12 camere și 3 bucătării, la etaj. Restul încăperilor erau închiriate. Ele formau "Hanul Zlătari". În anul 1839, în odăile de sus ale Hanului aveau sediul două ministere: Departamentul Dreptății (al Justiției) și Instrucțiunii publice. În 1852, în han, dl. K.G. Stavrides a deschis un pension. În 1866 se așează în han, Cazarma Gărzii Orășenești.

În anul 1871 Ministerul Cultelor instalează, tot în han, Gimnaziul "Matei Basarab", plătind o chirie anuală. Dar în han a funcționat în special "Argintăria și Zărăfia."

În secolul XVIII lucrau aici unii din vestiții argintari Aromâni din Moscopole și Bitolia. În hanul Zlătari s-au turnat uneori și monede false. Tot în sec XVIII hanul a fost sediul preferat al bancherilor bucureșteni. Cele de mai sus mi le-a spus bunul meu prieten Prof. Dr. Docent Geoge Potra.(+)

De altfel, el a scris printre multe altele, o carte despre "Hanurile Bucureștene."

În anul 1903, din necesități urbanistice, hanul a fost dărâmat, așa cum s-a petrecut și în timpul nostru, când biserica Zlătari a fost înăbușită de blocuri, sacrificându-i-se spațiul și grădina. Am citit atunci, o scriere de pe o coală de hârtie așezată pe ușa bisericii, în care un preot (?) își arăta mulțumirea față de regim (cel comunist), pentru clădirile ce s-au făcut pentru înfrumusețarea Căii Victoriei. (Sărmanul preot!)

Revenind la Paraclisul Mănăstirii Zlătari, aceasta avea hramul Sfântului Andrei și acolo se închinau rușii din București și cei în trecere.

BISERICA SFÂNTUL MINA - VERGU

BISERICA SFÂNTUL MINA - VERGU
 Prima biserică înainte de 1724. Zdruncinată de cutremur în 1838.
 A ars în Martie 1847.
 Refăcută între anii 1848 - 1874. Refăcută a doua oară în 1901.
 Restaurată după cutremurul din 10 Noiembrie 1940.
 Hramuri vechi: Sf. Dumitru și Sfinții Arhangheli.
 Hram nou: Sfântul Mina.
 Str. F.C. Robescu nr.18, sector 3, Prot. 3

BISERICA SFÂNTU MINA-VERCU (Prima biserică s-a numit bis. Vergului)

Prima biserică de lemn nu se știe când a fost făcută. A fost apoi zidită de Mitropolitul Daniil înainte de sept.1724, care a trecut fondarea primei biserici sub tăcere.

Mitropolitul a făcut biserica din zid cu ajutorul Ancuței (așa se spune) fiica lui Popa Vlad, care a fost înmormântată în biserică...Se mai spune că Ancuța (Doamna Ancuța) ar fi fost fiica lui Radu Vodă Șerban (!) Din textul Pisaniei nu reiese aceasta.

În pomelnicul de piatră de la proscomidie al bisericii scrie la morți : Vergu, Vartolomeu monahul, Doamna Ancuța ș.a.

Se vede deci că primul ctitor al primei biserici a fost marele boier Vergu.

“Multe fețe bisericești (egumenii), aciuai și măriți la noi de Domnii Fanarioți, au ascuns sau au distrus o serie de Documente și Pisanii ale bisericilor, în dorința de a distruge tot ce este românesc.” Banul Cantacuzino o numea “Biserica Școala Vergului”, care a fost scutită de diverse dări. În cutremurul din 1838 biserica s-a șubrezit, iar în martie 1847 a ars până în temelie. După această nenorocire a fost refăcută , lucrarea terminându-se abia în anul 1874. În 1901 este din nou refăcută și pictată de Vasili Damian. După cutremurul din 1940 mai suferă o restaurare. Numele de Vergu a fost dat bisericii și mahalalei după numele lui Vergu ambasador al lui Constantin Brâncoveanu.

Numele de Sfântul Mina l-a primit atunci când s-au adus moaștele sfântului de la Biserica Stelea, deoarece aceasta a ars în anul 1847. Fusesse zidită în jurul anului 1580 și s-a aflat în piața dintre str. Decebal și fostul Bulevard “Domniței.”

Pisania bisericii MINA-VERGU este scrisă pe o piatră așezată pe zidul din pronaos, în dreapta, cu scriere în relief, vopsită în negru pe fond argintiu și arată: 1724 (7233) sept.1 “ Această sfântă și dumnezească biserică unde să cinstește hramul sfântului marelui mucenic Dimitrie izvorătoriul de mir și sfinții arhistratigi Mihail și Gavriil și celelalte fără trup puteri, iaste zidită den temelia ei și înfrumusețată precum să vede cu toată cheltuiala preasfințitului mitropolit al Ungrovlahiei chir Daniil, în zilele prealuminatului domnului nostru Io Nicolae Alexandru Voevod,

BISERICA SFÂNTUL MINA - VERGU

BISERICA SFÂNTUL MINA - VERGU

Prima biserică înainte de 1724. Zdruncinată de cutremur în 1838.

A ars în Martie 1847.

Refăcută între anii 1848 - 1874. Refăcută a doua oară în 1901.

Restaurată după cutremurul din 10 Noiembrie 1940.

Hramuri vechi: Sf. Dumitru și Sfinții Arhangheli.

Hram nou: Sfântul Mina.

Str. F.C. Robescu nr.18, sector 3, Prot. 3

BISERICA SFÂNTU MINA-VERCU (Prima biserică s-a numit bis. Vergului)

Prima biserică de lemn nu se știe când a fost făcută. A fost apoi zidită de Mitropolitul Daniil înainte de sept.1724, care a trecut fondarea primei biserici sub tăcere.

Mitropolitul a făcut biserica din zid cu ajutorul Ancuței (așa se spune) fiica lui Popa Vlad, care a fost înmormântată în biserică...Se mai spune că Ancuța (Doamna Ancuța) ar fi fost fiica lui Radu Vodă Șerban (!) Din textul Pisaniei nu reiese aceasta.

În pomelnicul de piatră de la proscomidie al bisericii scrie la morți : Vergu, Vartolomeu monahul, Doamna Ancuța ș.a.

Se vede deci că primul ctitor al primei biserici a fost marele boier Vergu.

“Multe fețe bisericești (egumenii), aciuai și măriți la noi de Domnii Fanarioți, au ascuns sau au distrus o serie de Documente și Pisanii ale bisericilor, în dorința de a distruge tot ce este românesc.” Banul Cantacuzino o numea “Biserica Școala Vergului”, care a fost scutită de diverse dări. În cutremurul din 1838 biserica s-a șubrezit, iar în martie 1847 a ars până în temelie. După această nenorocire a fost refăcută , lucrarea terminându-se abia în anul 1874. În 1901 este din nou refăcută și pictată de Vasili Damian. După cutremurul din 1940 mai suferă o restaurare. Numele de Vergu a fost dat bisericii și mahalalei după numele lui Vergu ambasador al lui Constantin Brâncoveanu.

Numele de Sfântul Mina l-a primit atunci când s-au adus moaștele sfântului de la Biserica Stelea, deoarece aceasta a ars în anul 1847. Fusesse zidită în jurul anului 1580 și s-a aflat în piața dintre str. Decebal și fostul Bulevard “Domniței.”

Pisania bisericii MINA-VERGU este scrisă pe o piatră așezată pe zidul din pronaos, în dreapta, cu scriere în relief, vopsită în negru pe fond argintiu și arată: 1724 (7233) sept.1 “ Această sfântă și dumnezească biserică unde să cinstește hramul sfântului marelui mucenic Dimitrie izvorătoriul de mir și sfinții arhistratigi Mihail și Gavriil și celelalte fără trup puteri, iaste zidită den temelia ei și înfrumusețată precum să vede cu toată cheltuiala preasfințitului mitropolit al Ungrovlahiei chir Daniil, în zilele prealuminatului domnului nostru Io Nicolae Alexandru Voevod,

ajutorând la această biserică și jupâneasa Ancuța fiica popii Vladului, care s-au îngropat aicea, ca să fie sfinții sale vecinică pomenire și s-au săvârșit la luna lui septembrie 4 ani leat 7233”(1724) Textul acestei pisanii a fost transcris după o fotografie din colecția Muzeului de Artă al României.

Biserica, la început, fiind mică, a fost refăcută și mărită și i s-a făcut pardosea cu mozaic. (scrie într-un document.)

Catapeteasma bisericii este sculptată artistic, iar sfintele moaște ale Sfântului Mina sunt așezate sub un baldachin frumos.

Clopotnița se află în curte, în partea stângă a bisericii.

Ionescu Gion scria în 1899:” Biserica Vergului e zidită la 1725 de Vergu Vartolomei și de Doamna Ancuța. Acest Vergu e poate boierul pe care Brâncoveanu îl întrebuința în cele mai multe din grelele sale afaceri diplomatice la Constantinopole, și care poate a contribuit și el a se ridica această biserică acolo unde se găsește și astăzi, fiind și el locuitor într-această parte a Bucureștiului. Biserica Vergului s-a numit și Biserica Domniței Ancuța, de unde și numele de strada Domniței dat unei strade din vecinătatea bisericii... Hramul Vergului este Sfântul Mina și, ca și pentru alte biserici bucureștene, Mitropolitul Daniil (1720-1732) care a reparat-o, spune că a zidit-o, ceea ce nu este adevărat.”

La această biserică mergea să se închine marele creștin român și savant Nicolae C. Paulescu, născut la 30 octombrie 1869 și decedat la 10 iulie 1931 în București. Mormântul i se află la cimitirul Bellu. (Fig.15) A trăit doar 62 de ani. Să ne amintim mai des de el. El a realizat renumitul medicament “insulina”.

*

*

*

BISERICA ICOANEI

ÎN VECHIME

BISERICA ICOANEI (ICOANA). Prima construcție prin sec.XVI, a doua prin 1745 - 1750, a treia 1784 - 1785.
Hramuri: Adormirea Maicii Domnului, Sfânta Troiță, Sfântul Ioan Botezătorul și Sf. Nicolae al Mirelichiei.
 Str. Icoanei nr. 12, sector 2, Prot. 2

BISERICA ICOANA (ICOANEI)*Strada Icoanei nr.12, sect.2, prot.2**Prima construcție prin secolul al XVI lea, a doua prin 1745-1750, a treia 1784-1785**Hramuri: Adormirea Maicii Domnului, Sfânta Troiță, Sfântul Ioan Botezătorul și Sfântul Nicolae al Mirelichiei.***Îngerul din curtea bisericii Icoanei de lângă cișmea.****Sarcofagul de piatră al Generalului Odobescu din Curtea bisericii Icoanei.**

Biserica Icoanei prima dată s-a numit Biserica Ceaș David, după numele mahalalei, apoi biserica Popa Dima și în cele din urmă biserica Icoana, după sfânta icoană a Precistei (Maica Domnului) tămăduitoare de bolnavi, datată 1682.

Prima biserică de lemn a fost ridicată de Ceașul David Corbea cu hramul Adormirea Maicii Domnului și Sf. Nicolae.

Construcția ruinându-se, pe locul ei a fost făcută alta de Misail Monahul (Macarie). Ruinându-se și aceasta a fost ridicată a treia pe locul celei ruinate, de Panait Băbeanu la 1784 și sfințită la 1786 (data pisaniei). Aceasta a fost și ea dărâmată de cutremurul din 1838 și a fost rezidită a patra oară de Pană Băbeanu (nepotul).

Pisania cu data de 1786 a bisericii Icoana ridicată de Panait Băbeanu (a treia oară) arată hramurile: Sfânta Troiță, Adormirea Maicii Domnului, Sfântul Prooroc Ioan Botezătorul. și Sf. Nicolae.

Prima biserică făcută de Ceașul David Corbea, ofițer al lui Constantin Vodă Brâncoveanu, utilizat în misiuni diplomatice, ajungând și la curtea lui Petru cel Mare al Rusiei, a fost de lemn. Biserica actuală își trage numele de la o icoană din 1682 care a fost găsită într-o zi lăcrămând.

Prin veacul 18 a fost cunoscută cu numele de biserica Ceaș David, primul ctitor, și altădată cu numele de biserica Popei Dima.

Vechia construcție ruinându-se, pe locul ei, Misail Monahul, cu numele călugăresc Macarie schimnicu, fost logofăt din neamul boierilor Băbeni, a înălțat altă biserică, tot din lemn, cu o singură turlă, având în jurul ei câteva chilii. Și această biserică ruinându-se, pe locul ei, fostul mare căpitan de lefegii, Panait Băbeanu, ce a devenit mai apoi Sluger, a înălțat o altă biserică între anii 1784-1786 (data pisaniei), cu hramul Sfânta Troiță, din zid, având două turlă și 12 chilii înconjurătoare. Lăcașul s-a bucurat de scutiri și privilegii domnești începând cu sec.XIX.

În anul 1838, din cauza cutremurului, s-a năruit, dar a fost rezidită de Pană Băbeanu, nepot de frate al căpitanului Panait Băbeanu, cu ajutorul enoriașilor. Ultima restaurare, așa cum o vedem în prezent, a fost făcută între anii 1887-1889 de către Elenca Băbeanca, refăcându-se pictura și construindu-se pridvorul.

Tot atunci s-au refăcut și turelele, cea de pe naos, rotundă, de zid, și dreptunghiulară cea de pe pronaos, de lemn. Prin sec.XIX, când s-au mai făcut unele reparații, au fost mărite ferestrele.

În biserică, în dreapta, sunt zugrăviți ctitorii: Panait Băbeanu, Ion Băbeanu, vel logofăt Braslea, Cocona Sofica, copiii Elena, Nicolae, Marica, Panait, părintele Macarie Băbeanu ctitorul bisericii vechi.

În stânga: Stoean Braslea logofăt, Cocona Bălașca soția sa, Cocona Ana Ecaterina Păuna și un copil Elena.

În interior, deasupra ușii, se află această inscripție:

“Restaurată și zugrăvită din nou în anul 1889 (de Elena Băbeanca), de D. Epitrop ctitoricesc Mihail I. Băbianu cu concursul binevoitor al domnului Epitrop bisericesc Varlaam.”

Printre altele biserica are o icoană de lemn îmbrăcată în argint aurit, reprezentând pe Maica Domnului cu Isus, între Sfinții Mihail și Gavriil. Scrierea de pe ea, partea de jos a icoanei, este în relief.

O icoană care are inscripția cu litere în relief, în partea de sus, dreapta. În partea de jos a icoanei, cu litere săpate, sunt scrise numele a 32 de persoane. Ultima: Filip Nicolae argintar.

O icoană de lemn cu scriere în grecește și datată 10 februarie 1788.

Altă icoană de argint și alte câteva poleite cu aur.

În altar, un Chivot de argint pe care scrie 1813.

Mai are și un pomelnic în piatră cu scris pentru vii și pentru morți. Un disc de argint cu scriere săpată și datat 6 decembrie 1786.

În curte, în partea stângă, lângă biserică se află impunătorul mormânt al Generalului Odobescu (un sarcofag de piatră) având deasupra un coif. Mai spre gard se află un înger de piatră lângă o cișmea cu robinet.

Clopotul mic, dispărut, avea scris pe el:

“Acest clopot, este, hărăzit la această sfântă biserică a Maicăi Precistii din mahalaua Ciauș David, de Toader vătaful de măcelari, prin osteneala dumnealui ctitorul bisericii, Panait slugerul, 1799. (Este vorba de clopotul vechi)

Pisania pe o piatră fixată în zidul din partea stângă a intrării în biserică (în exterior), cu litere în relief arată:

1786 sept.2 “Această sfântă și înfrumusețată beserică, unde să proslăvește numele celui în Troiță mărit Dumnezeu, întru cinstea și prăznuirea preasfinției de Dumnezeu Născătoarei și a sfântului prooroc Ioanu Botezătorul și a marelui ierarh Nicolae, s-au zidit din temelie în zilele înălțatului domn, Mihail Constandin Suțu voevod, mitropolit fiind preasfinția sa chir Grigorie, la anul 1784, care s-au zidit prin prejur chilii ca să fie pentru adăpostirea săracilor, călugărițe și femei văduve, scăpătate și a celor streini, bolnavi ce vor năzui la ajutorul sfintei Icoane. Iar preoții sau călugării sau nimeni însurat cu o femeie să nu aibă voe a șede la chiliile dinăuntru, după cum și cu groaznic blestem s-au făcut acest așezământ.

Numai ctitorii să aibă voe, de nu să va purta cineva cu buna orânduială sau preot sau din cele ce lăcuesc în chilii, să-l dea afară. Venitul ce să va strânge la beserică să ia preoții doi bani și epitropul un ban ca să fie pentru ajutorul săracilor și la cele ce vor lipsi la sfânta beserică. Iar celelalte daruri ce vor dăru domnii, sau alt pravoslavnic creștin și acelea să fie tot în mâna epitropului. Totdeauna preoții și cu un diac să fie nelipsiți. Iar după sfârșitul vieții mele las, cu sufletul meu, ca numai din neamul meu să rămâe epitropi peste toate acestea ce mai scriu, nepoții și strănepoții. Fost-au cheltuitor și ostenitor dumnealui Panait Băbeanu, vel căpitan za lefegii, având ajutor și de la alții pravoslavnici creștini, și s-au săvârșit la anul 1786 septemvrie 2.”

“Iar cine va stricava un așezământ dintru-acesta să aibă a da seamă la înfricoșata și dreapta judecată cerescului împărat.” Aceasta este Pisania a doua de piatră pusă de Panait Băbeanu.

“... și s-a ridicat în marginea bălții de la Icoana o sfântă mănăstire de maici zisă a Icoanei, după o icoană a Maicii Domnului care a fost găsită într-o zi lăcrimând.”

În curtea acestei mănăstiri a fost și un spital de alienați mintal.

Biserica Icoanei are astăzi, în apropiere, un mic parc numit Grădina Icoanei, lăsat în paragină. Acest parc este rămășița unei dumbrăvi mai mari ce a existat pe vremuri acolo, lângă o baltă.

Ionescu – Gion scrie în cartea sa “Istoria Bucureștilor” din 1899 cele ce urmează (la pag.178) : biserica Ceauș David.

Missail Monahul fusese pe mireniă Mihail Logofătul de taină și slujise cu multă credință din “mică vârstă” până la adânci bătrânețe la deosebiți Domni ai Țării. Călugărindu-se, el a zidit în București două biserici, una pe care hrisovul lui Alexandru – Vodă Ipsilanti, din 1 mai 1775, o pune în mahalaua Hagiului și e cu hramul Adormirei și a Sfinților Voevozi, și alta în mahalaua cu același nume, care a devenit mai târziu Mahalaua Icoanei, iar biserica a luat numele de Biserica Icoanei. Missail Monahul a făcut la biserica Ceauș David chilii pentru femei sărace. Erau la Ceauș David și la Hagi 14 chilii pentru 21 de femei pe care le întreținea de hrană și de îmbrăcăminte veniturile bisericilor, adică chiriele de la o pivniță cu șase case de lângă Poarta Domnească de sus, din mahalaua Sfântului Dumitru al Bălăcenilor.

Missail Monahul trebuie să fi fost din neamul Băbenilor, de vreme ce Băbenii erau ctitori la această biserică în sec. XVIII. Biserica Ceauș David trebuie să fi fost zidită dinainte de 1700.”

Nicolae Iorga, în “Conducător Istoric” din 1935 scrie la pagina 13 : “Un ofițer al lui Brâncoveanu, ardelean de origine, Ceaușul David Corbea, întemeie biserica Icoanei (făcătoare de minuni), refăcută de câteva ori (mai ales în 1784, o icoană a Brâncovenilor și a Văcăreștilor etc, îmbrăcată în argint de argintarul Filip Nicolau, la 1681-1682, în dosul bisericii un mic schit de călugări) și atât !

G.D. Florescu, în lucrarea “Din vechiul București”, la pagina 57 scrie: “ Biserica Icoanei de azi este cunoscută în cursul veacului al XVIII lea, uneori cu numele de biserica Ceauș David ca și mahalaua în care se afla, altă dată cu numele de Biserica Popei Dima. Ctitorie a lui Misail Monahul, fost logofăt de taină, cunoscut și sub numele călugăresc de Macarie schimnicul, din neamul boierilor Băbeni, prin anii 1745-1750, anul exact nu se știe.

Biserica a fost înălțată pe locul unei fundații religioase mai vechi, judecând după o icoană din 1682 de unde-și trage și numele actuala biserică ce avea pe la sfârșitul veacului al-XVIII-lea chilii înconjurătoare. Biserica de piatră ridicată între 1784-1786 de către Panait Băbeanu pe locul celei de lemn a lui Misail Monahul avea ca hram Sfânta Troiță. Surpată în 1838 de cutremurul din acel an, a fost rezidită de către Pană Băbeanu, nepotul de frate al căpitanului de lefegii Panait, fiind ajutat și de enoriași. Ultima restaurare, așa cum se vede azi (1935) este făcută de către Elenca Băbeanu pe la sfârșitul veacului trecut, la 1889.”

BISERICA DICHIU

**BISERICA DICHIU (TIRCHILEȘTI)
SAU
BISERICA SFÂNTULUI NICOLAE DIN TIRCHILEȘTI
Zidită 1773
Hramuri: Adormirea Maicii Domnului și Sf. Nicolae
Str. Icoanei nr.72, sector 2, Prot.2**

BISERICA PAROHIALĂ DICHIU – TIRCHILEȘTI
SAU
BISERICA SFÂNTUL NICOLAE DIN TIRCHILEȘTI

Str. Icoanei nr.72, sect.2, Prot.2, Zidire 1773

Hramuri: Adormirea Maicii Domnului și Sfântul Nicolae

Biserica nu are vreo Pisanie sau Inscripție din care să rezulte anul întemeierii sau numele ctitorilor.

Stilul bisericii este cel din epoca Brâncovenească.

După tradiție, primul ctitor ar fi fost un monah care era “dichiu”, adică mai mare peste călugării de la Sfânta Mitropolie.

Dichiu mai înseamnă și economul unei mănăstiri.

Acest Dichiu a fost ajutat în osteneli de un bun creștin cu numele de Tărchilă, cum ulterior s-a numit și mahalaua (cartierul), care s-a dezvoltat în jurul bisericii. Se crede că ar fi fost construită între anii 1773-1775 ca schit de călugări – în afara orașului. Cu vremea, când Bucureștiul s-a extins, schitul a fost transformat în biserică parohială (de enorie) cu o modificare a construcției, prin alungirea clădirii și ridicarea unei turle de lemn (anul 1880), cum se prezintă și în prezent. I s-au făcut reparații interioare prin desfacerea tencuielilor până la cărămidă și apoi pictată în întregime între anii 1949 – 1953, iar în anul 1955 i s-au făcut și reparații exterioare. În prezent (iunie 1993) biserica se află în reparație interioară, zidăria și pictura.

În dreapta, în curte, se află o mare lespede funerară de piatră, veche, cu scrierea cam ștearsă de vreme.

În curte, fund-dreapta, se găsește o cruce veche de piatră pe mormântul unui călugăr. În curtea din stânga bisericii se află mormântul preotului paroh Zaharia Mantulescu (9 III 1903 – 26 IX 1978), un preot care a fost iubit de enoriașii săi.

Preoții în prezent (când s-au făcut aceste note): Ion Malciu și Mircea Constantinescu.

Nicolae Iorga în “Inscripții din bisericile României”, pagina 353, lucrare 1907, scrie: Biserica Sf. Nicolae din Tîrchilești (Dichiu).

1. Pe o icoană îmbrăcată în argint, data de 1848

2. Evanghelie din 7258 (1749-1750)

3. Minei din Buda

4. Pe o icoană : “ Această sfântă și dumnezească icoană s-au îmbrăcat în argintiu de robu lui Dumnezeu Bratie măcelar, Ene șalvaragiu, Nicolae pielar, cu tovarășii săi: Iona, Moise măcelar, Sima cârciumar, prin silința preotului Ștefan și a lui moșu Ilie (pe la 1850-1860).

Nicolae Stoicescu scrie în lucrarea sa “Repertoriu bibliografic al monumentelor feudale din București” (1961):

“Biserica Dichiu a fost zidită în anul 1773 de un Tîrchilă și de un călugăr, dichiu al mitropoliei. A suferit avarii la cutremurul din 1838, “toate bolțile și zidurile clădite în chip de arcuri s-au crăpat și mișcat din loc”. În anul 1888 biserica a fost mărită și i s-a adăugat o turlă. A suferit reparații în anii 1898 și 1903. A fost repictată în 1940 – 1953. Are o turlă pe naos și clopotnița pe pronaos. Pridvor în față spre a mării biserica.

G.D. Florescu în lucrarea sa “Din vechiul București” (1935) scrie:

“Biserica Dichiu sau biserica Sfântul Nicolae din Tîrchilești, ridicată în anul 1773, într-o mahala cunoscută (pe vremuri) ca Mahalaua Dichiului. Numele actual îl poartă din 1852.

G.I. Ionescu – Gion, în monumentală sa lucrare “Istoria Bucureștilor” din 1899 scrie:

“Biserica Tîrchilești. Îi mai zice și Dichiu, după numele unuia din fondatori, călugărul Dichiu, adică un călugăr care fusese “dikeu” la vreo mănăstire sau biserică oarecare. Numele de Tîrchilești îl are de la Moș Tîrchilă, moșul și strămoșul, probabil al unui neam numeros al Tîrchileștilor. Are hramul Adormirea Maicii Domnului și anul zidirii este 1773.”

*

*

*

BISERICA DARVARI

Autorul în curtea Schitului DARVARI

BISERICA DARVARI, zidită 1834.
Hramuri: Sfinții Împărați și Sfinții Arhangheli.
Str. Schitu Darvari nr. 3, sector 2, Prot.2

SCHITUL DARVARI

Str. Schitul Darvari nr.3, sect.2, Prot.2

Zidire 1834

Hramuri: Sfinții Împărați și Sfinții Arhangheli

*La început s-a prăznuit Învierea Sfântului Lazăr - și s-a numit
Schitul Icoana*

Acest Schit se află în spatele bisericii Icoana (Icoanei).

În 1834 căminarul Mihail Darvari și soția sa Elena (din familia Buzeștilor) au cumpărat terenul de la familia Băbeanu, ctitorii bisericii Icoana și au construit o biserică mică, fără turlă, cu hramul Sfinții Constantin și Elena și Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil, spre a servi ca Metoh al mănăstirii românești de la Sfântul Munte Athos. În 1835, ctitorii au chemat aici călugărițe de la mănăstirile Ciorogârla și Pasărea, întemeind un Schit de maici cu un preot slujitor. Pentru întreținerea bisericii și a maicilor, ctitorii au înzestrat schitul cu patru imobile în București pe care biserica le mai deține și în prezent.

În 1854 ctitorul Mihail Darvari moare de holeră în vârstă de 56 de ani. În 1868 ctitora Elena Darvari a adus călugări în locul călugărițelor, care între timp plecaseră, transformând în Schit de călugări și statornicind pe lângă imobilele fundamentale și o subvenție de 60 de galbeni anual pentru întreținere. Cu trecerea timpului a suferit unele stricăciuni care au fost reparate în 1895.

Tot în acest an s-a construit o turlă, epitrop fiind Nicolae Darvari. În 1932, epitropul General Mihail Darvari, nepotul ctitorului, văzând că biserica este ruinată a hotărât să o reclădească și astfel în 1933 biserica cea veche a fost dărâmată, construindu-se până la sfârșitul anului alta, cea care este în prezent, în stil oltenesc – muntenesc. Zidurile sunt din cărămidă, iar acoperișul de tablă. Pictura a fost executată în frescă de pictorul Keber în anul 1934. În anul 1967 prin donațiile credincioșilor binevoitori s-a spălat și restaurat pictura murală.

Mormântul ctitorei se află așezat în naos, în partea dreaptă și este acoperit cu o lespede de marmură cu data 1797-1854.

În prezent biserica este biserică de mir.

Obiectele valoroase la această biserică sunt icoanele de la tâmplă, care au o vechime de peste 250 ani și sunt aduse de la biserica din comuna Străjești (Olt), ctitoria familiei Buzeștilor.

Biserica este monument istoric.

Deasupra ușii de intrare în biserică se află **Pisania** cu următoarea scriere: "Acest sfânt lăcaș s-a zidit din temelie și s-a înfrumusețat precum se vede cu cheltuiala D-nealui Căminarul Mihalache Darvari, în zilele Măriei Sale Alexandru Dimitrie Ghica Voevod, unde se prăznuiește hramul Învierii Sf. Lazăr și Sfinții Împărați Constantin și Elena și Sfinții Voevozi Mihail și Gavriil. 1834, August 10."

În biserică sunt zugrăvite chipurile ctitorilor: Mihail, Elena, Constantin Darvari, deoparte, iar de cealaltă parte: Olimpieada Arsachi, Elena Arsachi, Elena Darvari și fetele.

În anul 1962 în chiliile schitului se afla Protoreria 1 Capitală.

Pe lespedea de marmură a lui Mihalache Darvari, înflorită și scrisă cu litere chirilice în versuri, citim (tradus):

Peste tristele morminte
Când vei trece călător
Îți mai aduci atunci aminte
Că și tu ești muritor.
Viața, slava și averea
Se sting toate în mormânt
Dar virtutea ce nu piere
Ne mai poartă pe pământ.

Pe clopot scrie:

"Acest clopot s-au făcut în zilele maicei Asinefiei îngrijitoare și s-au plătit de maica Macaria monahia spre veșnică pomenire. D.F. Wolff"

În curtea paraclisului Darvari se aflau două morminte.

În apropierea Schitului Darvari se află un "Azil de bătrâni."

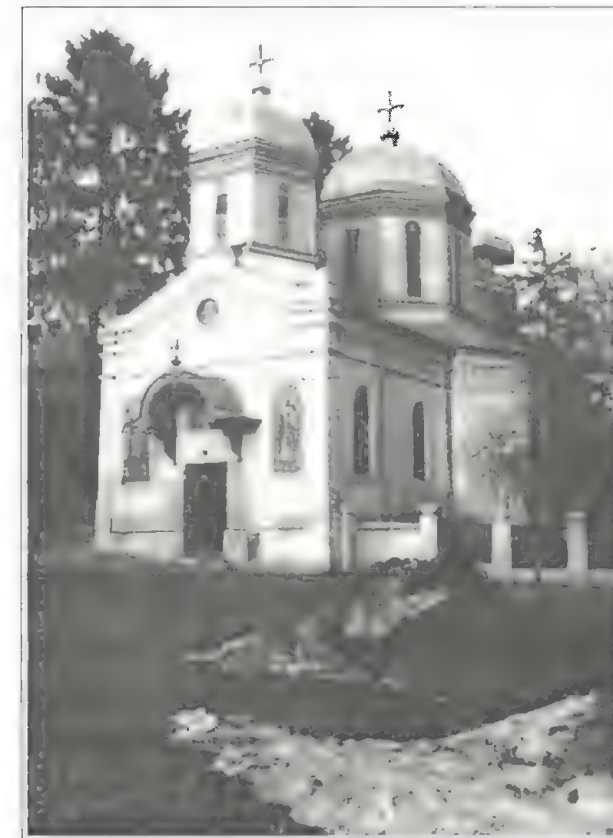
În anul 1864, în urma unei dispoziții, s-au retras toate călugărițele din schiturile bucureștene la o mănăstire din afara orașului.

*

*

*

BISERICA MĂGUREANU

BISERICA MĂGUREANU
Zidită 1756

Hramuri: Sf. Visarion și Sf. Pantelimon
B-dul Schitul Măgureanu nr.14, sector 1, Prot. 1

BISERICA SCHITUL MĂGUREANU

*B-dul Schitul Măgureanu nr.14, sect.1, Prot.1
Hramuri: Sfântul Visarion, Sfântul Pantelimon
Zidire: 1756.*

În lucrarea "Cetatea de scaun a Bucureștilor" apărută în anul 1976, a istoricilor P. Simionescu și P. Cernovodeanu este scris la pagina 54 : "Schitul Măgureanu, al marelui logofăt Constantin Măgureanu, cel ce ridicase și biserica Filaret, precum și multe altele."

Arhitectul Grigore Ionescu în cartea sa "București, ghid istoric și artistic" apărută în 1938, scrie la pagina 119 următoarele :

"Biserica Schitul Măgureanu a fost zidită între 1881 și 1884 în locul unei ctitorii de la 1756 a logofătului Constantin Văcărescu, ginerele său. (Piatra cu inscripția bisericii vechi este prinsă de zidul fațadei dinspre Miazănoapte a actualei biserici)".

Ionescu Gion, în monumentală sa lucrare "Istoria Bucureștilor" tipărită în anul 1899, scrie în felul acesta despre Biserica Schitul Măgureanu : " A'nceput s'o zidească în dealul Cișmigiului pe lângă Fântâna Boului, mai sus de Șipotul Cișmelelor, Constantin vel Logofătul Văcărescu și rămânând neisprăvită după pristăvirea dumnealui, s'a isprăvit și s'a înfrumusețat de ginerele lui Constantin Văcărescu, adică de Mihail vel vistierul Cantacuzino, ostenitor fiind Egumenul Sărindarului, Sofronie, în zilele lui Constantin Vodă Racoviță, adică pe la anul 1764."

Hramul bisericii îi este Vovedenia Maicii Domnului și Mucenicul Sf. Visarion. A fost închinată Mănăstirii Sărindarului, care numai de buna ei stare nu s'a îngrijit. Lucrul se explică: biserica era săracă.

Istoricul N.Iorga a scris în "Conducător istoric la bisericile din București și împrejurimile imediate" : Schitul Măgureanu – vechea formă se păstrează într-o aquarelă, fundația lui Constantin Văcărescu și a ginerelei lui Mihail Cantacuzino, din Măgureni (1756)" și atât!

PISANIA bisericii este următoarea:

" Întru slava lui Dumnezeu care în Troiță se proslăvește, ziditu-s'au din temelie această biserică, de răposatul și pururea pomenitul Constantin

Văcărescu vel logofăt. dar rămânând neisprăvită după pristăvirea D-nealui s'a isprăvit și s'a înfrumusețat cu toată podoaba după cum se vede de ginerele D-sale Mihail Cantacuzino vel vistier. Cinstindu-se cu hramul vovedenie a Prea Sf. Născătoarei de Dumnezeu și a Sf. Mucenic Visarion spre pomenirea vecinică ctitorilor. În zilele prea înălțatului Domn Constantin Mihail Racoviță. Și fiind ostenitori Sfinția Sa părintele Chir Sofronie egumenul de la Sărindar octombtie leatul ... (e șters)".

În anul 1881 biserica a fost dărâmată total, reconstruindu-se mărită, cu două turle. Noua PISANIE ne arată:

"Spre mărirea celui în Treime se adoră, și cu binecuvântarea Prea Sf. Sale Mitropolit Primat Calinic Miclescu, s'a zidit pentru a doua oară această sfântă biserică cu patronul sfinților erarhi Visarion și doctor Pantelimon. Temelia reclădirei s'a pus la 1881 când România s'a proclamat independentă și regat, iar Domnul său Carol I de primul rege al ei. Și s'a terminat la 1884 cu concursul binevoitor al obștei și stăruințele neobosite ale epitropilor Preotul Cristache Mihăescu, Constantin Angelescu și Chivu George.

Întreținerea acestui sfânt lăcaș se datorește în mare parte primei sale donatoare cu un loc cu proprietate pe dânsul, dăruit de binevoitoarea răposată Anica Văcărescu născută Băbeanu.

Fiei țărâna ușoară."

(Vovedanie = sărbătoarea Intrarea în biserică - 21 noembrie)

Biserica avea o icoană de argint a Maicii Domnului cu o scriere pe ea datată 15 iunie 1849. Clopotul mic "1784".

În spatele bisericii Schitul Măgureanu se afla un tunel ce ducea la palatul Crețulescu. Tunelul avea trei ieșiri.

Despre biserica "A Măgureanului" – dispărută - s-a scris în volumul I al lucrării.

*

*

*

BISERICA HAGIU

FAȚADA

BISERICA HAGIU - Zidită 1768.
Hramuri: Sfânta Paraschiva și Sfinții Arhangheli.
Hramul actual: Adormirea Maicii Domnului.
Str. Traian nr.142, sector 2, Prot.2

BISERICA HAGIU

Str. Traian nr.142, sect.2, Prot.2

Primul hram a fost: Sfânta Parascheva și Sfinții Arhangheli

Hramul actual: Adormirea Maicii Domnului

Pe timpul voievodului Constantin Brâncoveanu (1688-1714), cam în jurul anului 1700, a fost o bisericuță din lemn, un schit, în care viețuiau câțiva călugări (3-4). Unul din ei fusese la locurile sfinte și de aceea se numea "Hagiul". După numele acestui călugăr, biserica a luat numele de "Biserica Hagiului".

În anii 1765-1768, un vlăstar al familiei Băbeanu, anume Mihail, fost logofăt da taină și călugărit sub numele de Missail Monahul, ctitorul bisericii Icoana, a clădit o biserică de zid în locul celei de lemn care se stricase, adăugând și 6 chilii pentru adăpostirea văduvelor sărace ... ca la biserica Icoanei (Icoana) și la biserica Dintr-o Zi. Hramul sfântului lăcaș a fost Sfânta Parascheva și Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil. Chiliile au existat până prin 1920. Biserica a fost "prefăcută" în anul 1831.

În anul 1838 fiind avariata de cutremur a fost rezidită între anii 1872 iunie 12 și 1874 decembrie 22 (data pisaniei), prin osârdia preotului Ion Călin Belciugățeanu ajutat de Radu Ștefănescu Cavaful, care a dat 1000 de galbeni și a enoriașilor. (Cavaf – cizmar).

În anul 1878 s-a săpat la întreținerea străzilor Traian și Tepeș Vodă un puț căruia i s-a așezat o troiță. Puțul avea adâncimea de 15 m., dar după canalizarea orașului din 1895 a rămas în părăsire și în 1908 a fost astupat. În 1963, ridicându-se un punct de alimentare cu energie electrică, la săpăturile efectuate pe o suprafață de 5 x 12 m. s-a descoperit urma acelui puț, oseminte și o monedă austriacă de aramă cu data 1812. Biserica a rămas, după cum reiese din documente, în ctitoria familiei fondatorului, până în anul 1872. A avut și o școală cu localul situat în spatele altarului unde învățau carte copiii mahalalei, până în 1866.

Dascălii (învățătorii) se numeau :Ioniță, Simion și Ștefan

Biserica a fost renovată și pictată în 1898 de St. Stoenescu.

Pictura a fost spălată în 1924 și 1951.

Chiliile din curtea bisericii Hagi, care fuseseră rezidite prin 1830, au fost dărâmate în anul 1920, după cum am mai spus ... și după cum a scris și Nicolae Stoicescu.

Pisania bisericii Hagi, cea veche, s-a pierdut.

Cea existentă ne arată: "Biserica, cea veche ce se numea Hagi, a fost făcută de un Missail Monahu, fost logofăt de taină. Apoi dărâmându-se s-au construit această sfântă biserică cu hramul Adormirea Maicii Domnului, tot cu același nume după cum se vede, în anul 1872 iunie 12, fiind donator Radu Ștefănescu Cavafu, care au depus una mie de galbeni spre pomenirea-i în veci, în zilele Domnitorului Carol I și a Prea Sfinției Sale părintelui Mitropolit Nifon, luându-și sfârșit în anul 1874 decembrie 12, epitropi fiind Andrei Gheorghiu, Ioniță sin Ioan și Ion Mihăescu.

Preot ostenitor Ion Călin."

Biserica Hagi, pe fațadă în stânga, are lucrat în mozaic pe Sf. Petru și în dreapta, pe Sf. Pavel (mărima cca 2 m)

În fața bisericii, în partea dreaptă, se află un monument funerar, impunător, de piatră, înalt cam de 2,5 m, al fondatorului sfintei Biserici, Radu Ștefănescu, decedat la 20 mai 1872 la vârsta de 53 de ani. Pe fața monumentului este scrisă o poezie lungă. Redau numai o strofă:

*"Ce plângeți pentru mine
Iubiții mei amici
Ah, plângeți pe cea
Care cred că vor trăi."*

Pentru completarea banilor necesari construirii bisericii, preoții ostenitori, mergeau cu "Pantahuza" prin târguri și sate și la diferite persoane. Pantahuza era registrul pe care-l purtau din loc în loc, cu autorizația autorităților, în care registru se înscriseră sumele primite benevol pentru clădirea sau reconstruirea unei biserici. "A umbla cu Pantahuza", a umbla din loc în loc, din casă în casă.

Despre Biserica Hagi G.D. Florescu scrie:

"Banul M. Cantacuzino o trece între bisericile de piatră (zid)."

Nicolae Stoicescu scrie: A fost zidită înainte de 1775 de către Mihai Băbeanu ... Înainte a fost altă biserică de lemn, făcută de un hagi pe la începutul secolului XVIII.

Ionescu Gion scrie:

"Biserica Hagiului e făcută de Missail Monahul, pe mirenii Mihail Logofătul.

Hramul îi este Adormirea Maicii Domnului și Sfinții Voevozi. Are chilii ca și biserica din mahalaua Ceauș David.

Nicolae Iorga scrie în "Inscripții" 1907:

"Biserica Hagiului e cu totul înnoită și prefăcută. Inscripția de dăunăzi (1872 - 1874), cu 840 litere latine, dă aceste lămuriri după vechia Pisanie: biserica cea veche ce se numea AGIU au fost făcută de un Missail Monahu, Logofăt de Taină," (și atât !)

* * *

BISERICA MAVROGHENI

ÎN VECHIME

BISERICA MAVROGHENI - Zidire 1879
Dezvelită 1794. Reparată 1793 - 1796. Reparată 1800.
Zdruncinată cutremur și reparată 1940.
A avut o reparație radicală în 1902.
Hram: Izvorul Tămăduirii
Str. Monetarii nr.4, sector 3, Prot. 3

Mausoleul lui Kostandin Michail Suțu,
în curtea bisericii MAVROGHENI.
Autorul lângă mausoleu

Mausoleul lui Ioan Heliade Rădulescu,
în fața bis. Mavrogheni,
în curte.

Un loc mare de mormânt,
în curtea bis. Mavrogheni, în care se află două morminte.

În stânga
Principesa Bagration,
născută Văcărescu

În dreapta
Alecu Filipescu (1863)
cu soția sa Elena (1873)

BISERICA MAVROGHENI

Acestei biserici i se mai spunea și Mănăstirea Cișmeaua sau Mănăstirea de la hasnaua apelor de la Capul Podului Mogoșoaia, pentru că se afla acolo "Casa apelor". Biserica are hramul IZVORUL TĂMĂDUIRII și se află pe strada Monetăriei (la Șosea), nr.4, sect.3, Prot.2, în fundul curții. Mai bine s-ar fi numit strada Voevod Nicolae Mavrogheni.

Această biserică de la Capul Podului numită și ODOHPIGHI, adică "Izvorul de viață dătător", a fost zidită la anul 1789 de Nicolae Petru Mavrogheni – Voevod (1786 – 1790), cu soția sa Maria Doamna și a închinat-o mănăstirii Ecaton Daphiliani (Ecatonpeghiliani), din insula Paros, de unde se trăgea Mavrogheni.

Grecii au și trimis atunci un egumen pe nume Neofit.

La început biserica a avut un venit de 100 de taleri de la Ocnele de sare. Mai pe urmă voevodul i-a dat moșiile boierilor Câmpeni, care trecuseră la nemți, când s-a pornit războiul.

Mavrogheni a cheltuit destui bani pentru biserica sa.

Lângă ea a zidit o casă domnescă, a făcut o grădină minunată cu un chioșc unde își fuma ciubucul și își sorbea cafeaua.

A mai făcut și un havuz (o fântână) care avea 7 ciucuri.

Nicolae Mavrogheni a mai cumpărat un loc la Mănăstirea Sf. Sava, pe care loc, de formă pătrată, cca.8 hectare, a construit o biserică cu chilii și foișor domnesc. Acolo se afla și o moară de vânt. Toate veniturile treceau la biserica "Izvorul Tămăduirii".

Prin 1850, în fostele case domnești de lângă biserică, a funcționat "Școala de arte" și Monitorul Oficial".

În 1879, 26 Ianuarie, în aceste case a luat ființă prima tipografie particulară, care după o vreme a fost cumpărată de Ion Heliade Rădulescu (1808-1872), unde el a tipărit revista literară "Curier de ambe sexe." (1836-1837).

În 1794 biserica fiind "dezvelită", a fost reparată și tencuită de Alexandru Moruzi în prima sa domnie (1793-1796).

Pentru acoperiș s-a dat 500 de taleri.

Biserica are o singură turlă, iar clopotnița este în curte, în dreapta porții de intrare, așezată pe un schetel metalic.

Are două clopote mici.

Curtea este mare și înconjoară biserica.

În ea se află casele parohiale și patru morminte.

Sfântul lăcaș este văruiat cu alb. În stânga și în dreapta ușii de intrare în biserică sunt lucrați în mozaic, în mărime naturală Sf. Petru și Sf. Pavel. În fața intrării este o mică platformă de pe care se înalță două coloane ce se termină cu un fronton. Ușa este din lemn și deasupra ei, pe zid, se vede o pictură cu scene religioase. Pe fațadă, în dreapta, sub portretul Sf. Pavel este fixată în zid o placă de marmură pe care este scrisă PISANIA, care arată: " Această sfântă biserică, cu hramul Izvorul Tămăduirii s-a zidit la anul 1789 de Nicolae Petru Mavrogheni V.V. și soția sa Maria Doamna. La 1800 s-a reparat de epitropi cu ajutorul pioșilor creștini și la 1902 s-a reparat radical prin stăruințele depuse de epitropie."

După cutremurul din 1940 a fost din nou reparată.

Deasemenea și după bombardamentele aviației americane din 1944.

În interiorul bisericii, pe peretele ușii de intrare, deasupra, este zugrăvit Nicolae Mavrogheni, ctitorul sfântului lăcaș.

Biserica are pod pentru cor și sobe de teracotă.

Pe un perete se vede o scriere grecească ce ne arată:

"Aici zace robul lui Dumnezeu, Dionisie Ieromonahul, care a fost și egumenul Sfintei monastiri a Izvorului de viață, orânduit de prea Înaltul Nicolae Petru Mavrogheni V.V. 1787, și a cârmuit (egumenul) 18 ani, și la 1805, Aprilie 20 și-a împlinit obșteasca datorie. Nicolae Gâlcă."

Printre sfintele odoare biserica mai are două icoane de argint poleite cu aur a hramului "Izvorul Tămăduirii"

Icoana Sf. Dimitrie și Sf. Dimitrie Basarabov cu opt scene, în argint, din viața sfinților. (90 cm x 90 cm). Pictura este în ulei pe panou de lemn cu inscripție în litere latine, a donatorilor, 1896.

Un Chivot cu cinci picioare, cu pridvor și două turle sferice turtite. (Înalt 32 m, lung 36,50 cm, lățimea maximă 25 cm, minimă 15 cm) Este lucrat de mână, din argint ciocănit și cizelat. Inscripția este cirilică (inscripția donatorilor). Lucrarea este din 1857.

În curte, în fața bisericii, având în spate un rând de case, se află un mausoleu – monument, în memoria lui Heliade Rădulescu, pe care este scris, în față, sus:

NON OMNIS MORIAR

Adică: Nu voi muri de tot, iar mai jos, într-o nișă stă scris:

“În amintirea lui Ion Heliade Rădulescu, Marele Luminător al Neamului Românesc și luptător pentru drepturile lui.”

Casa Școalelor recunoscătoare

Ministrul Cultelor și al Instrucțiunii C. Disescu

Administratorul Casei Școalelor N. Popescu 1923 August 8

Tot în curte, în stânga bisericii, se află un monument funerar cu o coloană dreptunghiulară de piatră, cu un înger mare pe ea, în relief, sub care stă scris:

“Priviți, Konstandin Michail Suțu”.

Coloana este așezată pe un postament frumos, cu doi îngeri, ce au între ei o fotografie. Mormântul este înconjurat cu un grilaj de fier.

În dreapta bisericii, înspre fundul curții se văd două morminte vechi, cu plăci funerare și scrierea aproape ștearsă, împrejmuite cu un gard metalic.

Mormântul din dreapta are două plăci funerare așezate în unghi, cu un acoperiș și este al boierului Alecu Filipescu (+1862) și al soției sale Elena (+1873).

Mormântul din stânga este al Principesei Bagration, născută Văcărescu.

Mahalaua din jurul bisericii purta numele de “Mahalaua Cișmeaua lui Mavrogheni”.

În Bucureștiul de azi se află o stradă scurtă și murdară, în apropierea Bisericii. Sf. Gheorghe Nou, numită strada Mavrogheni.

Ar fi meritat mai mult creștinul și cinstitul voevod, care după credința mea nu a fost grec, ci macedonean sau albanez.

Nicolae Mavrogheni a fost voevodul care a stârpit hoția (ca Vlad Țepeș) din țară. El a poruncit să se tragă în țeapă, fără judecată, în fața bisericilor, toți hoții și tâlharii.

Când prindea un negustor că înșeală la cântar, îl spânzura imediat.

Voevodul a dispus, printre altele, ca în biserici să se slujească neîncetat, ziua și noaptea.

Pitarul Hristache spunea:

*“Dete strașnică poruncă
De puse pe popi la muncă,
Că, câte biserici sânt
Și câte s-or fi aflând*

*Să stea pururea deschise
Și cu lumânări aprinse
Și popa să nu lipsească
De lângă ea, s-o păzească,
Pentru vreo întâmplare
Ori de moarte sau de boală
Că, când îl va căuta
Să-l poată curând afla.”*

Mavrogheni a construit un spital, un cimitir, o grădină cu havuz și chioșc. A făcut și o mică armată și se pricepea, deoarece el fusese marele amiral al flotei otomane.

Până la urmă a fost omorât din porunca sultanului Selim III (1789-1807), care a fost mințit de un vizir, dușman al lui Mavrogheni, că voevodul l-a trădat în războiul cu Austriei și Rușii din anul 1789. A fost omorât și i s-a luat întreaga avere, care i s-a dat soției înapoi, deoarece ea a dovedit că totul a fost o intrigă necinstită.

În Capitală mai aveam o biserică “Izvorul Tămăduirii”, ce s-a aflat pe str. Puțul cu apă rece nr.74, zidită în 1785 și demolată în 1984.

Cele trei biserici pomenite, toate cu hramul “Izvorul Tămăduirii”, erau așezat în trei părți opuse ale Bucureștiului, spre a fi în apropierea bolnavilor și convalescenților ce voiau să bea “apă sfințită” de la cișmelele lor. “Când cei bolnavi se însănătoșeau, trimiteau pomeni la pușcărie: mâncare, vin, pâine și câte o lumânare.”

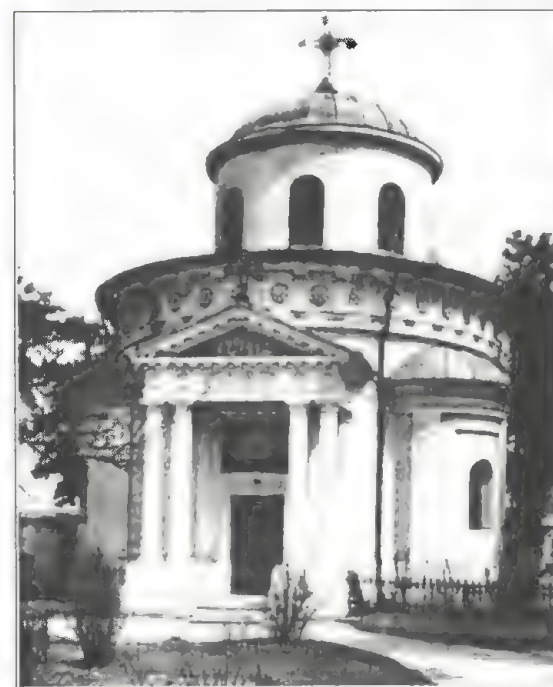
BISERICA	ADRESA	ANUL ZIDIRII
1. Bis. Izvorul Nou (Dintre vii), Hram Izvorul Tămăduirii	Șos. Mihai Bravu nr.3, sect.3, Prot.3	1823
2. Bis. Mavrogheni, Hram Izvorul Tămăduirii	Str. Monetăriei nr.4, sect.1, Prot.2	1789
3. Bis. Izvorul Tămăduirii, Hram Izvorul Tămăduirii	Str. Puțul cu apă rece nr.74, sect.?, Prot.? Demolată 1984	1784

BISERICA GHICA - TEI

TURNUL CLOPOTNIȚEI

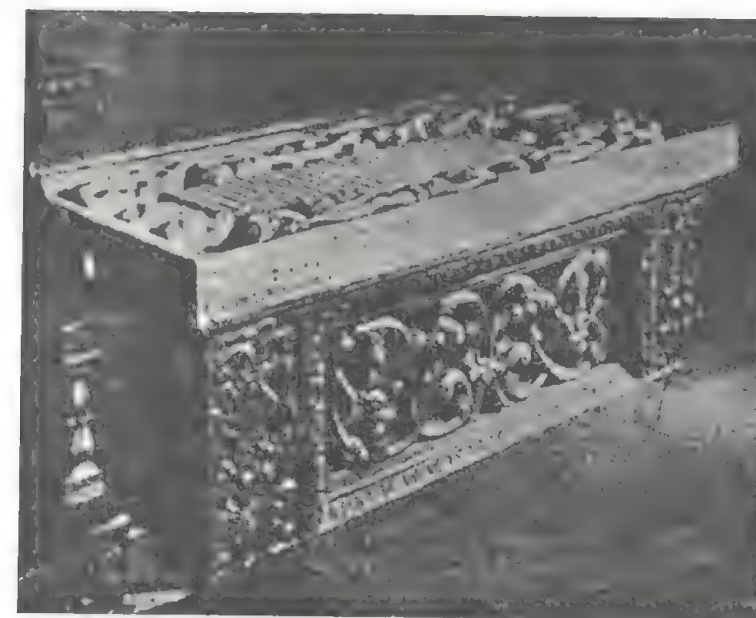
**Primul lăcaș,
jumătatea
secolului XVIII**

Apoi ruinare

**BISERICA GHICA - TEI sau Bis. DOAMNA GHICA
sau Bis. TEIUL DOAMNEI - Zidită și sfințită în 1833.
Construcția palatului în 1822. Reparații 1894 și după cutremurul
din 1940, în 1942 și după cutremurul din 1977.
Hramuri: Înălțarea Domnului, Sf. Grigorie Teologul și
Nașterea Maicii Domnului
Str. Ghica Tei nr.2, sector 2, Prot.2**

**Monumentul funerar al DOAMNEI GHICA ,
soția Domnitorului Grigorie Dimitrie IV
Ghica, fiica lui Vodă Hangerli.**

**Sarcofagul Voevodului Grigorie II Ghica și al soției sale Zoe,
ce a fost la Mănăstirea Pantelimon și mutat după
demolarea Mănăstirii din 1986,
când a fost spart și jefuit, la biserica GHICA -TEI**

BISERICA GHICA – TEI

“Prima biserică a fost ridicată de vistierul Barbu Văcărescu și soția sa Ruxandra pe la mijlocul secolului al XVIII lea.”

Ruinându-se cu vremea, Grigore Dimitrie Ghica IV împreună cu fiul său beizadeaua Grigore construiesc o alta în anul 1833 în plan circular, influență italiană, spre a fi Paraclis al palatului lor situat pe malul lacului Tei așa după cum arată o inscripție fixată pe un stâlp de la intrarea în parcul palatului, care palat a fost construit în anul 1822. Biserica se află în interiorul parcului și are o formă cilindrică, așa cum este și turla joasă acoperită cu o cupolă turtită, având deasupra o cruce. Turla are ferestre de jur împrejur. Zidurile bisericii sunt foarte groase.

Pridvorul este elegant, susținut de patru coloane dorice, ce au pe fronton o cruce. Pictura interioară, care este compusă din tablouri izolate, a fost refăcută. În biserică, în partea stângă, este zugrăvit Grigore Ghica (ctitorul) și în dreapta, beizadeaua (fiul) Grigore Ghica.

Turnul clopotniței este pătrat, cu o cruce în vârf. Pe cele două clopote mari este scrisă aceeași inscripție : “Acest clopot l-a făcut măria sa vodă Grigore Ghica la 1827 și restaurat de măria sa Alexandru Scarlat Ghica pentru biserică Doamnei de la Tei.”

Parcul bisericii a devenit un cimitir al familiei Ghiculeștilor, cu monumente funerare, cu morminte acoperite cu lespezi de marmură ce au pe ele diferite inscripții.

“Monumentul ctitorului, decedat în 1835, se află în dreapta bisericii și are forma unui cub de piatră sprijinit pe patru cariatide, cu un acoperiș ce depășește marginile cubului.”

Pe una din fețele lui este scris cu litere săpate, cirilice, un epitaf în versuri:

*“Petrile de pe ulițele cetății învecinate,
Mărturisita-ți călător ce fapte laudate
Ghica Grigore a lucrat domn plin de înțelepciune,
La al lui mormânt ești dator
I smerenie-ți depune “.*

1835 Noembrie

Pe monumentul soției sale, Doamna Maria, este scris:

“ Principesa Maria Ghica, fiica lui Constantin Vodă Hangerliu, soția Domnitorului Grogore Ghica, născută la 1779 și repausată la 30 Mai 1871”. A trăit deci 92 de ani.

În stânga bisericii se află un stâlp mic de piatră, în forma unei prizme, acoperit, așezat pe locul unde a fost sfântul prestol al vechei și primei biserici. Stâlpul are pe el patru basoreliefuri ce înfățișează patru subiecte religioase.

Biserica a fost înzestrată cu obiecte valoroase și de artă: icoane, obiecte de cult, candelari mari, cruci ș.a.

În ea sunt păstrate steagurile date de turci voevodului când i s-a dat domnia, topuzul și sabia. În prezent nu știu care este situația lor.

Biserica a suferit reparații în anul 1894 și după cutremurul din 1940, în 1942. Deasemenea și după cutremurul din 1977.

La cel din 1940 i-a căzut turla. “Cel care a executat lucrările de construirea bisericii a fost meșterul Weltz, care a refăcut și biserică Sfântul Dumitru Poștă”.

PISANIA bisericii ne arată:

“În slava celui în treime și prea proslăvit Dumnezeu, s-a zidit de iznoavă din temelie această sântă Biserică, înfrumusețându-se încă cu deosebire, precum se vede, de Măria Sa prea înălțatul și binecredinciosul Domn Grigorie Dimitrie Ghica V.V. împreună cu Măria Sa Beizadea Grigorie, fiind fost mai înainte zidită altă Biserică de răposatul vistier Barbu Văcărescu și cu soția sa Ruxandra născută Rosetti, moși, adică despre mumă a Măriei Sale”.

“Dar acea Biserică din întâmplarea vremilor și în cursul anilor de atunci până acum învechindu-se mai vârtos și despre învoire a hramurilor ale Bisericeii din întâia zidire a ei de răposați fiind rânduit două praznice, adică Înălțarea Domnului și Mântuitorului nostru Isus Cristos, și Nașterea Stăpânei noastre de Dumnezeu născătoare și pururea Fecioarei Maria, tot aceleași hramuri să se cinstească și de acum înainte, adăogându-se numai acum și al treilea hram Praznicul celui întru sfinți părintelui nostru Grigorie de Dumnezeu cuvântătoru spre pomenire vecinică, atât a Măriei Sale împreună cu tot neamul cât și ctitorilor celor d-întîiu. S-au săvârșit acest sânt locaș și sfințit cu blagoslovenia Prea Sfinției sale Părintelui

Mitropolit al țerei chir Grigorie, la anul de la Domnul nostru Isus Cristos 1833”.

Fiind interesantă și frumoasă redau mai jos
CEREMONIA ÎNMORMÂNTĂRII
VOEVODULUI

GRIGORE al IV lea DIMITRIE GHICA

din ziua de 18 Noembrie 1834

ce i-a făcut-o fratele său, care i-a urmat la tron, după ocupația

Rusească ce a durat din Mai 1828 până în Aprilie 1834.

Alexandru Ghica (fratele) (Aprilie 1834 – 7 Octombrie 1842)

C E R E M O N I A

“Din casa fostului voevod a fost ridicat mortul de opt Boieri, Bani și Vornici, până la capătul scării de sus, apoi alți opt Boieri – Logofeți l-au dus de la capul scării la dric.

Alaiul a început cu dorobanții Agiei, având în frunte pe căpitanul lor și în coadă pe Dumnealui Vel Aga.

Pe urmă o jumătate de escadron de cavalerie, cu trâmbițașii lui, urmați de dorobanții vorniciei de poliție.

Veneau apoi corporațiile cu starostii lor, în rând câte cinci. Vel Vornicul, șefii de secții și stolnacialnicii departamentelor postelniciei, vistieriei, logofeției și vorniciei (adică funcționarii ministerelor de finanțe, justiție și interne), directorii școalelor cu delegațiile profesorilor și mădularii tribunalelor cu prezidenții lor. Capacul coșciugului îl duceau mădularii sfatului orășenesc, după care urmau 9 cai de călărie din grajdurile mortului, având zăbralnice negre, și apoi niște ofițeri îmbrăcați peste mondire cu mantale negre, purtând pe perne de catifea roșie firmanele de întărire ale domnii lui Grigore Vodă, și topuzul, la dreapta, și sabia la stânga.

În spatele acestor insigne domnești, umblau doi ofițeri cu săbiile scoase și 12 iuncări cu puști, după care urma în sfârșit, partea duhovnicească, adică întâi preoții câte doi în rând, și abia la urmă Arhieriei, tot câte doi în rând, Mitropolitul și Episcopii. Cosciugul vine pe dricul tras de 8 cai. Lângă fiecare cal umblă un vizitiu îmbrăcat în manta neagră și cu pălărie lăsată în jos. Pe de o parte și de alta a dricului, merg

câte 12 inși, ținând în mână torțe aprinse, iar aproape de tot de coșciug, 4 ofițeri cu săbiile scoase. În spatele dricului merge pe jos, gânditor, Măria Sa Vodă, urmat de rudele cele mai apropiate, de consulii străini, de miniștrii și de ștabul domnesc.

Dar alaiul e încă lung, muzica miliției, careta mortului trasă de 6 cai, cu vizitii purtând zăbranic negru la mânecă, toți ampluaiații civili și, în sfârșit, din nou o jumătate de escadron de cavalerie, cu care se încheie convoiul.

Acest impunător alai trece prin toată Capitala, de la casa voevodului mort, pe la Consulatul rusesc și pe la căminarul Ștefi, până în ulița Sfântul Gheorghe Nou. De acolo, prin Lipscani, pe din dosul hanului Șerban Vodă (Banca Națională de azi) iese în Podul Mogoșoaiei (Calea Victoriei), apucând spre Nord, drept la Mănăstirea Sărindar (unde este acum Cercul Militar), trecând pe acolo, zice orânduiala, fără a se opri, deși mănăstirea fusese restaurată și de Ghiculești. Ajuns cam în dreptul Episcopiei (Ateneul Român), convoiul o luă înspre Colentina, moșia lui Ghica Vodă. Gloata mergea după cosciug plângând și văitându-se”. (C.G.)

GRIGORIE DIMITRIE GHICA a făcut un “Legat” cu un an înainte de a muri, în 1833, când nu mai era Domn.

Legatul este lung și cuprinzător. Are o introducere și trei capitole în care voevodul își spune dorința și voința în ce privește biserica, palatul, grădina, heleșteul, moșia în general.

Redau câte ceva din acest “Legat”:

“Multe dovezi de plăcute simțiminte și de binefaceri recunoscute de toți credincioșii se socotesc ca simbol al sfintei și neprihănitei noastre religie. Dovada este tot ce se face de fiecare dintre creștini, după puterea și buna lor voință, pe de-o parte pentru crearea și înfrumusețarea bisericilor, iar pe de altă parte pentru odihna nesupărată și pentru mulțumitoarea petrecere a publicului .....

și pe urmă am înălțat în slava Domnului și biserică împodobită cu splendoare pe dinlăuntru și pe dinafară.....

I. Biserica să aibă întotdeauna ceruta rânduială și înfrumusețare după chipul altor biserici, ținându-se în starea în care se află acum zidită de noi... și să aibă doi preoți ... doi cântăreți și un paraclisier, pentru care să se întocmească o leafă anuală după cuviința fiecăruia.....

II.

.....
 .....
 III. Dacă, ferit-a Domnul, sau de cutremur sau de vreo altă nenorocită întâmplare, s-ar strica vreuna din aceste clădiri, adică biserica, sau casa, sau heleșteul s-ar vătăma, să se aducă în starea lor de la început cu cheltuiala și veniturile anuale ale moșiei.....

Drept aceia, spre veșnica arătare a voinței și a hotărârei Noastre, s-a făcut acest al Nostru Domnesc hrisov, întărindu-se cu semnătura și pecetea Noastră, care s-a trecut și în condica Sfintei Mitropolii”.

În anul mântuirii 1823,

Grigorie al Ungro-Vlahiei adevărește.

(Grigorie Ghica Voevod)

În prezent, din această dorință și voință a fostului voevod nu a mai rămas mare lucru, iar într-o vreme palatul lui a devenit restaurant ca să nu spun cârciumă mai de lux.

În concluzie, voevodul schimbat din domnie, a dăruit bisericii clădite de dânsul, moșia împreună cu palatul, cu moara, cu heleșteul, cu tot, de care să aibă grijă fiul său Beizadea Grigore.

Împrejurul bisericii zac toți Ghiculeștii, ramura Grigore Vodă, îngropați acolo, sau aduși de la Biserica Sărindar, când a fost dărâmată în 1896, sau de la Mănăstirea Sfântul Pantelimon, dărâmată și ea în 1985.

Doamna Eufrosina Ghica, a doua nevastă a lui Grigore IV Ghica, ce s-a căsătorit în 1828 când nu mai era Domn, a murit la vârsta de 74 de ani și a fost îngropată la București în cimitirul Bellu unde are o lespede de marmură frumoasă pe care scrie:

“EUFROSINA DOAMNA soția lui Grigore Vodă Ghica născută la 1805 și moartă la 1881.”

Lângă dânsa este îngropată, din 1893 și fata ei Domnița Maria și alături soțul, Constantin Ion Filipescu.

Doamna Eufrosina, după moartea soțului nu s-a mai măritat, cu toate că era foarte frumoasă.

GRIGORE IV GHICA a domnit o singură dată în Țara Românească (12 Iulie 1822 – 10 Mai 1828) cu destulă pricepere. La 10 Mai 1828 i s-a luat domnia și a mai trăit până la 15 Noiembrie 1834.

Avea în jur de 70 de ani. La 18 Noiembrie a fost înmormântat “cu cea mai frumoasă înmormântare din câte au fost vreodată în țara noastră” a spus consulul Mimaut.

Grigore IV Ghica era nepot de frate al lui Grigore al III lea Alexandru Ghica, voevod care a luptat prin toate mijloacele să păstreze Bucovina, pe care voia să o răpească Maria Tereza (1775).

Pentru atitudinea lui a fost sugrumat din ordinul turcilor. Pe piatra lui de mormânt scrie:

“... a fost smuls de o năprasnică moarte, iar acum în lăcașul ceresc locuiește”.

Este înmormântat la Biserica Sfântul Spiridon din Iași, fără cap, deoarece capul i-a fost tăiat după ce a fost sugrumat, și trimis la Constantinopol, la Înalta Poartă, să împodobească palatul Seraiului. (Să-i fie țărâna ușoară.)

* *
 *

BISERICA LUCACI

BISERICA LUCACI - Prima din lemn prin 1424. De zid prin 1732. Zdruncinată cutremur 1838. Reclădită 1839 - 1842. A ars cu întreaga mahala în 1846. Reclădită în 1847-1853. Hramuri: Sfântul Nicolae, Sfinții Împărați și Sfinții Arhangheli. Str. Logofăt Udriște nr.6, sector 5, Prot. 3

BISERICA LUCACI

Istoria bisericii Lucaci a avut câteva semne de întrebare.

N. Iorga scria: "...cu ctitorul poate de peste munți, necunoscut". (?) Ionescu-Gion scria în 1899 că biserica se afla în mahalaua lui Lucaci care în sec.XVIII, la început, se numea mahalaua Totoescului. Un hrisov al lui Dan-Vodă din 1424 arată că un Lucaci, mare boier, a clădit biserica mai întâi "pe părțile înalte ale Bucureștiului, la răsărit de Curtea Domnească.

(Dan Vodă este Dan al II lea 1420-1431, fiul lui Dan I)

Despre biserică se știe de prin anii 1732 de când era mitropolit Ștefan (1732-1738), că ar fi zidit-o el, dar biserica era veche. În istoria Bisericilor din București se artă că s-au ivit unele încurcături pentru faptul că unii mitropoliți sau egumeni greci, când făceau o mică reparație bisericii se treceau ca ctitori fondatori. "Condica de zestre" a bisericii Lucaci întocmită de preotul Ioan Călărășianu arată că la început a fost făcută de un Lucaci, din lemn, și de la acesta își trage numele de Lucaci. După o vreme, în 1736, s-a făcut de zid de Moncea, Luxandra, Ștefan Arhiereul și Neofit Arhiereul. În 1853, Ianuarie 11, din cauza cutremurului a fost zdruncinată rău, crăpându-i-se zidurile și bolta altarului. Un timp biserica a fost închisă.

S-a reclădit între anii 1839-1842 de către enoriași, principalii fiind negustorii Constantin Atanasiu, Anghel și Hagi Panteli din Șistov. Lucrarea s-a terminat în 25 Iulie 1842 când i s-a așezat și Pisanian. De bine ce a fost reconstruită, după 4 ani a ars cu întreaga mahala, în cel mai mare foc din București ce s-a întâmplat chiar în ziua de Paști a anului 1847.

Între anii 1847-1853 a fost reclădită de credincioșii mahalalei împreună cu preotul bisericii Ioan Călărășeanu și Tănase și i s-a pus tot vechia Pisanie, aceea de la biserica arsă.

PISANIA: "Întru slava a tot puternicului Dumnezeu, aicea fiind zidită biserica în leatul 1736 și din cutremur slăbindu-se cu totul, acum de isnoavă s-a zidit din temelie cu toată cheltuiala Domnilor negustori Constantin Atanasiu și Anghel, Hagi - Panteli, născuți în Bulgaria în orașul Șistov, și acum hălăduesc în orașul Bucuresci, și după înscrisa conglăsuire a tuturor enoriașilor, cunoscându-se D-nelor vecinici ctitori acestei sf. Biserici ce se prăznuiește hramul Sf. Erarh Nicolae al Mira Lichiei, a Sf. Împărați Constantin și Elena, și Sf.Voevozi Mihail și Gavriil,

au isprăvit Dnealor din temelie această Sf. Biserică, ajutorând și alții cu ceea ce s-a îndurat. S-au isprăvit în zilele Prea Înălțatului nostru Domn Alexandru D. Ghica și a Prea Sf. Sale Mitropolitul Ungro-Vlahiei Chir Neofit la leatul 1742”.

Biserica are plan treflat.

Pisania se află deasupra ușii de intrare.

Monahia Veronica a pictat pe frontonul porticului chipul Domnului nostru Iisus Hristos, iar pe bolta porticului este pictat Domnul Iisus înconjurat de îngeri. În dreapta și stânga ușii de intrare sunt pictați sfinții Petru și Pavel în mărime naturală.

Biserica are și picturi exterioare ce au fost realizate de pictorița Olga Greceanu. Catapeteasma este deosebită. Pe un perete se vede un iconostas cu icoana Izvorul Tămăduirii, ce a fost dată de Corporația Cafegiilor și Tutungiilor pe la 1850.

În anul 1853 bisericii i s-a pictat interiorul.

În stânga se află un tablou, portretul preotului Ioan Călărășianu, care ține o carte în mână, pe care scrie: “M-am silit și am contribuit pe cât am putut pentru biserica Lucaci 1852 Aprilie 5”.

Pe o fotografie a preotului este scris “Iosif Eromonahul Călărășeanu anul 1884. Născut în anul 1809”.

Lângă zidul exterior din stânga al bisericii este îngropat Anton Pan, având pe zid fixată o cruce și o placă comemorativă.

În curte, așezat pe un soclu, se află bustul sculptat în piatră al lui Anton Pan. El a fost cântăreț la biserica Lucaci și i-a lăsat o mare sumă de bani pentru întreținere. În testamentul lăsat a arătat că dorește să i se scrie pe mormânt un epitaf, care este:

*“Aici s-a mutat cu jale
În cel mai din urmă an
Care în cărțile sale
Se numește Anton Pan.
Împlinindu-și datoria
Și talentul ne-ngropând
Ș-a făcut călătoria
Dând în lume altor rând.”*

Anton Pan a murit de tifos.

Biserica are 16 candelare de argint, 4 icoane de argint, un epitaf cu scris pe el și anul 1885. În altar este o cruce traforată, 4 sfeșnice și 2-ă chivoturi toate de argint.

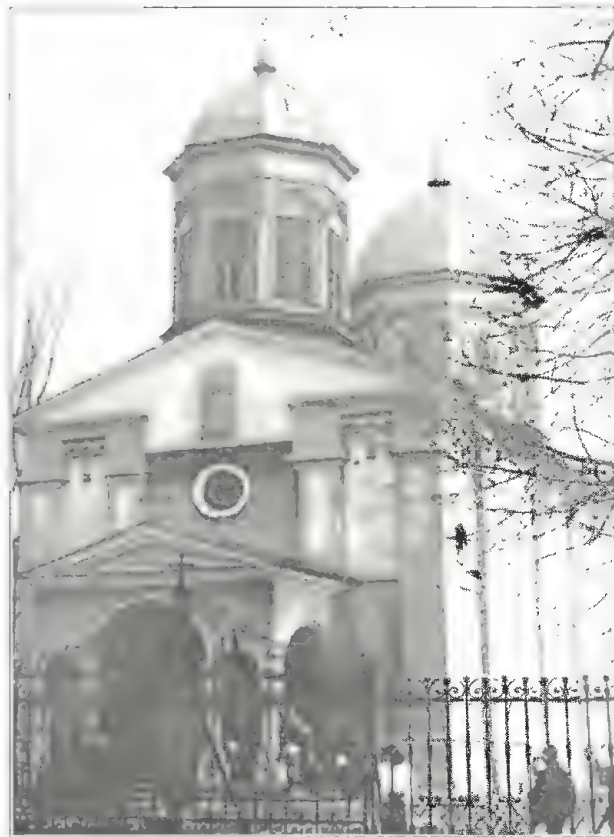
Moaștele SFĂNTULUI STELIAN se află în biserica Lucaci, în stânga, în față.

Biserica are plan treflat.

PISANIA se află deasupra ușii de intrare.

* *
*

BISERICA SFÂNTUL PANTELIMON**BISERICA
SFÂNTUL PANTELIMON****BISERICA SFÂNTUL PANTELIMON****Prima din lemn mai înainte de 1752. Zidită 1872 - 1876.****Zugrăvită 1925 - 1926.****Hram Sfântul Pantelimon****Str. Iancu Căpitanul nr. 20, sector 2, Prot. 2**

Se află în București pe str. Iancu Căpitanul la nr.20 în apropierea Foișorului de foc și are hramul Sfântului Pantelimon. A fost ridicată pe locul uneia de lemn din secolul al XVIII lea. Aceasta este menționat într-un act de hotărnicie din Iulie 1752. Biserica de zid a fost construită în anul 1790 după cum ne arată PISANIA, de preotul Ivan (Ioan) de la biserica Silvestru, de logofătul Constantin Borănescu, de Ene Mănciulescu și Constantin Caramzulia. **Vechia Pisanie** (1790) se afla pe o piatră încastrată în zidul din pronaos, având scrierea cu litere chirilice în relief și arăta:

“ Doamne, cel ce cu puterea ta proslăvești pre cei ce iubesc podoaba casei tale și locul lăcașului măririi tale, primește acestu sfântu lăcaș carele în slava ta și întru cinstirea și prăznuirea marelui mucenic și tămăduitoru Pantelimon; prin osteniala robilor lui Dumnezeu, părintele Popa Ivan ot Silvestru i Costandin logofăt Borănescu i jupan Costandin Caramzulia i jupan Ene Mănciulescu i cu alți pravoslavnici creștini care cu ce s-au îndurat. Și s-au făcut în răzmeriță leat 1790”

La cutremurul din 1838 biserica a suferit mari stricăciuni și a fost rezidită între anii 1872-1876 de enoriașii mahalalei. **Noua Pisanie** poartă data de 11 Aprilie 1876.

A fost zugrăvită de Ștefan Stoenescu.

Între anii 1925-1926 a necesitat noi reparații, refăcându-i-se fațada. După cutremurul din 1940 au fost necesare alte reparații. Pe clopotul mare, care nu mai este, scria:

“Acest clopot l-au făcut dumnealui Constandin Borănescu la anul 1791”.

Clopotul mic a fost făcut de Ene Mănciulescu în 1791 și restaurat în 1908.

Biserica Sfântul Pantelimon are pridvorul deschis.

Pe fațadă, sus, se vede lucrat în mozaic, Sfântul Pantelimon în mărime naturală. Biserica are două turle, iar curtea este împrejmuită cu un grilaj de fier. În interior este total pictată.

Are amvon și pod pentru cor. Pe lângă pereți sunt așezate scaune de lemn, sculptate. Încălzirea este cu gaze și are lumină electrică.

Părintele Ivan de la Biserica Silvestru a fost ctitor și la Biserica Iancu Vechi unde și este îngropat.

Ene Mănciulescu a fost fiul lui Manciu Vătaful și al Ilincăi, ctitorii Bisericii Batiște actuale, reclădită în 1764, data Pisaniei, cu ajutorul târgoveților.

Despre Biserica Sfântul Pantelimon de pe Iancu Căpitanul, legenda ne spune că dintr-o temniță făcută de turci pe la începutul secolului al XVIII-lea, prin regiunea Căii Moșilor, unde prin împrejurimi erau păduri întinse, un om a evadat din acea temniță și a fugit în pădure urmărit de turci. El s-a ascuns într-o groapă și astfel a scăpat de la moarte. Când a ieșit din groapă a scrijilat câteva semne pe un copac alăturat ca să știe, când se va întoarce, locul unde s-a ascuns și a scăpat de urmărirea turcilor.

Reântorcându-se după câțiva ani spre a mulțumi lui Dumnezeu, a ridicat pe acel loc o bisericuță de lemn.

Deci, pe locul acelei bisericuțe s-a zidit mai târziu Biserica Sfântul Pantelimon.

În biserică s-au aflat pe lângă alte sfinte odore și cinci icoane cu scriere pe ele:

1. Această sfântă icoană s-au făcut de robii lui Dumnezeu Nica ipitropu, Ispasu bogaseriu, Peni diulgheriu, Vasile diulgheriu, Efrim pricupețu, Dimitrie diulgheriu.

2. Martie 26, 1832. Această svântă icoană este făcută de robii lui Dumnezeu Vasile diulgheriu, Peni diulgheriu, Ispasu bogaseriu, Stuianu diulgheriu și cu ajutorul altor frați, spre pomenire.

3. Popa Ivan.

4. Popa Bunea zugrav, de Ioan zugrav, Penu, Radul, Dobra, Stoica, Nedelcu, Micu, Dumitru.

5. Nicolae Polcovnicul, zograv 1824, Noem.10

Toate icoanele sunt de argint

Despre Mrea. Sf. Pantelimon – zidire 1750 – demolare 1986 s-a scris în vol. I al lucrării.

BISERICA DOBROTEASA

BISERICA DOBROTEASA - Prima din lemn. Zidită 1730. Refăcută 1847. Ruinată de timp 1847 - 1884. Dărămată 1884. Reconstructă 1887 - 1892
Pe parcursul vremii a suferit diverse reparații.

Hramuri: Buna Vestire, Cuvioasa Paraschiva și Sânta Filofteia.
Calea Văcărești nr.101, sector 3, Prot.3

BISERICA DOBROTEASA

Această sfântă biserică este măreață, frumoasă și printre cele mai vechi ale Bucureștiului. Prima biserică de lemn a fost făcută, se pare, de soția unuia numit Dobrotă. În anul 1730 este ridicată din zid de Constantin Năsturel, vel vistier și soția sa Ancuța. Fiind dărâmată de cutremurul din 1838 este refăcută de Iordache Ciupagea (logofăt trei), în anul 1847, după cum arată Pisania, făcându-se în jurul ei și case.

Biserica fiind iar dărâmată în anul 1884, este refăcută între anii 1887-1892, în stil bizantin. Arhitectul a fost P. Petriceicu, iar pictor G. Ioanide.

PISANIA (piatra pe care este scrisă) se afla pe vremuri, jos, lângă zidul din dreapta, nu acolo unde ar fi trebuit să fie, deasupra ușii de intrare în biserică. Scrierea ne arată:

“Acest sfânt și dumnzeesc lăcaș în care să prăznuește Buna Vestire a Maicii Domnului nostru Iisus Hristos și Cuvioasa Parascheva, s’au săvârșit din temelie la anul 1730 de dumnealui Vel Vistier Constandin Năsturel și soția sa Ancuța, dar vremea care toate învîrtește și groaznicile cutremure aducându-l în mare dărăpănare, dumnealui 3 Logofăt Iordache Ciupagea, întâiul epitrop orînduit dintre mahalagii, după desființarea celor ce însușise drept de ctitor, primind-o dărăpănată și fără nici un capital, iconomisind veniturile, au preînoit-o într-o toate, precum să vede, adăogându-i și încăperile din prejur, cu capitalul bisericii și cu ajutorul obștesc de la mahalagii și streini, precum să văd trecuți în condică; care s’au săvârșit prin osîrdnica stăruire a dumnealui în zilele înălțatului nostru Domn Gheorghe Bibescu și a prea Sfințitului Mitropolit și cavalier dumnealui Neofit, la anul Mîntuirii 1847”.

Biserica a fost zidită din nou, după cum am arătat, punîndu-i-se la temelie un “DOCUMENT” în care se face pomenirea ctitorilor morți și a celor care au contribuit la ridicarea noiei biserici, deasemenea și istoricul bisericii, pe care îl redau mai jos:

“Biserica cea veche supranumită Dobroteasa cu patronul Buna Vestire, sau fondat în anul mîntuirii 1730 de Domnul Vistier Constantin Năsturel și soția sa Ancuța repausată într-o fericire, descendenți din ilustra familie a vechilor Năsturei și Herăscii.

De la fundațiunea acestei biserici trecînd ani 117 și foarte deteriorîndu-se, atunci din inițiativa domnului Treti logofăt Iordache Ciupagea, întâiul epitrop numit de enoriași în urma celor ce-și însușise dreptul de ctitori, sau restaurat în anul mîntuirii 1847 cu fondul ce l-au avut biserica și ajutorul enoriașilor și altor persoane pioase din Capitală. În zilele Prea Înălțatului nostru Domn Gheorghe Bibescu și al prea Sfințitului Episcop și Mitropolit al Ungro-Vlahiei D.D. Neofit într-o fericire repausați.

Dar timpul ce pe toate le învechesce și le preschimbă, precum și evenimentele prin care s-a trecut în curs de un secol și jumătate aducînd-o la cea mai desăvârșită ruinare. În anul mîntuirii 1884 se dărâmă până la pămînt cu autorizarea onor Primăriei cu adresa sub No. 18.278, în urma avizului dat de onor Comisiunea însărcinată că acea biserică nu va mai putea suporta reparațiunea radicală ce se proiectase din inițiativa preotului P. Sachelarie și domnul Ștefan Gheorghide actuali epitropi. Atunci iarăși prin stăruințele menționaților epitropi, se autorisă d-a forma un nou plan și a se construi o nouă biserică, în stil bizantin ..... și s-au ridicat acest măreț templu precum să vede.

Bine cuvîntează Doamne pe cei ce iubesc podoaba casei tale. Amin.”

Epitropii bisericii:

Președinte : Pr. P. Sachelarie

Membrii: Ștefan Ghiorghide

Al. Papadopol

Sculptor: Zaharia G. Mavro

EPITROPIA BISERICII DOBROTEASA, BISERICA CEA NOUĂ

“Acest Sf. și Dumnezeesc locașiu cu patronul Buna-Vestire, Cuvioasa Parascheva și martira Filoftea, sau fondat din temelie în anul mîntuirii 1887 luna Iunie, în zilele MM.LL. Regele Carol I, ale Reginei Elisabeta și ale Înalt Prea Sf. Mitropolit Primat D.D. Iosif Gheorghian, din inițiativa venerabilului preot P. Sachelarie parohul și președintele epitropiei, și D-nului Ștefan Ghiorghide, colegul său, precum se specifică în inscripțiunea din piatră așezată în stînga intrării în biserică .....

Fondatu-sau și ridicatu-sau acest prețios și splendid monument în anul mai sus arătat, și am terminat în anul 1892 luna Noembrie, înzestrîndu-se cu toate ornamentele și obiectele necesare precum se vede spre pomenirea

sternă a celor ce au ostenit și bine au voit a oferi obolul lor, pentru edificarea și splendoarea Casei Domnului. Fie numele Domnului bine cuvântat de acum și până în veac. Bine cuvintează Doamne pre cei ce iubesc podoaba casei tale. Tu pre ace îi prea mărește în Dumnezeuasca puterea Ta, și nu ne lăsa pre noi cei ce speră întru tine. Amin.”

Președinte Epitropiei: Pr. P. Sachelarie

Membrii: Ștefan Gheorghide, Al. Papadopol

Arhitect diriginte: P. Petricu, pictor G. Ioanide

Donatorul “tâmplei” Pavel D.H.Ioan, Donatorul acestor două pietre de inscripțiuni Alecu Simionescu.”

Pe o cruce a bisericii scrie:

“ Această sfântă cruce s’au dăruit la biserica Dobroteasăi: Radu, fiu, Maria, Ștefanu, Gheorghe 1824”.

Pe o căldărușă scrie:

“Polizoi, 1751” (Polizaoi numele donatorului)

N. Iorga a scris în 1939: “... s-ar putea foarte bine ca Dobroteasa, care se va reface la începutul veacului următor, să fie făcută spre pomenire de soția vreunui Dobrotă, încă din acea vreme”. (Și atât!)

Ionescu – Gion scria în 1899:

“ Biserica Dobroteasa. Meritosul colonel Papazoglu, care a făcut pentru istoria Bucureștilor mai mult decât mulți faimoși scriitori bucureșteni, credea că biserica Dobroteasa este cea mai veche biserică bucureșteană și că numele îi vine de la slavul “bună patriă”, cum ar fi zis primul descălecător al Bucureștilor. El mai adaugă că biserica fu a vechei familii a Năsturelilor din Herăști.

Ceea ce e documentat este că, la 1730, Constantin vel Vistierul Năsturel zidesce de piatră biserica ce fusese probabil de lemn, și-atâta tot. Hramul Dobrotesei este Buna Vestire”.

BISERICA SFÂNTUL ILIE TESVITEANUL

Hram Sfântul Ilie Tesviteanul (Proorocul – 20 Iulie)
Str. Soldat Stelian Mihale nr. 14-20, sect.3, Prot.3 – București

Parohia Înălțarea Sfintei Cruci

Constructor – Secția Mixtă - Titu, Județul Dâmbovița

Biserica este făcută din scândură vopsită în galben. Are încălzire proprie, lumină electrică și apă curentă. W.C. în fundul curții.

Construcția a durat trei zile iar amenajările interioare, trei săptămâni. Este plasată pe un teren în mărime de 5800 mp, teren care face parte din cele 10 loturi date de Primăria Capitalei ca o bunăvoință pentru cele 28 de biserici dăruite de regimul comunist. Terenul a fost luat în posesie de de viitoarea conducere a bisericii Sfântul Ilie în anul 1993 și a fost sfințit la 14 Sept. 1994, de ziua prăznirii hramului Parohiei “Înălțarea Sfintei Cruci”.

Acest teren din apropierea cimitirului a fost în trecut în stăpânirea I.T.B. și era utilizat de echipa de fotbal I.T.B.

După aceea pe el s-a amenajat “Talcuocul”. În anul 1977, după cutremur, pe el s-au găsit și rămășițe omenești.

Când biserica a fost gata, a avut loc slujba de sfințire (târnosire), care a fost oficiată de Prea Sfințitul Episcop Teodosie Snagoveanu, vicar patriarhal, împreună cu părintele paroh, Ilie Costescu și alți preoți slujitori. Părintele Manole Marcel, secretar eparhial și părintele profesor la Institutul Teologic, Petre David.

Când a avut loc sfințirea în Duminica Floriilor, 12 Aprilie 1995 și când se înconjura biserica a treia oară, a apărut pe cerul senin un curcubeu ce a fost acoperit de un nor alb în formă de cruce. Minunea a fost observată de nenumărați credincioși și de cameramanii de la TVR actualități, Antena 1, și TELE 7 ABC, care au filmat fenomenul divin ceresc foarte vizibil și care a durat aproximativ jumătate de oră, în înălțime, deasupra bisericii.

A doua zi, luni dimineața, în timp ce un credincios se ruga la o icoană cu Mântuitorul Isus, a observat la ochiul drept o lacrimă.

Biserica este dreptunghiulară cu ferestre pe dreapta și pe stânga. Împrejurul ei se află un trotuar de ciment. Curtea este mare.

În dreapta bisericii se află o mică construcție, o încăpăre în care se aprind lumânările și se vând iconițe și alte obiecte cu caracter religios.

În interior biserica este pardosită cu ciment mozaicat, bucăți albe și maron. Icoanele sunt mobile (agățate pe pereți). Pe lângă pereți sunt așezate scaune obișnuite și mese de lemn dreptunghiulare.

Tâmpla este tot din lemn, simplă, cu trei uși de intrare în sfântul altar. Cele laterale sunt mai mici decât cea din mijloc.

Biserica urmează a fi pictată și curtea amenajată. (Mai 1995)

Construcția Sfântului Lăcaș s-a făcut cu banii enoriașilor și ai Băncii Internaționale a Religiiilor. Unul din ctitorii donatori a fost prințul Dimitrie Sturza, aflător în Elveția.

A mai făcut donație și Banca Comercială Română, precum și Compania de Asigurări "Metropol".

În viitor, pe lotul de pământ unde se află bisericuța Sfântul Ilie Tesviteanul, urmează a se construi o Catedrală cu azil de bătrâni prevăzut cu sală de lectură și proiecție și un atelier pentru confecționarea de cosciuge. Catedrala va fi dotată cu o instalație frigorifică (cu nișe) pentru păstrarea morților până la săvârșirea slujbei de înmormântare. Se va face și un magazin cu articole bisericești, articole de parastas, cărți bisericești ...

Toate construcțiile vor forma un ansamblu socio-diaconal.

Preot paroh în anul 1995 Ilie Costescu.

*

*

*

BISERICA SFÂNTA VINERI NOUĂ ȘI SFÂNTA VINERI GARĂ NORD

Lespedea de mormânt
a ctitorului primei
biserici și stâlpul funerar.

**BISERICA SFÂNTA
VINERI NOUĂ**
Zidire după primul război mondial.
Piatra de temelie în 1940.
Biserica terminată în 1949.

**BISERICA SFÂNTA
VINERI GARĂ NORD**
Zidită 1854 și dărâmată
după primul război mondial.

BISERICA SFÂNTA VINERI-NOUĂ
(BANU MANTA – TITULESCU)

**Lespedea
de mormânt
și micul monument
funerar,
ce au fost
aduse la biserica
Sfânta Vineri Nouă,
de la fosta biserică
Sfânta Vineri
Gară Nord.**

Bis. Sf. Vineri Gară -Nord a fost fondată în anul 1854 cu hramurile : Cuvioasa Parascheva, Sfântul Haralambie și Sf. Nicolae și era cunoscută ca Biserica Sfânta Vineri- Gară Nord, de pe Calea Griviței, care se numea înainte "Ulița Târgoviștei"

Biserica a avut plan treflat (cruce) cu o turlă pe pronaos. Era acoperită cu șindrilă. A durat până în anul 1931 când a fost dărâmată din necesitate, extinderea Gării de Nord.

Pe locul bisericii s-a făcut o "Capelă" care a fost dărâmată și ea de bombardamentul americanilor asupra Bucureștiului din 1944. Piatra fundamentală a Bis. Sfânta Vineri (de azi) s-a pus în anul 1940, când era preot Ion Popescu-Călinești.

Arhitect a fost Ionescu Berechet, arhitectul Patriarhiei.

Biserica a fost terminată abia în anul 1949.

Pictura s-a efectuat între anii 1950-1953 de către un colectiv de pictori condus de pictorul Nicolae Stoica în timpul preotului paroh I. Hurduc. Biserica are plan treflat cu trei abside, trei turlă, din care una pe pronaos. (Una mai mare, două mai mici.)

Clopoțele sunt în turlăle mici.

Pe catapeteasma lucrată de sculptorul C. Foșalău au fost așezate icoanele de la vechea biserică Sf. Vineri Gară Nord.

Biserica de azi este o construcție măreață. Are un pridvor închis la care ajungi urcând șase trepte mari de piatră.

Deasupra ușii de intrare în pridvor se vede lucrată în mozaic Sfânta Fecioară Maria cu Pruncul în brațe. pe fațadă, sus, un alt mozaic o reprezintă pe Cuvioasa Paraschiva în mărime naturală, care este și hramul bisericii. Catapeteasma cea nouă este din anul 1990, din lemn de stejar sculptat și este împodobită cu icoane. Biserica are 12 ferestre (6+6) înalte, pod pentru cor, scaune fotolii din lemn pe lângă pereți.

Încălzirea este cu gaze și căldura vine de la subsol prin niște grătare de metal așezate în pardoseala din dale de piatră. Are lumină electrică și apă curentă. În 1977, după cutremur, s-a spălat pictura, s-a acoperit din nou

biserica și s-a refăcut catapeteasma. Toate acestea cu osteneala preotului Grigore Mazilescu un harnic și bun gospodar.

Biserica este înconjurată de o curte cu grilaj de fier.

În spatele bisericii se află casele parohiale.

În curte, în partea stângă, aproape de zidul bisericii, spre mijloc, este un mormânt acoperit cu o placă de marmură sculptată, cu scrierea săpată și un mic monument la un capăt al plăcii de mormânt, pe care placă stă scris:

“Călătorule opreșteți pașii și privind această piatră aduți aminte că ești muritor. Aci stă iubitul vostru frate Nicolae Eftimiu pe care fatala moarte la răpit. Am fost și eu ca tine trăindu în viață ani 50 născut la Fevr. 24 1862. Am lăsat lumea, amicii și toți care mă vor urma în eterna mea locuință. Acestu monument sau ridicat prin sânguința I. Rădulescu, preotul Ștefan Lambradaru și G. Pancu epitropi acestui sântu lăcașu”.

Pe spatele micului monument sunt sculptați trei îngeri, iar pe el se vede o scriere săpată care arată:

“Sub această piatră se odihnește robul lui Dumnezeu Nicolae Eftimiu născut la anul 1862 Fevr. 24 și oricine veți trece pe lângă acestu mormântu, ziceți Dumnezeu să-l ierte, toți într-un cuvântu”.

În ce privește lespedea (placa) de mormânt și rămășițele pământești, acestea au fost aduse la biserica Sfânta Vineri Nouă de la fosta Biserică Sfânta Vineri Gară Nord, ce fusese zidită în anul 1854 și demolată după primul război mondial, în 1931, din necesitate, după cum am mai spus, de Regia C.F.R. care a despăgubit cu monede de aur, cu care bani, plus donațiile și ajutorul enoriașilor s-a ridicat marea biserică Sfânta Vineri Nouă.

Lepedea și rămășițele pământești ale lui Nicolae Eftimiu au fost așezate în partea stângă a bisericii, lângă zid. Lepedea de pe mormânt a fost luată într-o bună zi și dusă în altă parte (?!).

Tot în curte, în partea dreaptă a bisericii se mai află un mormânt a cărei scriere de pe lespede este ștearsă total.

* *
*

FOSTA BISERICĂ SFÂNTA VINERI GARĂ NORD **CU HRAMUL CUVIOASA PARASCHIVA.**

A fost zidită în anul 1854 și dărâmată în anul 1931. Se afla pe Calea Griviței dincolo de Muzeul Căilor Ferate.

PISANIA BISERICII:

“În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh ziditu-sau din temelie această sfântă biserică în anul 1854, cu toată cheltuiala răposatului Nicolae Eftimiu și a soției sale Floarea. Reparându-se radical în anul 1888. Iar în anul 1910, al 44-lea al glorioasei Domnii a M.S. Carol I Rege al României și al II lea al păstoriei Arhiepiscop și Mitropolit al Ungro-Vlahiei, Primat al României D.D. Atanasie, s-a reparat iarăși radical fiind paroh preotul Traian Vintilescu. Iar epitropi domnii Radu Tudose și Costică G. Petrescu”.

Ctitorul Nicolae Eftimiu era înmormântat în fața bisericii (n.1812-+1862)

Fosta Biserică Sfânta Vineri Gară Nord după anul 1870 a avut în epitropia sa “Hanul Galben”, han de periferie, de la capătul Podului Mogoșoaiei, vecin cu spitalul Filantropia, sau cum se spunea “în suburbia Cișmeaua Mavrogheni”, pe strada Filantropiei. Pe vremuri se afla în fața hanului o fântână cu cumpănă.

Mahalaua din jurul hanului se numea “Mahalaua Dracului” din cauza pungașilor ce mișunau pe acolo. Prin 1935 hanul mai exista.

Istoricul bisericii Sfânta Vineri Hereasca, cu fotografii, care a fost demolată, se află în volumul I al lucrării.

Zidire 1644 – 1645.

Demolare 1987.

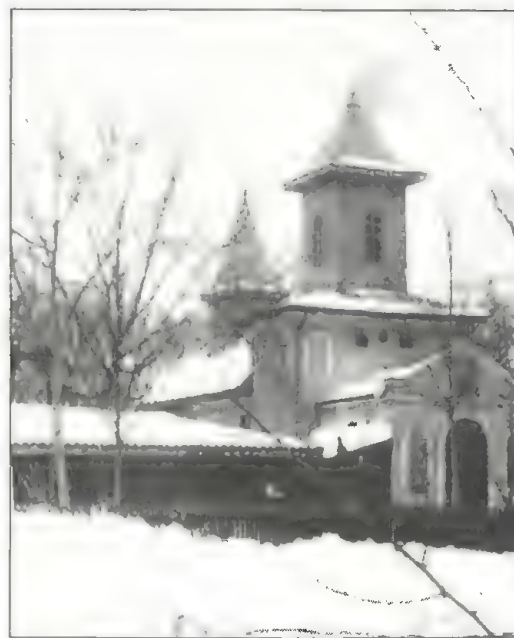
* *
*

BISERICA SFÂNTA VINERI - COLENTINA

Cișmeaua din curtea bisericii

BISERICA SFÂNTA VINERI COLENTINA
Zidită 1947 - 1948.
Hram Sfânta Paraschiva
Str. Gheorghiței nr.2, sector 2, Prot.2

BISERICA SFÂNTA VINERI – COLENTINA

Hram Sfânta Cuvioasă Paraschiva

Biserica este micuță și are două turle ascuțite.

În partea de sus a fațadei, triunghiulară, este realizată în mozaic Cuvioasa Paraschiva. În stânga și în dreapta ușii de intrare, sunt realizați, tot în mozaic, mărime naturală, Sfântul Petru și Sfântul Pavel. Ușa este de lemn. Împrejurul bisericii se află o curte mare plină de verdeață, iar în stânga bisericii o magazie destul de mare. Tot în stânga se află un mormânt pe a cărui cruce scrie:

“Aici odihnește Preotul Paroh Constantin Dumitrescu 1915-1975”.

În dreapta bisericii, în față, lângă perete, se află un alt mormânt cu următoarea scriere pe cruce:

“ Aici odihnește Preotul Iconom-Stavrofor Gheorghe N. Ionescu. Ostenitorul zidirii și împodobirii acestei Sf. biserici și primul ei slujitor. 8 II 1910 – 26 X 1971 “.

În prezent (1994) preoții slujitori sunt: Vintilescu Emilian și Zarea Anatolie. Și în anul 1985 tot acești preoți slujiau.

Pe peretele din dreapta, din afară, spre intrare, se află o placă de marmură albă pe care scrie:

“ În ziua de 22 luna Iunie 1947 s-a turnat temelia acestul sfânt lăcaș, cu hramul Cuvioasa Paraschiva, în timpul I.P.S. Patriarh Nicodim, cu cheltuiala enoriașilor parohiei și cu strădania epitropiei și a consiliului parohial, paroh fiind Pr. D. Gogoase, și s-a sfârșit în ziua de 25 Aprilie 1948 paroh fiind Pr. Gh. N. Ionescu.

Epitropi și Consiliei fiind:

*Gheorghe Oprescu
Grigore Andriță
Traian Zamfirescu
Gheorghe Tănase
Ilarie Renghea
Oprea Banciu
Ilie Dănete
Dumitru Stancu*

Constantin Protopopescu
 Scarlat Nițescu
 Ion Stoica
 Iuliu Suster
 Petre Gîlmeanu
 Ion Pimniceru
 Constantin Stanciu
 Petre Petrescu
 Ion Zamfir
 Ion Drăgușin
 Constantin Iliescu
 Gheorghe Predescu

I. Augustin

Pe vremuri, înainte de a se construi blocurile dinspre partea dreaptă a curții bisericii, se afla acolo un puț cu cumpănă.

Ridicându-se blocurile s-a tras și apă și astfel în 1980 s-a amenajat în curtea bisericii, în dreapta, o cișmea cu robinet, din piatră, impunătoare, cu un fronton oval pe care se află, sus, iconița Maicii Domnului cu Pruncu, dedesubt fiind scris: "Prin ea ve-ți învinge."

Sub această scriere este o cruce desenată.

Interiorul bisericii este modest și mai întunecos, dar are cele trebuincioase. Icoane, candelă, sfeșnice, scaune, preșuri, sobă, lumină electrică etc.

*

*

*

BISERICA SFÂNTUL SPIRIDON NOU

BISERICA SFÂNTUL SPIRIDON NOU
 Prima construcție 1766 - 1768
 Hramul Sfântul Spiridon
 Calea Șerban Vodă nr.89, sector 4, Prot. 3

BISERICA SFÂNTUL SPIRIDON-NOU

Construcția a fost începută în anul 1766 de voievodul Scarlat Ghica pe o proprietate a familiei, dar ctitorul nu a avut fericirea să o vadă terminată deoarece a murit din cauză de boală în Decembrie 1766. Și s-a întâmplat astfel:

În ziua de 2 Noiembrie 1766, zi de sâmbătă, aprinzându-se unele prăvălii din târg, de lângă "sărăria domnească" ale Hereștilor, gata să se aprindă tot orașul., voievodul a pornit să vadă și să ia măsurile necesare. Tot umblând în toate părțile a răcit grav și nici un doctor nu a putut să-l lecuiască. A fost înmormântat în ctitoria sa neterminată, fără turlă, de fiul său Alexandru Ghica ce i-a urmat la tron. Acesta a continuat construcția bisericii "pentru îndepărtarea bolilor de către milostivul sfânt lecuitor" și pentru că tatăl său era înmormântat acolo.

Lucrarea s-a terminat în 30 Septembrie 1768, iar biserica a fost închinată Sfântului Spiridon al trapezuntului, cel făcător de minuni, și Sfântului Visarion al Larisei. Biserica nu era prea mare și în timp, din cauza cutremurului din 1802 și a incendiului din 1822, plus cutremurul din 1838, s-a ruinat în întregime.

Deci, prima biserică începută de Scarlat Ghica, a cărei formă nu este cunoscută, și terminată de Alexandru Ghica, a rezistat 86 de ani, din 1766 până în 1852, când domnitorul Barbu Știrbei a dat aprobarea rezidirii bisericii pe locul vechii ctitorii ruinate.

Noua lucrare a început în Martie 1852 și s-a terminat în Octombrie 1858, iar sfințirea a avut loc în Noembrie 1860 sub domnia lui Alexandru Ioan Cuza.

Lancelot (un călugăr) care a văzut biserica Sfântul Spiridon Nou prin 1860 a spus: "pretinsă erudiție a îngrămădit pe un dispozitiv încă aproape bizantin, toate frumusețile stilului gotic, fără a observa că ridicând peste măsură turnurile octogonale, pentru a le reacoperi până sus cu modelele cunoscute de arcade, de turlă mici și vârfuri ascuțite, fără scop, se comite o rătăcire".

Când s-a reclădit biserica, după o concepție nouă, turlăle și clopotnița au fost ornate cu niște turnulețe ascuțite, în stil gotic, care în urma unui vânt puternic (1885) au fost dărâmate.

Cu ocazia reparațiilor imediate, au fost desființate.

În secolele XVIII și XIX biserica a avut unele clădiri pe una din laturile sale, clădiri menționate în planurile din 1770 și 1852 ale Bucureștiului și sânt trecute ca Hanul Sfântul Spiridon, motiv pentru care banul Mihai Cantacuzino înscrie mănăstirea printre cele care au Han. Prin 1830 în aceste clădiri a existat și un spital și urma ca să se mute acolo și pușcăria de la Curtea Veche.

În prezent biserica este încăpătoare, impunătoare, frumoasă, cu o mare grădină.

Arhitectul Grigore Ionescu scria în anul 1938 despre Bis. Sfântul Spiridon Nou: "Concepută în stilul romanico-gotic bastard, prezintă o fațadă monumentală încadrată de două înalte și elegante turnuri – clopotnițe. Este una din cele mai spațioase biserici din București. Interiorul, relativ grandios cuprinde o singură încăpăre lungă, în mijlocul căreia se înalță o cupolă largă, întărită cu nervuri groase de factură gotică, prelungite pe pereții laterali până la pardoseala cu pilaștrii octogonali de marmură verde. Cu același fel de nervuri sunt subliniate și bolțile cilindrice care încadrează cupola spre Apus și Răsărit. Pereții sunt decorați în partea de jos cu un luxos soclu de marmură neagră cu vine galbene și albe, iar în partea de sus cu câteva picturi izolate și în parte șterse..."

Nicolae Iorga scria: "Biserica refăcută în piatră și în marmură cu turnuri ascuțite".

Picturile bisericii au fost realizate de pictorul Gh. Tattarescu. Cele două tablouri care încadrează ușa sunt ceva mai bine păstrate. În stânga chipurile lui Alexandru Scarlat Ghica și Grigore Alexandru Ghica, iar în dreapta, chipurile lui Scarlat Ghica și Mitropolitul Nifon.

Biserica a avut un clopot mare (dispărut) care a fost al bisericii Curtea Veche.

Pe el scria: "Acest clopot iaste făcut pentru slava Domnului nostru Hristos de Io Costandin Basarab Brâncoveanu voievoda și închinat sfinții bisericii domnești din București, unde iaste hramul Blagoveștenii Bogorodițe, la 24 de ani ai domniei lui, leatul de la Hristos 1712".

Un clopot mic ce a fost făcut de Ene Mănciulescu și returnat la 1908. (Ene Mănciulescu era fiul lui Mănciu Vătaful, ctitorul bisericii Batiște).

PISANIA BISERICII SFÂNTU SPIRIDON NOU

“Doamne Dumnezeule, care ai scaun cerul și așternut picioarelor pământul, care nu te poate încăpea cerul și cerul cerului, cum te va încăpea casa aceasta a zis Solomon. Aceasta o zice tot creștinul vrând a zidi lui Dumnezeu biserică pe pământ. Dar fiindcă Dumnezeu a trimis pe Fiul său și a locuit cu oamenii, tot creștinul este dator a-i zidi casă pe pământ. Pentru aceia și robul lui Dumnezeu, domnul Țării Românești, Scarlat Ghica, fiul domnului Grigore II Ghica, vrând a mări numele lui Dumnezeu cel în Treime închinat și slăvit, a zidit din temelie acest templu în cinstea sfântului erarh Spiridon, arhiepiscopul Trimitundei, făcătorul de minuni. Acestă întreprindere creștină s-a început în al doilea an al domniei sale la anul 1767 și s-a sfârșit în a doua sa domnie la anul 1768, Septembrie 30. Iar ca să poată fi susținut acest sfânt lăcaș în toată frumusețea și buna credință, s-a înzestrat cu fonduri și cu legate statornice de către domnul Alexandru Ghica, fiul domnului Scarlat Ghica, întâiul ctitor.

Din aceste fonduri cu timpul a crescut și s-a rezidit iar din temelie la anul 1852, Martie, după găsirea cu cale a marei epitropii, a acestei biserici numită prin testament, membrii fiind: P.S. Sa Părintele Mitropolit al Ungro-Vlahiei Nifon, ministrul finanțelor Ion Filipescu, ministrul secretarul statului Ion Manu în unire cu dumnealui Alexandru Ghica, nepotul domnului Alexandru Ghica, după aprobarea dată de domnul de atunci al Țării Românești, Barbu Dimitrie Știrbei, săvârșindu-se în anul 1858 Octombrie, pe timpul administrației casei acestei biserici, tot a mai sus pomenitului P.S. Sa Mitropolit al Ungro-Vlahiei, Nifon. Fiind epitrop al casei Mihai Papazol și secretar al cancelariei marei episcopii Gh. Stănulescu. Drept aceia Doamne Dumnezeul nostru, fie ochii Tăi căutând întotdeauna spre casa aceasta ziua și noaptea, ca să ascuți ruga norodului tău. anul 1852.”

În **PISANIA** bisericii Sfântul Spiridon Nou, din 1852, s-a trecut greșit că biserica a fost terminată în a doua domnie a lui Scarlat Ghica (29 August 1765 - +2 Decembrie 1768). El a murit în 2 Decembrie 1766, iar biserica a fost terminată la 30 Septembrie 1768, deci sub domnia fiului său Alexandru Ghica (2 Decembrie 1766 – 28 Octombrie 1768)

* * *

În biserica începută de Scarlat Ghica și terminată de fiul său Alexandru Ghica au fost înmormântați:

Scarlat Ghica (ctitorul bisericii) așezat într-o nișă în peretele dinspre Miazăzi (în pronaos). Mormântul este acoperit cu o placă de marmură cenușie pe care se află o inscripție în grecește cu majuscule, încadrată de motive vegetale. În partea de sus a scrierii este reprezentată stema Țării Românești a Moldovei.

Traducerea: (1766 Decembrie 2) “ Io Scarlat Grigorie Ghica voevod. + Această smerită și întunecată pulbere ascunde în sânul ei pe marele Scarlat, domnul, fiul lui Grigorie, din marea stirpe a Ghiculeștilor, care a pierit de boală vrednică de plâns, în Dacia, după ce domnise mai întâi în Moldova, și ca a doua răsplătă pentru virtutea lui având cârmuirea Daciei. Care pentru toți supușii era ca un părinte blând. Pentru aceasta, de mare jale, ei și-au dat suflarea, scăldându-i cu lacrimi mormântul pe care i l-a ridicat slăvitul său fiu și moștenitorul domniei și cu cântări de jale stând în jur, fiecare din parte-i, să plângem sfârșitul celui plecat spre cer. În anul 1766 Decembrie 2.”

* * *

În același mormânt s-au așezat și rămășițele pământești ale lui Constantin Vodă, Hangerli, asasinat de turci în anul 1799, care a fost căsătorit cu domnița Ruxandra, fiica lui Scarlat Ghica, și osemintele lui Alexandru Vodă Suțu, mort în 1821, din cauza unei infecții, un abces (o fânfănea) la un braț, care a fost tratat cu otăvuri de doctorul grec Mihai Cristuri (Eterist revoluționar).

* * *

Alexandru Vodă Suțu a fost primul voevod (de la Mihai Viteazul) care a domnit în ambele Țări Românești, în același timp, ca unic voevod, între Iulie și Septembrie 1802. (Țara Românească și Moldova).

Moartea voevodului a fost un timp plină de mister, iar ziua morții fiind ascunsă. Se pare că a murit la 13 Ianuarie 1821. Mortul a fost dus în curtea bisericii Sfântul Spiridon Nou.

Lângă biserică s-a ridicat un mare cort circular deschis în toate părțile. În mijlocul cortului se afla o masă ovală, mare, acoperită cu un covor de catifea roșie stacojie, pe care a fost așezat corpul voevodului. În interiorul bisericii se desfășurase mormântul lui Scarlat, scoțându-se oasele lui și ale lui Hangerli și băgate într-un sac de pânză verde spre a putea intra în mormânt și trupul lui Alexandru Suțu. (Nu are inscripție)

Pe o altă placă de marmură, așezată în pronaos se văd inițialele I.Sc. Gh. V.V. și stema țării, precum și o scriere cu majuscule, scurtă, în limba greacă.

Traducerea :

“La Octombrie 1896 s-a așezat sub această piatră osemintele ctitorilor și ai altor membrii ai familiei.”

* * *

Biserica a fost bogat înzestrată de ctitori și alți donatori. Biserica avea: un vâl de tâmplă din pluș roșu, cu scriere brodată cu fir de argint în dreptul stemei Moldovei și Țării Românești. — “Io Scarlat Grigorie Ghica voevod 1766”.

O candelă de argint cu scriere în relief pe ea, în dreptul stemei Moldovei și Țării Românești — “Io Scarlat Grigorie Ghica voevod 1767”. (Candela a fost dăruită de familie.)

Un chivot de argint cu scriere săpată, datată 1768.

O anaforniță de argint scrisă cu litere în relief, datată 1768.

O ripidă de argint cu scriere în relief în dreptul stemei Românești datată 1768.

Un sfeșnic de argint cu scriere gravată în dreptul stemei Țării Românești, datată 1768.

Un vas de argint cu scriere gravată în medalionul cu stema Țării Românești, datat 1768.

O evanghelie greco-română cu scriere săpată în dreptul Țării Românești, datată 1768.

Pe toate scrie: “Io Alexandru Ghica Voevod”.

Un potir de argint cu scriere săpată datat 21 Mai 1787.

12 candelă de perete, 14 candelă de argint poleit din 1768.

Două icoane ale Sfântului Spiridon, din argint, una din 1867, alta din 1897.

O dveră de o rară frumusețe, de la ușile împărătești, din catifea grenă, pe care este cusut cu fir de aur răstignirea Mântuitorului nostru și doi îngeri, din 1768.

În sfântul altar, o cristelniță de argint, două evanghelii de argint poleite cu aur, două ripide de argint poleite cu aur, două cădelnițe, două sfeșnice de argint mai mici și încă altele.

Pentru întreținerea bisericii și a bunurilor ei, Alexandru Scarlat Ghica a format o epitropie care a fost însărcinată cu supravegherea cheltuielilor și veniturilor bisericești și rezolvarea problemelor ce se vor ivi.

Înșirăm unele bunuri cu care a fost înzestrată biserica (mănăstirea) Sfântul Spiridon:

“De la moșia domnească Rușii de Vede va lua dijmă de la toate produsele, va primi vama de la o serie de bălți din Dolj și din Romanați, va taxa oile ce pășunează în munții Mehedinților, va lua venitul bălților de lângă Gura-Ialomitei, a primit două mii de stânjeni de moșie în Ialomita cu tot venitul bălților din Gura Ialomitei, cum se numește astăzi, veniturile a douăzeci de prăvălii din București, a pimit 15 sălașe de țigani cu copiii și fetele lor...”

Toate aceste bunuri și averi erau scutite de dările către stat, iar slujitorii bisericii erau și ei scutiți de biruri: preoții, diaconii, dascălii, grămăticii și ceilalți ce slujeau biserica.

Biserica a mai primit de la o serie de buni creștini donații valoroase ca: moșii, bani, odoare scumpe, pentru întreținerea și buna stare, dar cu obligația ca din veniturile ce le avea să înzestreze în fiecare an nouă fete sărmene. În 1847 această înzestrare nu s-a mai făcut, dar s-a dat 24 000 de lei anual pentru întreținerea unui pension de fete sărace. Cu timpul subvenția s-a mărit la 40 000 de lei.

Istoricul bisericii Sfântul Spiridon Vechi, cu fotografii, a fost scris în vol. I al lucrării.

Biserica Sfântul Spiridon Vechi a fost demolată și după o vreme a fost reconstruită pe același loc.

Zidire 1747 – Demolare 1987 – Rezidire 1994.

BISERICA SPIREA NOUĂ

ÎN TRECUT

BISERICA SPIREA NOUĂ

Zidită între 1780 - 1790. Refacere 1900. Nu are pisanie.
Hram Adormirea Maicii Domnului.
Str. Puișor nr. 59, sector 5, Prot. 1

BISERICA SPIREA NOUĂ

Zidire între 1780-1790

Hram Adormirea Maicii Domnului

Refacere 1900. Nu are Pisanie.

Str. Puișor nr. 59, sect. 5, Prot. 1

SPIREA NOUĂ este a doua biserică ce are numele "SPIREA" de la biserica Spirea Veche, zidită de Doctorul Spirea Cristofi, originar din Corfu, în anul 1765, unde Spirea a și fost înmormântat. Vechea biserică a fost demolată în 1984.

Biserica Spirea Nouă ar fi fost ridicată între 1780-1790 de un Ioniță Șelaru, așa după cum reiese dintr-o catagrafie a anului 1918. Pe clopotul mare al bisericii stă scris:

"Acest clopot s-au făcut în lauda lui Dumnezeu, anul 1800".

Biserica este refăcută în anul 1900 de Niță Stere.

Ea a suferit câteva reparații înainte de anul 1900 și după.

Casa parohială a fost construită după moartea lui Niță Stere, cu banii lui, așa cum arată scrisul de pe placa de marmură ce se află la Casa parohială pe strada Sirenelor nr. 62. Enoriei i se spunea Niță Stere, Protoieria Spirea Nouă.

Pe peretele pronaosului bisericii sunt pictați Regele Ferdinand I și Patriarhul Miron Cristea.

La aproximativ 200 de m. de biserica Spirea Nouă se află biserica Acvila, strada Sirenelor nr. 37, ce a fost zidită în anul 1937 de rit greco-catolic (unită), dar care în anul 1948 a fost trecută la ortodoxie. Are același hram ca biserica Spirea Nouă.

Istoricul bisericii Spirea Veche, cu fotografii, se află în volumul I al lucrării.

Biserica a fost demolată.

Zidire 1764 – Demolare 1887.

BISERICA (NOUĂ) CĂRĂMIDARII DE SUS

BISERICA (NOUĂ) CĂRĂMIDARII DE SUS

FAȚADA

Prima de lemn. De zid 1805. Ruinată 1825.
Ruinată total de cutremur în 1838. Dărâmată 1840.

Rezidită 1847 - 1848.

A ars în 1875. Refăcută în 1877. Reparații 1911, 1923 - 1925.

Pictată 1877 - 1878. Repictată 1955. Hram Buna Vestire.

Str. Grozăvești nr.7, sector 6, Prot. 1

BISERICA (NOUĂ) CĂRĂMIDARII DE SUS

Prima biserică a fost de lemn. Nu se cunoaște ctitorul deoarece nu există o Pisanie.

A doua biserică din zid a fost înălțată din temelie în 1847 - 1848 de părintele Iosif, Arhimandritul Mitropoliei fost Egumen la Mănăstirea Cotroceni. Scrierea de pe Pisanie de la a doua biserică este pe o piatră, **Pisanie** găsită într-o magazie prin 1900, ne arată:

“Această Sfântă Biserică unde se prăznuiește hramul Buna Vestire și Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul, este zidită a doua oară cu cheltuiala Părintelui Iosif, Arhimandritul Mitropoliei. A făcut ajutor și enoriașii mahalagii precum și alți pravoslavnici creștini.

Mai sus pomenitul ctitor Iosif Arhimandritul a mai dat danie o vie de la care primește biserica lei una mie arendă pe an pentru cheltuiala bisericii spre a fi pomenit cât va sta în viață sfântul locaș 1848 - Sept.25. Iosif Arhimandritul, Dimitrie, Maria monahiea”.

Este reconstruită la anul 1877 de Mitropolitul Calinic. Lucrarea terminată cu stăruința episcopilor Nae Căplescu și preotul Ștefan Duhovnicul.

Dimitrie și Maria monahiea se crede a fi părinții arhimandritului Iosif.

Biserica prin 1900 era Metoh al Mănăstirii Cotroceni.

Nicolae Iorga redă aceeași Pisanie în Inscricțiunile sale din 1907 (ca cea de mai sus).

* * *

Biserica se află în Grozăvești. Se spunea în valea de la Grozăvești, pe lunca Dâmboviței. Din anul 1814 Grozăveștii a luat numele de “Căramidarii de sus”. Satul Căramidari numit înalte Lupești și-a schimbat numele în Elefterie, după numele unei icoane a sfântului.

Mahalaua s-a numit mahalaua Sfântul Elefterie. G.M. Ionescu scria în lucrarea sa “Istoria Cotricenilor, Lupescilor și Grozăvescilor” din 1902, astfel:

“În satul Grozăvești a fost o biserică veche făcută poate de Mitrea Vornicu și soția sa Neaga vorniceasa, proprietarii moșiei Grozăveștii. Biserica a avut hramul:

1. Izvorul Tămăduirei
2. Al Sfântului Ierarh Nicolae
3. Sfântul Ioan Botezătorul

Sfântul lăcaș a fost refăcut de protopopul Tras și de jupan Sterie Chirovici (măcelaru) i Marcion Diaconul trei, ajutând și părintele egumen al Cotrocenilor Visarion și hărăzind 15 pogoane de loc împrejurul bisericei.

În 1825 biserica era total ruinată. Egumenul Iosif al Mănăstirii Cotroceni a hotărât să zidească din temelie biserica din Căramidarii de Sus în anul 1827, dar nu a făcut nimic.

Abia prin 1847 biserica a fost înălțată și apoi a primit diferite donații (multe), imobile și bani. A primit case, prăvălii și altele, dar ele nefiind administrate cu cinste, au dispărut de mult, dispărând și actele respective spre a nu putea nimeni să fie tras la răspundere. (Istoria se repetă și în prezent).

“În anul 1900 biserica era aproape ruinată...” Așa a scris G.M. Ionescu.

Istoricul bisericesc din 1969 este cel ce urmează:

“Biserica Căramidarii de Sus, cu hramul actual Buna Vestire, a fost zidită, la începutul ei în anul 1805. Hramurile vechi i-au fost Sfântul Nicolae și Sfântul Ioan Botezătorul.

Ctitorii principali au fost: Protopopul Nic.Trăznea, jupan Sterie Chirovici, Marin Diaconul Trăznea și Arhimandritul Kir Visarion de la Mănăstirea Cotroceni.

Domnitor atunci a fost Constantin Ipsilanti, iar Mitropolit al Ungro-Vlahiei Kir Dosoftei. În forma ei inițială era ca o corabie zidită din cărămidă, cu acoperiș din șindrilă și cu o singură turlă și aceea din lemn. Cutremurul din 1838 a deteriorat-o și a fost reparată în anul 1847. În 1877 – 1878 este pictată de Gheorghe Ioanid. I se reface și acoperișul ce se acoperă cu tablă de plumb. Tot pictorul Ioanid a reparat și catapeteasma ce arsese.

Ca Pisanii referitoare la istoricul bisericii se păstrează două în fotocopii, una din 1805 și alta din 1845.

Nicolae Stoicescu scria în lucrarea sa:

“Repertoriul bibliografic al monumentelor feudale din București.” din 1860:

“**Căramidarii de Sus.** Prima biserică a fost zidită în anul 1805 (data pisaniei), de protopopul Nicolae Trăznea, Sterie Chirovici măcelaru ș.a.

Construcția bisericii nu a fost prea solidă. O catagrafie din anul 1832 arată că biserica avea tavanul dărâmat făcut din șipci de lemn. Cutremurul din 1838 avariază mai rău biserica, ce a fost mai apoi închisă. Dărâmată complet în 1840 de Iliad Matache starostea de zidari, biserica a fost rezidită cu sprijinul lui Iosif arhimandritul în 1847-1848, fiind terminată în 1848 Sept.25 (data pisaniei). ((Piatra cu Pisania este așezată peste un mormânt din curtea bisericii)).

A ars în anul 1875 și a fost refăcută în anul 1877 când i s-a adăugat amvonul, i s-a pus o tâmplă de lemn și a fost zugrăvită de G. Ioanide. Diverse reparații i s-au făcut în 1911, când a fost legată cu șine de fir și acoperită, în 1923-1925 și în 1955, când a fost refăcută și pictată.”

Banul Mihai Cantacuzino nu o enumera printre bisericile de lemn sau de zid.

D. Fotino, o amintește în 1918.

Nicolae Iorga a scris:

“Pisania bisericii se afla în 1907 deasupra ușii de la intrare.”

O icoană din 1858 a fost dăruită bisericii de Vasile Brutaru.

*

*

*

BISERICA (NOUĂ) CĂRĂMIDARII DE JOS

BISERICA (NOUĂ) CĂRĂMIDARII DE JOS
 Prima de lemn 1711. A fost mutată în 1744. Zidită 1857 - 1863.
 Reparați 1905. A ars în 1922. Refăcută 1923 - 1924.
 Hramuri: Sfântul Dimitrie și Sfântul Gheorghe.
 Str. Piscului nr. 3, sector 4, Prot. 3

BISERICA (NOUĂ) CĂRĂMIDARII DE JOS

Prima biserică de lemn cu hramul Sfântului Dimitrie și al Sfântului Gheorghe a fost făcută în anul 1711 și i se spunea biserică de lemn. Se afla lângă crucea lui Leon Vodă Tomșa, unde mai apoi, fiul său, Radu Vodă Leon a ridicat biserică Slobozia.

Biserica de lemn ruinându-se, Generalul Constantin Năsturel (boier de viță veche) a mutat-o la Căramidarii din vale, mai jos de apa Dâmboviței, unde s-au așezat țiganii care făceau cărămizi și de atunci locul s-a numit "Mahalaua Căramidarilor", iar biserică de lemn (cea mutată) a fost numită Căramidarii de jos.

Pe fostul ei loc Constantin Năsturel împreună cu soția sa Ancuța Pârscoveanu au ridicat o biserică de zid între anii 1744 - 1745. Lângă biserică mutată în vale, enoriașii și mahalagii locului au făcut o biserică de zid între anii 1857 - 1863 pe care au sfințit-o înainte de terminare (în 1859). Biserica a luat numele de Căramidarii de jos. În anul 1905 a suferit unele reparații, iar în 1922 biserică a ars. Între anii 1923 - 1924 a fost refăcută. Pictura s-a realizat abia în anul 1929 de către pictorul Belizarie.

Biserica are în Sfântul altar pomelnice scrise pe marmură albă.

Pe un Penticostar din 1774 este scris:

"Constantin Năsturel Hierăscul i Ancuța au dat acest Penticostar la sfânta biserică dă Căramidari, ce să prăznuiască hramul marilor mucenici Dimitrie izvorătoriu dă mir și Sfântul Gheorghe făcătorul de minuni, ca cești sfinți să facă minune și cu dănsăi să-i miluiască cu cerere și dorire inimilor lor să o împlinească, făcându minuni și cu alți păcătoși creștini. Și, dă ar îndrăzni cineva să o ia, să aibvă parte de blestemul celor 318 sfinți părinți: fiindu prot popa Grigorie, și trepădător la mutaria, când s-au mutat această sfântă și dumnezeiiască biserică, și titor cu ajutoriu ce s'au mutat: lt.7253 (1744-1745)."

Pe un Octoih de Buda este o însemnare de la Popa Tudor de la Căramidarii de jos.

Mai este o Cazanie din 1872.

Mineie de Buda.

Un Triod din 1761.

Pe un Mineu de Buda a lunii Septembrie scrie:

“La leat 1830, Iulie 27, m-am făcut preot, cu popa Petre și m-am făcut la biserica Sfântului Necolae din Țigănie, de la Metropolie de vale și era cându m’am săvârșit preot sobor de doisprezece preoți, afară din arhiereu și din diiaconi și era și varu-mi Costand Briceagu, cântărețu...”

Un Mineu de Neamț a aceleiași luni (Septembrie).

Pe un Strastnic din secolul XVIII se pomenește zăpada ce a căzut la Paști în 1833.

Pe o icoană scrie:

“ Această sfântă icoană s-au făcut prin ajutorul de obște al pravoslavnicilor hristiani și prin silința dumnealor preotul Nicolae ot Olteni, Nicolae zograv ot mahalao Olteni 1857”.

Pe o altă icoană scrie: “ 1813 Octomvrie 2.”

Pe alta e scris numele: “chir Ioan pantofar 1842”.

Biserica este pomenită și de Blasius Kleiner (1764-1776) în însemnările sale de călătorie, astfel: Căramidarii din lemn.

Blasius a fost călugăr Franciscan, misionar catolic.

Ionescu Gion scria în 1899:

“ Biserica Căramidarii de Jos, e zidită, pare-se, la anul 1711 de neamul boierilor Năstureli din Herăști într-acea mahala a Bucurescilor cunoscută încă din secolul XVII. Are hramul sftlui Gheorghe”.

*   *

*

BISERICA SCAUNE VECHI

BISERICA SCAUNE VECHI, cum arăta în vechime.

BISERICA SCAUNE – VECHI

A Săpunarilor – A Măcelarilor

Este una din cele mai vechi biserici din București.

Prima a fost de lemn, făcută pe la anul 1611.

Tănase din Târnova a început zidirea ei și a fost terminată de nepotul său pe nume Stavro, la 8 Septembrie 1705.

G.D. Florescu scrie 1715.

“I s-a spus Scaune de la butucii mari de lemn pe care tăiau măcelarii carnea.” Biserica a fost menționată de unele documente din 1681 (din vremea lui Șerban Vodă Cantacuzino) (1678-1688), din 1695, din 1701 (condica Brâncovenească) și 1705.

Este amintită și de banul Mihai Cantacuzino ca biserică de piatră, iar în 1770 este cunoscută ca “Biserica Măcelarilor”.

PISANIA deasupra ușii de intrare cu scriere în relief încadrată de motive vegetale ne arată:

“Această sfântă biserică, hramul Adormirea Precistii făcută iaste den osteneala răposatului Tănase de la Târnova; datorita cea de obște vrându a-ș da, lăsat-au cheltuială dentru a sa osteneală la nepotă-său Stavro, de au făcut această zidire, cu ceale ce să văd, ca să-i fie întru pomenire și a tot neamului său, în veci; mșta Sept.8 zile, 7214 (1715)”.

Meșterii au fost moldoveni căci biserica (veche) are pridvor închis și sculpturi gotice, cu rosete la ferești, scria Nicolae Iorga în 1907.

Deasupra Pianiei de afară se află următoarea scriere:

“Această prea-sfântă biserică, s’au zugrăvit acum de iznoavă prin osârdia dumnealui paharnicul Ioan Costacopolo la leat 1843 Octombrie”.

În anul 1845 a fost reparată. I s-a tencuit exteriorul și s-au astupat arcadele pridvorului, care inițial era deschis. A mai fost reparată și în 1878 și în 1915 când era ruinată și înfundată în pământ cum a fost pe vremuri și Biserica Sfântul Spiridon Vechi.

Biserica Scaune Vechi era aproape 1 m. sub nivelul străzii.

În anul 1939 a început RESTAURAREA bisericii, mai bine zis RECONSTRUIREA, cu sprijinul “Comisiei Monumentelor Istorice”. I s-a făcut acoperiș din olane.

În anul 1940 s-a desfăcut din nou pridvorul ce se aseamănă cu cel al bisericii Colțea, fiind sprijinit pe zece coloane groase de cărămidă. Pridvorul este boltit. În 1944 i s-a spălat și refăcut pictura de către pictorul Gheorghe Popescu. Pictura actuală este în frescă. Cam din 1910 și până în 1944 biserica a fost închisă, nemai oficiindu-se slujbe, fiind lăsată, s-ar zice “în părăsire.”

Cum am mai spus, în 1939 s-a început restaurarea bisericii care a fost de fapt o rezidire. În 1944 s-a dezgropat biserica și s-a pardosit interiorul și curtea din față cu dale de piatră de la Buzău. De asemenea s-au reparat Catapetesma și Baldachinul din Sfântul Altar. Cu această ocazie biserica a fost împodobită deoarece din vechiul alatr s-au găsit prea puține.(?!)

Printre altele are un policandru mare, două jilțuri arhieresti, icoana Mântuitorului din argint, icoana Sfântului Ioan Botezătorul, o Sfântă Evanghelie, două potire și încă niște icoane. Ceva mai târziu s-a găsit și icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului. În anul 1954 s-a construit actuala turlă cu patru clopote. Clopotul mic: “...1716”, cel mare: “1810 August”. În anul 1858 s-a placat în întregime soclul bisericii cu o cărămidă specială.

Pe o icoană îmbrăcată în argint se vede data de 1806.

Pe unul din jilțuri se vede stema țării fără inscripție.

Pe o altă icoană este data 1860.

Pe o altă icoană din stânga naosului scrie:

“Această sfântă icoană a prapadomnei Parascheva s’au făcut de starostea Ionică și a epitropilor: Maria Stoian, Miri, cu toată breazla lăutarilor; 1840, Iune 10”.

Pe ușa de fier a intrării scrie:

”Dumitru Lerescu lăcătuș 1795, Mai 1.”

La biserică mai sunt trei plăci metalice fixate pe ușa de intrare, la mijloc, în exterior, cu o scurtă scriere: “Dumitru Lerescu lăcătuș, 1795, Mai 1”, la fel ca scrierea mai sus menționată.

În interior, sub pantocrator, se află o piatră sculptată în relief, cu un vultur care poartă data de 25 Martie 1863.

În stânga pronaosului sunt două morminte cu datele: 1803 și 1819, iar în stânga pridvorului este un alt mormânt datat 1830.

Pe mormântul datat 1803 scrie: "Sub această piatră odihnească-se oasele răposatului, robul lui Dumnezeu, Vasile, sinu popei Stavăru, biv vel Cluceru za hazna, care ș-au dat obșteasca datorie în luna lui Dechemvrie 1803, pe care Dumnezeu cu dreptii săi odihnească sufletul 1903, Ghenarie..."

Pe mormântul cu data 1819 scrie: "Sub această piatră se odihnește oasele răposății Paraschivei, fiica răposatului Crucerului Vasilie, 1819, Ghenarie 1."

Pe mormântul cu data 1830 scrie: "Subtu această piatră să odihnescu oasele răposatului robilor ((!)) lui Dumnezeu dum. Erini, Smaranda, Elena, Păuna, 1830 Septemvrie."

În jurul bisericii se afla o parte din vechiul cimitir din secolul al XIX lea.

Pe zidul de la intrare, în interior sut zugrăviți cei doi ctitori: Tănase și Stavro cu familia, ținând în mâini vechia biserică.

Arhitectul N. Stoicescu scria în 1960:

"Biserica este construită pe un plan treflat cu abside ample. Naosul are o cupolă sferică cu pandantivi rezemați pe arcuri, ale căror picioare formează pilaștrii din colțurile de naștere ale absidelor. Naosul este despărțit de pronaos printr-un arc dublou. Se păstrează portalul de piatră sculptată cu motive florale. Decorația exterioară este simplă ... Ferestrele au ancadrame tot simple din piatră cu baghete încrucișate, influență moldovenească. De asemenea se păstrează și vechia catapeteasmă a bisericii de la începutul secolului XVIII.

Nicolae Iorga scria în 1939:

"... dar unui Tîrnoveanu i se datorește frumoasa biserică a Scaunelor vechi (și atât!)"

George Florescu scria în 1935: "Biserica Scaunelor numită astfel pentru că se afla în mahalaua scaunelor de măcelari - cunoscuta biserică a Săpunarilor în vechime - este întâlnită în acte vechi încă de prin 1675.

La 1782 "proin preot" era Costandin, dar în jurul bisericii se aflau nu numai măcelari ci și alți breslași în majoritatea cojocari.

Ultima zugrăvire a bisericii datează din 1843.

Azi acest lăcaș de rugă, din apropierea bulevardului Domniței ((acum Dimitrof ?!)), uitat și părăsit alături de mici străzi întortochiate este complectamente neglijat și menit să cadă în ruină din nepăsarea celor în drept de a se îngriji de monumentele noastre vechi. (Aceasta scria în 1935)

Dar în 1939 s-a început rezidirea.

G. I. Ionescu Gion scria în 1899:

"Biserica Săpunarilor sau Scaune vechi. Se pomenește de dânsa într-un document de la 1675 Iunie 5, în care spune că în apropiere de biserică curgea râulețul Bucureștioara, care trecea apoi la vale, de la Scaune vechi de carne la Pescăria vechiă."

Brâncoveanu o mai numesce la 1701 Iuliu în 4 și biserica Crețulescilor. Un act din 1681 al lui Șerban Vodă Cantacuzino spune că biserica este făcută pe locurile lui Cernica marele Vornic de la începutul secolului XVII și unul din marii proprietari de locuri și de vii în Bucurescii timpurilor acelea.

Se zice că este fondată la 1611 de Atanasie de la Târnova. E una din vechile biserici ale Bucurescilor și are hramul Adormirei.

Mahalaua Scaunelor a fost cumplit pârjolită la 27 Februarie 1739 de un foc care a distrus vreo patruzeci de scaune de măcelari. Săpunarii se foloseau și ei atunci de gărlita Bucurescioara, ca și măcelarii."

Mahalaua Scaunelor fusesă numită și a Săpunarilor, pentru că, probabil breasla aceasta contribuise mai mult, dacă nu cu tot, să se ridice biserica la începutul sec.XVII, dacă nu și mai înainte.

* * *

Târnova a fost în vechime capitala imperiului bulgar.

BISERICA SCAUNE

(Refăcută)

BISERICA SCAUNE
 Prima de lemn 1611. Zidită 1705. Restaurare totală.
 Rezidire 1939. Înlăturarea pământului din jurul
 bisericii 1944. Biserica închisă 1910 - 1944.
 Redată cultului în August 15, 1944.
 Hram: Adormirea și Nașterea Maicii Domnului
 Str. Scaune, nr.2, sect. 4, Prot. 3

BISERICA DELEA VECHE

FAȚADA BISERICII

BISERICA DELEA VECHE - Zidită 1775.
 Rezidită 1894 - 1896.
 Hram Sfânta Troiță
 Str. Delea Veche nr. 29, sector 2, Prot. 2

BISERICA DELEA VECHE

Prima biserică învelită cu șifă, având doar o singură turlă, a fost făcută de Grigore postăvaru după cum arată un pomelnic aflat la proscomidie. De zid a fost înălțată în anul 1773 de către preotul Bălașu, cu hramul Sfânta Treime, în mahalaua Delea-Veche.

Arhitectul N.Stoicescu scria în lucrarea sa din 1960 că ziditori au fost: preotul Bălașu, jupan Apostol, Matei Căpitanul și preotul Constantin.

Pe clopotul mic al bisericeii este scris:

“Sfânta Troiță dă la mahalaua Delea Veche 1792.”

PISANIA arată:

“Ziditu-sau această Sf. biserică cu hramul Sf. Celei de o ființă și de viață făcătoarei și nedespărțite Treime, prin osîrdia I.P.Sf.Mitropolit Ungro-Valahiei D.D.Ghenadie Primat al României, în zilele prea Înălțatului Domnitor Carol I Regele României. Și s'a pus temelie acestui Sf. locaș în ziua de 24 Iunie 1894, și s'a terminat la 2 Mai 1896 când s'a și sfințit de către I.P.S.S.Mitropolitul în al III-lea an al păstoriei sale.

La Dumnezeuasca osteneală și cheltuială ce I.P.Sf., s-a hărăzit pentru acest Dumnezeuesc locaș, a fost ajutat și de dragostea mai multor buni creștini între care cei mai de căpetenie au fost preoții Niță Ionescu, Radu Marinescu, precum și Dnii Gheorghe Dobrescu, Constantin Voiculescu, Anton Stoean și Ivan Cristovici.”

BISERICA are printre alte odore și obiecte de cult: un Chivot cu scene și medalioane aplicate, cizelate, cu patru picioare sferice, înalte de 24 de cm, lung de 25 cm și lat maxim de 20 cm, minim 10 cm. Lucrarea este manuală și locală, destul de oxidată.

A fost executată în anul 1861 și refăcută în anul 1894.

Pe fund are inscripția următoare:

“Acest Sfânt Chivot s-a făcutu prin îndemnarea preotului Niță și preotului Ioan duhovnicul și preoții acești slujitori ai obștei sfintei biserici prin osîrdia de epitropu domn Boscu, arhiepiscopu și Mitropolitu fiind prea sfinția sa domnul Nifon la leat 1861, April 12.

Argintar Petcu Avramu și prefăcutu de nepotul său Petrache și G.G. Boscu cu soția Ana, cu fiii dimpreună, cu mătușa lu Mina la 1896 april”.

Pe pridvorul chivotului, care are formă de bisericuță, se vede stema Moldovei și a Munteniei, cu coroană.

În lucrarea sa “Istoria Bucureștilor” din 1899, Ionescu Gion scrie:

“Biserica Delea-Velea e zidită de preotul Bălașu la anul 1773, în mahalaua Delea -Veche. Are hramul Sfintei Treimi”.

*

*

*

BISERICA DELEA NOUĂ

FAȚADA BISERICII

BISERICA DELEA NOUĂ.
Prima biserică de zid 1790 - 1798.
Refăcută - mărită 1847. Dărâmată 1871
Rezidită 1872 - 1875.
Str. Delea Nouă nr.1, sector 3, Prot. 3

**Casa Parohială, Clopotnița
și locuințele preoților bis. DELEA NOUĂ**

AZILUL CALIST
A fost dărâmat

BISERICA DELEA NOUĂ "CALIST"

"Pe o porțiune din terenul moșiilor mănăstirești: Pantelimon și Radu – Vodă, între anii 1750-1770 s-au așezat vre-o 30 sau 40 de familii de români plugari cunoscători și ai meșteșugului "Postăvăriei și Grădinăriei", și au format un mic cătun sub numele de DELUȚA. Acest cătun era departe de bariera Bucureștilor, deoarece în acele vremuri bariera orașului București despre răsărit pe calea Vergului se afla în strada Traian de astăzi, sau mai bine zis în locul halei Traian.

Dar fiindcă numărul locuitorilor Bucureștilor din acel timp nu era așa de mare ca cel de astăzi, s-a stabilit ca acest cătun să facă parte din oraș, ca și vechiul său DELEA (astăzi Delea Veche). ... Și astfel, din cauza pozițiunii locului ocupat de locuitorii menționați, suburbia aceasta s-a numit DELUȚA, față de cea a DELEI care era mai veche. ... Ambele erau așezate pe un loc mai înalt față de oraș.

La câțva timp după așezarea locuitorilor DELUȚI aci, au simțit nevoia de a avea o biserică a lor pe lângă cea a DELEI unde se îmbisericeau până atunci. Deci, între anii 1790-1798 au zidit biserica ce s-a numit ca și cătunul DELEA NOUĂ, spre deosebire de DELEA care fiind mai veche s-a numit DELEA VECHE.

Prima DELEA NOUĂ a fost de zid în formă dreptunghiulară, fără sânuri (abside). Așa a stat până în anul 1847 când biserica a fost mărită, făcându-i-se și sânuri așa cum se arată într-o mică Pisanie.

PISANIA bisericii pe o marmură albă ne arată: "Această sfântă biserică numită Delea Nouă "Calist", este refăcută din temelie prin îngrijirea și cheltuiala Arhiepiscopului Calist, vicarul sfintei Mitropolii. Sfințirea acestui lăcaș de rugăciune s-a făcut la 25 Martie anul 1875 fiind Mitropolit Primat D.D. Nifon, iar Domnitor al țării Carol I. Epitropi ai acestei biserici și contribuitori D.Enache Stănescu, Mihalache Enache și preotul Constantin Rădulescu. Înfrumusețările și clădirile, în fața și jurul bisericii s-au făcut de D. Emanoil Protopopescu Pache legatarul fondatorului, Arhiepiscopul Calist, în anul 1886."

Arhiepiscopul Calist care a fondat biserica din 1875 a făcut și o școală primară comunală în curtea bisericii, precum și un AZIL din care s-a ales praful și pulberea, fiind dăruit în timpul regimului comunist, precum și casele preoțești, clopotnița și școala. A rămas ca prin minune doar biserica

(Delea Nouă) în mijlocul unui maidan, fără curte, fără grădină, fără nici un copac.

Biserica a avut multe obiecte sfinte și de valoare și sper că mai are câte ceva.

Un Chivot de argint (1864).

Un Potir de argint (1820).

O Evanghelie legată în argint cu catifea roșie (1860).

Un Disc de argint (1820).

O Steluță cu Două lingurițe (1820).

O cutie de argint unde se păstrează sfânta împărășanie.

O pereche Cununii de argint ornate cu flori și pietre (1892).

Șase iconițe de argint la icoanele de la Tâmplă, pentru sărutat (1903).

Icoana Maicii Domnului îmbrăcată în argint de la ușile Împărătești.

O ceașcă, o linguriță și o farfurioară de argint, păstrate într-o cutie.

Două cruci de argint.

Una cădelniță de argint.

Una cădelniță de argint dată de Arhiepiscopul Calist Botoșeneanu.

Un rând de Procovețe lucrate în mătase și mărgăritare date de fondatorul bisericii.

Un rând de procovețe brodate cu fir de mătase pe atlas dublu.

Una poală la Iconostas de mătase brodată.

Una sfântă Dveră de mătase la ușile Împărătești.

Una pereche Cununii de argint.

Un Sfânt Epitaf lucrat pe pânză.

* * *

Primul ctitor al bisericeii a fost Gligore postovarul (Postăvarul). Biserica zidită între anii 1790-1798 după cum am mai spus. Astfel arată P.S.S. Arhiepiscopul Callist Ialomițeanu Botoșeneanu în lucrarea sa din 1907 - Bisirica Delea Nouă "Callist" - din care am reprodus amănunte despre cartier și biserică.

Arhiepiscopul Calist contrazice cele scrise de Ionescu Gion în 1899, în lucrarea sa "Istoria Bucureștilor", cum că primul ctitor al bisericii Delea Nouă a fost un Nicolae Inimă Rea.

Acesta a fost în jurul anului 1855 doar episcop al bisericii. Biserica mărită în anul 1847 a fost dăruită în 1871.

Lucrările de rezidire au început în 1872 și au durat până în 1875 când biserica a fost gata, zidăria și pictura, dar nu avea Tâmplă (iconostas). Aceasta a fost adusă de la Mănăstirea Ghighiu – Prahova, care Tâmplă se află și în prezent. Este bine lucrată.

Sfințirea bisericii s-a făcut în 25 Martie 1875, de ziua Bunei Vestiri, care i-a devenit al doilea hram.

Tâmpla adusă în 1855 a fost înfrumusețată cu icoane zugrăvite pe lemn: icoana Domnului nostru Iisus Cristos, a Maicii Domnului, a Sfinților Apostoli Petru și Pavel ș.a. care a fost primul hram al bisericii, apoi s-a adăugat și hramul Bunei Vestiri.

În biserică se află zugrăvit ctitorul.

Clopotnița a fost făcută de zid, din temelie, tot cu cheltuiala Arhimandritului Calist, în anul 1881. Lângă clopotniță s-a ridicat și un corp de case pentru preoți.

Grădina din jurul bisericii Delea Nouă a fost înzestrată și înfrumusețată de Doamna Iosefina Protopopescu Pache după moartea soțului ei spre a îndeplini legatele Arhiepiscopului Calist rămase în datoria lui Pache Protopopescu, soțul ei.

Doamna Iosefina a făcut o cișmea de apă și un havuz în fața bisericii. De asemenea, în anul 1907 a procedat la reparația radicală a Sfântului lăcaș.

La această biserică în răstimpul 1790-1998 au funcționat destui preoți. Primul a fost Ion Rămurescu (1790-1820), al doilea preotul Radu Postovarul (1820-1840), al treilea preotul Badea Popescu (1840-1852) și așa mai departe.

“În virtutea testamentului Arhiepiscop Calist Stratonichias din 1885, urma ca biserica să aibă pe lângă cei doi preoți și un Diacon. Primul diacon a fost Ion Catană care a servit până în anul 1900 când a fost hirotonisit Preot. A urmat Boiu Boșcu, apoi Gheorghe Voicu, și așa mai departe...

Biserica a avut și are o bibliotecă în care sunt multe cărți deosebite.

Cărți întrebuintate în biserică de la întemeierea ei:

Evangelie (1834), un Apostol (1856), o Sfântă Liturghie veche, alta legată (1852), un Tipic (1851), Minee legate (1818), Octoie 1811,

1825, 1854, 1856, un Ceaslov (1852), Triod legat (1766), Triod legat (1833), Pendicostar (1766), Pendicostar (1800), Moliftelnic legat (1823), Moliftelnic legat (1813), Moliftelnic legat (?), Carte de Tedeum (1879) ș.a.

Cărți procurate de P.S.S. Arhiepiscop Calist Ialomițeanu Botoșeneanu

- 33 de cărți -

Cărți de Drept Civil și Bisericești
Cărți Istorice
Biblie, Cărți Dogmatice și Morale
Cărți de Predici
Cărți de Muzică Bisericească
Reviste Bisericești și Populare.

Nicolae Iorga a scris în “Inscripții din bisericile românești” 1907.
“Biserica Delea Nouă e cu totul devastată prin reparație.”

Ionescu Gion a scris în 1899:

“Biserica Delea Nouă e zidită de Nicolae Inimă Rea la anul 1798.”
(Dar nu este așa)

Biserica are în dreapta catapeteasmei o icoană pe care scrie:
“Corporația postăvarilor 1859 Mai 30 N. Pantelimonescu.”

*

*

*

BISERICA OBORUL VECHI

Crucea SERDARULUI MOGOȘ
(MOGOȘESCU)
aflată în altarul bisericii.

BISERICA OBORUL VECHI
Zidită după unii istorici 1768, după alții 1780.
Hram: Sfinții Părinți Ioachim și Ana
Str. Traian nr.204, sect. 2, Prot.2

BISERICA OBORUL VECHI

Biserica a fost zidită din dispoziția Mitropolitului Grigore al II-lea (1760 – 1787) al Ungrovlahiei, între anii 1760 – 1780 și i s-a dat hramul Sfinții Părinți Ioachim și Ana, părinții Maicii Domnului, un hram mai puțin întâlnit.

Biserica nu are „PISANIE” (Inscripție) deasupra ușii de intrare așa cum se obișnuiește, deoarece nu au existat niște ctitori deosebiți sau unii mari donatori.

Din tradiție și unele documente s-au aflat unele date și informații. Povestea bisericii ar fi aceasta:

În anii 1717–1718 s-au abătut asupra Bucureștiului o ciumă mare și o foamete cumplită. Din cauzele acestea, Marele Serdar Mogoș (Mogoșescu) „pentru a îmblânzi mânia cerească” a ridicat pe un câmp, „Câmpul Moșilor”, poate terenul să fi fost proprietatea lui, a ridicat o MARE CRUCE pe acest câmp de la marginea orașului, unde se făcea de două ori pe săptămână „Târg” și „Oborul de vite”. Crucea era măreață, groasă, frumoasă, de piatră, cea mai artistică cruce din București, poate și din toată țara.

Înaltă de 4,25 m, mijlocul de 1,08 m. Soclul era de 2 m.
Sculpturi în relief și scrierea cu litere chirilice, tot în relief.
Scrierea este următoarea: (la început parcă ar fi în versuri)

„ .....
Crucei Tale ne închinăm Stăpâne
Și prea sfânta învierea Ta slăvim,
Cruce păzitoare a toată lumea,
Cruce bisericii podoabă,
Cruce a împăraților întărire,
Cruce a credincioșilor întemeiere,
Cruce a îngerilor slavă și a diavolilor rană.

O buni credincioși călători, care pe aici treceți și pre cinstita Cruce în slavă vedeți, pe a credincioșilor podoabă și a dracilor stricare, așternut picioarelor lui Iisus Christos. Ei vă închinați cu dragoste mare, că pre dânsa s-a înălțat Dătătorul de viață.

Rugați-L pe țară să o păzească de rele primejdii ca să nu piară, iar pe cel ce cu a lui cheltuială Crucea a înălțat, al țarei Mare Serdar Matei Mogoș să știți că s-a chemat. Păzit de cele rele Dumnezeu să-l miluiască și spre împărăția cerească ajută-i să moștenească. Leat 7227. (1719)”

* * *

Pe cruce se mai află o scriere scurtă săpată în partea din spate: „Alexandru Hagi Marinu... 1766 avgustu dni 28 ot Sviștovu”.

Spre a fi ferită de intemperii, crucea a fost acoperită cu o cupolă de zid sub care se adăposteau târgoveții și de care atârnav hainele și desăgile lăsând la plecare tot felul de gunoaie. (Boală moștenită și azi).

Într-o zi de bălci, poate de sărbătoarea Rusaliilor, una din cele mai vechi și mai mari sărbători creștine, prăznuită a cincizecea zi de înviere, numită și „Duminica Rusaliilor”, „Duminica Mare, sau poate în „Sâmbăta rusaliilor”, sau „Sâmbăta Moșilor”, când se pomenesc și cinstesc morții,... trecând pe acolo Mitropolitul Grigore, văzând ce se află pe cruce și împrejurul ei, a hotărât să se zidească o biserică peste crucea cu cupolă, aceasta servind drept altar.

Și astfel a luat ființă biserica, ce din cauza oborului de vite apropiat a luat numele de „Biserica Oborul Vechi”, care prin 1894 a primit de la Primărie 216 m.p., pe unde era o ulcioară ce lega str. Traian cu str. Puțului, care astăzi se numește str. Cavaler de Flondor. În vremea aceea era Domn Alexandru Ipsilanti, care la sfîntirea bisericii refăcute a dăruit în 1781 o icoană de lemn veche, pictată și îmbrăcată în argint, ce a r fi fost adusă de la Constantinopol, reprezentând pe Sfinții Părinți Ioachim și Ana. Se poate că icoana să fi fost mai veche, de la prima bisericuță și Ipsilanti doar să o fi îmbrăcat în argint, pe care a pus să se scrie cu majuscule, în limba greacă:

Traducerea: „Rugați-vă către Domnul sfinților pentru robii lui Dumnezeu Alexandru Ipsilanti și Ecaterina Doamna cu fiii lor. 1781 april 4”.

Pe îmbrăcămintea de argint de la mâna dreaptă a Sfintei Ana este scris cu litere săpate, în grecește:

„A Ecaterinei Doamnei”.

Această icoană este icoana hramului bisericii.

Ipsilanti, pe plăcuța cu scriere în grecește a gravat și stema domnească.

* * *

Prima bisericuță ar fi putut fi de prin 1766, după tradiție.

În Marele Dicționar Geografic al României, vol. 1 din 1896 București, scrie că biserica „Oborul Vechi”: „S-a zidit în anul 1768 de Grigore Mitropolitul, iar în 1850 s-a reparat de Goțe Bogasierul (negustor de mărunțișuri, marchitan), care era episcop. Acest Goțe se pare că nu a „restaurat” ci a făcut doar unele reparații.

Biserica zidită peste Crucea lui Mogoș, care a devenit altar, era mică și avea forma dreptunghiulară fiindcă îi lipseau absidele. Avea doar zidurile laterale și un pridvor deschis cu arcade. Deci, în prima ei înfățișare biserica a fost mai scurtă, fără abside, dreptunghiulară și mică, având în enoria ei doar 25 de mahalale (străzi). Mai târziu, fiind refăcută, a căpătat plan treflat și prin închiderea pridvorului (zidit) s-a lungit biserica. S-au desființat și stâlpii ce separau naosul de pronaos, făcându-i-se și o turlă nouă pe pronaos. Interiorul și fațada au fost refăcute și s-a pictat interiorul.

S-au găsit porțiuni din vechea pictură.

Sfântul și micul lăcaș s-a numit la început „Biserica Târgului din afară”, din cauza târgului din apropiere.

Abia după anul 1800 I s-a spus „Biserica Oborul Vechi”.

Astfel și biserica Popa Lazăr din apropierea Gării de Est a căpătat cu timpul numele de „Biserica Oborul Nou”.

Țin să adaug că în afară de icoana dăruită de Ipsilanti, biserica mai are printre alte sfinte odore o Sfântă Evanghelie de argint ce cântărește aproape 8 kg.

* * *

Serdarul Mogoș a ridicat crucea lui mare și impunătoare, asemănătoare ca mărime cu aceea de la Călugăreni a lui Mihai Viteazul, iar ca scriere, spune Ionescu Gion, ne poate aminti de crucea din lemn a lui Șerban Vodă Cantacuzino de la Kahleberg de lângă Viena.

* * *

Despre Matei Mogoș, marele Serdar, Ionescu Gion scria: „Coborâtor poate din străvechia familie a Mogoșeștilor, proprietară în Mahalaua Popescului și ar fi unchiul Bărcăneștilor”.

* * *

G.D.Florescu: „Era serdar încă din 1717, el fiind frate cu Vâlcul al II-lea și cumnat cu Mihai Cantacuzino”.

* * *

N.Iorga: „Matei Mogoș zis Mogoșescul, e cunoscut. Fata lui a avut cinstea de a se mărita cu Iordachi, fiul cel mai mare al generalului Ban Gheorghe Cantacuzino, fiu și el al lui Șerban Vodă”.

* * *

Era proprietar al (fostelor) case ale lui Grigore Brâncoveanu și a moșiei Mogoșoaia. De la el se trage numele de „Podul Mogoșoaiei”, Calea Victoriei de azi.

* * *

Prima restaurare a bisericii a avut loc în jurul anului 1800 când s-a mărit cum arată în prezent și se crede că ar fi avut și un mic cimitir. (Înmormântările din cimitirele bisericilor din oraș au fost suspendate înainte de 1874). Dar se fac și astăzi. (Spre exemplu la Bălăneanu și la Sf. Gheorghe Capra.)

Altarul lăcașului este înalt având „o calotă sferică pe arcuri” (arcade”, ce acoperă marea cruce a lui Mogoș.

Cutremurul din 1838 a zdruncinat biserica și i s-au făcut unele reparații de negustorul Goțe, după cum am mai spus.

În anul 1911 biserica Oborul Vechi, care era Parohie, devine filiala parohiei bisericii Olari din apropiere, ca în anul 1936 să devină iar Parohie.

În acest an 1936 este numit preot Athanase Negoită, om deosebit, scriitor,

profesor la Institut, harnic, pe care am avut cinstea să îl cunosc.

Biserica aflându-se aproape în ruină a început a doua restaurare.

Preotul

Negoită, împreună cu bunul român și creștin arhitectul Mihai Urzică, ce era și epitrop, au ostenit trei ani (1937-1939) la efectuarea multelor lucrări ce au necesitat și la care au întâmpinat greutate.

S-au dat jos cele două turle din lemn, putrezite, făcându-se altele. S-a pus un alt acoperiș cu olane. Fațada bisericii s-a înălțat cu doi metri, pictându-se în frescă Sfinții Părinți Ioachim și Ana. S-au refăcut pridvorul și absidele (lateralele).

S-a restaurat toată biserica pe dinafară astupându-se unele ferestre.

S-a făcut un nou soclu de ciment și s-au refăcut ușile de sticlă spre a nu mai intra curentul și praful în biserică.

Acestea toate s-au efectuat până la sfârșitul anului 1938.

Adică refacerea exteriorului.

Începând cu anul 1939 s-a pornit la lucrările de restaurare interioară. S-a cojit vechea tencuială, s-au acoperit crăpăturile, s-au întărit zidurile și stâlpii.

S-a refăcut tâmpla, electricitatea, încălzitul.

Banii pentru toate acestea s-au adunat cu multă trudă și umilință. Biserica a fost redeschisă la 19 nov. 1939.

Dar a venit însă o mare nenorocire, cutremurul din 10 nov. 1940 care a zdruncinat biserica și întreg orașul. A crăpat altarul prin mijloc, de sus și până jos și sâmurile bisericii.

A crăpat și tencuiala, picturile, arcul cel mare de susținere al turlei dinspre altar, iar olanele de pe acoperiș, cea mai mare parte, au căzut.

CRUCEA MARELUI SEDAR MOGOȘ, din altar, a fost retezată oblic, fiind nevoie să fie prinsă în scoabe de fier, ce au fost mascate, acoperite cu ciment. Aceasta la baza crucii. Pereții altarului au fost și ei legați cu un tirant de fier, iar pereții naosului cu țevi de fier. La casele parohiale au fost legate zidurile cu șină metalică. Picturii i s-au făcut unele remedieri în primăvara lui 1941. La zdruncinarea bisericii au contribuit și bombardamentele aeriene ale anglo-americanilor din 1944, prin multele explozii ce s-au produs.

În anul 1965, noaptea, s-a prăbușit o parte din zidul ce înconjura biserica, cel dinspre Est. În 1969 s-a reparat podul bisericii și acoperișul, refăcându-se și picturile ce se afumaseră, fiind vechi de 30 de ani, de către pictorul Hornung, cel care o pictase și mai înainte. La cutremurul din 1977, 4 martie, seara, plafonul de sub podul „corului” s-a prăbușit, arcurile turlei mari au crăpat, picturile s-au deteriorat și încă altele.

Cu voia Domnului toate s-au refăcut, ultimele reparații fiind în 1984. BISERICA ce are în sânul ei CRUCEA Serdarului Mogoș a fost declarată „Monument Istoric”.

Respectiva CRUCE și-a pierdut oarecum din măreție, deoarece postamentul (soclul) nu i se mai vede fiind îngropat în pământ.

Ar trebui ca Altarul și Crucea să fie permanent luminate.

* * *

Primul slujitor al bisericii Oborul Vechi se pare că a fost Popa Pârnu (1779), apoi preotul Gheorghe Robescu, apoi Popa Constantin. Prin 1793 biserica avea doi preoți și un diacon.

Preotul Ioan Mirodot a slujit sfânta biserică timp de 56 ani (21 aug. 1859 – 9 mai 1913) și mult timp a fost cu preotul Vasile Dunu. Ei și-au scris numele pe spatele crucii lui Mogoș.

Prin 1859 serveau în biserică trei preoți: Vasile, Marinache și Ioan sau Iacob. După moartea preotului Vasile a venit preotul Marin Dumitrescu... La 15 decembrie 1936 a fost numit paroh preotul Athanase Negoită, doctor în Teologie, cu studii la Atena, Ierusalim, Roma, Berlin, profesor la Institutul Teologic, scriitor. Am avut cinstea să îl cunosc înainte de 1989. Am vorbit de mai multe ori și mi-a dăruit câteva cărți, printre care și cartea „Monumentul istoric OBORUL VECHI”, Monografia bisericii Sf. Ioachim și Ana din București. Edit. Litera 1991, scrisă de el.

Preotul s-a născut în comuna Seca, județul Teleorman, în anul 1903 iulie 3. În 1993 se afla la Biserica Oborul Vechi.

A ieșit la pensie. Avea 90 de ani. A scris 22 de lucrări, peste 100 de articole, 7 broșuri de popularizare. Articole în reviste străine.

* * *

Țin să informez cititorii că biserica a fost jefuită între anii 1970-1980 de 8 ori.

Biserica a avut către sfârșitul anului 1936 o cantină mică unde mâncau sâmbăta și duminica între 30 și 50 de săraci.

A durat până în anul 1939.

* * *

Pe clopotul mic al bisericii este scris:

„Mănăstirea Oborul Vechi sf. Biserica Ioachim și Ana la anul 1852, are 50 oca și este turnat în fabrica Daniel Wolff”.

* * *

Biserica a fost de trei ori pictată. Prima a fost a bisericii vechi, dreptunghiulare, a doua a fost atunci când s-a restaurat biserica și s-a lungit prin închiderea pridvorului, a treia pictură s-a realizat în secolul 19, prin 1894 sau 1895. În decursul timpului picturile au mai fost supuse unor refaceri.

Ca exemplu, pictura efectuată în anul 1939 care a fost mult deteriorată de cutremurul din 1940.

* * *

Biserica, din darurile primite în timp are:

4 candelice ce se văd în fața icoanelor împărătești. Pe prima din dreapta scrie: „Patru candelice asemenea s-au făcut de isnoavă, la biserica unde se prăznuiește sfinții părinți Ioachim și Ana, la leat 1821. Goțe episcopul, Petre Pitarul, Zaharia preot, Vasile preot”.

Pe candela a treia, de la stânga la dreapta scrie:

„Dumitru, Anica”.

Pe o evanghelie din 1844, tipărită la Sibiu și legată în argint stă scris: „Această sfântă Ivanghelie s-au îmbrăcat în argint, la leat 1856 cu cheltuiala sfintei biserici și cu ajutorul unei femei ce o cheamă Maria. Și au semnat spre ținere de minte, că au fost și nemții aici la București. 1856 mart. Preot Vasile Aksescu hirotonit la leat 1850 dekem. 18”.

Un chivot pe care scrie: „Prin noi preoții bisericii Oborul Vechi, Zaharia și Vasile, 1858, oktom. 15. Pană argintar”.

Un chivot ce a fost al bisericii Caimata, dărmată pentru alinierea bulevardului. (Primar N. Filipescu)

Este mic, de formă pătrată, făcut din nichel. Deasupra, în relieef, are Cina cea de taină, pe latura dreaptă are pe sfinții Zaharia și Filofteia, pe latura stângă are patronii bisericii, Sfinții Ioachim și Ana, iar pe spate are pe Tatăl și Fiul (așa se pare).

Un artofor pe care scrie: „Acest artofor este al sfintei biserici Caimati, făcut 17. 1817, iunie 10.

O serie de obiecte de cult au provenit de la biserica ce a dispărut atunci, când s-a făcut bulevardul. (Caimata).

Astfel și sfântul epitaf cusut cu fir și care în 1939 a fost înrămat, cu geam. Biserica a mai primit în dar două sfeșnice mari de alamă, împărătești, de la Doamna Eugenia Nicolescu pe care a scris: „În memoria părinților mei Petre și Ana Emanoil, București 24 dec. 1930”.

Patru icoane împărătești. Prima este icoana hramului, alta icoana Mântuitorului, foarte veche, cu îmbrăcăminte nouă.

Are următoarea scriere: „Îmbrăcăminte a acestei sfinte icoane s-a făcut cu cheltuiala inginerului Gheorghe Popescu, întru amintirea scumpei lui soții Constanța, decedată întru Domnul la 17 ale lunii Iuliu anul 1930 și întru veșnica pomenire a părintelui său Ioan Economu stavrofor, care a slujit acestui sfânt lăcaș peste 50 de ani 21 oct. 1930”. Icoana a fost deci argintată.

Icoana Maicii Domnului, împărătească, ce a fost îmbrăcată de familia Petre și Elisabeta Costescu, cu fiii lor Paul și Virgil, în anul 1930.

Icoana Sfântului Nicolae, împărătească, a fost și e îmbrăcată în argint de Doamna Smaranda Victor Atanasiu, în anul 1930.

Biserica mai are și alte icoane vechi de peste 100 de ani.

1. Icoana Mântuitorului stând pe tron cu următoarea inscripție: „Ioniță sin Petre Drăgan. 1 1821”. Este mare, pictată pe un fond auriu.

2. Icoana Maicii Domnului pe care este scris: „cu cheltuiala isnafului dogarilor, spre vecinica lui pomenire. 1823 decemvrie”. (Icoana nașterii Maicii Domnului).

3. Icoana Maicii Domnului cu Pruncul în brațe pe care scrie: „Această sfântă icoană s-a făcut prin osârdia și toată cheltuiala lui... pentru veșnica pomenire. Ierotei zugrav 1828 nevembrie”.

4. Icoana sfinților Haralambie și Spiridon pe care scrie: „Această icoană s-a făcut pentru serbaria corporației cizmarilor pentru a lor pomenire. 1852 februarie 2 Gheorghe zugrav”.

5. Icoana Maicii Domnului stând pe tron cu Pruncul.

Are de jur împrejur 24 iconițe pe care se află scris începutul celor 24 de condace și icoase, aflate în acatistul Maicii Domnului. Pe icoană este scris: „Această sf. Icoană s-au zugrăvit cu cheltuiala dumnealui domnul Răducanu Măinescu, 1835 mai 24”. Este o icoană deosebită.

6. Icoana Maicii Domnului pe tron, mare cât cele împărătești. Are scris doar „18 31”.

7. Icoana sfântului Nicolae încadrată de alte 12 mici iconițe, iar la colțuri cei patru evangheliști.

8. Icoana Mântuitorului stând pe norii cerului, înconjurat de îngeri. Are scris pe ea: „Această sf. Icoană s-au făcut cu cheltuiala robilor lui Dumnezeu soția Ecaterina-Sulacina 1871”.

9. Icoana sfintei Filothea pe care scrie:

„Cu cheltuiala roabei lui Dumnezeu Marita Fillimon, Barbu Serafim P. 1871”.

10.11.12. Trei icoane mari: Sf. Anton, Sf. Dumitru și Sf. Spiridon realizate în anul 1939 de pictorul Călinescu.

13. O frescă cu Sf. Gheorghe ucigând balaurul, icoană făcută de pictorul Belizarie.

14. În pridvor se mai află icoana Sf. Arhanghel Mihail, mare ca cele împărătești. BISERICA mai are câteva zeci de icoane (obișnuite) dăruite de enoriași în timpul războiului din 1941-1944.

*

*

*

BISERICA OBORUL NOU

BISERICA OBORUL NOU

Zidire 1835 - 1854.

Hramuri: Sfinții Împărați și Adormirea Maicii Domnului
Str. Avrig nr.21, sector 2, Prot.2
(Intrarea prin Str. Popa Lazăr)

BISERICA OBORUL NOU

Zidire 1853-1854

Hramuri : Sfinții Împărați și Adormirea Maicii Domnului

PISANIA ce se află deasupra ușii de intrare ne arată: „Această sfântă și dumnezească biserică s-au clădit din temelie în zilele prea-înălțatului nostru Domn Barbu Dimitrie Știrbei Vodă și în zilele Preasfinții Sale arhiepiscop și Mitropolit al Ungrovlahiei d.d.Nifon, de robii lui Dumnezeu Costandin Deftu cu soția sa Anastasia și de Vasile Barbu cu soția sa Ana, Spirea, Smaranda... S-au zidit la leat 1853 mart, când au fost... (șters)”.

- Parohia Oborul Nou -

Biserica Oborul Nou cunoscută și sub numele de Biserica Avrig sau Popa Lazăr, după numele primului ei preot slujitor și ostenitor împreună cu ctitorii la clădirea ei, este situată la intersecția străzii Avrig cu strada Popa Lazăr. La 12 iunie 1850, un număr de 150 locuitori ai mahalalei Oborul nou, în frunte cu cel care avea să fie ctitorul bisericii, Costache Deftu sau Deftulescu, împreună cu soția sa Anastasia, se hotărăsc să clădească o biserică pe locul donat de Grigore Ghica Vodă, din moșia sa domnească. El se adresează în acest scop Sfintei Mitropolii, care, după cercetările convenite aprobă în ziua de 30 mai 1853 construirea bisericii, care, după terminare este târnosită (sfințită) la 18 septembrie 1854.

La 3 noiembrie 1854, Lazăr sin Stan, țârcovnic la biserica satului Suhatu, jud. Ilfov, este hirotonisit preot pe seama noii biserici. Cu el începe șirul celor peste 80 de preoți (până în 1974), care au slujit la această sfântă biserică. De-a lungul anilor care au urmat, biserica Oborul Nou a avut un rol de seamă în educația religioasă și socială a enoriașilor ei, dintre care mulți au fost comercianți. De la zidire și până în 1974, bisericii i s-au făcut reparații și restaurări. Astfel, în anul 1888 i s-a făcut o reparație radicală și unele îmbunătățiri.

În anul 1899 biserica a fost împodobită cu o nouă tâmplă, care în anul 1913 a fost repictată de pictorul Ioan Simionescu.

În anul 1943 s-a reparat interiorul și exteriorul bisericii, spălându-se și restaurându-se tot odată și pictura, executată în ulei.

În anul 1963 pictura a fost din nou spălată și restaurată.

În anul 1971 s-a făcut instalația cu gaze naturale la sobe pentru încălzirea bisericii, iar în anul 1973 a fost terminată instalația cu apă curentă în Sfântul Altar.

Ca hramuri biserica a avut pe cel al Sfântului Vasile cel Mare, sfinții Împărați Constantin și Elena și Adormirea Maicii Domnului. În prezent: Sfinții Împărați și Sfânta Maria (Adormirea).

În dreapta pronaosului bisericii se află o piatră funerară din anul 1854, sub care se odihnesc osemintele ctitorilor. Vrednic de menționat este faptul că în anul 1896 dascălul Dumitrache Popescu de la această biserică, conformându-se ordinelor Directorului Școalelor Naționale, Petrache Poenaru, a înființat la această biserică o școală pentru copiii mahalalei. Vara, în curtea bisericii, iarna în loc adăpostit.

Un număr de 50-60 școlari, fete și băieți, învățau aritmetica, citirea, istoria și geografia. Se făceau excursii în grup, în Capitală și în jurul ei. Dumitrache Popescu a fost unul din dascălii de seamă, continuatorul vechii școli românești. În anul 1907 școala s-a desființat. Numărul dascălilor care au glăsuț în cântări în această biserică până în 1974 a fost de 18. Sub arhipăstoria Preafericitului Părinte Patriarh Justinian, actualii preoți (1974) continuă șirul celor peste 80 de slujitori, început cu Popa Lazăr în anul 1864, ducând mai departe vechile tradiții bisericești moștenite de la înaintași.

În biserică, pe peretele din dreapta se află o placă mare de marmură, scrisă cu litere săpate, aurite, în românește.

ACT COMEMORATIV

.....
.....

* * *

Pe fațada bisericii se văd picturi. Deasupra ușii de intrare sunt pictați Sfinții Împărați Constantin și Elena. Biserica are două turle. În fața bisericii, în dreapta, se află un mormânt și un monument funerar, înalt, cu cruce deasupra, al preotului Alex. T. Popescu, decedat la 20 dec. 1940, în etate de 71 ani și al lui Toma V. Sereteanu, decedat la 13 dec. 1882, tot sub același monument.

Casele preoțești sunt în curtea bisericii, în spate. Este și o grădină. În prezent biserica este înconjurată de case.

Biserica are pridvorul închis cu ferestre.

Ușa de la intrare este din lemn, ornamentată.

Deasupra ușii se află **PISANIA**, iar deasupra ei este așezată o placă neagră cu scriere în românește și literele aurite. Atât Pisania cât și placa sunt puțin vizibile.

În stânga și în dreapta ușii (afară) sunt pictați Sfântul Petru și Pavel în mărime de peste 2 m.

Tavanul pridvorului și pereții sunt de asemenea pictați.

În interior biserica are două sobe înalte, frumoase și opt icoane mari de argint, pe lângă alte sfinte icoane și obiecte de cult. Scaunele, stânga – dreapta, sunt din lemn, sculptate și cu spătar.

La început biserica a fost mică, cu o singură turlă ascuțită, de lemn, învelită cu șită, ca și biserica.

După un timp i s-au făcut două turle învelite cu tablă. Biserica mai are o icoană a Maicii Domnului, de argint, adusă de la Ierusalim de Hagiica Safta Luca Iordan.

* * *

BISERICA SFÂNTUL ELEFTERIE VECHI

BISERICA SFÂNTUL ELEFTERIE VECHI
Zidită 1747. Reparație 1867. Filială la Parohia Sf. Elefterie - Nou.
Str. Sf. Elefterie nr.15, sector 5, Prot. 1

BISERICA SFÂNTUL ELEFTERIE VECHI

A fost înălțată în 1747, în vremea lui Mihai Vodă Racoviță, în a doua domnie și ultima în Țara Românească (1741 – 1744), de către Mitropolitul Neofit I. Cretanul, cu banii lăsați de un negustor bogat pe nume Constandin sin Macsin cupeț, pe o insulă din coturile râului Dâmbovița, lângă un eleșteu, fiind înconjurată de o pădure seculară. I se spunea și „Schit”, cel așezat înspre coturile de miazăzi ale Dâmboviței, în fața morilor mitropoliei, morile Vlădichi. I se mai spunea și Sfete Elefterie.

Locul zidirii se numea pe vremuri „Lupeștii” și valea se numea „Cărămidari”. Spre biserică era un singur loc de trecere.

Așezarea era dintre cele mai fericite. Biserica era mică, în stil bizantin, învelită cu șifă și avea un singur turnuleț-clopotniță. De jur împrejur erau chiliile. În acest loc unde se afla biserica se duceau bucureștenii să se roage și să se plimbe și să dea acatiste. Având icoane făcătoare de minuni mergeau acolo săracii, bolnavii și îndrăgostiții. Mai mergea acolo zilnic, pentru plimbare și liniște, Doamna Ecaterina a lui Vodă Ipsilanti, cea care a zidit biserica Sfânta Ecaterina din București.

Înăuntru bisericii se află zugrăvit ctitorul Maxim cupețul, care este înmormântat la biserica Colții. După cum se spune: „poate era din neamul lui Mihul cupețul, fostul purtător de grijă al bisericii Bradu-Boteanu. Fiul acestuia a dăruit bis. Colții prăvălii pe ulița Colții și în Mărgelari...”

Într-o margine a bisericii Sfântul Elefterie Vechi se află pe o piatră așezată deasupra ușii din pridvor, cu scriere în relief, încadrată de motive vegetale, **Pisania:**

„Această sfântă și dumnezească biserică, ce se prăznuește pe numele marelui mucenic Gheorghie și a sfântului sfeștenomucenic Elefterie, s-au ridicat și s-au zidit din temelia ei și s-au înfrumusețat precum să vede cu cheltuiala răposatului jupân Costandin sin Macsin cupeț, prin osteneala jupân Andrei zaraf, unchiul răposatului, pre carele I-au fostu lăsatu epitrop la moartea dumnealui. Și s-au săvârșitu această dumnezească biserică în zilele prealuminatului Io Mihai Racoviță voevod, într-o pomenire vecinică ctitoriloru și ostenitori cei mai pomeniți.

Leat 7252 (1744)

Martie sau mai 4 ?

* * *

Povestea mai pe larg

Acest Maxim a fost un negustor înstărit dar neavând moștenitori direcți a lăsat prin testament întreaga sa avere, în caz de moarte, mitropoliei, numind executori testamentari pe Kir Ștefan mitropolitul, pe Panait și Andrei (zaraf), unchii săi, toți fiind epitropi cu hotărâre: „ca să se facă o biserică de piatră aci în București, unde va socoti sfinția sa mitropolitul Kir Ștefan, cu toate câte trebuiesc bisericii. După moartea lui Kir Ștefan a venit mitropolit al Ungrovlahiei și epitrop, Kir Neofit și urmând după așezământul mortului ce a lăsat în diată (testament) ca să facă biserică de piatră dintre ale acelui mort Constantin sin Maxim s-au și făcut aci în București, pe moșia sfintei mitropolii acea biserică de piatră unde să cinstește și să prăznuiesce sfântului sfințit mucenic Elefterie și sfântului marelui mucenic Gheorghe, după cum mortul a fost lăsat cu sufletul lui dând bisericii prin diată două rânduri de odăjdii, o cădelniță de argint, discopater de argint, candelă de argint, toate cărțel trebuitoare, împreună cu 10 pogoane de vie în dealul Sărbenilor... și altele din chiriile locurilor și prăvăliilor să se facă mortului parastas pe fiecare an cu taleri 18”.

„Bisericuța fiind metoh al mitropoliei a avut destule privilegii și scutiri date de voievozi și recunoscute de urmași.

Astfel: Mihai Racoviță, Nicolae Caragea, Mihai Ctin Suțu, Alexandru Ctin Moruzi, Alexandru Ipsilanti și alții”.

„Bisericuța de astăzi nu se mai află în cadrul ei cel vechi și minunat. Timpul a adus tot felul de schimbări și transformări.

S-a canalizat Dâmbovița, s-a tăiat pădurea, s-au făcut străzi și bulevarde. Palatul Cotroceni, Azilul Elena Doamne, Facultatea de medicină, cazărmi... dar biserica Sfântul Elefterie arată tot cam cum a fost.” (Ce bine!)

În anul 1748 (7256) Grigore Ghica Vodă a dat un hrisov în luna iunie, ziua 22, „ce se află în Condica Mitropoliei de la Arhivele Statului”, care spune: „ca să se păzească pururea acest așezământ și am orânduit ca să fie această biserică metoh al Sf. Mitropolii cu toate ale ei câte sunt afierosite, că sfinția sa mitropolitul țarei să aibă purtare de grijă ca să păzească toată orânduiala ce scrie mai sus”.

În timpul cutremurului din 1838 biserica a suferit mari stricăciuni. Reparațiile au fost efectuate abia în 1867, când a fost legată cu fier și i s-au adus unele modificări. În anul 1930 a fost restaurată de arhitectul Ștefan Balș, făcându-i-se o turlă de zid pe pronaos, în locul celei de lemn. I s-au întărit zidurile și a fost acoperită cu olane. Cu ocazia acestei restaurări s-a dat la iveală sub tencuiala fațadei, vechia zugrăveală.

Biserica a fost întărită și după cutremurul din 1940.

Sfântul lăcaș avea în interior 17 candelă de argint, 4 icoane mici și 5 icoane mari de argint. Una din cele mari era a Sfântului Elefterie și Sfântul Gheorghe, poleită cu aur, având și o scriere cu data de 9 martie 1834. Icoană făcătoare de minuni.

La Biserica Sfântului Elefterie Vechi, din valea de lângă Cotroceni, a fost o casă de sănătate. Această a luat ființă prin pitacul domnesc din 15 mai 1816 al lui Ioan Vodă Caragea.

Pe clopotul mare al bisericii este scris:

„Acest clopot este făcut de dlui staroste de brutari Hriste Nicolau și de soția sa Mitana și cu ajutorul dumnealor: Fotea, Paraschiva, Spirea, Sancha, Gheorghe, Ecaterina și Mihai, Ecaterian. Anul 1861 decembrie 25”.

Pe o piatră de mormânt în stânga pronaosului este scris: „Suptu această piatră se odihnesc oasele răposății robii lui Dumnezeu, Smaranda, fiica logofătului Grigore, condicar Divanului, pravoslavnic creștin, care fiind la vârsta de doi ani fără două luni, și bolnăvindu-să mai întâi și vărsând zile zece, apoi au dat-o în boala pruncească, de care au pățimit până la mai 8, 1 t 1813, când atunci ș-au dat sufletul către Domnul, pentru a căria pomenire să ziceți: Dumnezeu s-o ierte”.

La stânga este o icoană cu inscripție, care arată că a fost dăruită la 1834 de Petre și Dumitrana Băbeanu.

În pronaos se află o icoană de lemn din 1840 cu numele lui „Ioan Zografu”.

În altar este un pomelnic săpat în piatră, datând de când a fost restaurată biserica. (1930).

IONESCU-GION scria astfel în 1899 despre biserica Sfântul Elefterie: - E zidită după 1748 de Mitropolitul Neofit I, din paralele lăsate de neguțătorul Maxim Cupețul. I se dă două pogoane de vie în dealul Sârbilor și uă prăvălie în ulița Mărgelarilor tot din averea lui Maxim neguțătorul. E considerată ca schit al Mitropoliei. Era în mijlocul unei păduri umbroase, într-uă pozițiune poetică, pe care Sulzer o privea cu admirațiune.

Biserica, uă căsuță, un popă care se hrănesce cu mierea albinelor de la stupina bisericii; tăcere, un lac, pădure.

Doăna lui Alexandru Vodă Ipsilanti, Ecaterina, născută Moruzzi, venia adesea, și ziua, și noaptea, la Sfântul Elefterie ca să mediteze într-această poetică retragere. Aci a dat, înainte de 1781, marele Vornic Filipescu, un mare prânz, un bal strălucit și, - lucru rar pe atunci! - un foc de artificie, de care Bucurescenii pomeniră și vorbiră tot anul. La 1782, Nicolae Brâncoveanu... care avea grădina pe acolo, cere Mitropoliei biserica Sfântului Elefterie ca s-o îngrijească și să-i facă chilii.

O ține până la 1804 fără s-o îngrijească întru nimic, așa că Mitropolitul Dositei, care era cam „delizorzo” (foarte energic) i-a luat-o îndărăt.

Hramul bisericii este Sfântul Elefterie. A avut și are icoane de minuni făcătoare.

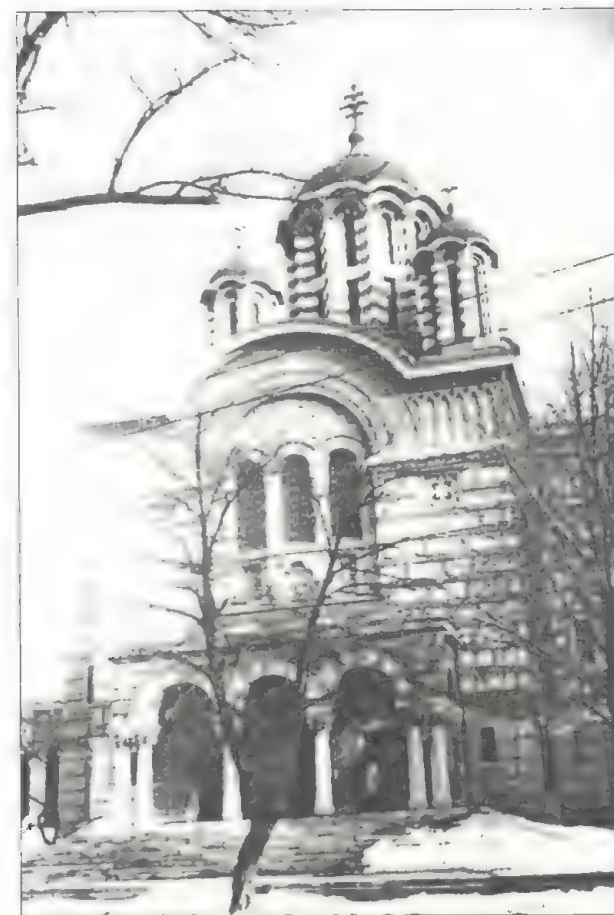
Acatistele la Sfântul Elefterie sunt bune pentru multe, încă din secolul XVIII. De uă parte pădurea ne readucea aminte grădinile din Paphos; de altă parte iubirea, care cerea acatiste, făcea ca Biserica să fie foarte vizitată”.

*

*

*

BISERICA SFÂNTUL ELEFTERIE - NOU

BISERICA SFÂNTUL ELEFTERIE - NOU

Zidită 1935 - 1971.

Hram Sf. Elefterie și Sf. Gheorghe
Str. Sf. Elefterie nr. 1, sector 5, Prot. 1

BISERICA SFÂNTUL ELEFTERIE NOU

PISANIA: „Cu vrerea Tatălui, cu ajutorul Fiului și cu săvârșirea Sfântului Duh, Treimea cea de o ființă și nedespărțită.

Această sfântă și dumnezească biserică, întru care se cinstește și se prăznuiește hramul Sfântului sfințitului mucenic Elefterie Episcopul Iliricului și al Sfântului marelui mucenic Gheorghe, s-a zidit din temelie cu dania binevoitoare a enoriașilor, cu ajutoarele hărăzite de alți binecredincioși creștini și instituții bisericești și de Stat și cu purtarea de grijă și sânguința unui Comitet de construcție, condus de preotul profesor universitar Mihail Butacu, parohul bisericii. Lucrările începute la 29 iunie 1935, când cu binecuvântarea patriarhului Miron (1939), s-a pus piatra de temelie, au fost întrerupte în anul 1940, din pricina celui de al doilea război mondial (1939-1945), când i se înălțase și zidurile cu podoabele lor de pe dinafară și i se făcuseră turlele cu acoperișul. Trecând vremea de război, din îndemnul și mai ales cu sprijinul Prea Fericitului părinte Justinian, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, lucrările au fost reluate. Cu acest prilej, din Prea Fericirii Sale dumnezeiască râvnă, i s-au dăruit de Arhiepiscopia Bucureștilor cele trei tâmplesculptate în lemn și însemnate ajutoare pentru facerea picturii și pentru a fi înzestrată și înfrumusețată, așa precum se vede. Ostenitori și îngrijitori la tot acest lucru au fost slujitorii bisericii, preotul paroh Mihail Butacu, preotul Vasile Ștefan, fost paroh, preotul Atanasie Preda și Comitetul parohial, precum și de întreaga obște din enorie.

Planul a fost întocmit de arhitectul Constantin Iotzu, sculptarea tâmpelilor în lemn de iscusitul meșter Grigorie Dumitrescu, iar pictura de pictorii Vasile Rudeanu și Iosif Keber. Și s-au isprăvit lucrările la împlinirea a 36 de ani de la începerea lor, adică la 29 iunie 1971, când, de praznicul Sfinților Apostoli Petru și Pavel, s-a și târnosit de către însuși Prea Fericitul Părinte Justinian Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

Preot paroh iunie 1971 profesor Mihail Butacu.

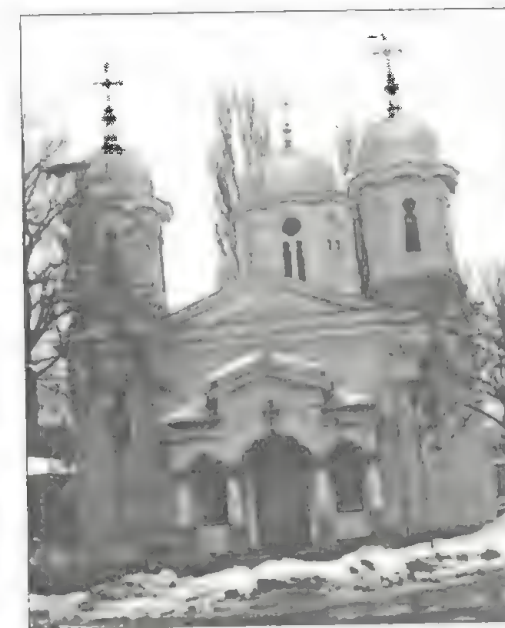
*   *

*

BISERICA PRECUPEȚII VECHI

Statuia lui TUDOR VLADIMIRESCU din apropierea bisericii.

BISERICA PRECUPEȚII VECHI

Zidită 1773. Renovată 1888.

**Hram: Duminica Tuturor Sfinților
Str. Toamnei nr. 2, sector 2, Prot. 2**

PRECUPETII VECHI

Biserica veche înălțată în anul 1773 de Popa Gheorghe călugăru (schimonahul) și credincioșii mahalalei, punându-i-se hramul Tuturor Sfinților, a fost terminată în 15 august 1773, așa cum arată Pisania, de Năstase Simneanul și soția lui Milcea.

Este amintită ca biserică de piatră de banul Mihai Cantacuzino. Cutremurul din 1838 i-a făcut stricăciuni mari. În anii 1845, 1888, 1909 și 1943 a suferit diferite reparații. Zidurile care înconjurau biserica au fost dărâmate către sfârșitul secolului ce a trecut. De asemenea și casele. La începutul anului 1993 sfântul lăcaș a fost jefuit de țigani. I s-au furat obiecte de cult valoroase, cărți, o evanghelie veche și altele.

În grădina de lângă biserică, în dreapta se află statuia lui Tudor Vladimirescu realizată de sculptorul Teodor Burcă în 1934, înaltă de 2,50 m, așezată pe un soclu înalt de 5 m.

La baza soclului vedem un leu sculptat în piatră, iar pe latura din față stă scris: „Tudor Vladimirescu 1821”.

PISANIA bisericii a fost scoasă din locul ei (fațada principală) în anul 1888 când s-a reparat biserica și a fost așezată după un timp, iar în zidul fatadei.

PISANIA este următoarea:

„Această Sf. și Dumnezeească biserică, din îndemnul Duhului Sfânt, a început-o popa Gheorghe călugărul și cu ajutorul creștinilor. Dar a isprăvit-o Năstase Simneanu și cu soția sa Milcea, (Mihalcea) i sine ego Tudor Ioana, Tudora și Petre, pentru veșnica pomenire a sufletelor lor. Iar ostenitori au fost popa Grigorie și cu popa Gheorghe, leatul 1773. Ce este prasnici toți sfinții. Popa Radu și Maria”.

Cu ocazia reparației din 1888 s-au mai scris două Pisanii, în interiorul bisericii, deasupra ușii principale, de o parte și de alta.

Pisania din dreapta:

„Această Sf. Și Dumnedeiască biserică este fondată la anul 1773 de robii lui Dumnezeu Gheorghe Eroschimonahul, Năstase cu soția lui Milcea, Tudor Iona Tudora, Petre. Iar ostenitori au fost preotul Grigorie, preotul Gheorghe și preotul Radu”.

Pisania din stânga:

„Această Sf. și Dumnedeească biserică s-au pictorat, s-au prelungit și reparat în anul 1888 prin stăruința și osteneala Epitropului Anton Georgescu și a preoților Grigore Dinescu și Ion Ionescu, precum și prin ajutorul enoriașilor și a mai multor persoane bine-făcătoare”.

Biserica are icoane de argint și obiecte de cult, dintre care un Chivot unde se păstrează Sfânta împărtășanie, deosebit de frumos.

✿ ✿ ✿

BISERICA PRECUPEȚII NOI

BISERICA PRECUPEȚII NOI
Din lemn 1713. Dărâmare și rezidire alături 1814.
Renovare 1865. Refăcută din ruinare 1877 - 1878.
Hramuri: Adormirea Maicii Domnului și Sfântul Nicolae
Str. General Broșteanu nr.12, sector 1, Prot. 2

BISERICA PRECUPEȚII NOI

Prima biserică a fost făcută din lemn, ctitor fiind precupețul Milinescu Constantin, în anul 1713, dar nu pe locul bisericii de azi. Fiind distrusă de cutremur este dărâmată și noul ctitor, măcelarul Bârcă o face din zid, mai alături, iar pe locul celei vechi a fost așezată o cruce acolo unde a fost sfântul altar.

Obiceiu frumos care s-a cam pierdut. Anul noii zidiri a fost 1814. În anul 1865 a fost mărită și zugrăvită, ca în anul 1877 să o aflăm în ruină. A fost renovată în anul 1878, arătând așa cum arată și în zilele noastre. Pe clopotul mic sunt scrise datele: „1805, 1877, 1910”.

PISANIA bisericii este scrisă pe o cruce de marmură, așezată pe locul Sfântului Prestol, al vechii biserici.

Scrierea este următoarea:

„În acest loc pentru prima oară la anul 1713 s-a fondat o biserică de lemn de către Constantin Milinescu, precupeț de profesie, de unde luă și biserica numele de Precupeții Noi.

La anul 1814, Bârcă măcelarul ajutat și de alții, dărâmă această biserică și reclădi alături alta de zid care deveni mai încăpătoare. În anul 1865 epitropii de atunci cu ajutoarele date, o lungi și o zugrăvi, așezând și tâmpla. În anul 1877 devenind în complectă ruină, epitropii în unire cu o comisiune compusă din cinci mahalagii jos arătați, cu fondul bisericeii și cu ajutoarele adunate de la Domnii mahalagii o au reparat radical după cum să arată în actul depus într-o cutie de tinichia la învelitoarea turlii pantocratorului. Epitropi: V.Blehan, C.J.Cociocianu, preotul D.N.Mirodat, Comisiunea: G.M.Măleanu, G.Băleanu, B.Ion, D.Nicolae, M. Constantinescu. Terminându-să lucrarea la Ianuarie 15, anul 1878”.

Pe o piatră la proscomidie este scris pomelnicul lui Bârcă măcelarul, reziditorul bisericii...

Sfântul lăcaș este lung și are două turle. Obiecte și odoare bisericești: 4 icoane de la vechea biserică, 3 policandre de alamă, 5 icoane de argint la iconostas, 3 potire, 3 ripide, o evanghelie cu scoarțe de argint, candelă de argint la iconostas. În curte se afla o școală primară, o cruce frumoasă și casele preoțești.

BISERICA BĂRBĂTESCU VECHI

**BISERICA BĂRBĂTESCU VECHI
(SFÂNTUL NICOLAE OT FILARET)**
Prima biserică a fost un schit de lemn 1764.
Început zidirea în 1818.
Terminată după 1821.
Reconstruită 1858.
Hram Sfântul Nicolae
Str. Bărbătescu nr.1, sector 4, Prot. 3.
(Calea Rahovei)

BISERICA BĂRBĂTESCU VECHI

Sfântul Nicolae ot Filaret -

La început (1764) a fost un schit făcut din lemn de Mitropolitul Grigore al II-lea pe proprietatea Bărbăteștilor, boieri de neam vechi. În anul 1818 se începe zidirea unei biserici de „câțiva frați” și de Nicolae Brașoveanu. Lucrarea este continuată de Ioan Șelaru și Manda Șelăreasa, dar nu terminaseră lucrarea deoarece a început revoluția (1821) și murise și ctitorul Ioan Șelaru. Biserica este terminată de jupân Nichifor Gabroveanu.

Cu timpul ajungând în ruină a fost reconstruită în anul 1851 de Dimitrie Giano ajutat și de alți creștini. Biserica a fost gata la 20 iulie 1858, data Pisaniei. Deteriorându-se din nou cu vremea, a fost supusă reparațiilor în sec. 19.

Nicolae Iorga scria în „Inscripții”-1907, pag. 336 doar atât: „Biserica Bărbătescu Nou (Cuțitul de Argint) și Vechiu – N-au decât, cea din urmă, câteva pietre de cimitir” și în „Istoria Bucureștilor (1939), pag. 128, arată: „iar biserica din mahalaua Bărbătescului lui Grigorie al II-lea.”

Ionescu-Gion în lucrarea sa din 1899, Istoria Bucurescilor, scrie la pag. 175-176: „Biserica Bărbătescu Vechiu – Neamul boierilor din Bărbătescu se poate urmări prin documente cel puțin de la începutul secolului XVII, de când apare Nan Postelnicul ot Bărbătesci și până la Mihai Bărbătescu, ispravnicul de Târgoviște, la 1798, sub Constantin Vodă Hangerliu.

„Bărbătescii erau proprietari în Dâmbovița, la moșia Sătenii, lângă multe Boierilor Brâncoveni, și a lui Șerban Vodă, în fața bisericii de lemn a lui Șerban Vodă Cantacuzino, unde casa lor se afla într-o casă cantacuzinească și casa Florescilor.”

Sus, pe dealul Bucurescilor, în coasta Lupescilor, boierii Bărbătescu au avut vii cari cu timpul sau stricat din cauza răutăților ce avusesse să sufere orașul. Pe o porțiune dintr-ăcest loc, cam la 1764, Mitropolitul Grigorie (1760-1787) a făcut un Schit Mitropoliei, care a luat numele de Bărbătescu. Hramul bisericii este sfântul Nicolae, sfântul cel mai iubit al Bucurescenilor.

La 1818, Dumneaii Manda Șelăreasa a reparat biserica, făcând-o de zid, dar nu a terminat-o.

BISERICA BĂRBĂTESCU NOU

Crucea lui
ANTONIE VODĂ
1677
din curtea bisericii

BISERICA BĂRBĂTESCU NOU
(Cuțitul de argint)
Zidire 1796

Hramuri: Schimbarea la față
și Adormirea Maicii Domnului
Str. Cuțitul de argint nr. 1, sector 4, Prot. 3

BISERICA BĂRBĂTESCU NOU (Cuțitul de Argint)

Primul ctitor al bisericii a fost Radu Balasache, înainte de 1796, apoi au fost Udrea Pavel și Stanca.

Biserica era din lemn și a devenit „metoh” al Mitropoliei deoarece se afla pe un loc al Mitropolitului Filaret.

Lăcașul arăta ca o casă învelită cu șindrilă. Nu avea nici cruce, nici turlă. Unde ar fi trebuit să fie crucea erau două cuiburi de berze. În interior era aproape goală, avea doar patru icoane la iconostasu confecționat din scânduri.

Biserica se afla pe deal înconjurată de vii, având foarte puțini enoriași. Locului i se spunea „Mahalaua dracului”.

După cutremurul din 1802 a fost „prefăcută” având acum și două case. În anul 1859 biserica aflându-se într-o stare jalnică, Mitropolia a vrut să facă o alta de zid, dar nu s-a întâmplat așa. A fost doar reparată în timp de mai multe ori (1890-1897). A fost mărită, întărită și zugrăvită. În anul 1906, ctitor fiind Regele Carol I, având atunci 40 de ani de domnie, biserica a fost rezidită din cărămidă aparentă, devenind cea pe care o cunoaștem astăzi, cu un soclu de piatră, ziduri groase, o turlă, și acoperită cu țiglă. Decorația exterioară este deosebită.

Arhitect a fost Ghica-Budești. El a realizat-o (oarecum) după modelul bisericii din Iași, a Sfântului Nicolae Domnesc, ctitorie a lui Ștefan cel Mare.

Amplasamentul ei este într-o curte spațioasă.

În partea de sus a pereților se văd trei rânduri de firide în care sunt pictați sfinți. Pictura interioară a fost realizată de pictorul Costin Petrescu în 1908-1909.

Hramul bisericii este schimbarea la față și Adormirea Maicii Domnului... În curte, în partea dreaptă a bisericii se află o cruce mare de piatră, veche, (1677), scrisă cu litere în relief, chirilice.

După data crucii este de pe vremea lui Antonie Vodă din Popești care a domnit între anii 1669-1672. Boier muntean. A fost adusă crucea în București cu ocazia expoziției din 1906. Nu se mai știe de unde a fost adusă.

Bisericii i s-a dat numele de Bărbătescu Nou pentru că într-o vreme a fost afiliată bisericii Bărbătescu Vechi și pentru că familia Bărbătesculor i-au făcut daruri și donații.

Biserica a avut un pomelnic de piatră care a dispărut.

Sfântului lăcaș i se mai spune și Biserica Cuțitul de Argint, după numele unei vechi prăvălii din apropierea ei, care avea firma „La cuțitul de argint”.

PISANIA bisericii nu se cunoaște.

Țin să amintesc cititorilor că în anul 1978 (când erau comuniștii) biserica a fost jefuită și incendiată de unele mâini criminale (aranjate). Pagubele au fost de peste 300.000 lei care la vremea aceea însemna ceva. Poate că biserica deranja „Mausoleul comunist” din parcul alăturat (Parcul Carol I). De ce nici până în prezent nu s-a demolat acest simbol comunist, cu atât mai mult că și rușii au dărâmat statuia lui Stalin și a lui Lenin. Ce gândesc autoritățile noastre?!

După jaful și incendierea bisericii abia în 1984 i s-a restaurat interiorul și i s-au mai cârpit rănilor.

Revenind la crucea din curtea bisericii redăm scrierea de pe ea. Pe latura stângă: „Și s-au ridicat această cruce meseța martie 1 dni; o a săpatu Radul zugravul.”

Pe lângă această scriere, în medalionul din câmpul celor două brațe se vede în relief următoarea scriere: (traducere din limba slavonă): „Hramul sfântului Nicolae grabnic ajutor și al sfântului Gheorghe marele mucenic.”

La intersecția celor două brațe sunt niște inițiale cu litere chirilice în relief.

*

*

*

BISERICA IANCU VECHI

BISERICA IANCU VECHI - MĂTĂSARI (A IANCULUI)
Zidire 1774 - 1775.

Hram: Adormirea Maicii Domnului.
Str. Mătășari, sector 2, Prot. 2 sau B-dul Ferdinand nr. 200

BISERICA IANCU VECHI – MĂTĂSARI

- A Iancului -

Prima biserică a fost înălțată prin 1774 – 1775 în timpul lui Alexandru Vodă Ipsilanti, de Gheorghe măcelarul, de soția sa Ghița (Gherghina) și de preotul Ivan al bisericii Silvestru, pe un loc dăruit de Căpitan Nicolae Petre și de moșul lui, Frangulea.

Biserica nu avea turlă și era învelită cu șindrilă, având așezate pe ea două cruci. Prima reparație a avut-o în anul 1835, reparație făcută de Pascu Ilie, iar în 1852 de Nuță Drăgan, când s-a înlocuit tâmpla (iconostasul). Reparația generală (renovarea) a fost făcută în anul 1875 (data Pisaniei), prin strădania diaconului Matei Protopopescu de la biserica Zlătari, ginerele parohului părinte Nicolae din neamul lui Nicolae Căpitanul.

Atunci s-a executat zidăria, așezându-se și două turlă.

În 1881 biserica a fost pictată din nou de Gheorghe Ioanid din dorința epitropilor, pictură reprezentând istoricul patimilor răstignirii Mântuitorului. Ultima reparație s-a efectuat în 1895. Pictura a mai fost restaurată în anii 1919 și 1951.

Numele mahalalei și al bisericii se pare a veni de la un Iancu, Căpitan de cazaci, amintit prin 1752 de oamenii locului.

PISANIA de pe zidul interior al bisericii arată: „Această sf. biserică s-a zidit din temelie de către robii lui Dumnezeu Gheorghe și soția sa Gherghina și fiica lor Joița, la anul 1774-1775”.

Ionescu – Gion scrie în Istoria Bucureștilor – 1939: Iancu-Vechi, clădită de un măcelar la 1775. (Și atât!)

În această sfântă și veche biserică se aflau prin 1915 bucățele din moaștele Sf. Eustațiu.

Biserica are printre altele sfinte odoare un Potir și o Cruce, precum și un Penticostar (carte bisericească ce cuprinde slujba și rugăciunile pe cele 50 de zile de la Paști la Rusalii), care are următoarea scriere:

„Acest Penticostar este al bisericii noastre den București dat de Dumnealui Dumitrașco Racoviță vel vornic, care l-a dat la hramul Sf. mucenic Dimitrie, izvorătorul de mir, 1768”.

Mai are și o Evanghelie pe care este scris:

„Această Sf. și Dumnezeească evanghelie este cumpărată de Sf. sa părintele Popa Ivan, ctitorul Sf. biserici mahalaua Iancului din București, dându-se și aceasta cu alte odoare bisericii.

Eu robul lui Dumnezeu Popa Ivan ot Silvestru. Leat 1792”.

* * *

BISERICA IANCU NOU

**BISERICA IANCU NOU
- BĂLĂNEANU -
Biserică cu cimitir.
Zidire 1873.**

**Hramuri: Sf. Nicolae și Sf. Haralmbie.
Șoseaua Mihai Bravu nr. 117, sector 1, Prot. 2**

BISERICA IANCU NOU – BĂLĂNEANU

- Cu cimitir-

A fost întemeiată în anul 1873 sub domnia Regelui Carol I.

Numărul ctitorilor este de 33: Stanciu Dobra, Păun Elena, Ioan Marina..... și se termină cu Dumitru Zoița, Ștefan Vasilichia și Nicolae Marica.

Biserica este destul de mare, frumoasă, având pardoseala mozaică. Are două turle ce se reazimă pe patru coloane zugrăvite artistic. Pridvorul este închis cu zid. Are trei uși la intrare și deasupra fiecărei uși se află câte un sfânt pictat: Sfântul Nicolae, Sfântul Haralambie și la mijloc Sfânta Treime.

Are cimitir cu toate că se află în oraș, pe Șos. Mihai Bravu 117-119.

Pisania bisericii este așezată pe fațada principală și arată: „Această Sf. și Dumnezeiească biserică, unde se prăznuește hramul Sf. erarh Nicolae și Sf. mucenic Haralambie. Și s-a început a se zidi din temelie la iunie 14, și a se înfrumuseța cum să vede, prin îndemânarea, stăruința și cheltuiala D-lor enoriași, prin ajutorul mai multor drept credincioși, atât prin ajutorul material cât și îndemnați de milostivul Dumnezeu spre săvârșirea ei.

Începându-se lucrarea la anul dela Christos 1873, luna iunie 14. În zilele C.S.Arhiepiscop și Mitropolit Primat a toată România D.D.Nifon și Înălțatul Domn Carol I și Elisabeta Doamna și prin ajutorul lui Dumnezeu s-a săvârșit earăși la anul dela Christos 1873 luna decembrie, earăși în zilele menționatului Mitropolit și Domn. Ne mai fiind pe acest loc nici un alt Sf. lăcaș.

Spre vecinica pomenire. 1874 luna mai. Dobre, Păun Elena...”
(urmează cele 31 de nume).

Pe altă **Pisanie** așezată mai sus stă scris:

„Biserica cu hramul Sf. Nicolae, restauratusau și înfrumusețatusau acest Sf.locăș în anii 1912-1913, prin stăruința C.S.preotul paroh Ioan Stoenescu și al dlor epitropi Dimitrie Grozdea și Ioan Christescu”.

*

*

*

BISERICA SFÂNTUL GHEORGHE VECHI

BISERICA SFÂNTUL GHEORGHE VECHI
Zidită 1492.

Hramuri: Sf. Gheorghe, Sf. Dimitrie. Sf. Teodor Tiron
Calea Moșilor nr. 36, sector 2, Prot. 3

BISERICA SFÂNTUL GHEORGHE-VECHI

Această biserică este una din cele mai vechi ale Bucureștilor. Se află pe Calea Moșilor într-o curte înconjurată de clădiri. Primii ctitori ziditori ai sfântului lăcaș au fost jupân Nedelcu vel vornic și soția sa Ana, în anul 1492. (Jupan Nedelcu Bălăneanu). Biserica învechindu-se a fost reclădită de Mitrea vornicul în jurul anului 1575. Unele acte din secolul al XVII-lea o numește Biserica Sfântului Gheorghe a lui Mitrea vornicul. În PISANIE stă scris:

„Această Sf. Biserică ce să prăznuesce hramul Sf. Gheorghe s-a zidit din temelie de jupan Nedelcu Vel Vornic și de soția sa Ana, la leatul 7000 (1492), figurând la 30 de ani și scaun de Mitropolie. După aceea învechindu-se s-au prefăcut de D-nealui Iamandi Dragul, Chiurciu Bașa cu soția sa Smaranda. În zilele luminatului Domn Nicolae Alexandru V.V., leatul 7232 (1724) August. Și acum la întâmplarea groaznicului foc, din leatul 1847 martie 23, când fu mistuită cu toată zestrea ei și rămâind numai două ziduri, când au ars și-o parte din Capitală. De cât toți dar mai cu stăruință, Domnu Marin Petcu și cu preoții bisericei alergând pe la toți mahalagii și la alți străini, cre cu ce s-a îndurat, s-au prenoit și înfrumusețat după cum se vede în zilele prea Sf. Sale Mitropolit D.D. Neofit. Mai adăogându-se două hramuri al Sf. Mucenic Mina și Cuviosului Antonie.

Și la aceste hramuri, se va face și mângâiere la săraci după venitul bisericei, leatul 1849 august 29”.

În **PISANIA** din stânga stă scris: „Această Sf. biserică s-a reclădit din fundament după inițiativa luată de Sf. Sa părintele Protoereu Teodor Economu de la Sf. Vineri, care a donat suma de 5000 galbeni la anul 1875, când am pus piatra fundamentală. Și în anul 1878 au mai venit în ajutor încă 2000 galbeni cu mod de împrumutare spre desăvârșire.....”

Urmează condițiunile puse, în număr de patru.

Biserica Sfântul Gheorghe Vechi a fost închinată mănăstirii Sfânta Ecaterina la 16 iulie 1668. Un document vechi ne arată că biserica a avut în curte o clopotniță.

În această biserică a funcționat, după cum am mai spus, Mitropolia Țării, înainte de zidirea bisericii Mitropoliei de către Constantin Șerban Vodă. După ce a fost refăcută de către Iamandi Dragul în 1724, a fost

zguduită de cutremur în 1838, iar în aprilie 1847, chiar în ziua de Paști, au ars bisericile Sf. Gheorghe Vechi, clădirea mănăstirii Sf. Gheorghe și biserica, precum și Sfânta Biserică Batiște. Cu toată prezența domnitorului Gheorghe Bibescu, care a luptat efectiv la stingerea marelui foc, au fost pagube de 5.000.000 de galbeni. Au ars peste 2.000 de case și prăvălii. Biserica Bărăției a dispărut în flăcări. S-a spus că dacă focul ar fi început noaptea, tot orașul ar fi pierit.

Biserica Sf. Gheorghe Vechi a fost refăcută de „mahalagii” fiind terminată la 20 august 1849, după cum arată Pisania.

A fost renovată iar între anii 1875, 1880, pictura fiind realizată de G.Ioanid. Arhitectul Gr. Ionescu scrie că pictura a fost realizată de G.Pompilian în 1880 (?). „Biserica ce o vedem astăzi, cu turla în „baroc ucrainian”, nu mai păstrează nimic din vechia construcție”.

În timpul lui Constantin Brâncoveanu biserica a avut în chiliile sale școală de limba slavonească și românească, pentru pregătirea „diecilor” ce trebuiau să scrie actele cancelariei domnești. A fost întâia școală din București. Biserica în trecut s-a bucurat de o înzestrare bogată și a avut multe obiecte de cult prețioase. Săpăturile din anul 1961 făcute împrejurul bisericii au dovedit existența unei alte biserici din sec. XVI.

S-au descoperit și o serie de morminte.

În biserică au fost înmormântați primii ctitori: Nedelcu vornicul și jumpâneasa lui Anca, ce „au fost părinții lui Iordache zaraful, care la rândul lui a fost tatăl lui Dumitrache Căzănescul sluger 1816, apoi stolnic, și al Catrinei Matei Lăcusteanu, îngropați toți la Sfântul Gheorghe Vechi.”

Biserica Sf. Gheorghe Vechi are două clopote cu aceeași inscripție: „Acest clopot s-au făcut după arderea bisericii Sfântul Gheorghe al vechiu, de focul întâmplat la 23 martie 1847 (N.Iorga scrie aprilie) în epitropia d.Marinciu Petrovici 1849. Sună glas mângâios.

Mucenicul Gheorghe la credincioși

După para focului ars

Au dat ajutor acestui lăcaș”.

S-a mai scris că în urma focului din 1847 biserica a fost reparată și zugrăvită de Protoereul orașului, Tudor.

Pictura fiind din cele mai reușite în stil oriental. (Aceasta până în 1890)

FOCURIILE CE AU PÂRJOLIT BUCUREȘTIUL

Paul de Alep scria: „Când izbucneau focurile în București clopotele bisericilor porneau să bată numai într-o parte”.

1704 – Arde o mare parte din București și Hanul Șerban Vodă.

1716 – Arde mijlocul Târgului, în spatele Curților Domnești.

1719 – Februarie, arde Mănăstirea Cotroceni.

1739 – 27 februarie, aprinzându-se bălegarul de la Mrea Sf. Sava și fiind

vânt puternic, a pârlit și distrus mahalaua Colței, a Scaunelor Vechi, până în Câmpul Moșilor.

1766 – 2 noembrie, în ziua de Sâmbătă, aprinzându-se prăvăliile din

Târgul Cucului de lângă sârăria domnească, ale Herescului, a pornit spre foc Domnitorul Scarlat Ghica, unde a răcit din care cauză la scurt timp a și murit. El a fost primul înmormântat în tinda Bisericii Sf. Spiridon Nou (Ctitoria Ghiculeștilor).

1787 – 29 octombrie, a luat foc din nou Mrea Cotroceni. Focul a început de la Chioșcul lui Alexandru Vodă Ipsilanti și au ars toate casele domnești, egumenești și toate hambarele cele mari.

Arde foc în București

Merg scânteie la Popești

Și dogoare în Ploești

Iar lumina-n Câmpina

La cucoana Joița.

(A scris Anton Pan)

1804 – 28 august. Atunci din cauza unui foc ce a pornit de la o Spițerie căreia i s-au aprins unsorile, au ars prăvăliile Hanului Șerban Vodă până la Hanul Colței. Au ars cca 2000 de prăvălii și case, scrie Dionisie Eclislarhul.

1812 – 22 decembrie au ars Casele Domnești din Dealul Spirei, cunoscute apoi sub numele de Curtea Arsă, în timpul lui Caragea Vodă.

1822 – Ard prăvăliile din Cavafi....

1825 – Arde Podul Beilicului.

1835 – Din cauza focului este distrus Târgul, între Spitalul Colței, Bărăția și Pușcăria (de la Curtea Veche).

1838 – A luat foc Hanul Roșu.

1839 – A luat foc Hanul lui Zamfir.

1847 – În ziua de Paști a fost cel mai mare foc, atunci când orașul București a fost pârjolit și pustiit. Aceasta din joaca unui copil nesupravegheat, fiul cluceresei Drugăneasca. În câteva ore au ars peste 100 case. Biserica Bărăția a fost din nou mistuită de flăcări și tot atunci încă 11 (unsprezece) biserici.

Douăsprezece biserici toate

Acest balaur a înghițit

Nimic din gură-i n-a putut scoate

Până și clopotul a mistuit.

Scria Anton Pan care înșiră și bisericile arse:

1. Sf. Dumitru din metohul Sfintei Episcopii a Buzăului.
2. Biserica Domnească din Curtea Veche.
3. Sf. Anton de la Pușcărie (Piața de Flori, care a fost)
4. Bărăția
5. Sf. Gheorghe Vechi
6. Sf. Gheorghe Nou
7. Sf. Mina din mahalaua Stelea
8. Vergu
9. Udricani
10. Lucaci
11. Ceauș Radu
12. Sf. Ștefan (cel de pe Calea Călărași).

Numărul morților a fost de 15.

20.000 locuitori au rămas fără case.

1850 de case distruse. După aceia au murit mulți de boale și de spaimă. Au ars 685 case particulare (locuințe), 1142 prăvălii, 10 hanuri, 12 biserici. În Biserica Sf. Ilie a pus cineva foc în interior, la 5 mai 1847, ora două noaptea. Biserica a fost salvată dar a ars gardul împrejmuit al cimitirului și o casă.

BISERICA SFÂNTUL GHEORGHE NOU

BISERICA SFÂNTUL GHEORGHE NOU
Prima biserică 1669 - 1672.
Rezidire 1705 - 1706. Refăcută după 1847.
Hram Sfântul Gheorghe
Piața Sfântul Gheorghe (1848)

BISERICA SFÂNTUL GHEORGHE-NOU

Hanul și Biserica Sf. Gheorghe - Nou, la 1837
(după A. Raffet)

Biserica Sf. Gheorghe în flăcări

Hanul și Biserica Sf. Gheorghe - Nou, la 1841
(după M. Bouquet)

Este greu de precizat ctitorul primei biserici și data zidirii. Cronicarul oficial al lui Constantin Vodă Brâncoveanu, logofătul Radu Greceanu, scrie că a fost zidită întâi de Dobruș banul, iar în altă parte, în aceeași cronică îl arată ca ctitor pe un Panaiotachi. Acest Panaiotachi Nikusios, în timpul lui Antonie Vodă din Popești (1669-1672), a început să zidească în jurul vechii biserici a Sfântului Gheorghe, o serie de clădiri și chilii, ispravnic fiind viitorul Domn Șerban Cantacuzino, pe atunci Mare spătar. Aceste zidiri s-ar fi făcut între 1671-1672, în 8 august. La 29 dec. 1671 Panaiotachi Nikusios, Mare Dragoman al Porții, arată într-o scrisoare că în vara aceluia an s-au construit doar 16 odăi și s-a pregătit materialul pentru construcțiile ce se vor efectua în anul următor, iar biserica ce se va reconstrui trebuie să fie frumoasă ca aceea de la Tenimachos, cu o curte mare. Murind Panaiotachi, mănăstirea a rămas neterminată și așa cum era a fost închinată Patriarhiei de la Ierusalim în anul 1673, luna mai. În casele de la mănăstire locuiau în secolul al XVIII-lea patriarhii când veneau în București.

Închinată Sfântului Mormânt (Ierusalim), biserica a fost până la „Secularizarea averilor mănăstirești” sub Cuza Vodă, „centrul administrativ al tuturor averilor Sfântului Mormânt, aflătoare în țară”. (România). Lucrările de la Mrea Sf. Gheorghe Nou au fost reluate, după o vreme, de Constantin Brâncoveanu, după cum arată Pisanina din 1698, sept. 20, scrisă de logofătul Isar.

Chiliile au fost terminate de Patriarhul Dositei cu ajutorul bănesc al lui Brâncoveanu și al lui Apostol, ispravnic fiind Marele Agă Ianache Văcărescu.

După terminarea construcțiilor din jurul bisericii celei vechi, Dositei l-a rugat pe Domn să facă o biserică pe măsura Hanului, care era mare, dar biserica veche era mică și întunecoasă, arătând că „n-am putut îngădui să vedem în mijlocul unui norod... a fi o biserică mică... și fără nici o podoabă și înfrumusețare”. Constantin Vodă Brâncoveanu a dăruit vechia bisericuță în 1705 și între 1705-1706 s-a reclădit „mare și minunată și frumoasă, cu „tâmplă” minunată și cu pardosea albă de marmură”, care asemenea ei rar se putea vedea în lume și i-au pus un clopot mare și minunat, care când era tras suna deslușit: Brân-co-vea-nu !

Biserica a fost lucrată de marii meșteri ai vremii: Vucașin Caragea pietrar, Manea vătaf de zidari și Istrate lemnarul, fiind zugrăvită de Pârvu Mutu. După zidirea bisericii Domnul i-a dat ca venit dobânda a 3000 de ducăți depuși de el la Zecca din Veneția, venit care urma să-l împartă cu școala de la Sfântul Sava. Biserica era și frumoasă și măreață.

Aceasta din zilele noastre nu păstrează mai nimic din ceea ce a fost. În 1 iulie 1707 Brâncoveanu arăta că din câte biserici erau în București (și erau), noua ctitorie era cea mai înaltă, cea mai mare și cea mai împodobită. Și alții care au văzut-o atunci au spus că „biserica era foarte frumoasă”.

Mitropolitul Ierotei spunea în 1713 că aceasta „era cu puțin mai prejos decât – prea frumoasa – biserică Sfânta Sofia, iar clericul rus Ipolit Vasevski spunea în 1711 că „biserica e foarte frumoasă și-i făcută cu multă cheltuială, mai mult decât oricare alta”. Anton Maria del Chiaro, secretarul italian al lui Vodă Brâncoveanu arăta de asemenea că biserica era „bellisima”.

Biserica a fost construită de Voievod având ca model pe cea de la Hurezi, „având un plan treflat, naosul cu două abside largi și pronaosul mult lărgit”.

Brâncoveanu a spus înainte de reconstruirea bisericii, cu puțin timp înainte de dărâmare: „fiind de multă vreme zidirea ei, cât se vede mai mult spre surprare...” În 1705 era foarte veche. La târnosirea (sfințirea) sfintei mănăstiri a vrut Domnul Brâncoveanu să facă alaiu mare, cum de mult nu se văzuse în țară. Și pentru asta a poftit cu scrisoare pe Hrisant, Patriarhul Ierusalimului și pe alți sfinți Mitropoliți și Episcopi din alte părți să vie la București la sfințire.

Și adunându-se toți la Măria Sa, au hotărât să facă sfințirea la 29 iunie (1707), ziua Sfinților Apostoli Petru și Pavel, adică la Sânpetru. Și așa, în seara acelei zile, au făcut priveghere mare atât la biserica Sf. Gheorghe cât și la Biserica Domnească din curte. După aceea, dimineața, în ziua de Sânpetru s-a împodobit Domnul cu toată casa sa și cu toată boierimea foarte frumos și a trimis două carâte domnești să poștească pe Sfințitul Patriarh cu tot soborul arhieresc să vie la Sf. Gheorghe la Curte. Iar mulțimea norodului era fără număr. Și sosind soborul, a ridicat prea sfințitul Patriarh Hrisant sfintele moaște cu evlavie și puindu-le în cap au mers toți pe jos.

Înainte era gloată multă de ostași și de norod, apoi boierimea, apoi igumenii, călugării și preoții, veniau apoi arhierii și după arhierii prea fericitul patriarh, iar pe urma patriarhului mergea Domnul Constantin Brâncoveanu cu toți coconii lui în podoabe domnești, și Cămărașul cel mare, carele de la Curtea Domnească până la Sf. Gheorghe împărția bani la săraci.

Iar mai pe urmă mergea Doamna Maria cu domnițele ei și cu toate soțiile boierilor. Și așa în această rânduială au mers toți pe jos până la Sf. Gheorghe. Și făcându-se ocolirea au intrat în biserică și puind patriarhul moaștele pe sfântul prestol a săvârșit sfânta Liturghie. După slujbă s-au suit cu toții în casele patriarhicești, unde s-au ospătat cu mare cinste, iar Domnul a ținut orăție mulțumind lui Dumnezeu, care l-a învrednicit de a săvârșit această minunată mănăstire a sfântului mucenic Gheorghe. Apoi a împărțit părintelui Patriarh cum și tuturor arhierilor, mărâmi frumoase cu galbeni legați întrânsele.

Toate acestea s-au făcut la 29 iunie, când a fost cursul anilor 1707. Fost-au la această târnosire pe lângă arhierii noștri un Patriarh și șapte Mitropoliți afară de o mulțime de călugări și preoți. Această minunată mănăstire a stat așa frumoasă până la cutremurul cel mare din anul 1802 când I s-au dărâmat turlele și Hanul, iar la anul 1847, când a fost focul cel mare din București, a ars împreună cu multe alte case.

Biserica pe care o vedem noi azi, Sfântu Gheorghe Nou este zidită după focul cel mare și seamănă prea puțin cu aceea pe care o zidise credinciosul Domn Brâncoveanu cu dragostea fierbinte pentru credința creștinească”.

Adaog că Voievodul a mai dat oaspeților pe lângă punguțe cu galbeni și o medalie comemorativă de aur.

La 26 august 1804 biserica arde din nou împreună cu hanul și atunci spune cronică: „de-abia se isprăvisse de reparat (după urma cutremurului din 1802) și din cauza noilor stricăciuni pricinuite de incendiu, poate va urma trebuința a se preface de iznoavă”, zidurile fiind slăbite. Prin 1813, Sfântul Gheorghe era printre mănăstirile mari ale țării. Rafet arată că biserica avea o tindă împodobită cu zugrăveli în stil bizantin, printre care se ghiceau cu greu fața aproape ștearsă a ctitorului. Călugărul rus Uspenski, în anul 1848, o găsește, după părerea lui, mică, dar foarte frumoasă.

„Înainte de incendiul din 1847 biserica nu avea turle, dar avea un pridvor larg susținut de opt coloane canelate pe care se rezemau șapte arcuri. Sub cel din mijloc se afla intrarea. Părțile laterale ale pridvorului aveau câte trei coloane și câte o intrare. În față era o scară cu cinci trepte.

Pronaosul avea pe fiecare latură câte trei ferestre, iar abisidele erau de formă rotundă în interior și poligonale la exterior”. O însemnare contemporană după focul din 1847 arată că biserica „arsese cu bolțile și turlele de lemn, surpându-se și amvonul dinaintea antreului împreună cu stâlpii de piatră pe care era rezemat acela”.

Ținând seamă de starea sfântului lăcaș, Departamentul Credinței gândea să-l dărâme și să-l reclădească. Dar printr-un noroc nu s-a îndeplinit acest gând. Biserica a fost refăcută și transformată în timpul domniei lui Gheorghe Bibescu, mult transformată, iar exteriorul a fost și el mult modificat.

S-a păstrat frumoasa tâmplă din lemn din vremea lui Brâncoveanu. Într-o scriere din 15 dec. 1714 se arată că se pregătise materiale pentru construirea unui Paraclis, care a fost zidit în anul 1715. În 1818 el exista și este amintit de Dionisie Fotino. Biserica Sfântul Gheorghe Nou a avut în jurul ei o mare grădină plină de verdeață și flori și diferiți arbori.

În prezent grădina este tot mare dar... nu mai seamănă a grădină. Mai străjuiesc în fața bisericii cei doi platani uriași ce au fost declarați monumente ale naturii, ca și bătrânul copac de la Biserica Batiște, cel mai bătrân din București.

De asemenea și copacul de la Mrea Cernica.

În secolul trecut, pe la jumătatea lui, se adunau în grădină membrii asociațiilor meșteșugărești. Grădinii i se spunea popular „Grădina de la Tiriplic (?)”

Revenind la biserică spunem că a avut „o decorație sculpturală” foarte bogată așa cum a avut și biserica Sf. Ioan cel Mare, pe al cărui loc (după dărâmare 1895) s-a construit C.E.C.-ul mare (Calea Victoriei). (1896)

Biserica Sf. Gheorghe a fost înzestrată de ctitorii ei cu destulă avere, plus veniturile marelui Han ce se afla chiar în incinta mănăstirii, care a durat până la focul din 1847.

Prin 1848 în spatele bisericii se afla o vie domnească.

În prezent în spatele bisericii, pe o străduță se află Biserica Răzvan. Prima a fost de lemn 1595. Rezidită după 1705.

În grădina din fața intrării în biserică, în prezent se vede monumentul lui Constantin Vodă Brâncoveanu, lucrare realizată de sculptorul Oscar Han, în bronz.

În interiorul bisericii, în dreapta, se află mormântul lui Brâncoveanu și al lui Ion Mavrocordat.

Tot acolo se află și osemintele Doamnei Maria a lui Brâncoveanu.

În biserică se mai află îngropați: Domnița Ileana Mavrocordat și nepotul ei Grigore Brâncoveanu.

Mai sunt înmormântați Manolache Lambrino și soția sa Bălașa Brâncoveanu.

În pridvorul bisericii se afla aruncată o piatră mare, cu scriere pe ea, care pe vremuri și-a avut locul deasupra porții de intrare a hanului.

PISANIA BISERICII SFÂNTUL GHEORGHE NOU

1628 (7207) – septembrie 20

Pisania pe o piatră spartă în două bucăți, așezată în pridvor, în stânga, cu scriere în relief, având în centru reprezentată stema Țării Românești.

.....

„Această curte a ceștii sfinte biserici, hramul marelui mucenic Gheorghe, ce iaste închinată preasfântului și de viață dătătorului mormânt al Domnului și spășitorului nostru Iisus Hristos, care să vede împrejur zidită și tocmită într-aceasta chip, cu chiliile de desupt și altele pre deasupra, cu toate odihnele și trebuințele lor, întâiu și den temeliia lor sănt începute și până la un loc zidite cu cheltuiala lu Panaghiotachii, carele oarecându tălmăciu mare la Poarta turcească au fost, domnind pre acele vremuri blagogestivul domnu Io Antonie voevod, fiindu cursul anilor de la Hristos 1670 și ispravnic făcându pe dumnealui Șerban Cantacuzino vel spătar, fiind atunce, au ridicat rândul cel de jos de chilii și încă nu toate deplin. Dupre aceia murindu Panaghiotachi și cheltuiala de la dănsul s-au curmat. Și așa au stăut până acum în zilele luminatului și înălțatului Io Constandin Brâncoveanu Băsărab voevod; deci iară, s-au început a să zidi și a să lucra întâiu cele de joc chilii ce rămăseseră neisprăvite dupre aceia

și casele patriersăști cu tot rândul celor duple deasupra, până s-au sfârșit precum să și văd, la cheltuială puind parte preafericitul, preaînălțatul și preaștiutul părintele Dositheu patriarhul sfintei cetăți Ierusalimului, carele patrierșii încă din începutul aceștii zidiri, parte și mai mare înălțatul domnu dându. Ajutat-au la această mare cheltuială ce s-au făcut și boierimea și alte mănăstiri ale țării și neguțătorii cine cu ce au putut și s-a îndurat pentru sufletele și bună pomenirea lor, ca să fie și preasfințitei și marei a Ierusalimului case această zidire de mult ajutoriu și folos, ispravnicu luminatul domn puindu pre Ianache Văcărescu vel agă, și cheltuioriu lucrului acestuia, Apostol negustoriul, fiindu egumen Malahia ieromonahul pre acea vreme, până o au isprăvit la anul de la zidirea lumii 7207 și de la spăseniia ei 1699, mesița septemvrie 20, într-al unsprezecelea ani al domnii blagogestivului și înălțatului mai sus pomenitului Io Costandin Brâncoveanu Băsărab voevod, carele și astăzi stăpânește, a căruia ani și norocire înmulțească-i atotțiitorul, și puternicul Dumnezeu. Și am scris eu Isar logofăt”.

.....
Iată ce scrie Ionescu-Gion, despre Biserica Sfântul Gheorghe Nou în monumentală sa carte “ISTORIA BUCURESCILOR” tipărită la București în anul 1899 (Ed. I.V.Socecu):

.....
„... biserica a fost târnosită decât la 1707, când, de pompă, de bogății, de patriarhi și de alți înalți prelați ai Răsăritului, ca Crisant al Ierusalimului, Dionisie al Târnovului, Anastasie al Dârstorului, Clement proin al Odriului, Auxentie al Sofiei, Maxim al Ieropolei, Neofit al Sebastiei, Mitrofan al Nisei și Macarie al Varnei, resună Bucurescii, resună Țara și resună tot Orientul creștin. La prânzul care a urmat după Târnosire (sfîntire), fiă-care arhieru a găsit înaintea tacâmului său, câte uă năframă de galbeni și câte uă mare medaliă de aur cu chipul lui Brâncoveanu.

Del Chiaro vede biserica Sfântul Gheorghe Nou îndată după târnosire și o numesce fără înconjur – una bellissima chiesa in onor di quel sante Martire -, adică Sfântul Gheorghe.

Și într-adevăr că Sfântul Gheorghe-Nou fu cea mai frumoasă biserică din Bucuresci. Ca arhitectură întrecea Metropolia, și Radu Vodă; cu bogăția însă nu, de și Brâncoveanu, îndată după târnosire, la 1708, ne

spune în Condica oficială a Domniei sale: am pus la Zecca Sfântului Marcu din Domnia Veneției 20 000 de ducăți, c-un venit de 900 de galbeni pe an, pentru biserica Sfântul Gheorghe. Brâncoveanu îi mai închină Hanul Constantin Vodă, și-i cumpără multe prăvălii în Târgul-din-Năuntru, la Poarta cea mare, adică la Poarta-de-Sus a curții Domnesci. Face ca biserica Stelea din Târgoviște să-i fie metoh împreună cu toate veniturile ei, și tot astfel Mănăstirea Răzvan care posedă moșii în Vlașca și diferite proprietăți în Bucuresci.

“Adăogați venitul prăvălielor hanului Sfântul Gheorghe Nou, și veți conveni că avea ce să mănânce Egumenul represintant al Patriarhului de la Ierusalim. De altminteri, aci, la Sfântul Gheorghe-Nou, s-a concentrat până la Secularizare bogata administrațiune a tuturor averilor Sfântului Mormânt, aflătoare în țerile române.”

* * *

DESPRE MĂNĂSTIREA SFETI GHEORGHE (Sf. Gheorghe Nou) din București, cronicul Radu Greceanu, mare logofăt, însemnează pentru ca să se știe: „Fiind în Târgul Bucureștilor o mănăstire a căriia hramul era Sfeti Gheorghie, veche foarte, zidită de un boier anume Dobraș banul, foarte mică și întunecoasă, care fiind în mijlocul Târgului și toată neguțătorimea acolo, și împrejur fiind împodobită cu minunată zidărie, ca o cetate, dă luminatul domn Io Costandin Basarab Brancoveanu voevod, cu case patriersăști și cu două rânduri de chilii, lucru foarte frumos, deci măriia sa, din fireasca mării sale cea spre cele dumnezești râvnă ce avea îndemnându-se, surpatăuau acea mică și întunecoasă biserică ce era, și din temelie au zidit măriia sa această ce acum tuturor să vede, zidire foarte iscusită și minunată, înfrumusețând-o pă dânlăuntru cu frumoase zugrăvele, cu minunată tâmplă, cu icoane iscusite, cu pardoseala tot de marmură, luminoasă, desfătă, lucru care altu într-acest pământ n-au făcut. Făcutu-i-au și frumoase și scumpe odăjdii și alte sfinte odoară tot dă argint și cu alte multe și bune lucruri și venituri o au înzestrat, isprăvind-o într-al 18 an al domnii sale, la leat 7215”.

Clopotul mare al bisericii are o inscripție în grecește: (traducerea) „Al Sfântului Gheorghe Nou în anul mântuirii 1808, septembrie.”

Clopotul mic: „Michgoss Iohann Freisinger Glockengiesser iar Wien 1856”.

În biserică se găseau: o îmbrăcămintă pentru relicve, de argint aurit filigramat, cu pietre scumpe și cu o scriere gravată datată 21 august 1600 (7108) care arăta:

„Această mână a sfântului Nicolae au îmbrăcat-o cu aur domnul Io Mihail voievod și doamna Stanca și fiul Necula voievod, în anul 7108. Ispravnic mitropolitul Eftimie”.

Se mai găsea o ripidă de argint aurit cu scriere în relief având în partea de jos reprezentate chipurile familiei donatorului (Constantin Brâncoveanu și Doamna lui)...

Trei candelă de argint gravate.

Una, cea de deasupra mormântului lui Constantin Brâncoveanu, a cărei scriere gravată arată: „Această candelă, ce s-au dat la sveti Gheorghe cel Nou, luminează unde odihnesc oasele fericitului domn Io Constandin Brâncoveanu Basarab voievod și iaste făcută de doamna Mariia, care și măriia sa nădăjduiaște în Domnul, iarăși aici să I se odihnească oasele. Iulie în 12 zile, leat 7228 (1720)”.

Alta, care luminează unde odihnesc oasele lui Manolache Lambrino, făcută de soția sa doamna Bălașa Brâncoveanu, datată 15 septembrie 1745 (7254)”

A treia, are scris pe ea: „A boierului Pană Filipescu, banul” (cca 1791)

O evanghelie greco-română tipărită în 1693, îmbrăcată în argint aurit, cu litere săpate pe scoarța din spate lângă portretele donatorilor.

Se află la Muzeul de artă (!)

P.S.

În noaptea de 12/13 octombrie 1994 niște hoți au pătruns în biserică și au furat diferite obiecte de cult ce fac parte din patrimoniul național, în valoare de peste 100.000.000 lei.

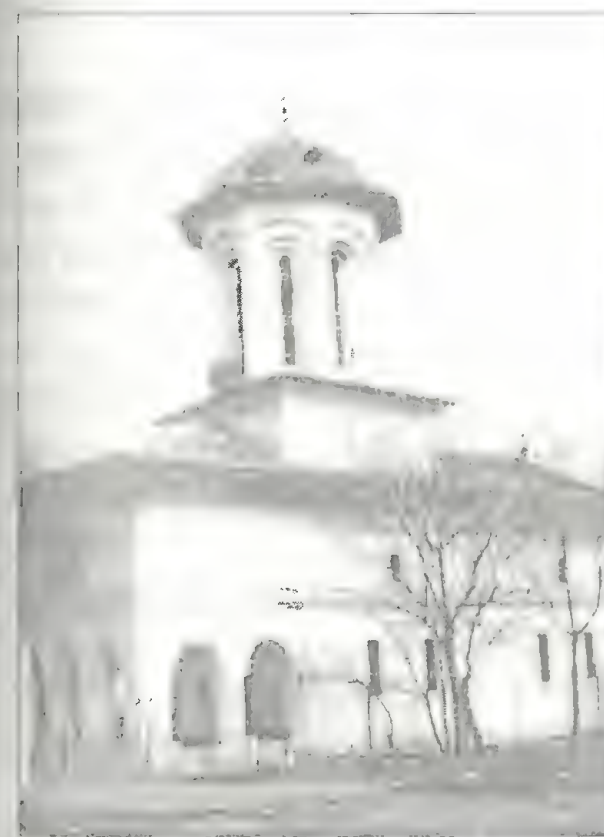
Obiectele urmau să fie trecute peste graniță.

S-au furat: Mâna Sfântului Nicolae cu raclă cu tot, epitaful Maricăi Brâncoveanu, epitaf cusut de mâna ei, o icoană a Maicii Domnului cu Pruncu, o casetă de argint masiv în care se ține împărtășania pentru cei bolnavi ș.a. Hoții au fost prinși și toate cele furate au fost recuperate.

BISERICA RĂZVAN

ÎN VECHIME

BISERICA RĂZVAN

Prima din lemn 1595.

Zidirea ar fi după
unii istorici

între 1635 - 1647, după
alții între 1706 - 1707.

A ars în 1847. Refăcută în
următorii ani cu pridvor
și pictură.

Restaurată în 1947 când
i s-a schimbat înfățișarea.

BISERICA RĂZVAN

Eu cred că prima biserică de lemn a fost făcută de voevodul RĂZVAN ȘTEFAN (3 mai 1595 – aug. 1595) în scurta sa domnie, cu ocazia șederii în București, ca aliat al lui Mihai Viteazul împotriva turcilor. A făcut biserică drept semn de înfrățire a românilor din cele două țări surori. Unii istorici contestă aceasta spunând că nu a avut timp voivodul în domnia de trei luni să se ocupe de facerea unei biserici. Raționament cu totul neîntemeiat. Au fost biserici făcute chiar în timpul actual în câteva zile, spre exemplu BISERICA SFÂNTUL ILIE TESVITEANUL (Proorocul) din str. Soldat Stelian Mihale nr. 14-20, sect. 3, Prot. 3, Parohia „Înălțarea Sfintei Cruci, construită din lemn (scânduri) în trei zile, de către „Secția Mixtă-Titu, Jud. Dâmbovița”, și sfințită în Duminica Floriilor (12 aprilie) 1995.

Când au avut loc unele săpături arheologice la biserică Răzvan, au fost găsite morminte din secolul XVI. Deci prima biserică de lemn din 1595 a avut și cimitir.

Pisania (inscripția) cea veche a bisericii s-a pierdut, în timpul focului cel mare din 1847, când a ars și biserică Răzvan.

Pierzându-se nu s-a mai putut ști cu precizie nici data ridicării bisericii, nici numele primului fondator.

Un pomelnic vechi ne arată că biserică a fost făcută de Răzvan Ștefan al Moldovei. Un alt pomelnic ne arată pe un Căpitan Răzvan ca fondator, pe vremea lui Matei Basarab, adică s-a fondat între anii 1635-1647. S-ar fi putut ca biserică să fie clădită pe ruinele alteia mai vechi. Biserica a fost refăcută de marele logofăt Bârcă Cojescu între 1706-1707, în vremea lui Constantin Brâncoveanu. Sfântul lăcaș exista în 1775. A avut și are hramurile Adormirea Maicii Domnului și Sfânta Filofteia. La refacerea bisericii s-au implicat și jupâneasa Vlădoaia, mama lui Bârcă și Enache Văcărescu, ginerele logofătului. De la vechia biserică s-a păstrat „Catapeteasma” din lemn sculptat, una dintre cele mai frumoase și valoroase din București. Atunci i s-au înfrumusețat zidurile interioare cu multe picturi. După o vreme a fost repictată de C. Lecca și Mișu Popp.

Planul bisericii este dreptunghiular, mai rar în București.

A avut loc mare împrejur și case și pentru asta i s-a mai spus „Mănăstirea fără han”. Biserica are o singură turlă.

Pridvorul și pictura i s-au făcut după focul din 1847.

Pridvorul, ceva mai mic, seamănă cu cel al bisericii Sfântul Gheorghe Nou, căreia bis. Răzvan îi este afiliată.

A avut două clopote. Pe cel mare scria: Acest clopot făcut iaste, de Ianache Văcărescu vel agă și dat la biserică noastră la Răzvan hramul Uspensia Bogorodița 7214. Clopotul este dispărut.

Pe cel mic scria: Chiril Văcăreșteanu 1852.

Cine au fost ctitorii (Bârcă, Vlădoaia, Enache) reese din scrierea de pe piatră de mormânt a lui Bârcă Cojescu, mort în 1732.

În interiorul bisericii, cu ocazia unor săpături făcute în pronaos, s-a descoperit capacul boltit al unei cripte funerare străvechi, pe care capac nu era nici o scriere. În criptă s-au găsit oasele unui bărbat întins într-o raclă, cu mâinile pe piept.

Avea un veșmânt de brocart lung până mai jos de genunchi, cu mâneci largi prinse cu nasturi sferici auriți. S-a mai găsit o verighetă de argint, model vechi, de prin veacul XVI-XVII.

Printre sfintele odoare biserică Răzvan are o icoană reprezentând „Adormirea Maicii Domnului” pictată în ulei pe lemn din sec. XVIII, stil Brâncovenesc (0,960 m x 0,720 m).

O icoană reprezentând pe „Sfântul Ioan Botezătorul”, pictură ulei pe lemn, de Constantin Zugravul 1849 (0,880 m x 0,580 m).

O icoană „Deesis” în ulei pe lemn, de Mardarie 1794. (0,800 m x 0,560 m).

O PISANIE A BISERICII RĂZVAN

Este din piatră scrisă cu litere chirilice în relief, încadrată de o ramă de piatră sculptată așezată deasupra ușii de intrare în biserică.

“În slava viacinicului Dumnezeu s-au înălțat din temelie această sfântă beserică unde să prăznuiește Adormirea Prea Sfintei Născătoarei de Dumnezeu și pururea Fecioarei Maria, de jupan Ianche Văcărescu vel agă și de jupâneasa lui Stanca, cu fiii lor Constandin și Barbu și de Vlădoaia jupâneasa căpitanului Pană cu fiul ei Bârcă clucerul și s-au înfrumusețat cu toate podoabele ei precum să vede spre a lor viacinică pomenire și a părinților, a moșilor și a strămoșilor lor în zilele prea luminatului și creștinului domn B.B. voievod, păstorind turma lui Hristos Prea Sfințitul

Mitropolit al UngroVlahiei Kyr Teodosie, începându-se în luna lui Mai la anul 7215 (1707)."

„Biserica are o arhitectură eșită din comun, nefiind construită în stilul bizantin, ci mai mult în cel arhaic”.

„Absidele laterale au fost concepute pe un plan dreptunghiular de meșterii epocii Brâncovenești”.

Ion Bianu a publicat în anul 1907 în „Documentele românești” următoarele referitor la biserica Răzvan: Biserica Răzvan, nu Răzvan Vodă, atribuită lui, trebuie să fie numai ctitoria unui Răzvan, al doilea vornic, pomenit în București la 1620. (Cu această ipoteză nu sunt de acord).

SCURTUL ISTORIC AFIȘAT DE BISERICĂ

A fost construită de un căpitan Răzvan pomenit în documente în timpul lui Matei Basarab între anii 1635-1647. Este posibil ca biserica să fi fost reclădită de acesta pe ruinele unei biserici mai vechi, deoarece în jurul bisericii s-au descoperit în cursul ultimilor săpături arheologice morminte din secolul al XVI-lea, după 1705, de Bârcă Cojescu mare logofăt, Vlădoia mama sa și Enache Văcărescu. Biserica a avut în jurul său clădiri din care pricină în sec. al XVII-lea i se spunea mănăstire. Fiind arsă în anul 1847 ea a fost reparată în anii următori când a fost pictată de C. Lecca și Mișu Popp și când a dispărut vechia Pisanie. Biserica Răzvan este unul din puținele monumente Bucureștene de acest fel care are un plan dreptunghiular. Pridvorul a fost adăugat târziu, probabil după incendiul din anul 1847, fiind în factura celui de la biserica Sf. Gheorghe Nou, refăcut în același timp.

Catapeteasma este excepțională, din lemn sculptat.

* * *

În prezent biserica are pridvor deschis ce se reazemă pe opt coloane groase de zid, patru în față și câte alte două laterale. Pridvorul nu are picturi. În dreapta și în stânga se vede câte o lespede de mormânt. Cea din stânga are literele în relief, în cirilică, iar cea din dreapta are literele săpate, tot în cirilică. Biserica are o curte înconjurătoare în care se află casa parohială, în stânga bisericii, și o cișmea cu robinet. Ușa de intrare în

biserică este din lemn cu un chenar de piatră sculptată. Deasupra ușii este așezată în perete **Pisania** nu aceea străveche (care s-a pierdut). Tot în pridvor, în dreapta, se află o cruce mare de lemn (cca 3m) având pe ea pictat pe Mântuitorul nostru Isus Hristos.

În interiorul bisericii sunt două sobe cu gaze, una de teracotă, în stânga, înaltă, și alta de tablă, în dreapta.

Pe jos sunt preșuri, iar scaunele sunt de lemn (fotolii).

Pictura este destul de ștersă și afumată.

În pronaos, în stânga, se află o ușă care dă într-o scăriță ce urcă în clopotniță.

Preot slujitor în 1994, Didicescu Gheorghe, preot în vârstă, pensionar, care a slujit ani îndelungați la biserica Sf. Gheorghe Nou.

G.D.Florescu scria în 1935:

„În interiorul bisericii se află lespede mormântală a lui Bârcă Cojescu biv vel logofăt pristăvit la 1732 alături de al Vlădoaiei și al Maricăi soția lui Bârcă din 1709. Lăcașul bisericesc, azi complectament restaurat și fără nici o urmă de vechime, avea în vremuri loc mare împrejmuit care între anii 1900-1907 a fost vândut de către Ministerul de Domenii la particulari. Aceștia construind locuințe au înăbușit biserica. Nu avem nici măcar cu aproximație anul fundării ei. Putem doar afirma că la 1776 era în ființă având ca năstăvnic pe un oarecare Dionisie...”

Ionescu Gion scria în 1899:

„Lângă biserica Răzvan a existat hanul Niculescu unde prin 1794 se aflau mulți evrei veniți din mahalaua Popescului, unde ei aveau biserica. Mahalaua bisericii numită „Mahalaua Răzvanului” avea 94 de case, de la hanul Nicolescului spre Podul Târgului de afară”.

* * *

Despre fotografia mea din pridvorul bisericii Răzvan

În 10 ianuarie 1993 mergând, după amiază, cu amicul meu Ștefan Serincu, vechi fotograf amator, fost cercetător la Muzeul Tehnic București, la câteva biserici să facem fotografii, am trecut pe la bisericile: Sfântul Nicolae Centru (fostă biserică Rusească), Colțea, Sfântul Ilie Calenderu (strada Doamnei), Sfântul Gheorghe Vechi și Sfântul Gheorghe Nou, zăbovind la fiecare câtva timp. Ne aflam la biserică Sfântul Gheorghe Nou și se lăsase însurarea. I-am spus amicului meu să mergem și la biserică Răzvan ce se afla în spatele bisericii Sfântul Gheorghe Nou. Mi-a spus că este cam întuneric. Eu am spus să încercăm totuși. Ajuns la biserică Răzvan m-am așezat în pridvor și Serincu mi-a repetat că este întuneric, dar o să încerce. Nu avea blitz. După ce s-a dezvoltat filmul și a scos fotografia respectivă, am văzut în fotografie cum un fascicol de lumină mi-a luminat fața și fotografia a ieșit destul de bine.

Fascicolul venea din peretele de deasupra ușii de intrare în biserică, unde nu se afla nici un bec, sau reflector sau altceva.

După o zi m-am dus la biserică Răzvan, să mă lămuresc mai bine și să stau de vorbă cu venerabilul preot Gheorghe Didicescu, să-i arăt fotografia și să-l rog să-mi spună ce crede, spunându-i și despre lucrarea mea referitoare la bisericile Bucureștiului. Venerabilul preot, s-a uitat la fotografie, s-a uitat la zidul de unde țâșnește fascicolul luminos și mi-a spus:

„Fiule, ce s-a întâmplat arată că munca ta îi place lui Dumnezeu. Să fi sănătos și să duci lucrarea la bun sfârșit”.

Am ținut să relatez cele de mai sus.

Costin Dacus Florescu

COSTIN DACUS FLORESCU

LA BISERICA RĂZVAN - 10 IANUARIE 1993 - SPRE SEARĂ

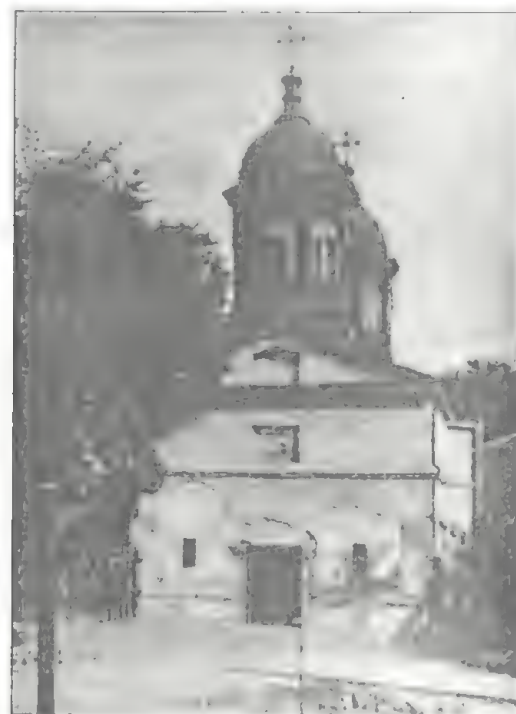
*

*

*

BISERICA BOTEANU

ÎN VECHIME

BISERICA BOTEABU (BRADU BOTEANU)

**Prima din lemn 1760. După un timp
s-a făcut de zid.**

A suferit reparații prin 1884.

Ruinată început sec.XX.

**A fost dărâmată și construită
alături o alta între 1908 - 1911, care
este în prezent.**

**Hramuri: Sfinții Voievozi Mihail
și Gavriil,**

**Sf. Gheorghe, Sf. Ioan Botezătorul,
Sfânta Varvara.**

Str. Boteanu nr.8, sector 1, Prot. 2

BISERICA BRADU BOTEANU

Prima biserică din lemn a fost terminată la 6 iunie 1760.

(Data Pisaniei). Ctitorul a fost jupân Mihul de profesie "cupeț" (precupeț) care a avut un fiu, pe Grigore Mihuleț (Minuleț), căpitan în 1720 și apoi cămăraș. Grigore a avut și el patru copii: pe Nicolae, Dinu, Gheorghe și Maxim. Prin 1790 hramul bisericii era cel de Sfântul Gheorghe. Într-un document din sec. XVIII bisericii i se spunea "biserica de brad". Primul nume de Biserica Bradului i se trăgea, se crede, de la un brad înalt din apropiere. Așa a fost cunoscută în sec. XVIII. În planul orașului din 1770 este menționată tot Biserica Bradului, până prin 1830.

Al doilea nume, de Biserica Boteanu și l-a tras de la mahalaua unde se afla. Cu numele de Boteanu este menționată de Banul Mihai Cantacuzino și de Dimitrie Fotino.

Biserica veche era mică și avea doar două turle, iar deasupra ușii de intrare se afla Pisania. Mai târziu, Pisania care era de piatră, cu scriere în relief, încadrată de motive vegetale, spărgându-se în două, a fost fixată în zidul din dreapta intrării în biserică. Sub Pisania spartă s-a așezat o placă ce arăta:

Comisiunea Monumentelor istorice a așezat aci în 1931 Pisania vechii biserici zidită în 1760 și dărâmată în 1908.

Sfântul lăcaș este declarat "Monument istoric".

Biserica veche de lemn a lui Jupân Mihul a fost făcută apoi din zid de jupan Maxim i fratele său Gheorghe, fiii lui Grigore Mihuleț. Timpul trecând, prin 1884, biserica a fost reparată.

La începutul secolului al XX-lea aflându-se ruinată s-a ridicat lângă ea o biserică nouă, biserica actuală, între anii 1908-1911, arhitect fiind N.Mihăescu, iar pictor V.Dămian.

Biserica a fost construită frumos și Pisania ei ne arată:

„Această sfântă biserică numită BRADU-BOTEANU s-a clădit a treia oară, adăogându-i-se hramul Sfinților Voievozi, cu ajutorul bisericii, al cocoanei Zinca Izvoreanu și al enoriașilor, între anii 1908-1911. Veniți să ne închinăm și să cădem. Hristos Împăratul și Dumnezeuul nostru”.

Pisania veche a bisericii ne arată: "Această sfântă și Dumnăzeiască biserică ce iaste hramul Tăerea Capului sfântului Ioan Botezător și a sfântului Gheorghe făcător de minuni, întâiu au fost de lemn făcută de

dumnealui răposat jupan Mihul și acum s-au făcut de piatră și s-au împodobit după cum se vede cu toată cheltuiala și osteneala dumnealui jupân Maxim dinpreună cu frate-său Gheorghe, feciorii răposatului jupân Grigorie Miulețu, în zilele mării sale Ioan Scarlatu Grigorie Ghica voevod, iunie 6, 1760”.

Clopotul mic avea data 1783.

La biserica Bradu inscripția de deasupra ușii de intrare lipsește. Pe un mormânt, afară scrie: 1849, martie 27. Aici odihnește robul lui Dumnezeu Sfetcu împreună cu soția sa Joița și cu fiii.

Înlăuntru, la dreapta, pe o piatră prinsă-n perete scrie: „Drept acestu loc să odihnescu oasele răposatului robu lui Dumnezeu Velicu Ban, tatăl ctitorului, spre vecinica pomenire, leat 1804”.

Pe o icoană a Precistei: “1816, martie 20”.

Pe alta: “Corporația cofetarilor, a băcanilor, cârciumarilor”.

Pe alta: “S-au făcut de corporația racherilor, cofetarilor și cârciumari în vremea stărostiei d.Pitarul Theodoru Sfetcu, 1853, noembrie 22” (Acestea au fost scrise în anul 1907 de N.Iorga în Inscriptii din bisericile române).

În BISERICA BOTEANU se află așezat într-o ramă un “DOCUMENT” ce se referă la o scrisoare a lui BULLIUS LENTULUS, guvernatorul Palestinei, trimisă împăratului de la Roma, prin care arată pe larg chipul Mântuitorului....

S-a copiat acest “Document” pentru slava Dumnezeului nostru.

Prima dată de Elena Papudof 2 sept. 1957, iar a doua oară de Costin Dacus Florescu 25 nov. 1993.

* * *

Mai există în București biserica BRADU-STAICU, pe str. Bradului nr. 32, sect.2, Prot. 3, fondată în 1742 și are trei Pisanii.

* * *

BISERICA UDRICANI

BISERICA UDRICANI, zidită în 1734 de clucerul Udrican

ÎN VECHIME

* Fosta școală
** Fostele chilii
*** Biserica
**** Clopotnița

BISERICA UDRICANI

Zidire 1734. Avariata cutremur 1802.

Reparată și zugrăvită 1810. Deteriorată cutremur 1839.

A ars în marele foc din 1847.

Reparații 1848 și în sec.XIX

Reparații după cutremurul din 1940 și 1977.

Hramuri: Sf. Nicolae și Adormirea Maicii Domnului.

Str. Cluceru Udrican nr. 16, sector 3, Prot. 3

BISERICA UDRICANI

A fost ridicată în 1734 și a primit hramurile: Sf. Nicolae și Adormirea Maicii Domnului. Inscripția de deasupra ușii a doua de la intrarea în biserică arată anul zidirii 1734, din temelie de către Udrican Cluceru și soția sa Maria.

Pisania: „Această Sfântă și Dumnezeiască biserică s-a făcut cu toată cheltuiala și înfrumusețarea ei, precum să vede de Dumnealui jupan Udrican Clucer, fiind coprinsu de o Dumnezeiască râvnă pentru mărirea și slava lui Dumnezeu și a Sf. marelui Erarh Nicolae și pentru vecinica pomenire a Dumnealui, și s-au săvârșit în zilele prea luminatului Domn a toată Țara Românească Ioan Grigorei Ghica VV, fiind Arhiepiscop Mitropolit Prea Sfințitul Chir Ștefan la anul dela zidirea lumii leat 7244, și dela Hristos 1734 în luna lui Septembrie zile 15”.

A doua pisanie ce se află pe un perete arată:

„Acest Sf. lăcaș fiind crăpat de cutremurul ce s-au întâmplat la văleat 1802, căci multe sfinte locașuri și zidiri s-au stricat, cum, la leat 1810, i s-au făcut legăturile ce să văd, atât în lăuntru, cu drugi de fer, cât și afară în amvon, umplândusă cu zid câte trele, și deosebit de legăturile ce s-au făcut s-au și înfrumusețat cu zugrăvelele cele văzute, atât afară înaintea bisericei, înăuntru amvonului, cât și tâmpla, și sfintele icoane cele zise împărătești și pardoseala și un plicandru nou, făcându-să și două chilii noi în curtea bisericei, pentru sălășluirea celor săraci, cu toată cheltuiala răposatului paharnic Nicola, Salomiea Marica”.

PE PERETELE DIN ALTAR SCRIE: „Pomelnicul Popii Nicolae Zgolava ctitorul cel vechiu, care a dat bisericei casele care sunt în dosul altarului, și o prăvălie în casele cu pește, și toate cărțile bisericii: Nicolae Erei, Ecaterina Ereita, Teodosie eromonah, Radu, Marica, Eane.

POMELNICUL jupânesei Maria, a pitarului Ioan care a dat bisericei case, pogoane de vie la Cernătesci. Ion Marica, Iordache, Marica, Zetco, Neagu, Manda, Bălășea, Ecaterina ereita Nicola”.

De asemenea se mai află un pomelnic pe o piatră așezată în zidul de la proscomidie, cu scriere în relief (Sfârșit sec. 18).

În pridvorul bisericei se găsesc patru morminte cu inscripții în relief:

1. 1764 iulie 8 Teodosie
2. 1764 decembrie 6 Constantin Teodora, Nicolae și alții...

3. 1775 aprilie 8 Dobreta Fărcășanu, Maria și Ioniță Căpitanul.
4. 1800-1830 Dumitru, Elena, Gheorghe și alții.

* * *

În biserică se mai află un mormânt.

Biserica are două turlle și o clopotniță (avea în 1907).

Clopotnița în prezent se află în curte, din lemn, în partea stângă a bisericei.

Biserica a suferit stricăciuni de la cutremurul din 1839 și mai ales de la marele foc din 23 martie (stil vechi) 1847, când a fost pârlolită o mare parte din București distrugând multe biserici: Sf. Gheorghe Nou, Sf. Gheorghe Vechi, Bărăția, Batiște, Sf. Dumitru, Curtea Veche, Sf. Mina, Stelea, Lucaci, Ceauș Radu, Sf. Ștefan, UDRICANI.

Bis. Udricani a aras cu odoarele dinăuntru și casele ce erau în spatele altarului. În trei rânduri s-au făcut reparații și împodobiri bisericei Udricani până în 4 aprilie 1848.

Această biserică și-a făcut o faimă și mare cinste prin școală de carte românească care se înființase acolo, despre care a scris Ion Ghica în scrisorile sale către Vasile Alexandri și unde întrebuințează cuvinte de laudă pentru conștiințiozitatea și idealismul cu care dascălul Chosea de la Bis. Udricani își preda lecțiile micilor săi elevi...

Biserica este construită în plan treflat. Pridvorul a fost închis în 1810 când a fost și zugrăvit. Biserica a mai fost reparată în timp de mai multe ori și după cutremurul din 1940. A fost refăcută și decorația exterioară. Picturile bisericei sunt din diferite epoci. Cea mai veche este aceea de pe bolțile pridvorului. Pictura din interior a fost făcută după anul 1847.

În prezent sfântul lăcaș (1993) este neîngrijit. Picturile sunt afumate. Are două sobe mari de teracotă (dreapta-stânga).

G.I. Ionescu-Gion scria în cartea sa „Istoria Bucureștilor”, în 1898 astfel despre biserica Udricanului:

„E zidită din temelie la 1734 de Udrea Clucerul și de Maria soția lui. Biserica este închinată la Mănăstirea Sfântul Ioan din Focșani, și a fost, la finea secolului trecut, renumită pentru școala sa de învățat buchia românească. Tot la Udricani a fost școală de caligrafi. Udrican Clucerul a fost celebru pe vremea lui din cauza unui proces pe care l-a avut cu

Egumenul de la Radu Vodă, care îi cerea daune-interese pentru ghinda și jirul mâncate de porcii lui Udrican, din pădurea Mănescii a mănăstirii”.

„Împrejurul bisericii era 'Mahalaua Udricanului' care avea 52 de case. Era lângă Lucaci și Sfânta Vineri, într-însa, din Mahalaua Popescului s-a întins cu vremea populațiunea evreie, spre centrul orașului”.

În prezent în apropierea Bis. Udricani se află 'Teatrul evreiesc'.

Despre Biserica Udricani G.D. Florescu a scris în lucrarea sa „Din vechiul București” în 1935: „Purtând hramul sfântului Nicolae, această biserică de pe actuala stradă cu acelaș nume, a fost ridicată din temelie la 15 septembrie 1735 de către Udrican clucerul. La 1750 mahalaua din care făcea parte purta numele de 'Mahalaua popei Isac', fostă abia mai târziu suburbia Udrican”.

Metoh al sfântului Ioan din Focșani, biserica a fost ajutată în cursul veacului al XVIII-lea de către scoborătorii ctitorului.

Simțitor ruinată la 1802 de cutremur, și de alt-fel părăsită, biserica a fost restaurată abia la 1810. Pe lângă ea a funcționat și o școală”.

Arhitectul Nicolae Stoicescu scria în lucrarea sa „Repertoriu bibliografic al monumentelor feudale din București” în 1960:

Bis. Udricani a fost zidită înainte de 1735 sept. 15, de Udrecan clucer. În secolul al XVIII-lea a fost metohul mănăstirii Sf. Ioan Focșani, bucurându-se de scutiri din partea domniei. În a doua jumătate a secolului XVIII și în prima jumătate a secolului al XIX-lea, în clădirile din jurul acestei biserici exista o școală românească.

Avăriată de cutremurul din 1802, biserica a fost „legată” în 1810, și s-a închis pridvorul și a fost zugrăvită, făcându-i-se două chilii în curte. A mai fost reparată în 1834 și după cutremurul din 1838. Arsă la 23 martie 1847, a fost refăcută apoi de arhiereul Timotei Troadăș. Pe locul clădirilor arse, se ridicaseră după incendiu alte case noi, în stânga intrării în curte.

Biserica Udricani a fost zidită pe obişnuitul plan treflat al secolului al XVIII-lea, cu pronaosul supralărgit, cu o turlă pe naos și o turlă-clopotniță pe pronaos, unde se ajunge folosind scara din zidul foarte gros dinspre apus al pronaosului.

Tot la Udricani a fost construită o școală românească. Tot la Udricani a fost construită o școală românească. Tot la Udricani a fost construită o școală românească.

BISERICA ZISĂ „FARMAZONĂ” sau „MARMIZON”

Zidire 1835 - Dărâmare 1906

A fost pe Calea Plevnei unde se află acum Bis. Sf. Gheorghe-Plevna.

A avut hramurile: Adormirea Maicii Domnului, Sf. Vasile și Sf. Alexandru.

Pisania bisericii: „Acest sfânt lăcaș unde se prăznuește hramul Adormirea Maicii Domnului, Sfântul Vasile și Sfântul Alexandru sau zidit cu cheltuiala răposatului Polcovnicului Panait Farmasonul prin îngrijirea neoptilor săi Kiriacu Polcovnicu... fiind episcop și ctitor... în zilele înălțimei sale domnului nostru Alexandru”. (Alexandru Ghica 1834-1842, frate cu Grigore IV Ghica).

În rând cu Pisania, în partea dreaptă, se afla o piatră de mormânt cu inscripția următoare: „Restaurată de ctitorul Colonel I. Chiriacidi și episcopi Nicolae Cristescu și preotul Ivan Parohul la anul 1881 și 1882”.

Pe piatra mormântului din dreapta, din tinda bisericii se afla inscripția: „Constantin Chiriachid descendent ctitoricesc răposat la 12 mai 1847 în etate de 28 de ani” și mai jos: „Ecaterina Andricu născută Chiriacid răposată la 28 septembrie 1847 în etate de 32 ani”.

Pe piatra mormântului din stânga scria: „Am fost ctitor, purtam numele de Polcovnici Chiriac Panait de francmacon sur-meme, iar acum aicea zac. Răposat la 10 Martie 1850 în etate de 80 ani”.

Prin 1904 această biserică se afla într-o stare de ruină supusă spre dărâmare, ca pe locul ei să se construiască un alt sfânt lăcaș. Donatoarea principală a fost ELISABETA P. NICHIFOR.

Biserica cea nouă s-a numit SFÂNTUL GHEORGHE-PLEVNA și a fost RIDICATĂ DIN TEMELIE între anii 1906-1908, iar sfințirea s-a făcut în anul 1909. În pridvorul bisericii se află o placă de marmură a cărei inscripție arată anul zidirii, hramul și numele donatoarei principale, pe care eu o consider CTITORA BISERICII, DOAMNA ELISABETA P. NICHIFOR.

*

*

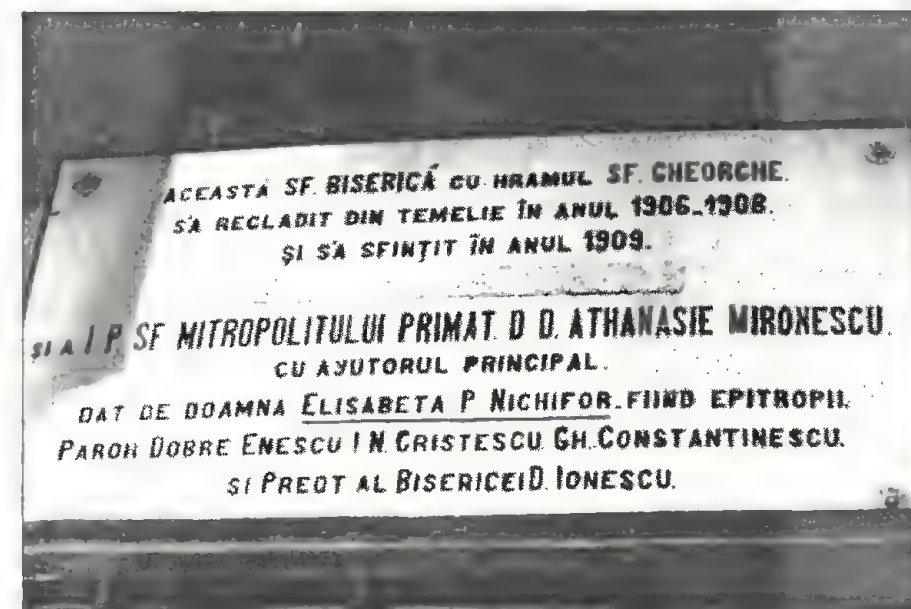
BISERICA SF.GHEORGHE PLEVNA

BISERICA SFÂNTUL GHEORGHE PLEVNA
Vechia biserică construită înainte de 1836 - Marmizon -
Zidire 1906 - 1909. Sfințire 1909
Avariată cutremur 1940. Reparată 1943.
Reparată iar 1945 după bombardamentul aerian american 1944
Deteriorată cutremur 1977. Reparată 1982 - 1983.
Hram: Sfântul Gheorghe.
Calea Plevnei nr.122, sector 6, Prot. 1

**Monumentele funerare din curtea
BISERICII SF. GHEORGHE - PLEVNA**

ACEASTA SF. BISERICĂ CU HRAMUL SF. GHEORGHE.
 S'A RECLADIT DIN TEMELIE ÎN ANUL 1906-1908.
 ȘI S'A SFINȚIT ÎN ANUL 1909.
 S'A I P SF MITROPOLITULUI PRIMAT. D. D. ATHANASIE MIRONESCU.
 CU AJUTORUL PRINCIPAL.
 DAT DE DOAMNA ELISABETA P NICHIFOR. FIIND EPITROPI.
 PAROH DOBRE ENESCU I N. CRISTESCU GH. CONSTANTINESCU.
 SI PREOT AL BISERICII D. IONESCU.

BISERICA SFÂNTUL GHEORGHE-PLEVNA

Cu vrerea Tatălui, cu binecuvântarea Fiului și cu puterea sfințitoare a Duhului Sfânt, astăzi 27 mai 1984, în urma aprobării Preafericitului Părinte Justinian, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, de pe temei nr. 5209/1984 s-a oficiat slujba de RESFINȚIRE a bisericii cu hramul Sfântului și Marele Mucenic Gheorghe, purtătorul de biruință, din București, Calea Plevnei nr. 122, sectorul 6, Protoieria 1 Capitală, de către Prea Sfințitul Episcop Roman Ialomiteanu, Vicarul Sfintei Arhiepiscopii a Bucureștilor, ca delegat al Prea Fericitului Părinte Patriarh, însoțit de P.C.Părinte Consilier preot Mihail Marinescu și un sobor de preoți în frunte cu P.C.Protoiereu Constantin Ștefănescu, răspunsurile fiind date de întreaga asistență de credincioși.

Această Sfântă Biserică a fost ridicată din temelie între anii 1906-1908 și târnosită (sfințită) în anul următor 1909.

Pe lângă alți donatori, contribuția principală la înălțarea acestui mare edificiu de evlavie creștinească a fost din partea ELISABETEI NICHIFOR PETRE, în memoria fiicei sale Maria, decedată la anul 1902, numai la vârsta de 20 de ani, așa cum rezultă din însăși piatra funerară din fața bisericii.

Despre vechia biserică se amintește că fusese construită înainte de anul 1836 pe terenul Mănăstirii Sf. Sava, servind drept biserică a cimitirului, **unde au fost îngropați și 2 ofițeri și 47 soldați, căzuți eroic în luptele din Dealul Spirei la 13 septembrie 1848, între pompierii români și o oaste turcească.** — Vechia biserică era numită "Marmizon".

Astăzi puțini din locuitorii orașului București știu unde își dorm somnul de veci cei doi ofițeri: locotenentul Nicolae Dănescu și sublocotenentul Starostescu, precum și cei 47 de ostași care au căzut luptând contra turcilor. Soldații și ofițerii au fost îngropați în curtea vechii biserici cu mare pompă, iar cei peste 400 de turci morți au fost îngropați la Mecetul turcesc, într-o câmpie spre răsărit de oraș.

În prezent nu se mai cunoaște groapa comună, unde nu sunt nici cruci, nici numele eroilor. Comandamentul pompierilor nu știe nimic?! Ziua de 13 septembrie 1848, cu luptele de la Dealul Spirei, nu mai amintește nimic?

Arhitectura bisericii actuale Sf. GHEORGHE-PLEVNA este neschimbată față de proiectarea inițială.

Catapeteasma este lucrată în lemn de tei de către sculptorul Babiș și acoperită cu o foiță ce dă impresia de aur strălucitor.

În aproape 80 de ani multe s-au petrecut în existența bisericii: cutremure 1940 și 1977, bombardamentul avioanelor americane 1944, reparații peste reparații. Între anii 1954 — 1963 s-a înlocuit vechea pictură în ulei cu frescă realizată de pictorul Nicolae Stoica.

S-a introdus instalația electrică, s-a vopsit exteriorul bisericii, s-a reparat acoperișul și turla cu clopote.

S-a restaurat biserică, iar în anul 1983 s-a refăcut pictura de către pictorul Achîțenie Petre.

Lucrările s-au ridicat la valoarea de 94.000 lei, bani ce au rezultat din donațiile credincioșilor și de la Arhiepiscopia Bucureștilor. De bună desfășurare a tuturor lucrărilor s-au ocupat preotul paroh Moldoveanu Teodor împreună cu preotul coslujitor Bucătă Miluță, ajutați de membrii Consiliului Parohial. Lucrările s-au terminat în anul 1983.

La intrare

* * *

La intrarea în biserică, deasupra ușii stă scris:

"Această Sfântă Biserică cu hramul Sfântul Gheorghe, s-a reclădit din temelie în anul 1909 (sub domnia Regelui Carol I). Ce este în paranteză este șters și acum în februarie 1993 (?).. și al I.P.Sf.Mitropolitului Primat D.D.Athanasie Mironescu, fiind epitropi Paroh Dobre Enescu, I.N.Cristescu, Gh.Constantinescu și preot al bisericii D.Ionescu".

În stânga ușii de intrare și în dreapta sunt scrise pe două plăci de marmură, cu litere săpate, numele și prenumele donatorilor.

În pridvor, în stânga ușii de intrare, este pictat Sfântul Petru și în dreapta Sfântul Pavel în mărime de cca 2,5 m.

Biserica este frumoasă. Are curte și grădină.

* * *

Referitor la DOAMNA ELISABETA NICHIFOR PETRE, care și-a dat toată averea pentru construcția bisericii noi SFÂNTUL GHEORGHE-PLEVNA, ea a făcut acest gest nobil pentru memoria fiicei sale Marioara și a soțului Nichifor. Așa după cum se povestește, atât fiica în vârstă de 20 de ani, cât și tatăl, au fost asasinați de o bandă de țigani. Nichifor, la vremea aceea era un negustor bogat, cu vie, han, cârciumă, prăvălii, acareturi, plus bani.

Într-o zi părinții au fost invitați la o nuntă, la Podul Bărbierului, fata rămânând acasă, nesimțindu-se prea bine.

Tâlharii au așteptat înserarea, au intrat peste fată în casă și i-au cerut banii și bijuteriile. Fata opunându-se au omorât-o.

Țigani au fost prinși și condamnați la diferite pedepse.

După câțiva ani, eliberându-se unii dintre ei, s-au dus să-l omoare pe tatăl fetei, și l-au omorât, drept răzbunare.

Nenorocita soție, ELISABETA, a ridicat în fața casei două monumente funerare, unul pentru fată și altul pentru soț și pentru ea, să fie atunci când îi va veni vremea. Apoi, a vândut aproape toată averea ce o avea și a dăruit banii pentru construirea bisericii Sf.Gheorghe-Plevna pe locul hanului, iar în marea curte, mai târziu s-a construit o școală primară. Doamna Elisabeta Nichifor a trăit doar 56 de ani din cauza supărărilor.

Bustul din curte, din stânga, este al fetei Marioara (1882-1902).

Pe spatele monumentului Marioarei sunt următoarele versuri scrise de mamă:

*Înger ai zburat din sânu-mi
Și la ceruri te-ai urcat
Numai lacrimi și durere
Tu în urmă ne-ai lăsa*

*Marioara fu al ei nume
În viața de apoi
Va fi uitată de lume
Dar neuitată de noi.*

* *
*

BISERICA SF. GHEORGHE GRIVIȚA

BISERICA SFÂNTUL GHEORGHE GRIVIȚA Zidită 1931

Avariata cutremur 1940 și de bombardamentul aerian american din 1944.

Renovată total 1971 - 1972. Reparații și restaurarea picturii 1972 - 1976.

Avariata cutremur 1977 după care au urmat lucrări mari de reparație.

Restaurarea picturii de către pictorii Răducanu și Vasu.

Hram: Sfântul Gheorghe.

Are plan treflat (cruce).

Biserica a fost înălțată de Casa Muncii CFR.

Se află pe Calea Griviței nr. 119.

BISERICA SFÂNTUL GHEORGHE-GRIVIȚA

A fost construită de Casa Muncii C.F.R. între anii 1926-1931, arhitect fiind C.Pomponiu, iar preot paroh St. C.Marinescu.

Este în formă de cruce (plan treflat).

Între anii 1931-1946 a slujit preotul Ionescu Al., vicar Sfânta Arhiepiscopie. A fost grav avariată în urma cutremurului din 1940 și a bombardamentelor americane din 1944.

După 1949 s-au început lucrările de reparație sub preotul St. C.Marinescu (Paroh 1913-1950) și au fost continuate de preotul D.R.Popescu (Paroh 1900-1970). Între anii 1944-1971 s-a slujit numai în pronaos. Biserica a fost renovată complet iunie 1971-iunie 1972, prin grija Preafericitului Justinian, Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române. Paroh era preotul Dumitru Găină.

Renovarea s-a făcut cu contribuția integrală a credincioșilor și prin osteneala preotului paroh D.Găină, preot St. C.Marinescu, preot D.A. Popescu, arhitect Gh. Vasii, subinginer Nae Ștefan (șef șantier) și Nicolae M. (contabil, redându-i-se starea inițială. Între anii 1972-1976 s-au terminat lucrările de reparație și restaurarea picturii bisericii sub preoții Ion Cristache și Ion Șurubaru. Primul titular, al doilea suplinitor.

În urma avariilor provocate de cutremurul din 1977 s-au efectuat lucrări de mari proporții sfântului lăcaș și cimitirului parohiei, prin strădania preotului paroh Niculescu Tănase ajutat de preotul D.Popescu, preotul Manole Marcel și Consiliul Parohial.

Biserica are în stânga ușii de intrare, lucrat în mozaic, pe Sfântul Petru și în dreapta ușii pe Sfântul Pavel, în mărime de cca 3 m. În pridvor, în stânga, pe lângă alte sfinte chipuri se află Cuviosul Petronie (cca 2 m), Sfânta Muceniță Suzana, Cuviosul Onofrie, cca 2 m.

Dreapta: Cuviosul Gherasim, Sfânta Lucia, Cuviosul Hariton.

În față, la intrarea în biserică: cuviosul Iosif, cuviosul Pimen.

La intrare, deasupra, format mare, moartea Sfântului Mucenic Gheorghe când i se taie capul cu sabia.

În curtea din partea stângă a bisericii se află mormântul preotului econom stavrofor Stelian Marinescu și a soției sale Cristina Presvitera. Pe

lespedea de mormânt stă scris cu litere săpate: Preotul 23 VIII 1888 – 27 VI 1977, preoteasa 17 III 1889 – 3 IX 1973.

Monumentul funerar are sculpturi pe el. Deasupra o cruce, în față un înger cu o cruce sub brațul drept, care se roagă.

Pe spatele monumentului se află altă scriere săpată spre pomenirea fondatorului și primului paroh al bisericii SFÂNTUL GHEORGHE-GRIVIȚA, între anii 1924-1926 și totodată fondatorul cimitirului „Veșnicia-Grivița” între aceiași ani. Mormântul este acoperit cu o placă de marmură albă, cu scriere în relief, mare de cca 1,5 m pe 2,5 m.

* - * *

În spatele bisericii se află locuința preotească (mică).

Intrarea în pridvorul bisericii este cu trepte. Deasupra pridvorului, pe peretele din afară, se vede lucrat în mozaic Sfântul Gheorghe omorând balaurul. Biserica are trei turle, este impunătoare și are grădină de jur împrejur.

*   *
                                 *

BISERICA MANU CAVAFU (MANU CIZMARU)

BISERICA MANU CAVAFU (MANU CIZMARU)
Nu se poate preciza data construirii. Ar fi prin 1786.
Subrezită cutremur 1802. Reparată 1815.
Reparații 1868, 1891, 1906.
După 1906 devine ruinată și este reparată din nou.
Restaurare 1920. Ultima reparație 1957.
Hram: Sfânta Treime.
Str. Manu Cavafu nr.1, sector 4, Prot. 3

BISERICA MANU CAVAFU

Are hramul Sfânta Treime. A fost zidită în timpul lui Mihai Suțu, înrudit prin mamă cu Nicolae Mavrocordat. Nu se poate preciza data zidirii acestei biserici de către Manu Cavafu, staroste de cavafi, adică ce cizmari și Iorgu Cavafu, care au dăruit și locul pentru construcția sfântului lăcaș. După cutremurul din 1802, fiind subrezită, a fost refăcută în anul 1815.

Pisania, care este mai greu de citit, ne arată: „Simion închinatul. În zilele domnului nostru Ion Mihail Suțu, fiind Mitropolit Prea Sf. sa Părintele nostru Nectarie 1815 August 20”.

Biserica a avut reparații în anii 1868, 1891 și 1906.

După reparația din 1891 i s-a așezat a doua PISANIE care arată: „În anul 1906 devenind aproape ruinată, a fost din nou reparată, curățată și pictat sfinții, din donațiuni, prin străduința epitropilor: Petre Nicolescu și Dragomir Constantinescu.”

Biserica a fost restaurată în anul 1920 și pictura refăcută în 1929, iar între 1948-1950 a fost acoperită și pavată cu mozaic. Ultima reparație s-a făcut în anul 1957.

Biserica are o singură turlă și pridvorul închis.

*

*

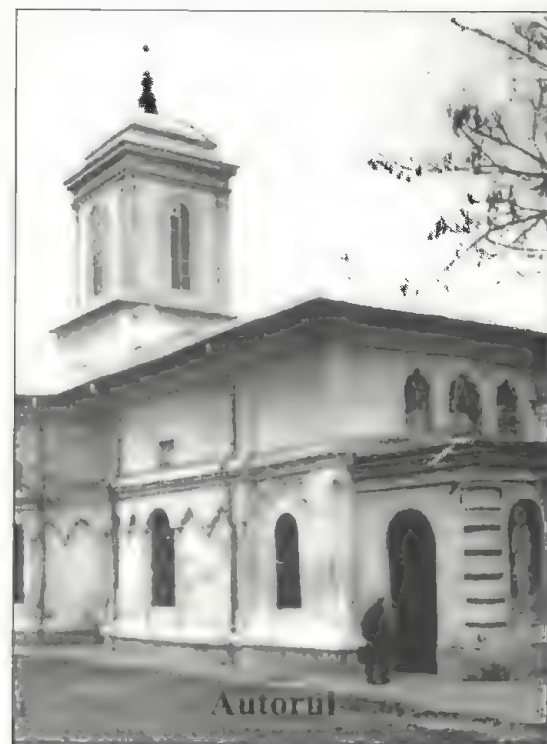
*

BISERICA MANEA BRUTARU

Crucea din curtea bisericii

Autorul

BISERICA MANEA BRUTARU

Prima biserică din lemn 1777.

De zid 1787.

Zdruncinată cutremur 1838.

Reparații și îmbunătățiri 1858.

Reparații 1898.

Hramuri: Sf. Nicolae, Sf. Gheorghe și al

Născătoarei de Dumnezeu

Fecioara Maria.

Str. General Budișteanu nr. 6,

sector 1, Prot. 1

BISERICA MANEA BRUTARU

(Popa Radu)

Biserica se află într-o curte mare, retrasă de la stradă.

Pe vremuri a avut un teren întins împrejur. În curte se află o cruce mare de piatră cu scriere pe ea în relief, cu litere chirilice și câteva case mici. La început biserica a fost făcută din lemn (1777) și i se spunea biserica Popa Radu, din mahalaua Popii Radu, după numele primului slujitor. De prin 1938 i s-a spus biserica Manei, iar în planul orașului din 1852 era trecută, biserica Brutarului. Din zid au făcut-o Gheorghe vătaf, Ioan meșterul și Manea, starostele brutarilor.

PISANIA ne arată că biserica era terminată la 1 august 1787. Locul pentru construire a fost dat tot de către cei trei menționați mai sus. Aceasta s-a întâmplat pe timpul domniei lui Nicolae Vodă Mavrogheni (1786-1790), cel omorât de turci, care a zidit biserica numită Mavrogheni, cu hramul Izvorul Tămăduirii, în anul 1789. Biserica își trage numele de la MANEA, deoarece el a înzestrat-o. Primul ei hram a fost Sfântul Nicolae. Mai pe urmă i s-au mai adăugat al Sfântului Gheorghe și al Născătoarei de Dumnezeu Fecioara Maria. La 29 mai 1798, din porunca lui Constantin Vodă Hangerli (1797-1792), cel asasinat și decapitat din ordinul turcilor, la București și din dorința soției voevodului, Doamna Lucsandra, s-a zidit lângă biserică „două curți” cu odăi pentru 80 de copii, băieți și fete, orfani, un „Orfanotrofiu”.

Ionescu Gion scria în 1899: „Cu sfârșitul secolului XVIII, la 1798, pe locurile unde fuseseră altă dată grajdurile domnești, la Curtea Veche, erau locuri slobode. Doamna lui Hangerliu închiriaza pământul ca să facă prăvălii și din veniturile chiriilor să zidească și să întrețină „Orfanotrofiul” ce voia să clădească în Mahalaua Popa Radu, lângă biserica lui MANEA BRUTARU.

* * *

Pe lângă odăi s-au mai făcut și opt chilii. Cu vremea casele s-au degradat dar a mai existat totuși o școală în ele.

În 1838 din cauza cutremurului s-a dărâmat turla bisericii, care a fost refăcută în 1850. Tot atunci s-a înlocuit și „tâmpla” (catapeteasma) cu

aceea care a fost a Metohului Episcopiei Râmnicului, datată 1858. Tâmpla sculptată în lemn avea 24 icoane din care 4 împărătești, argintate. Această tâmplă a fost micșorată spre a se potrivi bisericii Manea Brutaru. În 1898 a fost repictată. Deasupra ușii de intrare se află **PISANIA** care ne arată: „Această sfântă și dumnezeiască, înfrumusețată biserică unde să cinstește și să prăznuește hramul prea-sfintei stăpânei noastre de Dumnezeu Născătoare și pururea-fecioară Maria, Sfântu marele ierarh Nicolae și Sfântul purtătorul de biruință marele mucenicu Gheorghe, s-au zidit din temelie în zilele prea-înălțatului nostru Domnu Nicolae Petru Mavrogheni Voevod, Mitropolit fiind Prea-sfinția Sa iubitorul de Dumnezeu arhiepiscop părintele nostru chirie chir Cozma, de dumnealor neguțătorii Gheorghe Ioniț și Manea Brutariul, cu mila și ajutorul a mult pravoslavnici creștini, anii de la Zidirea Lumii 7295, iară de la Nașterea Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos 1787, s-au isprăvit la Augustu 30, ca să fie pomenire vecinică și celor ce au ostenitu”. Pe lângă altele biserică mai are: Un medalion cu stema Țării Românești, fixat pe zidul de deasupra intrării în biserică, cu scriere în relief, litere majuscule, în grecește. Traducerea: „Io Constantin Ioan Hangerli voevod, 1708”.

O icoană de lemn îmbrăcată în argint aurit reprezentând pe Sf. Nicolae, cu scriere săpată (cca 1800).

O icoană cu următoarea scriere: „Această sfântă și dumnezeiască icoană este sfânta icoană și argintu alu vâtafului Maniu Brutaru, leat 1804, august. Plata meșterului la lucrulu argintului vâtaful Iane”.

O icoană pe care scrie: „Această sfântă icoană s-au îmbrăcat de robu lui Dumnezeu Hagi Manea, spre vecinica pomenire”.

Un pomelnic pe o piatră fixată în zidul de la proscomidie cu scriere în relief (cca 1787).

Pe clopotul mare, care este dispărut, scria:

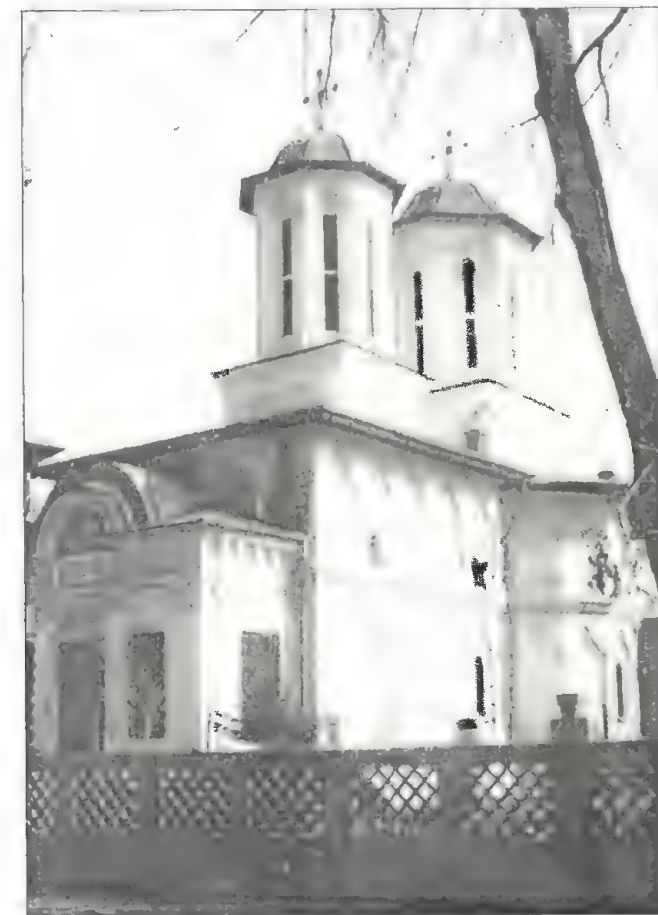
„Acest clopot s-au făcut de dumnealui jupanul Iablaire sin Ioniță diac și l-au afiorisit la sfânta biserică Vovedenia ot Focșani. Leat 1781”.

Pe clopotul mic scrie: „Manea vâtaf 1815”.

În curte, în partea stângă a bisericii se află o cruce mare de piatră cu scriere chirilică în relief care arată: „Această sfântă și dumnezeiască cruce este ridicată de dumnealui Manea vâtafu de brutari, ca să fie întru pomenirea răposătilor Gheorghie, Fotinia, Ioan. 1814, mai 15”.

Biserica are doar o turlă. Pridvorul este închis.

BISERICA FLĂMÂNDA

BISERICA FLĂMÂNDA

Prima biserică de lemn prin 1766. De zid 1782.

Deteriorată de o furtună în 1794.

Zdruncinată cutremur 1838. Restaurată 1869 - 1871.

Zugrăvită și pardosită 1971.

Hramuri: Adormirea Maicii Domnului și Sf. Haralambie.

Str. Olimpului nr. 17, sector 4, Prot. 3.

BISERICA FLĂMÂNDA

I s-a spus și BISERICA SĂRACĂ, cu toate că este destul de împodobită cu odoare bisericești. Pe locul bisericii de azi a fost una de lemn ridicată prin 1766 de un Dumitru, care a închinat-o Mitropoliei, așa după cum arată PISANIA din 1871, când s-a refăcut sfântul lăcaș. În anul 1782 a fost făcută de zid de marele vornic Istrate și de Constantin Crețulescu și terminată în 1800 de breasla croitorilor, devenind biserica breslei lor. Banul Mihai Cantacuzino o trece printre bisericile de piatră. Prin 1794, venind o furtună mare, i-a smuls acoperișul, fiind nevoie de reparații grabnice. Acestea și altele au fost făcute de oameni din breasla respectivă. Amvonul de Ilie staroste, acoperișul și ferestrele de Atanasie staroste, iar Matei staroste a făcut „pălimar” pentru femei, desființând stâlpii din mijlocul bisericii.

Cutremurul din anul 1838 i-a dărâmat clopotnița, care a fost refăcută peste un an. În 1869-1871 biserica a fost restaurată și zugrăvită de Ștefan Stoienescu, iar în 1928 a fost din nou restaurată. Acest sfânt lăcaș se află la poalele dealului Mitropoliei, spre Filaret. Are două turlle. Pe clopotul mic scrie: „1833”.

Pridvorul bisericii este închis.

Ionescu Gion scria în 1899: Biserica Flămânda e zidită de Vornicul Dumitru Istrati și are hramul Sfintei Treimi”.

N. Iorga scria în 1939: Biserica Flămânda fu refăcută de zid la 1782”. (Și atât).

Pisania este următoarea și ne arată:

„Doamne cel ce iubești pe cei ce iubesc podoabele casei tale.

Această Sf. biserică ce să prăsnuește hramul Sf. Treime și Schimbarea la Față, din vechime a fost schitișor de lemn al Sf. Mitropolii, făcută de Dimitrie după cum în Pisania veche s-a găsit la anul 1766. La anul 1782 s-a făcut de zid de Istrati Vel Vornic și de Constantin Crețulescu. Și la anul 1869 s-a prefăcut în zilele Domnitorului al României Carol I, din venitul bisericii și din ajutorul altor pravoslavnici creștini și cu osteneala episcopilor Ioan Dobrescu și Dimitrie Gheorghe și preoților Ioan și Nicolae. Iar la 1871 s-a zugrăvit și s-a pardosit cu piatră și alte îmbunătățiri ce se văd într-însa, s-au făcut prin stăruința și cu ajutorul Domnilor enoriași ai acestei biserici”. Cu timpul hramul a fost schimbat.

BISERICA CU SFINȚI

SIBILE - PICTURI PE ZIDUL EXTERIOR

BISERICA CU SFINȚI (SIBILE)

Prima de lemn 1691. De zid 1728

. Zdruncinată cutremur 1838.

Reparată parțial 1845.

Reparată și repictată 1897.

Ruinată în timp.

Restaurată 1912 - 1921.

Turla în 1933.

**Hram: Intrarea în biserică
a Maicii Domnului**

Calea Moșilor nr. 79, sector 4, Prot. 3

BISERICA CU SFINȚI – SIBILE

Primul ei ctitor a fost Popa Fierea, care călugărindu-se la bătrânețe, a primit numele de Filoteiu monahul.

Popa Fierea, în 1691, după ce a înzestrat-o cu toate cele trebuincioase pentru cult și întreținere, cu o moșie și alte venituri, a închinat-o Mitropoliei. (Mitropolit Teodosie).

Peste un timp Mitropolitul Daniil o rezidește și o zugrăvește, terminându-se în anul 1728 (data Pisaniei).

Zugrăveala din exterior reprezenta filozofi și cărturari din antichitate și femei prezicătoare de viitor, tot din antichitate, denumite SIBILE. Populația văzând aceste figuri pictate pe biserică a zis că sunt sfinți și sfinte.

Și astfel a luat numele de biserică „Cu Sfinți”, sau Biserica Sibile. I s-a mai spus sfântului lăcaș și Biserica lui Popa Fierea. Abia târziu, în secolul XIX s-a numit BISERICA CU SFINȚI. Cutremurul din 1838 a deteriorat-o, dărâmându-i și turla, rămânând astfel până în anul 1845, când i s-a făcut o altă turlă din lemn, și cum scrie arhitectul N.Stoicescu (după cronică): „mermetul” a fost făcut de meșterii Sotir Anastasiu și Simion Damian, „în bună arhitectură, țepenie și întocmai după contract”. (Meremet înseamnă reparație).

În casele ce le-a avut biserică a existat și o școală.

Biserica a fost reparată și repictată în anul 1897 la interior, iar la exterior a lucrat pictorul Serafim cu ajutorul ce l-a avut. Ajungând cu timpul iar în ruină, Comisia Monumentelor Istorice a restaurat-o, arhitect fiind Grigore Cerchez. Aceasta a fost între anii 1912-1921, iar turla refăcându-se abia în 1933.

Clopotnița de pe pronaos și turla de pe naos au fost și ele refăcute. Biserica are două turlă din care una este și clopotniță. Pe clopotul mare se vede o scriere în relief:

„Acest clopot al sfintei mănăstiri, ce iaste hramul Ovedenii, din București, l-au făcut chir Daniil mitropolitul, avgust 17, leat 7235” (1727).

Ovidenie sau Ovedenie, sărbătoarea „Intrarea în biserică” la 21 noembrie. Biserica are printre altele: un potir cu scriere pe el, două cruci frumoase, o sfântă evanghelie cu scriere pe ea, ripide pe sfânta masă.

Înăuntrul bisericii, stânga, sunt zugrăviți ctitorii, Mitropolitul Daniil, iar dreapta, Nicolae V.Mavrocordat și Doamna sa Ecaterina.

PISANIA așezată de Mitropolitul Daniil când biserică a fost gata, adică piatra cu scriere în relief, încadrată de motive vegetale, se află deasupra ușii de intrare din pirdvor și arată:

„Dentru ale tale ție, spășitorule, și preacurații Maicii tale aducem, cu vrerea Tatălui și cu ajutorul Fiului și cu îndemnarea Sfântului Duhu, care o Dumnezeire în Troiță să proslăvește, aminu.

Ziditu-sau această sfântă și dumnezească beserică den temeliia ei și s-au zugrăvit și s-au înfrumusețat precum să vede cu toată cheltuiala preasfințitului mitropolit al Ungro-Vlahiei, chir Daniil, întru slava și cinstea Întrării în beserică a preasfintei Născătoarei de Dumnezeu și pururea Fecioarei Mariei, în zilele prealuminatului domn Io Nicolae Alexandru voevod, ca să fie în veci pomenire sfinții sale și a totu neamului sfinții sale și celor ce au ajutat și celor ce vor ajuta și s-au săvârșit în zioa dentăi a lunii lui aprilie leat 7236”. (1728).

În biserică se aflau trei pietre de mormânt datate: 1728, 1736, 1758, dispărute.

Citind **Pisania** observăm cum chir Daniile a uitat să-l treacă pe primul ctitor „**POPA FIEREA**”.

Până la totala reparație a bisericii se putea citi numele așa zișilor sfinți și sfinte, cum credea lumea, care de fapt erau filosofi sau ghicitoare antice, sau altceva. Aceasta prin 1897.

Unele figuri reprezentau pe filosoful Thales, Hermes, Aristot, Platon, Stoicul Zenon, Sybila Persica, Sybila Cumea ș.a.

Biserica era pe vremuri împrejmuită cu zid și avea case împrejur, care s-au dărâmat pe vremea primarului Pache Protopopescul, pentru lărgirea străzii.

* * *

Nicolae Iorga a scris în „Istoria Bucureștilor” 1939:

Popa Fierea e fondatorul bisericii cu Sibile zugrăvite în afară, pe care cunoștința poporului o numi Biserica cu Sfinți: ea fiind încă la 1696 pe „ulița” care se zicea „a Târgului de afară”.

Picturile care se află pe pereși și bolțile interioare sunt oarecum șterse.

Pridvorul închis este de asemenea pictat cu scene religioase. De asemenea și pronaosul unde sunt zugrăviți și ctitorii.

Pe peretele dinspre Apus, dreapta, Mitropolitul Daniil și Popa Fierea, în stânga Alexandru Mavrocordat cu familia.

Naosul este de asemenea pictat, și Altarul și calota bisericii.

Biserica cu Sfinți are planul trilobat, cu clopotnița pe pronaos și turla pe naos. Naosul este despărțit de pronaos.

Pridvorul s-a adăugat ceva mai târziu.

Ionescu Gion scria în 1899: Biserica Popa Fierea sau Sfinților.

Unul din preoții bogați ai Bucureștilor de la sfârșitul secolului XVII fu și popa Fierea care, călugărindu-se, luă numele de monahul Filoteu... Acesta, la 15 februarie 1696 lăsa Mitropolitului Teodosie biserica făcută de el în București, pe Podul Târgului-de-Afară.

Pentru a o întreține îi face danie moșia Băjescii și alte venituri... Hramul bisericii este Vovedenia...

La 1728 Mitropolitul Daniil (1720-1732) o prenoiesce și, după obiceiul multora, zice că a zidit-o din temelie, fără să se mai pomenească de Popa Fierea. Mahalaua Sibilelor e vecină cu Podul Armenilor, cum glăsuiesc un document din 1772, și se întinde puțin la stânga Podului Târgului-de-Afară. Această mahala, spune tradițiunea, era barieră Bucureștilor în vremea lui Matei Basarab. (1632-1654).

*

*

*

BISERICA MĂRȚIȘOR

BISERICA MĂRȚIȘOR

Zidire 1943 - 1948.

Pictura 1947.

Cișmeaua 1969.

Crucea este datată 1879.

Hramuri: Sf. Gheorghe și Sfinții Arhangheli

Str. Mărtișor nr. 63, sector 4, Prot. 3.

BISERICA MĂRȚȘOR

CRUCEA DE LA BISERICA MĂRȚȘOR

CIȘMEAUA DIN CURTEA BISERICII

PISANIA. „Această Sfântă Biserică numită ‘MĂRȚȘOR’ după numele colinei pe care este așezată, cu hramul Sfântul Gheorghe și Sfinții Arhangheli, s-a zidit din temelie între anii 1943-1948, pe terenul donat de către Gheorghe și Ioana Alexandrescu, Mihai și Elena Tătărâm, din donațiile enoriașilor arătați în interiorul bisericii”.

Biserica are formă de „navă”, iar fundația de piatră de Albești are 6 contraforți solizi și 11 ferestre cu încadrament de piatră. Turla este mare cu mai multe ferestre de jur împrejur. Clopotnița este din lemn și se află în curte.

Biserica are și o cameră muzeu cu icoane vechi.

Planul construcției a fost realizat de arhitectul Ștefan Călugăreanu, lucrările fiind conduse de Dl. Ilie Constantinescu.

Pictura s-a executat în anul 1947 de Dl. Teodorescu-Romanați.

Restaurarea picturii care era în tempera a fost făcută de Dna Virginia Videa. Inventarul bisericii este încărcat.

CRUCEA din curte datată 1879 a străjuit puțul „La trei olteni” și scrierea de pe ea arată numele primilor proprietari ai locului: I.Simigiu, I.Militaru, C.Șerban.

CIȘMEAUA de granit a fost făcută în anul 1969. Fondatorii sunt scriși pe ea.

În 1980 preot paroh a fost Mihai Tătărâm, al doilea preot Ionescu. Cântărețul s-a numit Pandele Verus.

Epitropii bisericii: Rogojaru Gh., Dancovschi Gh.

Consilieri: Haralambie și Pripici

* * *

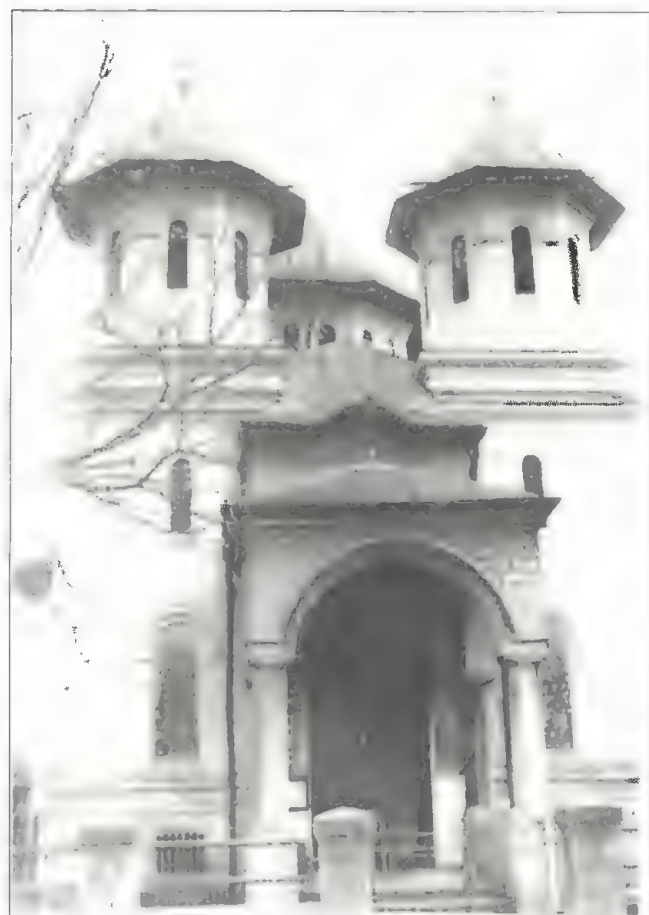
Biserica are Cafas, un loc închis cu grilaj de lemn, rezervat femeilor.

* *

*

BISERICA PODEANU

BISERICA PODEANU

Zidire 1926 - 1928.

Pictura 1930.

Zdruncinată cutremur 1940 și de bombardamentele aeriene americane din 1944. Reparații 1945. Refăcut pictura 1976.

Hram Sfinții Arhangheli.

Str. Dornei nr. 70, sector 1, Prot. 1

BISERICA PODEANU

Această biserică s-a zidit prin stăruința primului preot Mihail Șerpoianu când era Patriarh al României Dr. Miron Cristea.

Zidirea s-a început la 21 mai 1926 și s-a terminat la 21 octombrie 1928. Cel mai darnic creștin a fost NICOLAE PODEANU care a donat locul și averea sa. Biserica are hramul Sfinții Împărați, trei turle și pridvorul deschis. Pictura s-a executat în anul 1930, în frescă, de Dumitru Belizarie, contribuind financiar credincioșii locului și Primăria Capitalei. Toate acestea cu stăruința vrednicului preot Mihail Șerpoianu, întemeietorul bisericii și parohiei. Cutremurul cel mare din 1940 a avariat grav sfântul lăcaș care a fost reparat cu ajutorul financiar și material al credincioșilor din parohie. A fost de asemenea avariata și de bombardamentele aeriene americane din 1944, fiind reparată tot de credincioșii enoriași.

Bombardamentele au dărâmat aproape totul în jurul bisericii.

Reparațiile radicale la exterior și interior s-au făcut în anul 1945, iar în 1976 s-a refăcut și pictura de către Dna Virginia Videa. Icoanele din mozaic au fost realizate de pictorul I. Vass, fiind atunci preot paroh Irimia Ion și episcop D. Sprânceană. Enoriașii bisericii au dat întotdeauna ajutorul necesar, precum aviatorul Bujor Constantin (+).

În colțul din stânga, exterior, se află mormântul Ecaterinei Podeanu (1881-1926) soția ctitorului.

Lateral, în stânga, este un mormânt deosebit, al ctitorului Nicolae Podeanu (1879-1967), împreună cu preotul M. Șerpoianu, întemeietorul bisericii și al parohiei.

*

*

*

BISERICA BELVEDERE

BISERICA BELVEDERE

Zidire 1934 - 1940

**Zdruncinată cutremure 1940, 1977, 1986 și
de bombardamentele avioanelor americane din 1944.**

Reparații abia în 1990.

Hramuri: Sfinții Apostoli Petru și Pavel și Sf. Ecaterina.

Str. Cărvunarilor, sector 1, Prot. 1

**Mai precis, biserica se află în cartierul regie,
la începutul Șoselei Giulești, după ce se trece calea ferată.**

BISERICA BELVEDERE

Biserică impunătoare. A fost zidită între anii 1934-1940 după planurile arhitectului Ioan Troianescu, ctitor fondator fiind Episcopul Pavel Șerpe cu banii adunați de la enoriașii parohiei, de la C.A.M. și C.F.R. Privită din exterior arată ca o catedrală cu trei turle ascuțite și o fațadă ce se termină într-un semicerc. Biserica este înghesuită de locuințele lucrătorilor C.F.R. și Regie.

Intrarea în sfântul lăcaș se face suind trepte largi de piatră ce se termină într-un pridvor elegant, deschis, al cărui acoperiș este susținut de patru coloane de piatră, formând trei arcade. Clopotnița se află afară, în curte. Biserica, mare, încăpătoare, a suferit după urma cutremurelor din anii 1940, 1947, 1986.

Și bombardamentele aeriene al americanilor au zdruncinat-o puternic. Au suferit mult cele trei turle, altarul și absidele.

Reparațiile s-au făcut cu mari greutate, având doar aprobarea Sfintei Mitropolii, deoarece cei de la Departamentul Cultelor s-au abținut, fiind oameni ai regimului comunist. Banii s-au adunat cu greu, nefiind îndestulători pentru ceea ce trebuia să se facă. Din acest motiv reparațiile nu au mai continuat.

În 1990 era aceeași situație (!?)

Biserica are la demisol o Capelă și mai multe cripte. Tot la demisol a existat și o cantină pentru copiii săraci. Într-o criptă se află mormântul ctitorului, preotul PAVEL ȘERPE, decedat în 1978 și al soției sale într-o criptă alăturată, unde mai sunt două cripte goale. Preotul paroh Pavel Șerpe, pierzându-și soția în anul 1940 a trecut în călugărie fiind înălțat la rangul de Arhiepiscop de Curtea de Argeș. De la moartea ctitorului biserica a intrat oarecum în paragină. Nișele de morminte sunt din marmură. Mai sunt o serie de cripte ce vor servi ca osuare.

CAPELA de la demisol servește la slujbele din timpul iernii.

Instalația de calorifer nu era terminată în anul 1985.

Încălzirea se făcea cu patru sobe de gaz. Două jos și două sus. Biserica are altarul crăpat de la cutremurul din 1977. (Am văzut în 1985)

Între timp a mai fost întărită, dar reparația propriu-zisă a durat aproape 8 ani din lipsă de mijloace, preot paroh fiind Ilie Anca, ce a fost mutat la biserica Sfântul Alexandru din Colentina (Șos. Gherase nr. 127).

Biserica Belvedere are în interior „cafas” loc rezervat femeilor. În 1985 sfântul lăcaș nu prea avea mijloace de întreținere, nici preot slujitor permanent, nici paroh, deoarece enoriașii nu contribuiau financiar la nevoile bisericii.

În Noembrie 1991 a avut loc la BISERICA BELVEDERE primul TE DEUM oficial pentru Majestatea Sa Regele MIHAI I, iar la 1 Decembrie 1991 a avut loc o slujbă de parastas pentru REGELE FERDINAND I și REGINA MARIA.

Poate cei din zilele de azi vor da mai multă atenție acestui majestos lăcaș de rugăciune. – *Amin* –

*

*

*

BISERICA SFÂNTUL ILIE - GORGANI

PISANIA

**BISERICA
SFÂNTUL ILIE - GORGANI**
Prima biserică de lemn 1629.
Dărâmată cutremur 1802.
Zidire între 1812 - 1814.
Reparații zugrăveli 1862.
Alte reparații 1880, 1887 - 1901.
Refacere pictură 1913.
Introducere lumină electrică
1922, gaze 1954.
Hram Sfântul Mare Prooroc
Ilie Tesviteanul
Str. Silfidelor nr. 5, Prot. 1.

BISERICA SFÂNTUL ILIE GORGANI

Biserica este declarată „Monument Istoric de arhitectură” categoria III. Ea a fost ridicată în anul 1639 între „apa Dâmboviței și balta cea mare zisă astăzi a Cișmigiului”.

Se numea a Gorganului după numele movilei înalte pe care s-a zidit, ce se afla atunci în mijlocul „Bălții cișmelelor”.

Numele de Grogan l-a avut și marele spătar ce a ridicat bisericuța de lemn în timpul lui Leon Vodă (1629-1632).

Spătarul Gorgan a fost boier mare, de primul rang, român cumnatul lui Matei Vodă Basarab. Bisericuța a primit hramul Sf. Marelui Prooroc Ilie Tesviteanul.

Pisania bisericii Sfântul Ilie Gorgani din apropierea fostei case a Generalului Prinț Zizi Cantacuzino-Grănicerul, Cavalier al Ordinului Mihai Viteazul, este următoarea:

„Acest sfânt și Dumnezeesc lăcașu, unde să cinsteșce și să prăsnuesce hramul Sfântului marelui prooroc Ilie Tesviteanul în movila Gorganului, din temelie s-a zidit al doilea rând, în zilele Măriei Sale Ioan Gheorghe Caragea V.V. care a făcut și oarecare ajutor. Începători și sânguitori aflându-se D-nealui biv vel Paharnic Manolache Crisoscholeu, soția D-nealui Elena și D-nealui biv vel Clucer Radu Voinescu și D-nealui Ștefan Voinescu și epitrop ostenitor biv vel Sluger George Artino, dimpreună ajutând și breasla neguțătorilor cojocari, care prin îndemnarea acestor obraze mulți pravoslavnici creștini au ajutat până s-a săvârșit cu vrerea lui Dumnezeu începându-se sfânta slujbă, după care așezându-se apitropi chir Spiru după a sa râvnă și cu ajutorul celor mai sus pomeniți s-a poleit și cele dinăuntru precum să vede.

În zilele Măriei Sale Prea înălțatul Domn Alexandru Nicolae Suțu voevod. Și spre pomenire s-a scris această Pisanie la anul de la întruparea Mântuitorului nostru Isus Cristos 1819 Noembrie 4”.

Biserica este mare și încăpătoare semănând la interior cu fosta biserică Sărindar ce a fost dărămată în anul 1907 (fiind oarecum ruinată) spre a se zidi Cercul Militar.

În interior este susținută de câte 4 stâlpi pe stânga și 4 pe dreapta. Are 5 ferestre pe dreapta și 5 pe stânga. Biserica este pavată cu dale de piatră. Are două turle.

Spre a intra în biserică se urcă 18 trepte largi de marmură și încă 5 la pridvor, care este pavat și deschis și susținut de 6 coloane groase de zid.

Pridvorul în 1993 nu era încă repictat.

În stânga, jos, se vede o placă de mormânt, veche, ștearsă în totalitate. În peretele din față, stânga ușii de intrare în biserică, se văd câteva cruci de piatră încastrate și stâlpi mici, cu scrieri, ceea ce înseamnă că pe vremuri biserica a avut cimitir. Săpăturile arheologice din anul 1953 au dovedit aceasta. Pe una din crucile de piatră fixată în zidul pridvurului, din stânga, este scris cu litere în relief: 1761 după iunie 5-1763. Pe partea din față citim: „Această sfântă cruce s-au ridicatu-sau dă robul lui Dumnezeu Radu logofătul za divan, în zilili mării sale Constantin vodă Mavrocordatul cu blagoslovenia preasfinții sale părintului mitropolitului țării chir Grigorie, spre cinstea sfântului și marelui erarhu Neculae, de robii lui Dumnezeu: Radu, Mira, Iamandi, Bălașa, Stoe.”

Pe latura din stânga scrie: „Petca, Dumitru, Andronache, Chiajna, Mariia, Enache, Ioniță, Sandu, Ioana, Radu, Șarban, Tudoriei-erei, Radu, Ilina, Rucsanda, Dumitrașcu”.

Biserica are în interior și două balconașe și loc pentru cor, scaune fotolii de lemn pe dreapta și pe stânga.

* * *

Pe clopotul mic, dispărut, scria: 1701 sept. 1 1702 aug. 31. Acest clopot iaste făcut de Io Constantin Brâncoveanu Basarab voevod și l-am închinat sfintei biserici de la Gorgani den București, leat 7210”.

Pe alt clopot: 1777, april 9. (Clopot scris cu litere în relief, care provine de la Mrea Moldovița), scrie: Acest clopot esti al mănăstirii Moldoviții și s-au făcut cu toată silința arhimandritului și egumenu a aceștii mănăstiri chir Venedictu, 1777 April 9”.

Referitor la clopotul mare, procurat de parohie în anul 1919, în locul celui furat, arătăm că este turnat în Polonia, cu inscripție poloneză ce indică unde a fost turnat și anul 1834. Arhitectonic biserica a rămas în forma ei inițială, în afară de vechea turlă din față, ce a fost mai mică și din lemn și înlocuită cu actuala turlă mai mare, de zid, bine așezată pe un soclu de beton, care servește de clopotniță.

În fața tindei bisericii a existat prin anul 1927 un baldachin deschis sprijinit pe doi stâlpi de brad, acoperit cu tablă, iar cele trei intrări în tinda bisericii erau prevăzute cu niște vergele de lemn. Scara de marmură, monumentală, a fost realizată în anul 1936, o dată cu casa parohială. Până în anul 1906 biserica a avut ca filiale bisericile învecinate: Sfinții Constantin și Elena (Str. Sfinții Constantin și Elena, sect.1, Prot. 1) și Schitul Măgureanu (Str. Schitul Măgureanu, sect.1, Prot. 1).

Biserica nu posedă acte de fundație sau ale terenului pe care a fost clădită.

Un scurt istoric al bisericii SFÂNTUL ILIE GORGANI ar fi și cel ce urmează:

„Pe locul domnesc dintre apa Dâmboviței și balta cea mare a Cișmigiului, pre o movilă (gorgan) spătarul GORGAN, boier român, cumnatul voevodului muntean Matei Basarab, a ridicat o bisericuță de lemn în zilele lui Leon Vodă (1629) cu hramul Sfântului Ilie Tesviteanul. De la primul ei ctitor biserica a rămas cu numele de Sfântul Ilie Gorgani. Biserica a fost închinată (cea de lemn) în secolul al XVII-lea de Șerban Vodă Cantacuzino (1678-1688), ca Metoh mănăstirii Cotroceni, întemeiată de el (1679-1680), așa cum ne arată un „pitac” din 15 august 1793.

Sub domnia lui Alexandru Vodă Ipsilani, bisericuța s-a dărâmat din cauza cutremurului cel mare din 1802.

Actuala biserică s-a zidit a doua oară, cu ziduri masive din cărămidă, între anii 1812-1819, donatori fiind Ioan Vodă Caragea și breslele negustorilor cojocari, cu sprijinul mai multor creștini.

Pisania de deasupra ușii de intrare în biserică datează din anul 1819, când sfântul lăcaș a fost redat cultului.

Parohia nu posedă prea multe date. Arhiva bisericii având un singur dosar inventar din anul 1827.

O inscripție existentă pe piatra de la ușile împărătești arată că biserica a fost reparată, zugrăvită și altarul pardosit cu pietre la anul 1862. S-au mai făcut reparații de zidărie în anii 1880, 1887, 1901, iar spălarea și refacerea picturii în tempera s-a făcut în anul 1913. Din inventarul parohiei pe anul 1842, reese că biserica era împrejmuită cu zid, care cu vremea s-a dărâmat, rămânând până astăzi o părticică din el, la răsărit de altar. Din început biserica a avut două clopote, dintre care unul dăruit de Constantin Vodă Brâncoveanu în 1702 și care a fost luat de trupele de ocupație în vremea

primului război mondial, fiind înlocuit cu un alt clopot procurat de parohie în anul 1919.

Lucrări mai importante făcute la biserică au fost: introducerea luminii electrice în 1922, construirea unei noi case parohiale 1924-1926, construirea scării de marmură 1936, precum și reparații repetate la acoperiș în 1952 și 1954. Tot în anul 1954 au fost introduse gazele naturale atât în biserică, precum și în casa parohială. În 1936 s-a împrejmuit părculețul din fața bisericii cu un gard de lemn, iar în 1964 s-a realizat gardul de fier ce împrejmuește biserica și casa parohială, de asemenea și aleele și trottoarele. S-au refăcut și tencuielile exterioare ale bisericii. „Stilul arhitectonic al actualei biserici, cu zidurile sale masive din cărămidă, cu frontonul cu stâlpii exteriori semi îngropați, cu interiorul său spațios în formă de navă cu trei coloane, cu 10 stâlpi de susținere a plafonului, formând șase rânduri de străni, constitue caracteristica basilicilor bizantine, în genul templelor grecești și o face asemănătoare cu biserica patriarhală din Constantinopole.

Tâmpla sau iconostasul bisericii Sfântul Ilie Gorgani este impunătoare prin mărimea și frumusețea icoanelor cele multe, ca și prin sculptura sa artistică, în lemn. Numele primilor pictori nu sunt cunoscute. În anul 1915, refacerea, spălarea picturii, precum și vopsirea mobilierului, au fost realizate de pictorul Constantin Popescu și continuate de pictorul Corbu ...

În unele perioade de timp picturile au avut serioase degradări. Biserica are icoana Sfântului Ilie, a Sfântului Ioan Botezătorul, a Maicei Domnului și a Sfântului Nicolae, toate îmbrăcate în argint. Mai are o evanghelie din timpul lui Constantin Vodă Brâncoveanu cu data 1693 și un potir cu data 1790.

Două epitafe dintre care unul lucrat artistic pe catifea vișinie cu broderie plină de fir auriu și argintiu, cu inscripție slavonă, iar celălalt, o lucrare rară, mai frumos lucrat decât primul, are o broderie din fir auriu și argintiu, ce formează inscripția grecească cu mențiunea donatorilor și anul 1820.

Cele 10 icoane de la baza tâmplei sunt de o mare valoare artistică, dintre care 5 îmbrăcate în argint reliefat, între anii 1838.-1897. Valoroase sunt și tronul domnesc, amvonul și cele două candelabre. Icoana Sfântului Ilie așezată în partea dreaptă a intrării în biserică, lucrare artistică, a fost

apreciată la expoziția de artă bizantină și românească de la Berna (Elveția) în 1838 sau 1839. Cele 41 de candelے vechi, din argint și alte metale, de diferite mărimi și forme, împodobesc sfânta biserică. Ușa cea mare de la intrare, din lemn masiv, îmbrăcată în fier, precum și portalul ușii, din piatră înflorată, sunt lucrări artistice de epocă, valoroase.

În interiorul bisericii sunt șase morminte (culuarul dinspre miazăzi). Trei au inscripție grecească pe pietrele funerare și trei au inscripție cirilică, datând din 1814-1834.

În nartică (tindă) se mai văd trei lespezi de morminte complet șterse. În 1993 am văzut doar două pietre șterse total și încă alte vestigii ale unor morminte necunoscute.

Cele câteva cruci de piatră, după cum am mai arătat, dovedesc că biserica a avut cimitir ca mai toate bisericile din secolul trecut.

Biserica Sfântul Ilie Gorgani a fost construită în plan bazilical așa cum a fost și biserica Sărindar.

* * *

Din 1990 slujește în biserică părintele Vasile Gordon.

* * *

BISERICA SFÂNTUL ILIE CALENDERU

BISERICA SFÂNTUL ILIE CALENDERU

Zidită 1725.

Rezidită 1841.

Renovare 1903.

Hramuri: Sf. Ilie, Învierea Sfântului
Lazăr și Sf. Ierarh Nicolae.

Str. Doamnei nr.20, sector 3, Prot. 3.

BISERICA SFÂNTUL ILIE-CALENDERU

Pisania bisericii este următoarea:

Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca să se vadă faptele voastre cele bune și să slăvească pe tatăl vostru cel din ceruri. Drept aceea și eu Lazăr Calenderu împreună cu alți ajutători am ridicat din temelie această sfântă biserică, puind hramul pe sfântul Prooroc Ilie, Învierea Sfântului Lazăr și Sfântului Erarh Alexandru, spre pomenire de veci. În zilele Prea Înălțatului nostru domn Alexandru Dimitrie Ghica VV și Prea Sf. Mitropolit a toată Ungro-Vlahia Chir Neofit. La anul de la Christos 1841 august 30”.

(Alexandru Ghica, aprilie 1834-1837 – octombrie 1842).

* * *

Scurt istoric.

Această sfântă biserică cu hramul Sfântului Prooroc Ilie zidită de Clucerul RADU COLȚEA în anul 1725, apoi rezidită de LAZĂR KALENDEROGLU și alții în anul 1841, a fost reînnoită prin purtarea de grijă a Prea Fericitului Patriarh Justinian cu cheltuiala Sfintei Arhiepiscopii a Bucureștilor și dată în folosința COMUNITĂȚII ORTODOXE BULGARE din București în anul 1954.

Zugrăvelile vechi s-au curățat și s-au dres de meșterul Nicolae Stoica, ce a pictat din nou icoanele de la intrare.

Biserica a fost sfințită de Prea Fericitul Patriarh Justinian al României și Kiril al Bulgariei, cu mare sobor de ierarhi, preoți și diaconi români și bulgari, de față fiind mare număr de credincioși.

O altă relatare asupra bisericii ne arată:

„Sfântul Ilie-Hanul Colții (Bulgară-Calinderu) a fost ridicată în prima jumătate a secolului al XVIII-lea. După zidirea hanului Colțea, în curtea căruia era cuprinsă, a devenit biserica hanului. Biserica exista în 1770, fiind trecută în planul orașului din acel an și în 1810, când este menționată în catagrafie.

Având ziduri în jur, Dionisie Fotino încadrează biserica printre mănăstirile cu hanuri în curte. După cum rezultă dintr-un document din

**Autorul în fața bisericii
SFÂNTUL ILIE - CALENDERU**

1836 febr. 27, lângă altarul bisericii, lipită de zidul acestuia, se găsea la acea dată o băcănie a hanului.

Dărâmată de cutremurul din 1838, biserica a fost rezidită de LAZĂR KALENDEROGLU, arendașul hanului Colțea și de alții, fiind gata la 1841 august 30 (data Pisaniei). A fost renovată în anul 1903”.

„Acest Lazăr Kalenderoglu după ce a murit Gavrilă Apostol, cupeț (precepeț-negustor) bogat, cu prăvălii în București și construcții în curtea hanului Colții, care construcții fiind scoase la mezat (licitație) pentru unele datorii, au fost cumpărate de Kalenderoglu cu învoiala Eforiei Spitalelor Civile, susținut fiind de vel clucerul Nicolae Trăsnea, deținătorul epitropiei mănăstirii Colțea, urmașul logofătului Ștefan Bellu la epitropie, care era nepotul Vlădichii Daniil Zihno. Și astfel, Kalenderoglu a devenit arendașul hanului, ce fusese construit în anul 1746 și care a durat până la 10 martie 1848 când „era la pământ”.

Biserica Sfântul Ilie numită și Biserica Hanului, zidită de clucerul Radu Colțea în anul 1725, fiind șubrezită forte, de cutremurul din 1838, a fost rezidită, după cum am arătat, de Lazăr Kalenderoglu, arendașul hanului Colțea...

Clucerul Nicolae Trăsnea este acela care a rezidit Biserica Albă de pe Podul Mogoșoaiei (Calea Victoriei) în anul 1827, după ce fusese distrusă de cutremurul din 1802.

Radu Colțea, care a fost primul ctitor al bisericii Sfântul Ilie, în 1725, numită mai târziu Kalenderu, era urmașul lui Colțea clucerul, boier român din neamul Doiceștilor.

Biserica Sfântul Ilie din hanul Colții, care se afla în mijlocul hanului, în curtea întinsă, zidită între anii 1725-1730, distrusă de cutremurul din 1838, fiind dărâmată, a fost construită o alta, PUȚIN MAI LA O PARTE, cu acelaș hram, de Lazăr Kalenderoglu, tatăl lui Iancu și al doctorului Nicolae Kalenderu.

Într-un document se arată ctitor al bisericii din curtea hanului, Lazăr Kalenderoglu, dar nu al vechii biserici, ci a aceleia construită în prima jumătate a secolului al XIX-lea, mai la o parte.

Până în anul 1895 ctitoria lui Kalenderoglu s-a numit Bis. Hanul Colței „dar Consiliul Comunal al Capitalei, luând în considerație că acest

nume este nepotrivit pentru o biserică, a dispus ca biserica Sf. Ilie să poarte numele ctitorului, adică Biserica Kalenderu”.

Până prin 1880, Grecii aveau ca biserică, biserica Hanul Colței, (numită mai târziu Kalenderu), în care se oficia sfânta slujbă în grecește. Începând de prin 1897-1898, biserica devine iar românească, slujba divină făcându-se în limba română, până în anul 1954 când Patriarhul Justinian, după ce a reînnoit-o, a dat-o în folosința „COMUNITĂȚII ORTODOXE BULGARE”.

În anul 1869 se înființase o „capelă bulgară” cu hramul Sfinților Chiril și Metodiu, de S.S.Panait Pogodini, fiind întreținută de colonia bulgară din Capitală. Aceasta se afla în 1934 pe Calea Călărași nr. 16.

După cataografa din 1798 parohia bisericii cuprindea o mahala (cartier) compusă din 19 case. În 1810 aceeași parohie număra 81 de case, cu 400 suflete, dintre care 160 bărbați și 240 femei.

Biserica Sf. Ilie Kalenderu fiind retrasă într-o curte comună, pavată cu calupuri de granit și înconjurată de case, nu se poate vedea din stradă. Are o singură turlă ascuțită învelită cu tablă și în vârf o cruce. Intrarea în interior se face printr-un mic pridvor închis, susținut de patru coloane.

În stânga și dreapta pe fațada bisericii sunt pictați Sfântul Apostol Petru și Sfântul Apostol Pavel în mărime de cca 3 mtr. Interiorul este pardosit cu dale de piatră. Are încălzire cu gaze și lumină electrică. Biserica are șase ferestre mari-vitralii, trei pe stânga și trei pe dreapta, un amvon în partea stângă, de unde se citește evanghelia sau se predică.

Are și două sobe de teracotă, scaune, trei policandre mari de sticlă. Pridvorul este mic și închis cu geamuri. Ușa de intrare în pridvor este de fier, iar cea de intrare în biserică, de lemn. Interiorul este pictat și are multe icoane, candelă de argint și de sticlă, policandre de sticlă, sfeșnice, cădelnițe ș.a. Biserica are un pod mare pentru cor.

Pe un tablou cu flori scrie:

„În memoria prea iubitului meu părinte Lazăr Kalendero, născut la 15 februarie 1792, încetat din viață la 28 iulie 1860”.

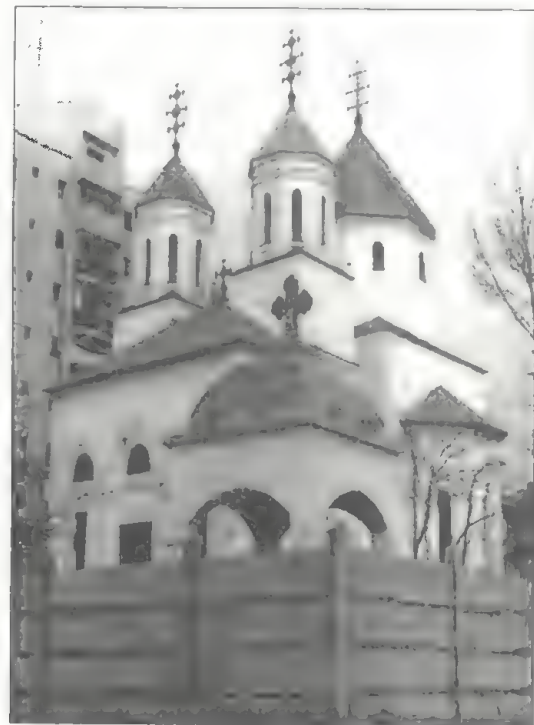
Multe obiecte de cult, icoane, cădelnițe ș.a. au dispărut.

BISERICA SFÂNTUL ILIE - GRANT

Clopotnița din curtea bisericii.

Autorul în fața bisericii SF. ILIE - GRANT

**BISERICA SFÂNTUL ILIE - GRANT. Zidire 1907. Sfințirea 1916.
Pictura și Casa Parohială 1927.
Zdruncinată cutremur 1940 și 1977.
Lucrări de consolidare 1977, 1980, 1982, 1984, 1987 - 1988, 1992.
Hram: Sfântul Ilie.
Str. Fălciu nr. 55, sector 5, Prot.1**

BISERICA SFÂNTUL ILIE-GRANT

Zidirea s-a început în anul 1907, iar târnosirea (sfîntirea) abia în anul 1918, de către I.P.S. Mitropolit Primat Conon Arănescu-Donici. Întârzierea aceasta a fost din cauza războiului. Biserica este situată în partea de Nord a Capitalei, în apropierea stației de metro, Crângași.

Are în parohia sa cca 3000 de familii cu aproape 10.000 de suflete creștine-ortodoxe. A fost ridicată în mijlocul cartierului „Grant”, de unde își trage și numele, pe terenul dăruit de binecredincioșul Ștefan Dobrescu.

GRANT a fost un mare proprietar al cartierului.

Biserica este construită în plan treflat (în formă de cruce) după planul arhitectului C.M. Babic, având trei turlle.

Comitetul de inițiativă a fost compus din enoriași în frunte cu donatorii: Ștefan Dobrescu, Nae Păunescu, Ștefan Goanfleă și Gheorghe Avramescu. Harnicul îndrumător și supraeghetor al lucrărilor a fost părintele Chiriță Cernescu.

Pictura s-a executat în anul 1927, dar nu se mai știe numele pictorului. Pictura este în ulei, stil neo-bizantin, nu prea reușită. Tot în anul 1927 s-a construit și casa parohială cu banii dați de enoriași. Amintesc că în anul 1915, dnul C.M. Babic a donat bisericii „Catapeteasma” executată în lemn de tei cu sculpturi în frunză de vie și alte ornamentații.

La cutremurul din 1940 și cel din 1977 biserica a avut de suferit. Cel din 1940 a dărâmat turla Pantocrator, iar cel din 1977 a crăpat întreaga construcție longitudinal, dizlocând cele două abside (de miazănoapte și miazăzi).

Între anii 1977-1980, 1982-1984, 1987-1988 și 1992 s-au executat lucrări de consolidare a întregii biserici cu centuri de fier și fier beton, s-au consolidat turllele mici (cele două din față), căci biserica are trei turlle.

S-au consolidat calotele, s-au rezidit absidele dislocate, refăcându-se și turla Pantocrator, căreia i s-au amenajat 8 ferestre, iar biserica a fost acoperită cu tablă zincată. Toate cheltuielile au fost suportate de enoriașii parohiei. Donații în bani și materiale au fost făcute de familia Maior Ștefan Olteanu, familia Ilie Stanciu și familia Ing. Gh. Tudor, toți enoriași ai parohiei. Pictura nu s-a putut salva din cauza deteriorării tencuielilor de pe pereți și afumării și a proastei calități a uleiului și vopselelor cu care a fost lucrată.

În oct. 1993 biserica nu era încă repictată, dar se pregătea pentru această lucrare. Totul fiind în funcție de bani care nu prea sunt!

Intrarea în pridvorul închis al bisericii se face urcând mai multe trepte largi (opt). Pe peretele din stânga (în pridvor) se vede o placă de marmură pe care este scris comitetul de inițiativă al construirii sfintei biserici:

Preot - Chiriță Cernescu

Președinte – Ștefan Dobrescu

Vicepreș. – Nae Păunescu și Ștefan Goangea

Secretar – Gh. Avramescu

Casier - Ioan Niculescu

Cenzori – G. Dumitrrescu, Gh. Stroescu

Membri: - Radu Popescu, M. Laita, Gh. Ursu, Paraschiv Georgescu, N. Mateiescu, M. Stănescu, C. Georgescu, N. Nițulescu, Ioan Rădulescu, Gh. I. Vasilescu.

* * *

Tot în pridvor, pe pereți, în stânga și dreapta ușii de intrare în biserică sunt pictați Sf. Petru și Sf. Pavel.

Biserica este spațioasă, are încălzire, lumină electrică, apă curentă și este înconjurată de o curte mare. În fața bisericii, la o mică distanță s-a construit o clopotniță deschisă.

Toate acestea sunt împrejmuite cu un gard de fier.

Arhiepiscopia Bucureștiului a dat 2000 lei, restul de bani necesari a fost dat tot de enoriașii parohiei.

Toate lucrările s-au făcut din inițiativa și îndemnul preotului paroh Neculae Sârbu, ajutat de coslujitorul său preotul Aurel Dumitrescu. Prin anii 1985-1986 slujeau preoții:

Bria Vasile și Popescu Nicolae

În 1993 slujea preotul Bria Vasile.

* * *

BISERICA ALBĂ A SFÂNTULUI ILIE

ÎN VECHIME

BISERICA ALBĂ A SFÂNTULUI ILIE

Zidire 1715 - 1716.

Stricată de cutremur în 1802.

Rezidire cca. 1827.

Reparație radicală 1875.

Hramuri: Sf. Ilie, Sf. Haralambie, Sf. Nicolae.

Calea Victoriei nr. 10, sector 1, Prot. 2

BISERICA ALBĂ A SFÂNTULUI ILIE

-Din Calea Victoriei -

Biserica a avut ca fondator pe POPA NEAGUL DÂRVAȘ, împreună cu RADA și jupâneasa VIȘA, din care motiv i s-a spus și Biserica Vișei sau a Vișicăi, iar mahalaua se numea „a Popii Dârvaș”.

Prima biserică a fost zidită de Popa Dârvaș între anii 1715-1716, apoi a fost rezidită la începutul secolului XVIII.

PISANIA arată anul 1827, luna lui noemvrie 20.

Rezidită de Clucerul NICOLAE TRĂSNEA împreună cu soția sa Maria, deoarece fusese stricată de marele cutremur din 1802 când avea și chilii. În 1810 încă existau. În 1873 i s-au refăcut turlele, acoperișul, ferestrele, pridvorul ș.a. Pictura a fost realizată de pictorul Gh. Tattarescu și a fost reîmprospătat în anii 1925, 1943 și 1949. Abisda altarului bisericii este semicirculară, naosul mare, pronaosul mic. Are două turle, una pe naos, alta pe pronaos. Exteriorul este văruiț întotdeauna în alb, de aceea i se spune Biserica Albă. Ferestrele sunt mari, șase, trei pe stânga și trei pe dreapta. Pridvorul este susținut de patru coloane de zid și încă două coloane rotunde mai în față și este pavat-mozaicat, iar plafonul pictat. Din pridvor se intră într-un fel de alt pridvor, o odaie mică, întunecoasă, pavată cu dale de piatră ca întreaga biserică, dale albe și negre. Ușa de intrare este din lemn, deasupra ei aflându-se PISANIA (semicirculară) scrisă cu litere chirilice. Interiorul este înfrumusețat de picturile lui Tattarescu, de frumosul amvon și de vechia tâmplă ce a provenit de la biserica Episcopiei (Râmnicului), care nu mai este de mult, pe locul ei construindu-se Ateneul Român. A mai rămas doar o străduță numită Strada Episcopiei.

Tâmpla este din lemn sculptat cu flori și căprioare.

Biserica are două sobe mari de teracotă (cu gaze), lumină electrică, scaune-fotolii de lemn. Clopotnița se află deasupra pridvorului și are două clopote. Pe clopotul mic scrie: „Acest clopot iaste al sfintei biserici a Sfântului Erarh Nicolae și Sfântul Prooroc Ilie după Podul Mogoșoaiei, închinat și dăruit sfintei biserici de dumnealui biv vel clucer Nicolae Trăsnea.

Făcut la anul 1832”

BISERICA ARE DOUĂ PISANII așezate deasupra ușii de intrare.

Pe prima este scris:

Această sfântă și dumnezeiască beserică fiind foarte veche, zidită de un preot popa Neagul Dârvaș i jumăneasa Rada i jupăneasa Vișa, carea, din pricina a multor cutremuri ce după vremi s-au întâmplat, s-au și surpat, acum dar, din dumnezeiască râvnă luminat fiind dumnealui Marele-Clucer Nicolae Trăsnea, dimpreună cu soția dumisale Mariia, o au ridicat și o au înălțat din temelii ei, precum se vede, la a căriia prezidire, pe lângă hramul sfântului de minuni făcător ierarh Nicolae, ce să prăznuească, a să prăznui și hramul sfântului slăvitului și marelui prooroc Ilie Tesviteanul, luând săvârșire la anii de la Zidirea Lumii leat 7335, iar de la Nașterea Domnului Nostru Is. Hs. 1827, luna lui Noemvrie”.

Pe a doua este scris:

Această Sf. biserică zidită întâiași dată de preotul Neagu Dârvaș, la anul 1827, s-a reclădit de Cluceru Nicolae Trăsnea având hramul Sf. Nicolae și Sf. Profet Ilie Tesviteanul, care mai în urmă devenind în desăvârșită ruină, s-a reparat radical la anul 1873 prin inițiativa și stăruința Dumnealor curatori Maior N.Popovici și Ioniță Constantin, când s-au făcut din nou turlele și învelitoarea, antreul, polieala tâmplei, jețurile, pardoseala și ferestrele.

Toate acestea cu propriile fonduri ale bisericii și cu un mic ajutor din partea enoriașilor, ale căror nume sunt scrise în registru acestei Sf.biserici”.

Biserica nu are grădină. Este înconjurată de străzi și case. Cele ale bisericii se află aproape, pe strada Sibioara din spatele sfântului lăcaș. Pe fațada bisericii, stânga și dreapta sunt pictați Sf.Apostol Petru și Sf. Apostol Pavel în mărime de cca 2,50 m.

Sfântul lăcaș a fost mai la început împrejmuit cu zid. A avut și o fântână din cărămidă tencuită făcută de Nicolae Vodă Macrogheni căreia i se spunea „Cișmeaua roșie”.

Toate icoanele bisericii sunt îmbrăcate cu argint, de asemenea și sfânta evanghelie ce poartă data de 1838. Evanghelia este ferecată cu argint bătut. Mărimea 37 x 25 cm, cotor 3 cm. 50.

Pe scoarța din spate citim inscripția: Ferecată de Corporația Cojocărilor subțiri i cu ajutorul Prea Sfinției Sale părintele răposatul episcopul Galaction, 1838, noembrie 14.

Pe una din icoane scrie: Pe cheltuiala răposatului Marelui-Dvornic Scarlat Gredișteanu, săvârșindu însă prin stăruirea fiilor săi: Marelui-Clucer Ioan Grădișteanu și Grigore Grădișteanu, la anul Mântuirii 1841, martie, spre pomenirea răposăților și spre a fi întru ajutor niamurilor.

Pe o altă iconaă scrie: 1821, sept. 15, de Mihai.

Pe un potir scrie: Acest potir s-au făcut spre pomenirea robului lui Dumnezeu Slugereasa Filip Safta, 1811, mart. 1.

*

*

DOCUMENTUL DE LA BISERICA ALBĂ
DIN CALEA VICTORIEI

Această biserică cu hramul Sf. Ierarh Nicolae, monument istoric și de artă al Capitalei, străjuiește de veacuri în mijlocul orașului, pe vechia arteră bucureșteană Podul Mogoșoaiei, Calea Victorie de astăzi. Data ridicării sfântului lăcaș este învăluită în negura vremii, însă din câte se cunoaște biserică era în ființă în veacul al XVIII-lea, fiind zidită din nou de preotul Neagu Dârvaș cu soția sa Rada și jupâneasa Vișa.

Surpată de cutremurul din anul 1802 biserică a fost reclădită din temelie în anul 1827 de marele Clucer Nicolae Trăsnea, pe timpul domnitorului Grigore Vodă Ghica, cel care i-a adăugat al doilea hram al său „Sf. Prooroc Ilie Tesviteanul”. Biserica a rămas nepictată în interior, fiind doar văruiată. Sfântul lăcaș a beneficiat de o temeinică restaurare în anul 1875, prin refacerea turelor din lemn și a învelitoarei, a tindei, pardoselii și ferestrelor. Tot atunci a fost pictată de Gheorghe Tattarescu și a fost împodobită cu o frumoasă „tâmplă” din lemn sculptat și policromat, în stil brâncovenesc, adusă aici de la fosta biserică a Metohului Episcopiei Râmnicului, dăruită în același an.

În decursul vremii au mai avut loc și alte reparații și restaurări din care amintim pe cea din anul 1977, după cutremurul din Martie, când prin strădaniile Protoiereului Gheorghe Iliescu-Izvoare, parohul de atunci, s-a făcut consolidarea zidurilor cu centură exterioară și s-a restaurat pictura interioară. În anul 1988 prin grija și osârdia P.C.Pr.Paroh Ion Bănățeanu, a Consiliului și Comitetului parohial, s-a înfăptuit restaurarea completă a interiorului bisericii, fiind realizate următoarele lucrări:

- restaurarea picturii în ulei, executată de o echipă de specialiști, condusă de pictorul Paul Rădulescu din București;

- restaurarea integrală a catapetesmei și a icoanelor montate în aceasta,

precum și a întregului mobilier din lemn sculptat și policromat, lucrări executate în laborator, de restauratorii Irina Predescu, Dan Ivnovici și Alexandru Gheorghită din București, sub directă supraveghere a dlui Prof. Alexandru Efremov de la Muzeul de Artă al României și al Consiliului Culturii, Departamentul Cultelor și a Comisiei de pictură bisericească. Totodată s-a refăcut în totalitate instalația electrică a interiorului, iar pentru

Sf. altar s-a executat la Atelierele Institutului biblic, mobilier adecvat din lemn de stejar sculptat cu motive tradiționale românești și creștine. Cu binecuvântarea Prea Fericitului Patriarh Teoctist al Bisericii Ortodoxe Române, biserică a fost resfințită de P.S.Episcop-Vicar Patriarhal Nifon Ploșteanu, înconjurat de un ales sobor de preoți și diaconi din București. Se cuvine alese mulțumiri Dlui Dr. Serafim Pâslaru și familiei Alexandru Valeriu și Valeria Grigore din București, precum și tuturor binecredincioșilor creștini, enoriași sau închinători ai acestei Sf. biserici, care au contribuit material pentru ducerea la bun sfârșit a acestei restaurări. Binecuvântează Doamne pe toți cei ce iubesc podoaba casei Tale.

Duminică 17 iulie 1988 București.

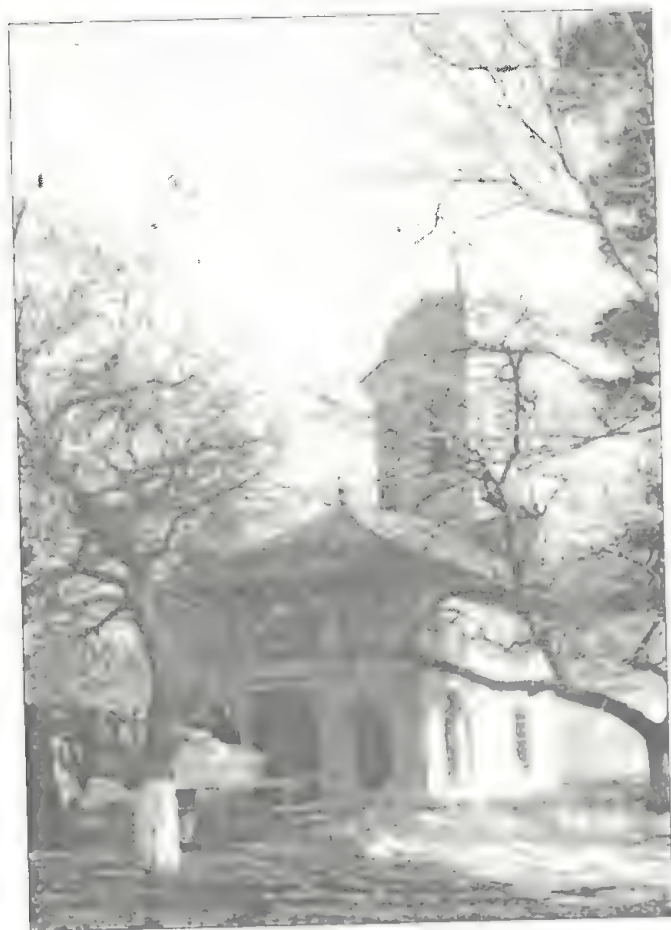
*

*

*

BISERICA SFÂNTUL ILIE - PIPERA

BISERICA SFÂNTUL ILIE - PIPERA
Zidită 1793
Reparații 1794 și 1875.
Hram Sfântul Ilie.
Are cimitir

Clopotnița din curtea Bisericii Sfântul Ilie Pipera

Puțul din curtea bisericii

BISERICA SFÂNTUL ILIE-PIPERA

Fost schit în apropierea Bucureștiului, este așezată pe malul unei bălți. Pe vremuri acolo era numai pădure.

Are cimitir de jur împrejur, clopotniță în curte și un puț acoperit. Nu are lumină electrică. Pridvorul este deschis, iar pe fațada bisericii se văd trei picturi: Sf. Apostol Petru, Maica Domnului cu Pruncul în brațe și Sf. apostol Pavel.

Are o singură turlă. Cimitirul ortodox este al parohiei Sfântul Ilie Pipera, sector 2.

Pisania bisericii este așezată la proscomidie – la Patriarhie - și pe ea scrie:

„Această sfântă biserică s-a făcut de zid la anul 1793 iulie 6 de părinții Ambrosie și Amfiloftie”.

Biserica a suferit reparații în 1794 și 1875, pe care le-au făcut călugării mai sus pomeniți, care în unele cărți sunt numiți Amvrobie și Afilov. Biserica este mică, în plan treflat, tipic de țară, cu pridvor la intrare și o turlă pe naos, care este mic. Din cauza micimii lăcașului, are un singur arc ce se reazemă pe două coloane...

„Pronaosul este păstrat, pridvorul mic cu trei arcade în față și câte una laterală. Exteriorul bisericii este simplu, cu un singur brâu lat care în partea de sus are niște medalioane rotunde”. Turla este octogonală. Interiorul bisericii are o pictură ce a rezistat destul de bine.

Numele de Pipera se trage de la un fost proprietar al acelor locuri, care a trăit pe la începutul secolului trecut.

*

*

*

BISERICA SFÂNTUL ANTON - COLENTINA

BISERICA SFÂNTUL ANTON - COLENTINA

S-a început zidirea bisericii în 1946 - 1948.

Lucrările întrerupte de comuniști până în 1973.

Apoi s-a continuat construcția, care s-a terminat în 1990. Sfințirea a avut loc la data de 1 Ianuarie 1991.

Hram Sfântul Antonie cel Mare.

Str. Trei Scaune nr. 20, sect. 2, Prot. 2

BISERICA SFÂNTUL ANTON-COLENTINA

Pisania „Această sfântă și dumnezeiască biserică cu hramul Sfântul Antonie cel Mare, a fost zidită de preotul paroh Ștefan Mihail cu ajutorul credincioșilor și s-a pus temelia la 14 octombrie 1946. S-a lucrat la zidirea sfintei biserici până în anul 1948, când regimul comunist ateu a interzis construcția.

Cu multă osteneală a fost obținută noua autorizație de lucrări în anul 1963, luna noiembrie. În anul 1973 luna Mai s-a început activitatea religioasă în noul lăcaș ce se afla încă în stadiul de construcție. În anul 1979 martie 28 a decedat preotul ctitor ȘTEFAN MIHAIL, lucrările fiind continuate de preotul Cristescu Mihail, care a fost alături de ctitor din anul 1968. Cu ajutorul celui Atotputernic, toate lucrările de finisare, împodobire și înzestrare a sfântului lăcaș au fost terminate în anul 1990. Târnosirea (sfîntirea) bisericii a fost săvârșită de Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist cu mare sobor în ziua de 17, luna ianuarie, anul 1991, fiind preot paroh Cristescu Mihail și episcop Calca Dumitru”.

Spre a ajunge în pridvorul bisericii se urcă 12 trepte.

Pridvorul este susținut de 8 coloane cu arcade, este deschis, mare și pardosit, având tavanul pictat. În stânga și dreapta ușii de intrare în biserică sunt pictați: Sfântul Apostol Petru și Sfântul Apostol Pavel în mărime de cca 3 m. Ușa principală de intrare în biserică este din lemn sculptată cu sfinți.

O altă ușă este sculptată cu cruci. Deasupra ușii se vede Pisania scrisă pe o placă de marmură albă, iar deasupra ei este pictat într-un semicerc, Sfântul Antonie cel Mare, făcătorul de minuni, ținând în mâini o biserică în miniatură (ca un chivot).

În interior biserică este pardosită. Are ferestre vitralii, patru pe dreapta și patru pe stânga. Naosul are și el șase ferestre-vitralii, în semicerc, trei și trei, cu reprezentări de sfinți.

Scaunele sunt de lemn. Biserica are calorifer și lumină electrică. Construcția este bine realizată, cu două turle cu cruci deasupra. Clopotnița este în curte, de zid, iar curtea este împrejmuită cu gard de fier. Nu are grădină. Împrejurul bisericii se află o străduță asfaltată și blocuri.

Biserica noastră mai are și pe Sf. Antonie Mucenicul (1 aug.) și pe Sf. Cuvios Antonie de la Iezeru-Vâlcea (sfânt român) (23 noiembrie).

BISERICA SFÂNTUL ANTON CURTEA VECHIE

PORTALUL lui Ștefan Vodă Cantacuzino

BISERICA SFÂNTUL ANTON CURTEA VECHIE
Prima zidire în vremea lui
Mircea cel Bătrân (1326 - 1418)
Rezidită de Mircea Ciobanul 1546.
Reparată și preînaltă 1715.
Zdruncinată de
cutremur 1802 și 1838.
A ars în 1804 și în 1847.
Refăcută 1847 - 1853.
Restaurată 1928 - 1935.

BISERICA SF. ANTON-CURTEA VECHE

Leon Vodă o numea „Sfânta biserică din scaunul Bucureștilor” ce avea în timpul lui Matei Basarab hramul Blagoveștenia, adică Buna Vestire. Este cea mai veche biserică din București și a fost declarată Monument istoric.

„Atunci când un Basarab, Alexandru, Mircea sau un altul, a clădit castelul care va deveni Cetatea Dâmboviței, atunci a fost construită și biserica, ce mai târziu va fi numită de cronicari „BISERICA DE SUS” a Curții Domnești. De la descălecătorul Bucureștilor și până la Mircea Vodă Ciobanul (1546) nimeni nu a mai pomenit de biserică. Gheorghe Șincai a spus, după diverse informații, că Mircea cel Mare sau Bătrân a făcut o biserică în care sunt zugrăviți trei voievozi cu numele de Mircea. Al doilea ctitor ar fi Mircea Vodă Ciobanul și al treilea, vreo rudă domnească, sau frate de Domn, care ar fi făcut danii și reparații sfântului lăcaș”.

Biserica era de piatră. „Tradițiunea spune că la scara acestei biserici, în secolul XVI și-n secolul XVII, când se ungeau Domnii, se tăiau doi berbeci și-n sângele lor călcau eșind din biserică după ungere, Domnii, pentru ca să fie viteji și războinici”.

Când a luat tronul Ștefan Cantacuzino (1714-1716), imediat după uciderea lui Constantin Brâncoveanu, la care a contribuit și el, a reparat biserica cea veche a Curții Domnești, făcându-i și o ușă cu un portal de piatră sculptată și o împodobește și pe dinlăuntru și pe din afară, dându-i icoane și alte podoabe.

La 20 august 1715 biserica era preînnoită.

„În 1775 erau trei biserici domnești la București: Biserica Domnească de sus (cea mare de la Curtea Veche), Biserica Domnească de jos și Biserica de la Curtea Domnească de la Mihai Vodă cu hramul Sfânta Ecaterina.

În timpul lui Grigore Ghica Vodă (1660-1664)-(1672-1674) s-a construit un turn clopotniță, care fiind lovit de trăsnet în 25 iunie 1691 a ars și a fost refăcut de Constantin Brâncoveanu, care i-a pus și „ceasornic”.

Tot în timpul lui Ștefan Cantacuzino, după cum arată Pisania din 1715, s-a adăugat pridvorul, s-a dărâmat zidul dintre naos și pronaos, care s-a înlocuit cu trei arcade pe coloane de piatră și s-a zugrăvit biserica. În timpul uneia din cele zece domnii ale lui Constantin Mavrocordat, cam

prin 1750, i s-au adăugat două paraclise pe laturile de Nord și Sus ale pronaosului, ce fuseseră distruse de incendiul din 1847, reclădindu-se și proscomidia și diaconiconul. Biserica a suferit după urma cutremurelor din 1802 și 1838. O catagrafie din 1844 ne arată că biserica avea turlă de zid situată pe naos, dar nu servea ca clopotniță, deoarece clopotnița de lemn era în curtea bisericii și avea două clopote.

„În urma incendiilor din august 1804 și Martie 1847, biserica a ars, dar a fost refăcută între anii 1847-1853 de arhitectul Schlatter, care i-a lărgit ferestrele, i-a făcut o nouă turlă de zid, a închis trecerile laterale spre cele două paraclise, care au fost desființate, a tencuit exteriorul care fusese din cărămidă aparentă și s-a repictat și biserica de pictorii C. Lecca și Mișu Pop.”

În anul 1914, turla ce era în stil gotic a fost dărâmată și făcută alta de arhitectul G. Lupu, asemănătoare primei turle.

Comisia Monumentelor Istorice a restaurat-o între anii 1928-1935 readucând-o la forma originală.

Biserica a fost construită în plan treflat.

La Curtea Veche a existat pe lângă Biserica cea mare domnească, cu hramul Buna Vestire și o alta „despre doamna”, sau Biserica de sus, cu hramul Sfântul Ioan Botezătorul, care a fost zidită în timpul lui Grigore Ghica, fără turlă „numai așa boltită” și care în timpul marelui foc din 23 martie 1874 a ars o dată cu clădirile palatului domnesc, împreună cu cealaltă. Cea veche a fost refăcută, iar cea cu hramul Sf. Ioan Botezătorul a dispărut și de ea nu s-a mai pomenit. Din fosta Curte Domnească a mai rămas doar biserica și ruinele fostului palat care se află în restaurare. Curtea Veche, cu biserica, a fost în timpurile de demult așezată pe o colină înaltă, care cu vremea s-a tot micșorat de oameni pentru diverse alte amenajeri.

Actuala Inscripție (Pisanie), adică cea pusă de vre-un preot nepriceput și necunoscător al cronologiei Domnilor țării, după cum a scris istoricul G.D. Florescu, nu reprezintă adevărul istoric.

Deoarece nici un scriitor nu redă Pisania cea nouă, căci de cea veche nu se mai știe, o redau eu pe aceea așezată în timpul lui Ștefan Vodă Cantacuzino, cu care G.D. Florescu nu este de acord.

„Această sfântă și Dumnezească biserică, unde să cinstește hramul Blagoveștenia preaslăviții Născătoarii de Dumnezeu și pururea Feciorii

Mariei, din temelia ei iaste zidită de bătrânul Mircea Vodă și în urmă de fiiu-său Pătrașco vodă cu frații săi, Radu și Mircea cel Tânăr, o au înfrumusețat și o au zugrăvit.

Iară când au fost acum în zilele blagogestivului și creștinului domn Io Ștefan Cantacuzino voevod, domniia sa pentru podoaba aceștii sfinte besearici, au deschis ușa, fiind fost foarte strâmtă, făcându-o de peatră precum să vede și o au înfrumusețat atât pe dinăuntru cu frumoase icoane și podoabe, cât și pe dinafară pre cum să vede, întru slava marelui și atotțiitorului Dumnezeu și întru pomenire a lui, a părinților și a moșilor lui, săvârșindu-se de lucru ei la leat 7223 august 20”

* * *

„BISERICA DE LA CURTEA VECHE se afla pe vremuri chiar în incinta vechei Curți domnești, a primei Curți domnești din București, ce era construită pe o colină mai înaltă ca aceea a Mitropoliei.

Dar colina a fost nivelată după năruirea vechiului palat, făcându-se atunci câteva străzi și „Piața Sf. Anton”.

Mai de mult se aflau pe lângă biserică morminte rusești din timpul Generalului Kiselef, când biserica a fost făcută biserică rusească. La săpăturile ce s-au efectuat, s-au adunat toate osemintele și s-au așezat într-o groapă comună, făcându-se și o slujbă religioasă.

Biserica este pavată înăuntru cu dale de piatră. Are instalație proprie de încălzire la subsol, căldura venind prin niște grătare. Are instalație electrică și șase ferestre înalte.

Trei și trei. Altarul are și el o fereastră asemănătoare celorlalte. Biserica mai are balcon pentru cor și pereții de jur împrejur cu lambriuri și fotolii de lemn.

Pe pereții de la intrare, în interior, deoparte și de alta a ușii, sunt pictați în mărime naturală Mircea Vodă Ciobanul cu Doamna Chiajna (soția), în dreapta și Ștefan Vodă Cantacuzino cu Păuna Doamna (soția). Deasupra fiecărei picturi se află câte un înger mare pictat.

Tâmpla sculptată a bisericii (iconostasul) are picturi cu scene din Vechiul Testament și icoane de argint.

Una reprezintă Buna Vestire și două, Soborul sfinților îngeri. Se mai găsesc două icoane foarte valoroase, în stil bizantin, una reprezentând pe

Maica Domnului și alta pe Sfântul Visarion. În altar se află patru evanghelii îmbrăcate în argint, odoare bisericești, un Sfânt chivot și un pomelnic al ctitorilor:

„Mircea Voevod, Alexandru Voevod, Iliș Voevod, Șerban Voevod, Constantin Voevod, Matei Voevod, Ștefan Voevod, Păuna Doamna, Marica Doamna”.

A mai fost o anaforniță, care a dispărut și pe ea scria: „Acestu svântu vas anaforniță iaste făcut de Io Constantin Băsărabu voevod și închinat svintelor beserici domnești den Bucuresci și den Târgoviște, leat 7203”.

Un artofor de alamă cu litere gravate și în câmp este reprezentată stema Țării Românești și a Moldovei. Pe artofor scrie: „Alexandru Constantin Moruzi voievod, 1800” și tot de la el o ripidă datată 1800, dispărută.

Mai există un potir din vremea lui Brâncoveanu.

În curtea bisericii, în partea dreaptă, în grădină, se află un mormânt cu o frumoasă lespede din marmură albă, cu scriere pe ea, purtând datele 30 noembrie 1852 și 24 aprilie 1858.

Scrierea este sculptată în relief.

Din cartea MONUMENTE NATIONALI – MONASTIRI ȘI BISERICI ORTODOXE 1881

Paginile 152, 153 și 154 unde scrie:

CURTEA VECHE. Edificată de Mircea V.V. cel Bătrân la 1546.

Din inscripțiune rezultă că: Mircea V.V. cel Bătrân a început-o, și a sevârșit-o fiul său Pătrașco cu frații lui Radul și Mircea cel Tânăr, iar la 1714 Ștefan V.V. a dotat-o cu odoare bogate și a înfrumusețat-o. La această beserică se săvârșia santa ungere a Domnilor țarei. Odoare sante demne de un interes istoric, care să aibă o valoare artistică nu mai există acolo.

Pomelnicul de la fundațiune primitiv nu se mai află.

Ca interes istoric această beserică este un monument de cea mai principală importanță pentru suvenirile de fală și mărire națională, și pentru organizare Statului României, istoria epocii Domniei lui Mircea cel Bătrân.

Această biserică eșige neapărat reparațiuni radicale...

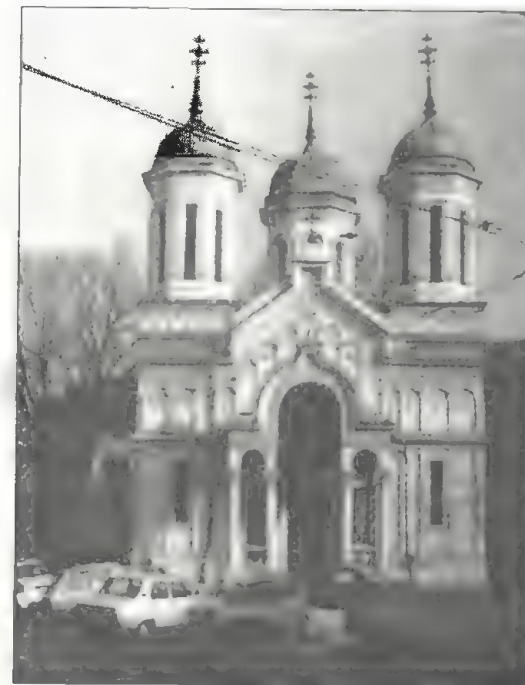
Curtea Veche este numită astfel, pentru că acolo au fost palaturile Domnesci, când Mircea a strămutat capitala țării de la Târgu-Veste (Târgoviște) la București. Din acele palate nu se mai află nici un vestigiu de cât nește ziduri derâmate, ruine-ntristătoare, care aru desimna o decadență națională, în loc de fala și mărirea la care din fericire a ajuns România prin ea însăși, devenind obiectul admirațiunei Europei.....

*

*

*

BISERICA SFINȚII VOEVOZI

BISERICA SFINȚII VOEVOZI

Prima biserică.

Probabil de lemn, miloc sec.XVIII.

Zidirea 1817.

În ruină prin 1891.

Restaurare 1900 - 1903.

Refăcut pictura 1903.

Sculptura 1902 - 1903.

Hram Sfinții Voevozi.

Str. Sfinții Voevozi nr. 2, sect. 1, Prot. 1

Autorul în fața bisericii

BISERICA SFINȚII VOEVOZI

După notițele istorice ale preotului paroh Vasile Pocitan scrise în anul 1904

„Zidirea acestei biserici s-a făcut după cum se obișnuia, cu contribuțiunile bănești, în natură și în lucrarea gratuită a fiecărui meseriaș, un număr de zile. În fruntea negustorilor de seamă se aflau: Stoian Băcanu sin Petre Stenețu Gabroveanul și Dimitrie Cojocaru sin Manciu. Acești au ridicat din temelie sfânta biserică.

Printre ctitori se mai pot enumăra: zidaru Pilitu, negustorul Ștefan Răducănu (Bot de Capră) și Stoian Băcanu, om cu situație și știutor de carte. Biserica a fost zidită cu cărămidă subțire, aproape în formă de cruce, cu doi stâlpi spre ușa de la intrare, tot din cărămidă. Avea o singură intrare, fără ușă la altar. Nu avea amvon și nici pod pentru cor. Acoperișul era făcut din scândură (șiță), care cu timpul a putrezit și a fost refăcut din tablă vopsită cu roșu. Pictura interioară executată în stil bizantin. Tradiția ne spune că venind în țară ciurma, pe lângă alte nenorociri făcute de străini, populația a început să se îndepărteze de la locul nenorocirilor și în special de focarele ciumei, din timpul lui Caragea Vodă, a cărui suită când a intrat în București, la 12 dec. 1812, a intrat cu groaznicul flagel. Chiar a doua zi (13) a izbucnit ciurma.

Mureau câte 300 oameni zilnic. În total au murit 90.000 de suflete. Stoian Băcanu a plecat și el cu soția sa Joița (care era cu burta mare) spre Brașov, jurând în fața lui Dumnezeu că de vor scăpa cu viață vor înălța o biserică drept recunoștință.

Scăpând și întorcându-se în București, împreună cu alți enoriași, a ridicat sfânta biserică „SFINȚII VOEVOZI”, cu hramul Sfinților Arhangheli Mihail și Gavril. Biserica a fost terminată în 1817”.

PISANIA bisericii care este din piatră se află deasupra ușii de intrare, scoasă în relief. Scrierea este cu litere chirilice și arată: „Așa să strălucească lumina voastră înaintea oamenilor ca să vadă ale voastre bune fapte. Drept aceia și eu robul lui Dumnezeu, Stoian Băcanu sin Petre Steneț Gabrovianu cu soția Joița și Dumitru Cojocaru Sin Manciu, cugetând a se proslăvi numele celui în Troiță mărit, Dumnezeu. Întru cinstea și pomenirea Adormirei Născătoarei de Dumnezeu și a sfinților Voevozi Mihail și Gavril și a sfântului ierarh Nicolae, am înălțat această

BISERICA SFINȚII VOEVOZI

sfântă Biserică din temelie, precum se vede, în zilele prea înălțatului Domn Io Gheorghe Caragea V.V. fiind Mitropolit a toată Ungro-Vlahia Kirio Kir Nictarie (1813-1819) – 13 septembrie 1825, ca să fie vejnica pomenire celor ce au dat ajutor și celor ce vor da să fie și aceia pomeniți în veci. Leat 1817, august 1”.

La proscomidie a fost așezat pomelnicul ctitorilor scris în piatră, în relief, cu litere chirilice, pe două coloane.

Într-un pomelnic legat în piele se află scris frumos de mână numele ctitorilor și a celor ce au ajutat la ridicarea sfintei biserici. Toți credincioșii înscriși în pomelnic au înzestrat biserica cu odoare, vesminte și avere din care să se întrețină, precum și cu un azil pentru cei sărmani.

* * *

Prin 1891 starea bisericii era în ruină. Se făcuse doar o împrejmuire a ei cu un gard de lemn luat de la cimitirele Sfânta Vineri și Ghencea (date de Primărie). Picturile erau foarte deteriorate și înegrite. Văzând aceasta, epitropia bisericii, a cerut Primăriei înființarea unei condice de milă, sau cum se spunea, a unei „pantahuze” pe timp de un an, spre adunarea de bani necesari reparațiilor de zidărie, lemnărie și zugrăveală. Dar banii nu s-au putut aduna. Prin 1897, epitropia care era în acel timp, a acționat spre adunarea de fonduri necesare reparațiilor, a stării bisericii, a restaurării în general. Lucrările au început pe la mijlocul lunii iulie a anului 1900, dar înaintau cu greu din lipsă de fonduri. În 1902 lucrările s-au mai înviorat în urma apelurilor făcute către enoriași și creștini în general. S-au mai adunat ceva bani și s-a început reparația geamurilor, mobilierului, picturei, clopotele etc. Unii enoriași și chiar alții din alte enorii ale Bucureștilor au dat: o cruce de argint aurit pentru Sfânta Masă.

Pe pedestalul ei este scris: „Această cruce e dăruită de Kir Zamfir la liatu 1852”. Patru sfeșnice de alamă (două împărătești), un sfeșnic mic de alamă, un ou de struț ce a fost atârnat de un policandru și împodobit cu un ciucure de aur, o colimvitră pentru botez (cristelniță), două strane de nuc. S-au îmbrăcat în argint șapte icoane de la catapeteasma bisericii. S-au mai dat candelă de aur și argint, poale și perdele pentru sfintele icoane și multe altele.

Epitropia de atunci a turnat un clopot de 60 kg și a reparat acoperișul bisericii care fusese deteriorat de o furtună puternică. Biserica la început a fost solidă și măreață, dar timpul a deteriorat-o, restaurându-se pe parcursul vremii.

În ce privește arhitectura, la restaurarea bisericii au fost aduse modificări importante. S-au adăugat două turle, ca mai înainte, s-a lungit corpul bisericii, s-au înălțat zidurile cu cca 2 m.ș.a.

Acoperământul lăcașului, laturile și pantocratorul s-au făcut din tablă de aramă, iar celelalte părți cu tablă groasă plumbuită.

S-au transformat ferestrele și întreaga biserică a fost consolidată cu un soclu de piatră de jur împrejur, destul de înalt.

Biserica mai este înconjurată de un brâu de ciment încărcat cu ornamente. Astfel devenind în totalitate de o frumusețe deosebită. Și în interior s-au făcut reparații și schimbări. Pardoseli mozaicate, trepte de marmură albă la altar și tot din marmură ancadramentele ferestrelor. Clopotele sunt în turla dinspre Calea Griviței, în partea de sus. Se poate spune că biserica a fost reînnoită întru totul, devenind impunătoare.

Terminându-se lucrările s-a așezat deasupra ușii cea mare de la intrare **Pisania** scrisă săpat pe marmură neagră, având literele poleite cu aur (a doua Pisanie), care scriere ne arată:

„Ridicatu-sa din temelie acest sfânt lăcaș, cu hramul sfinților mai mari Voevozi Mihail și Gavriil și Adormirea Maicii Domnului, în anul mântuirii 1817, de către repausații întru fericire: Dumitru Cojocaru sin Manciu și alți evlavioși creștini. Ruinându-se cu vremea, acum între anii 1900-1903, sub domnia M.S.Regelui Carol I și soția sa Regina Elisabeta, în a doua archipăstorie pe scaunul sf. Mitropolii a Ungro-Vlachiei a I.P.P.S.S.D.D. Iosif Gherghian, fiind primar al Capitalei D.C.F.Robescu, s-a restaurat radical și împodobit, din fondul primit de la Primăria Capitalei, cu ajutorul enoriașilor, prin stăruința și osteneala epitropilor: Maior I.Obedenaru, G.Ionnițescu, Paroh Econom V.Pocitan și Preotul Econom-Stavrofor Ion Burcă. S-a târnosit (sfântit) la 21 septembrie 1903. Arhitect fiind D.P.Petricu”.

În sfântul altar, la proscomidie, alături de vechiul pomelnic ctitoricesc, s-a așezat încă o inscripție pe marmură neagră cu litere aurite, săpate în relief, cu numele tuturor acelor ce au contribuit cu bani sau

odoare bisericești prețioase. S-a mai așezat și un pomelnic portativ cu acei care au dăruit bisericii cât au putut.

Sfințirea bisericii, duminică 21 sept. 1903, a fost o sărbătoare pentru Capitala țării, fiind și o vreme frumoasă. Serviciul sfințirii s-a făcut de către P.S.Nifon Ploșteanu, vicarul Sfintei Mitropolii. Cu ocazia sfințirii s-a încheiat și un „ACT COMEMORATIV”, pe care îl redau mai jos:

„În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, Amin.

Această sfântă și Dumnezeiască biserică, cu hramul Sfinților Arhangheli Michail și Gavriile, al Adormirii Maicii Domnului și al Sfântului Sfințitului Ierarh Nicolae făcătorul de minuni, s-a ridicat din temelie la anii de la creațiunea lumii 7325, iar de la Christos 1817, de către fericiții întru pomenire: jupan Stoian Băcanu sin Petre Steneț cu soția sa Joița, Dimitrie Blănaru și alți drepti măritori creștini, care au și împodobit-o și înzestrat cu case și prăvălii pentru întreținerea ei pe viitor. Cu trecerea vremii ajunsese în mare ruină, iar casele și prăvăliile cari mai rămăseseră de la focul ce consumase o aripă din ele, împreună cu o parte din terenul bisericii, au fost expropriate, rând pe rând, de către Primăria Capitalei, în interesul alinierii și prelungirii stradelor mărginașe și a construcției școalei primare comunale Nr. 30, ce este acum lângă biserică.

Din suma de 65.750 bani 40% primită de la expropriere și din ajutoarele în numerar și obiecte prețioase adunate de pe la unii dintre credincioșii enoriei acestei biserici și de aiurea, între anii 1900-1903, mâna cea puternică a Celui Prea Înalt, ajută a se restaura radical și a se înălța cu mai mare fală, sfânt locașul acesta, împodobindu-se pe din lăuntru cu frumoase și prețioase odoare sfințite, iar pe din afară cu o grădiniță cu alee și diferiți arbuști, sub umbra căror se odihnesc osemintele ctitoricești și ale tuturor celor mai înainte adormiți părinți și frați ai noștri, cari s-au înmormântat împrejurul acestei sfinte biserici.

Restaurarea și împodobirea s-a făcut prin stăruința și osteneala neobosită a Epitropiei compusă din: Maior I.Obedenaru, G.Ionescu, Econom V.Pocitan, parohul bisericii și a preotului supranumerar, Economu I.Burcă. Planurile lucrărilor de restaurare au fost întocmite de către P.Petricu arhitect-șef al Primăriei Capitalei. Executarea clădirii s-a făcut de către antreprenorii: R. și L. Bozero. Pictura murală „al fresco” s-a executat de către Preotul Dumitru V.pictor, și sculptura catapetesmei și a mobilierului în lemn de stejar, de către C.M.Babic.

Sfârșindu-se restaurarea și fiind așezate toate la a lor rânduială, s-a sfințit astăzi 21 septembrie anul 1903, în al 37-lea an al domniei M.S.Regelui Carol I și soția sa Doamna Elisabeta, Regina, al Altețelor Lor Regale Principele Ferdinand moștenitorul tronului și soția sa Principesa Maria, cu iubiții și drept-măritorii lor fii: Principele Carol, Principesele Elisabeta și Maria și Principele Nicolae-Ferdinand, în timpul archiepiscopiei a doua pe scaunul Sf.Mitropolii a Ungro-Vlahiei, a Înalt P.Sf.Sale D.D.Iosif Gherghian.

Președinte al consiliului de Miniștri și Ministru de război fiind D.Dimitre A.Sturza, Ministrul de Culte și Instrucțiune Publică dl. Spiru Haret. Primarul Capitalei dl. C.R.Robescu și Administrator al Casei Bisericii dl. Petre Garboviceanu.

Slujba sfințirii s-a oficiat cu mare solemnitate de către P.S.Nifon Ploșteanu, Vicarul Sf.Mitropolii a Ungro-Vlahiei, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, asistând la sfânta slujbă și un mare număr de credincioși.

Spre știința și pomenirea celor de mai sus, s-a alcătuit acest ACT COMEMORTIV, care, după ce s-a semnat de cei prezenți în oficiu și câțiva notabili, s-a așezat sub peatra mare de la SF. Masă, oprindu-se o copie în arhiva parohială. Darul Domnului Nostru Iisus Christos și dragostea lui Dumnezeu Tatăl și împărtășirea Sfântului Duh, să se reverse cu îmbelșugare asupra tuturor celor ce s-au ostenit și au ajutat la restaurarea și împodobirea acestui sfânt locaș, iar rugăciunile Sf. Arhangheli, ale Prea Curatei și pururea Fecioarei Maria și ale Sf. Ierarh Nicolae, făcătorul de minuni, să fie spre folosirea lor și a familiilor lor în veci. Amin.”

Lângă prima Pisanie mai este scris: Am decorat această biserică în „al fresco” 1903. Pictor V.Damiean, preot”.

Primul preot care a servit la BISERICA SFINȚII VOEVOZI a fost preotul Vlad „Eu preotu popa Vlad am fost întâi preot la biserica Sfinților Voevozi din ulița Târgoviște, încă de când s-au făcut noo din temelie și s-au târnosit 1817 august”.

PICTURA veche fiind deteriorată aproape în totalitate a fost refăcută de către preotul pictor V.Daminan în „al fresco”, în stil bizantin, iar cele de pe lemn, în ulei și poleite cu aur. Lucrarea s-a terminat în August 1903.

SCULPTURA a fost executată de C.M.Babic (Catapeteasma și mobilierul de lemn). Lucrarea s-a terminat în august 1903. Poleirea cu aur a fost executată de M.Martin.

Geamurile vitrate ale bisericii au fost realizate de Iulius Schroter (1902-1903).

Clopotul cel mare s-a turnat din nou, în greutate de 500 kg. Punându-i-se inscripția: „Făcut pentru biserica Sfinții Voevozi din București, 1902 iulie 1.”

Clopotul mijlociu, singurul care a rămas din cele vechi și care era clopotul cel mai mare în biserica veche, acestuia i s-au pus torțile de metal, fiind atunci de lemn, legate cu fier. Pe clopot se află următoarea inscripție cu litere chirilice, făcute în relief și înconjurată de șiruri de sculpturi în relief:

„Acest clopot s-a făcut de Dumnealui Jupan Stoian Petro Băcanul ctitorul sf. Biserici ce se numește hramul sfinților Voevozi Mihail și Gavril, ulița Târgoviștii, Gegossen Daniel Wolff 1835”, iar dedesubt, în litere latine, în baso-relief scrie: „Curățat și montat la 1902 iulie 1. Fiind epitropi: Maior I.Obedenaru și G.Ionițescu. Paroh Econom V.Pocitan”.

Clopotul mijlociu a fost turnat la 1835 de Daniel Wolff și restaurat la 1902, iulie 1. Tot în 1902 s-a făcut și toaca de fier și cea de lemn, din nou.

* * *

În biserică se află printre alte sfinte și scumpe odoare:

Icoana Sf.Ioan Botezătorul 88/66 cm. Pictură ulei pe lemn, sfârșitul secolului XVIII, început sec. XIX.

Icoane împărătești (la tâmplă). Sfinții Constantin și Elena, Maica Domnului, Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril, Adormirea Maicii Domnului, 90/65 cm. Pictură tempera pe lemn. Începutul sec. XIX. În anul 1969 erau foarte deteriorate.

Tetrapod cu baldachin 2,15/48/48 cm. Sculptură în lemn poleită. Motive florale aplicate și traforate. 1969 starea nu prea bună.

Baldachin de formă pătrată cu patru coloane 1,65/1,17 m.
Lemn sculptat dat cu baiț. Motive florale, pe patru picioare.
Sfârșit sec. XVIII, început sec. XIX.

* * *

BISERICA SFINȚII ÎMPĂRAȚI CONSTANTIN ȘI ELENA

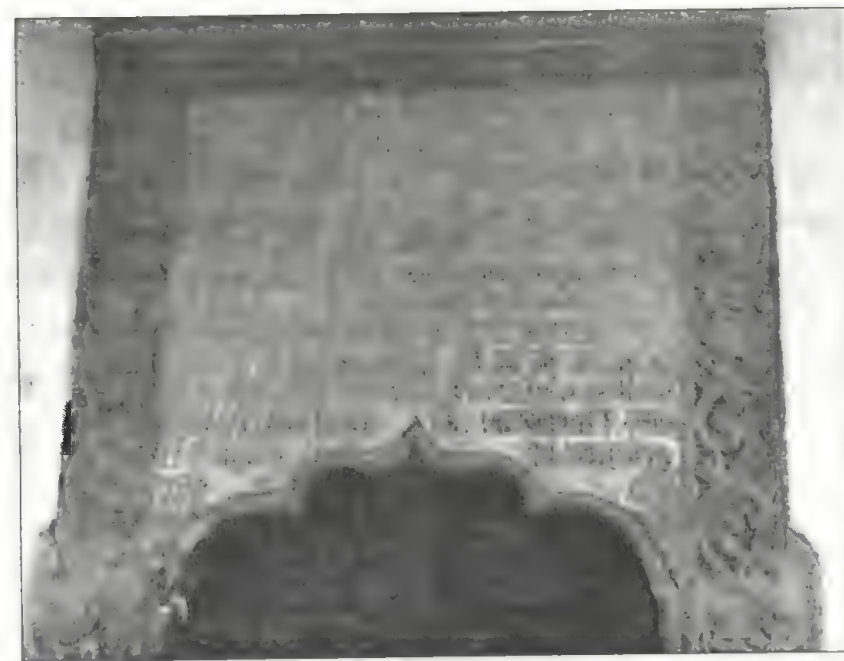
BISERICA SFINȚII ÎMPĂRAȚI CONSTANTIN ȘI ELENA

Zidită în 1785 pe locul unei biserici mai vechi.

Renovare 1861 și sfârșit sec.XIX când a fost și repictată.

Hramuri Sfinții Împărați Constantin și Elena și Sfântul Nicolae.

Str. Sfinții Constantin și Elena nr.33, sect.1, Prot. 1

PISANIA

Fațada bisericii SFINȚII CONSTANTIN ȘI ELENA

BISERICA SFINTII CONSTANTIN ȘI ELENA

Biserica a fost zidită în anul 1785 pe locul alteia mai vechi și avut cimitir. Ctitorii după Ionescu Gion (scriere 1890) au fost: Constantin Bilcescu și Constantin Beșlega, iar după Nicolae Stoicescu (scriere 1960): Constantin Cojocar beșleagă, Constantin Melcescu croitor, hagi Panait șălar, Pătrașcu croitor și Ion Coica.

Pisania bisericii arată ctitori pe Constantin Cojocar beșleagă, Constantin croitor Melcescu, hagi Panait șălar.

Așa cum este în prezent biserica nu mai seamănă cu cea din trecut din cauza diverselor reparații și modificări.

Spre exemplu, s-a lărgit interiorul prin desființarea zidului despărțitor dintre naos și pronaos, s-au lărgit ferestrele și înfrumusețat cu vitrouri, două pe o parte, două pe cealaltă parte. Pictura primă a fost acoperită cu o alta de către pictorul G.Ioanide sub îndrumarea Comisiei Monumentelor Istorice, când s-a dat la iveală vechia zugrăveală din abisida stângă a naosului, frescele tip Voroneț.

Toată pictura din interior a fost realizată după primul război mondial. În anul 1915 (în război) i s-au luat clopotele.

Pe unul din ele era scris. „In laudem Dei fusa a Iohanne Pauli Livini, anno 1786”. Traducerea: „Întru lauda lui Dumnezeu, turnat de către Ioan al lui Pauli... în anul 1786”.

După terminarea războiului au fost cumpărate alte clopote (două) care s-au așezat într-o clopotniță nouă, din lemn, acoperită, în curtea bisericii, în dreapta, unde se află ceva mai în spate mormântul preotului paroh Celus Grigoriu (12 aug. 1887+14 mai 1959).

Biserica a fost renovată în 1861.

Turla de pe pronaosul bisericii, unde fuseseră clopotele, fiind șubrezită, a fost desființată, rămânând astfel biserica cu o singură turlă ce are șase ferestre înalte și înguste.

În timpul preotului Celus Grigoriu care a slujit din anul 1912 până în 1959, când și-a dat obștescul sfârșit, bisericii i s-au făcut multe și însemnate înfrumusețări. S-a redeschis pridvorul (așa cum a fost inițial), s-a spălat pictura în ulei din 1880, s-a pardosit biserica cu marmură și s-a îmbogățit inventarul.

Grădina a fost împrejmuită cu un gard de fier.

Grădina a fost împrejmuită cu un gard de fier.

Pridvorul actual, deschis, este susținut de patru coloane de zid. Fațada pridvorului, deasupra coloanelor, are cinci picturi, trei mai mari având la mijloc pe Sfinții Constantin și Elena, iar în cele două medalioane, stânga-dreapta, sunt pictați tot sfinți.

O serie de medalioane pictate înconjoară biserica, în partea de sus a zidului, spre acoperiș.

Ușa de la intrarea în biserică este de lemn sculptat, încadrată de un chenar de piatră tot sculptat. Deasupra ușii se află PISANIA veche, scrisă cu litere chirilice în relief pe o piatră încadrată cu motive vegetale, care arată:

„Întru mărirea celui în Troiță un Dumnezeu proslăvit și de noi într-o ființă mărturisit, acest dumnezeesc lăcaș, întru acoperământul sfinților împărați Constantin și Elena, s-a afiorisit de robii lui Dumnezeu, Constantin cojocar beșleagă, Constantin croitor Melcescu, hagi Panait șălar, cu a însuși cheltuială din temelie zidit spre a loru-s pomenire și a celor ce au ajutat: Pătrașcu croitor, Ion Coica, ca în veci să fie pomeniți ei și tot neamul lor. Și s-a săvârșit în zilele prea înălțatului nostru domnu Mihail Suțu voievod, mitropolit fiind preasfinția sa chir Grigorie, 1875 septembrie”.

Preoți slujitori au fost:

Celus Grigoriu, Grigorescu Ion, Dănilă Pavel, Guțan Ioan.

Din anul 1984 îl știu preot pe Colibă Mihail care este și în prezent (1995). Biserica are hramul Sfinții Împărați Constantin și Elena.

BISERICI DIN BUCUREȘTI CARE AU HRAMUL SFINTII ÎMPĂRAȚI CONSTANTIN ȘI ELENA

BISERICA	ADRESA	ANUL ZIDIRII
Biserica Patriarhiei	Aleea Patriarhiei nr. 47, sect. 2, Prot. 2	Zidire 1656-1658
Biserica Apostol	Calea Văcărești nr. 143, sect. 3, Prot. 3	Zidire 1719
Biserica Podeanu	Str. Dornei nr. 70, sect. 1, Prot. 1	Zidire 1932

Biserica Tudor Vladimirescu I	Str. Mărgeanului nr. 2, sect. 2, Prot. 1	Zidire 1932
Biserica Brâncoveanu Constantin	Str. Raul Mare nr. 5, sect. 4, Prot. 3	Zidire 1948
Biserica Parcul Călărași	Bdul Muncii nr. 2, sect. 2, Prot. 3	Zidire 1940
(Mai are și hramul Cuvioasa Paraschiva)		

Mai sunt în București încă patru biserici care au hramul Sfinții Constantin și Elena pe lângă un alt hram.

<i>BISERICA</i>	<i>ADRESA</i>	<i>ANUL ZIDIRII</i>	<i>HRAM</i>
Biserica Lucaci	Str. Logofăt Udriște nr. 6, sect. 3, Prot. 3	1736	Sfântul Nicolae și Sfinții Arhangheli
Biserica Schitul Darvari	Str. Schitu Darvari nr. 3, sect. 2, Prot. 1	1834	Sfinții Arhangheli
Biserica Oborul Nou	Str. Avrig nr. 21, sect. 2, Prot. 3	1853-1854	Adormirea Maicii Domnului
Biserica Sfântul Visarion-Nou	Str. Sf. Visarion nr. 14, sect. 1, Prot. 2	1910-1913	Sfântul Visarion

Până în anul 1970 a mai existat o biserică cu hramul Sfinților Constantin și Elena. Era din scândură vopsită cărămiziu și se afla pe Șos. Colentina, unde se face scurgerea apei din lacul de la Plumbuita spre lacul Pantelimon. Acolo, în dreapta șoselei, în malul canalului de scurgere (în prezent un pod peste un stăvilă peste care trece șoseaua), acolo era bisericuța ce a fost dărâmată în 1870, atunci când s-a început asfaltarea șoselei.

BISERICA MAICA DOMNULUI

BISERICA MAICA DOMNULUI Zidire 1947 - 1948

Hram Adormirea Maicii Domnului
Șos. Olteniței nr. 113, sect. 4, Prot. 5
(Apărătorii Patriei II)

Intrarea în curtea bisericii se
face prin strada Lunca Bârzești.

BISERICA MAICA DOMNULUI

A fost zidită în 1947-1948 pe locul cimitirului, lângă colina străjuită de fosta Mănăstire Văcărești, în stil neobizantin.

Pictura a fost realizată de pictorul B.Precup.

Hramul bisericii este: Adormirea Maicii Domnului.

Clopotnița se află în curte unde mai sunt două cișmele cu robinet și un chioșc. Pridvorul este închis, făcând parte din corpul bisericii care are o singură turlă acoperită cu solzi din tablă. Grădina bisericii este îngrijită.

* * *

Pisania nouă.

Cu vrerea Sfintei Treimi ziditu-sa din temelie acest Sfânt lăcaș de închinare cu hramul Adormirea Maicii Domnului, în anul 1948, sub arhipăstoria preafericitului Patriarh Justinian, cu obolul și munca neobosită a credincioșilor și a preotului Matei C.Constantin, primul slujitor la acest sfânt altar. În 1985 tot acest părinte oficia sfânta slujbă.

* * *

În București mai sunt încă 25 de biserici care au hramul: Adormirea Maicii Domnului.

14. Cu hramul ADORMIREA

11. Cu hramul ADORMIREA și încă alt hram.

* * *

BISERICA SFÂNTUL ALEXANDRU

PISANIA

BISERICA SFÂNTUL ALEXANDRU

Zidită în 1935 pe terenul donat de Societatea "Cristalul"

Hram Sfântul Alexandru

Șos. Gherase nr.127, sect. 2, Prot. 2

BISERICA SFÂNTUL ALEXANDRU

A fost construită pe Șoseaua Gherase (Colentina), în anul 1935 de arhitectul Petre Moroianu (n.1880 – 1940), pe terenul dat de Soc. Cristalul.

Este impunătoare, cu trei turle și clopotniță de zid în curte, în partea dreaptă a bisericii. Curtea este mare și împrejmuită cu gard de plasă metalică. Pridvorul deschis și pictat este pavat cu dale de piatră pătrate, albe și negre și se sprijină în față pe două coloane de zid. Pe fațadă, sus, este pictat Sfântul Alexandru. Ușa de intrare în biserică este din lemn sculptat. Ferestrele sfântului lăcaș sunt înguste și înalte. Patru și patru. Pe lângă pereți (în interior) sunt așezate scaune fotolii de lemn sculptat.

Biserica are plan treflat (cruce). Are pod pentru cor, încălzire centrală, (calorifere), apă curentă și lumină electrică.

Pictura din interior este cam afumată. A fost refăcută în 1987 de pictorița Vialdi.

Hram: Sfântul Alexandru.

În clopotniță sunt patru clopote.

În curte, în dreapta bisericii, se află o cișmea de zid care are lângă ea o cruce mare de lemn (troiță) pe care este pictat Mântuitorul. PISANIA scrisă în românește pe o placă de marmură albă, este fixată deasupra ușii de intrare în biserică.

Fiind necurățată și învechită nu s-a putut descifra.

Locuința preotului se află în spatele bisericii.

Preot slujitor (1994) Latu Nicolae care slujea și în 1985 împreună cu preotul Anca Ilie.

*

*

*

BISERICA SFÂNTUL ILIE - TUDOR VLADIMIRESCU II (CANAL)

BISERICA SFÂNTUL ILIE - TUDOR VLADIMIRESCU II (CANAL)

de pe strada Floarea de Ghiață nr.1, sector 5, Prot. 1,
are hramul Sf. Ilie și Sf. Nicolae.

A fost zidită în anul 1950 pe un teren donat de primărie, primar fiind Ilie Jolea.

Biserica este mică, tip de țară, cu pridvorul închis și o turlă dreptunghiulară. Preoți în anul 1985 erau Cristescu Dumitru, Marinescu Nicolae și Goldescu Silviu.

În 1993 slujea preotului Marinescu Nicolae. Enoriașii bisericii au contribuit fiecare cu cât au putut. Bani, materiale, mână de lucru.

CÂTEVA BISERICI DE CARTIER FĂCUTE ÎN CASE PARTICULARE SAU ÎN FOSTE CÂRCIUMI

1. Măicăneasa	Hram Pogorârea Sfântului Duh B-dul Agricultorilor nr.2, sect. 1, Prot. 2	1951
2. Costeasca	Primul Hram Învierea Domnului, al doilea Hram Acoperământul Maicii Domnului Str. Navigației, nr.54, sect.1, Prot.1	1946
3. Dudești Cioplea II	Hram Adormirea Maicii Domnului B-dul Ion Șulea nr.38, sect.3, Prot. 3	1957
4. Dudești Cioplea I	Hram Adormirea Maicii Domnului Str. Ticuș, colț cu str. Ilioara, nr.38 A, sect.3, Prot.3	1970
5. Parcul Rahova I	Hram Sfântul Dumitru Str. Caporal Preda nr.29, sect.5, Prot. 1	
6. Parcul Rahova II	Hram Sfânta Paraschiva și Sfântul Nicolae Str. Iacobeni nr.39, sect.5, Prot. 3	1944
7. Vovidenia	Hram Intrarea Maicii Domnului în biserica (21 Nov.) Str. Garoafei nr.56, sect.5, Prot. 1	1955
8. Rodica Moșoiu	Hram Adormirea Maicii Domnului Str. Baicului nr.53, sect. 2, Prot. 2	1948
9. Brâncoveanu Constantin	Hram Sfinții Împărați Str. Râul Mare nr.5, sect.4, Prot. 3.	1948
10. Belu Pieptănari	Hram Sfânta Ecaterina Str. Ostrov nr.11, sect.5, Prot.3	1943
11. Malaxa (Fostă 23 August)	Hram Sfântul Nicolae, Str. Tufănica nr.5, sect. 3, Prot.2.	1946

*

*

*

BISERICA MĂICĂNEASA

- AUTORUL ÎN FAȚA BISERICII -
ÎN TRE ANII 1985 ȘI 1988,
AUTORUL A TRECUT PE LA TOATE BISERICILE
DIN BUCUREȘTI, CÂND S-AU FĂCUT ȘI FOTOGRAFIILE

BISERICA COSTEASCA

BISERICA DUDEȘTI CIOPLEA II

BISERICA PARCUL RAHOVA I

BISERICA PARCUL RAHOVA II

BISERICA VOVIDENIA

BISERICA BELU PIEPTĂNARI

**BISERICA
RODICA MOȘOIU (Baicului)**

**BISERICA
BRÂNCOVEANU CONSTANTIN**

BISERICA MALAXA (Fostă 23 August)

BIBLIOGRAFIE

Bacalbaşa Const.	Bucureştii de altădată	Buc. 1935
Florescu D.George	Din Vechiul Bucureşti	Buc. 1935
Florescu C.Dacus	Şi voievozii nor. Dar cum?	Buc. 1992
Giurescu Const.	Istoria Bucureştilor	Buc. 1966
Ionescu G.M.	Istoria Cotrocenilor, Lupeştilor şi Grozăveştilor	Buc. 1902
Ionescu Gion	Istoria Bucureştilor	Buc. 1899
Ionescu Grigore	Istoria arhitecturii româneşti. Bucureşti. Ghid istoric şi Artistic Bucureşti. Oraşul şi monumentele sale	Buc. 1938 Buc. 1956
Iorga Nicolae	Istoria Bucureştilor	Buc. 1939
	Conducător istoric la bisericile din Bucureşti	Buc. 1935
	Inscripţii din bisericile României	Buc. 1907
Papazoglu D.	Istoria fondării oraşului Bucureşti	Buc. 1891
Popescu Lumină	Bucureştii din trecut şi de astăzi	Buc. 1935
Costescu George	Bucureştii vechiului regat	Buc. 1944
Cantacuzino G.M.	Arcade, firide şi lespezi	Buc. 1932

Potra George	Din Bucureştii de altădată	Buc. 1981
	Hanuri Bucureştene	Buc. 1985
	Proloagele – Vieţile Sfinţilor	Craiova 1991
Ionescu Grigore	Istoria arhitecturii în România	Buc. 1963
Stoicescu Nicolae	Repertoriu bibliografic al monumentelor feudale din Bucureşti	Buc. 1960
	Monumente Nationali, monastiri şi biserici ortodoxe, vol. I şi II	Buc. 1898
	Marele dicţionar geografic al României vol. I (sunt 6 volume)	Buc. 1898
	Dicţionar Enciclo- pedic Ilustrat - Editura Cartea Românească	Buc. 1931
Florian Georgescu		Buc. 1966
Paul Cernovodeanu	Monumente din Bucureşti	
Alexandru Cebuc		
Paul Simionescu	Cetatea de scaun a Bucureştilor	Buc. 1930
Paul Cernovodeanu		
Pelimon Al.	Legenda fondării oraşului Bucureşti	Buc. 1858
Pocitan V.	Notiţe Istorice (cu caracter bisericesc)	Buc.1904

CUPRINS

	Pag.
Bis. Patriarhiei	48
Schitul Maicilor (Hagi Dina).....	63
Bis. Domnița Bălașa.....	66
Bis. Doamnei.....	82
Bis. Foișorului.....	87
Bis. Sf. Visarion Nou.....	92
Bis. Sf. Visarion Vechi.....	95
Bis. Dintr-o zi (Albaneză).....	99
Bis. Mihai Vodă.....	106
Mrea. Antim.....	108
Mrea. Plumbuita.....	114
Mrea. Mărcuța.....	122
Mrea. Radu Vodă.....	132
Bis. Bucur.....	141
Bis. Crețulescu.....	147
Bis. Colțea.....	153
Bis. Amzei.....	162
Bis. Batiște.....	164
Bis. Sf. Silvestru.....	170
Bis. Stavropoleos.....	180
Bis. Zlătari.....	188
Bis. Sf. Mina – Vergu.....	194
Bis. Icoanei.....	197
Bis. Dichiu.....	203
Bis. Schitu Darvari.....	206
Bis. Măgureanu.....	209
Bis. Hagi.....	212
Bis. Mavrogheni.....	216
Bis. Ghica Tei.....	222
Bis. Lucaci.....	230
Bis. Pantelimon.....	234
Bis. Dobroteasa.....	237
Bis. Sf. Ilie Tesviteanul.....	241
Bis. Sf. Vineri Nouă.....	243
Bis. Sf. Vineri Gară Nord.....	247
Bis. Sf. Vineri Colentina.....	248
Bis. Sf. Spiridon Nou.....	251
Bis. Spirea Nouă.....	258
Bis. Căramidarii de Sus.....	260
Bis. Căramidarii de Jos.....	264

Bis. Scaune Vechi și Noi.....	267
Bis. Scaune Vechi (Refăcută).....	272
Bis. Delea Veche.....	273
Bis. Delea Nouă.....	276
Bis. Oborul Vechi.....	282
Bis. Oborul Nou.....	292
Bis. Sf. Elefterie Vechi.....	296
Bis. Sf. Elefterie Nou.....	301
Bis. Precupeții Vechi.....	303
Bis. Precupeții Noi.....	306
Bis. Bărbătescu Vechi.....	308
Bis. Bărbătescu Nou (Cuțitul de Argint).....	310
Bis. Iancu Vechi (Mătășari).....	313
Bis. Iancu Nou (Bălăneanu).....	316
Bis. Gheorghe Vechi.....	318
Bis. Gheorghe Nou.....	323
Bis. Răzvan.....	333
Bis. Boteanu (Bradu).....	340
Bis. Udricani.....	343
Bis. Farmazonă.....	347
Bis. Sf. Gheorghe Plevna.....	348
Bis. Sf. Gheorghe Grivița.....	353
Bis. Manu Cavafu.....	356
Bis. Manea Brutaru.....	358
Bis. Flămânda.....	361
Bis. Cu Sfinți (Sibile).....	363
Bis. Mărțișor.....	367
Bis. Podeanu.....	370
Bis. Belvedere.....	372
Bis. Sf. Ilie Gorgani.....	375
Bis. Sf. Ilie Calenderu.....	381
Bis. Sf. Ilie Grant.....	386
Bis. Albă a lui Sf. Ilie (Victoriei).....	390
Bis. Sf. Ilie Pipera.....	396
Bis. Sf. Anton Colentina.....	399
Bis. Sf. Anton Curtea Veche.....	401
Bis. Sfinții Voievozi.....	407
Bis. Sfinții Constantin și Elena.....	416
Bis. Maica Domnului.....	421
Bis. Sf. Alexandru.....	423
Bis. Sf. Ilie – Tudor Vladimirescu II.....	425